

પ્રસ્તાવના.

કોઈપણ વસ્તુ પ્રકાશમાં આવ્યા પછી-નવીન આકારમાં રહામે ઉભી થયા પછી તેનું જે મહત્ત્વ સમજવામાં આવે છે તે, ત્યાં સુધી તે વસ્તુ અંધારમાં હોય છે-અઅજ્ઞાતિત હોય છે, ત્યાં સુધી સમજવામાં આવતું નથી. આ વાતની ખાતરી ઐતિહાસિક રાસસંગ્રહના એક પછી એક ભાગો બહાર પાડવાની અમારી પ્રવૃત્તિએ સમ્યક્ રીતે કરી આપી છે. જે રાસાંગેને પ્રાચીન ભંડારમાં કોઈ અડતું પણ નહિ, અને જેને ભંડારમાંથી ખાતલ કરી નદીના પ્રવાહમાં ઝેલા કરવા જેવા સમજવામાં આવતા, તે રાસાંગો, ઇતિહાસના સ્વાંગમાં બહાર આવતાં તે ઇતિહાસપ્રેમિઓને કેટલા પ્રિય અને ઉપયોગી થઈ પડ્યા છે, તે તેના વાંચનારા સારી રીતે જાણે છે. આવુંજ એક અંગ-ઇતિહાસનું એક અંગ-પ્રાચીન તીર્થમાળાઓ પણ છે. આ વાતની એકસ ખાતરી 'પ્રાચીન તીર્થમાળા સંગ્રહ' નો આ પ્રથમ ભાગ જોવાથી થઈ શકશે.

આજ કાલ તીર્થની યાત્રા કરનારા કેટલાક કવિઓ-મુનિરાજો-તે તીર્થની યાત્રાનું વર્ણન આલેખતાં, જેમ તે ભગવાનનાં માતા-પિતાનાં નામ, ભગવાનનાં કુંડલ, બાલુખંધ અને ભગવાનનાં નેત્રોનું વર્ણન કરવામાં પોતાની 'યાત્રા વર્ણન' ની સાર્થકતા સમજે છે, તેવી રીતે પ્રાચીન કવિઓ-યાત્રાનાં વર્ણનો લખનારાઓ 'યાત્રા વર્ણન' ની સાર્થકતા નહોતા સમજતા. તે કવિઓ યાત્રાનાં વર્ણનો લખવામાં ખાસ કરીને, જેને આપણે ઇતિહાસોપયોગી બાબતો કહીએ છીએ, તેનું વર્ણન કરતા હતા. આ વિભાગના વાંચનારાઓ જોઈ શકશે કે-આ તીર્થમાળાઓમાં પ્રાચીન નગર-નગરીયોનાં વર્ણનો, જુદા જુદા દેશોની સ્થિતિઓ, જુદા જુદા દેશના મનુષ્યોના રીત-રીવાજો અને તે વખતના રાજાઓનાં નામો વિગેરે કેટલીએ જાણવાનેગ-ઇતિહાસોપયોગી બાબતોનું વર્ણન કરવામાં આવેલું છે, અને તેથીજ માફ એ માનવું છે કે-પ્રાચીન રાસાંગો, કે જેમાં ઘણું ભાગે આચાર્યોનાં જીવન ચરિત્રો કે એવી બીજી બાબતો આલેખવામાં આવેલી હોય છે, તેના કરતાં પ્રાચીન તીર્થમાળાઓ કોઈ પણ રીતે ઇતિહાસને માટે ઉત્તરતું સાધન નથી. અને તેથીજ એવી પચીસ તીર્થમાળાઓનો આ એક સંગ્રહ પ્રથમ ભાગ તરીકે બહાર પાડવાનું ઉચિત ધાર્યું છે.

વાંચકો જોઈ શકશે કે-આમાં આપેલી પચીસે તીર્થમાળાઓ લગભગ જુદા જુદા સમયના જુદા જુદા કવિઓની કૃતિઓ છે, તેમ જતાં ઘણી ખરી તીર્થમાળાઓમાં એકનાં એક તીર્થોનું વર્ણન આલેખાએલું છે. આવી રીતિમાં પચીસે તીર્થમાળાઓનો જુદો જુદો સાર આપવામાં વારંવાર પુનરુક્તિ થવાનો સંભવ જણાયો, અને તેથીજ પચીસે તીર્થમાળાઓમાં આવેલાં તીર્થોને પાંચ વિભાગોમાં વહેંચી નાખી પ્રત્યેક વિભાગથી સંબંધ રાખનારી તીર્થમાળાઓમાં તે તે તીર્થોના સંબંધમાં શું શું લખવામાં આવેલું છે, તેમ ક્યા ક્યા કવિઓ કંઈ કંઈ બાબતોમાં જુદા પડે છે, તે બતાવવા પ્રયત્ન કર્યો છે. આથી કોઈ પણ વાચક 'સંક્ષિપ્તસાર' જોતાંજ પચીસે તીર્થમાળાઓમાં આવેલ ઐતિહાસિક બાબતો અને જુદા જુદા સમયની તે તે તીર્થોની રીતિઓ અનામાસથી મેળવી શકશે.

એમાં તો કોઈ સંશયજ નથી કે સંસાર પરિવર્તનશીલ છે. સંસારની કોઈ પણ જાતિ, ધર્મ, દેશ, ગામ, નગર કે કોઈ પણ પદાર્થ આ પરિવર્તનતાના પંજરથી બચ્યો નથી. સમયના વહેવા સાથે સૌમાં પરિવર્તન થાય છે જ. અને એજ પ્રમાણે આપણી પ્રાચીન નગરોમાં પણ પરિવર્તન થયેલું છે, તે એટલે સુધી કે-તે નગરોનાં અસલી રથાનોનો નિશ્ચય કરવો પણ અત્યારે અશક્ય જોવો થઈ પડ્યો છે. આ વાત સંક્ષિપ્તસારના પૃ. ૬, ૧૯, ૨૨, ૩૨ માં આપેલી કોશાંખી, વાણિજગામ, ક્ષત્રિયકુંડ, અને જહનુવાલુકા-જ'લીગામ ઉપરની નોટો જોવાથી સંપૂર્ણ રીતે સમજી શકાશે, આ અને આવીજ બીજી નોટોમાં તે તે ગામો અને રથાનો સંબંધી યથાશક્ય શોધો કરી મેં મારા અભિપ્રાયો જણાવ્યા છે. પરંતુ આથી પણ વધારે શોધ કરી કોઈ ઇતિહાસ પ્રેમી વધારે પ્રમાણભૂત બાબતો બહાર પાડશે, તો તે ઇતિહાસક્ષેત્રમાં આશીર્વાદરૂપ થઈ પડશે.

મારા ઐતિહાસિકરાસસંગ્રહના લાગેલી માફક આ સંગ્રહની તીર્થમાળાઓની ત્રણ જાણ જોમની તેમ કામમ રાખી છે. તે એટલા માટે કે તે તે સમયની લખાણ પદ્ધતિ અને લાખા સહજ સમજી શકાય.

આ પ્રસંગે હું કિશનગઢના જાંડરના કાર્યવાહકો, તાજપુરના યતિજી, બજાણના યતિ પ્રેમવિજયજી, પાલીતાણાની આ. ક. ની પેઢી, લુણાવાના યતિ સૌભાઅવિજયજી, જયપુરવાળા પં. ચંદ્રધર ગુલેરી બી. એ. અને સાવમગરની ગૃહ. હોસાલાજી અમેયંદની પેઢીના કાર્યવાહકોને ધન્યવાદ આપવો

બૂલીશ નહિં કે-જેમણે પોતાના હસ્તકના લંડારમાંની અથવા પોતાની પાસેની પ્રતિઓ આપી મારા આ કાર્યમાં મને સહાયતા કરી છે.

પ્રાચીન લંડારો તપાસતાં આવી અનેક તીર્થમાળાઓ હજી પણ ઉપલબ્ધ થયા કરે છે. અને તે આવી ભાષાનીજ નહિં, પરંતુ સંસ્કૃત અને પ્રાકૃત તીર્થમાળાઓ પણ મળી આવે છે, જેમ કે-પ્રાકૃતમાં મહેન્દ્રપ્રભસુરિકૃત અને સંસ્કૃતમાં જિનપતિસુરિકૃત તીર્થમાળાઓ મળે છે. આ અને આવી બીજી જે જે તીર્થમાળાઓ ઉપલબ્ધ થાય તે બધી જો પ્રકાશિત થાય તો માફ માનવું છે કે-ઇતિહાસક્ષેત્રમાં તે દ્વારા પણ ઘણું સાફ અજવાળું પડી શકે. આશા છે કે-અન્યાન્ય ઇતિહાસ પ્રેમિઓ આ દિશા તરફ અવશ્ય પોતાની પ્રવૃત્તિ લઇ જશે.

પ્રાન્તે—મારા ઐતિહાસિક રાસ સંગ્રહના ભાગોની માફક પ્રાચીન તીર્થમાળાનો આ ભાગ પણ ઇતિહાસપ્રેમિયોને ઉપયોગી નીવડે, એમ ઇચ્છી મારા આ વક્તવ્યને અહિંજ સમાપ્ત કરું છું.

શિવપુરી (ગ્વાલીયર).
અશાઢ સુ. ૧૫, વી. સં. ૨૪૪૮

}

વિજયધર્મસૂરિ.

અનુક્રમણિકા.

સંક્ષિપ્ત-સાર.

૧ પૂર્વદેશીય તીર્થો.	૨-૪૦
૧ મહાગામ-કોશાળી.	૬
૨ પ્રયાગ.	૧૦
૩ કાશી-બનારસ.	૧૧
૪ સિંહપુરી અને ચંદ્રાવતી.	૧૩
૫ પાટલીપુત્ર.	૧૫
૬ ખિહાર.	૧૫
૭ પાવાપુરી.	૧૬
૮ રાજગૃહી.	૧૭
૯ શુભાધ્યા.	૨૧
૧૦ ક્ષત્રિયકુંડ	૨૨
૧૧ કાકંદી.	૨૪
૧૨ અંબાનગરી.	૨૫
૧૩ મિથિલા.	૨૬
૧૪ બદિલપુર.	૨૭
૧૫ સમ્મેતશિખર.	૨૮
૧૬ રિબુવાલુકા-જંલ્લીગામ.	૩૨
૧૭ અયોધ્યા.	૩૪
૧૮ સાવત્રી.	૩૬
૧૯ રત્નપુરી.	૩૭
૨૦ કંપીલા	૩૮
૨૧ સૌરીપુર.	૩૮

૨૨ અદ્વિચ્છતા.	૩૬
૨૩ હસ્તિનાપુર....	૩૬
૨૪ મથુરા.	૪૦
૨ શત્રુજય.	૪૧-૪૬
૩ ગુજરાત, કઠિયાવાડ, મારવાડ, મેવાડ અને દક્ષિણનાં તીર્થો.	૪૭-૫૨
૪ પાર્શ્વનાથના તીર્થો.	૫૩-૫૫
૫ પરચૂરણ વિભાગ.	૫૬-૬૩
૧ ગિરિનાર તીર્થ.	૫૬
૨ સૂરત.	૫૮
૩ શાશ્વત તીર્થ	૬૦
૪ જેસલમેર તીર્થ.	૬૧
૫ કાવી તીર્થ.	૬૨

મૂલ તીર્થમાળાઓ.

૧ સમ્મેતશિખર તીર્થમાળા.	૧
૨ પૂર્વદેશીય ચૈત્ય-પરિપાટી.	૧૪
૩ સમ્મેતશિખર-તીર્થમાળા.	૨૨
૪ ગિરિનાર તીર્થમાળા.	૩૩
૫ શત્રુજય તીર્થ-પરિપાટી.	૩૮
૬ તીર્થમાલા.	૪૮
૭ ચૈત્યપરિપાટી	૫૭
૮ સૂરત ચૈત્ય પરિપાટી.	૬૨
૯ પાર્શ્વનાથ ચૈત્ય પરિપાટી.	૭૦

૧૧	તીર્થમાળા.૧૦૧
૧૨	તીર્થમાળા.૧૩૨
૧૩	શાશ્વત તીર્થમાળા.૧૪૧
૧૪	જેસલમેર-ચૈત્યપાટી.૧૪૬
૧૫	પાર્શ્વનાથ-નામમાલા.....૧૪૬
૧૬	શત્રુજય ચૈત્ય પરિપાટી.૧૫૪
૧૭	શત્રુજય તીર્થયાત્રા.૧૫૬
૧૮	આદિનાથ-ભાસ.૧૬૬
૧૯	પાર્શ્વનાથ સંખ્યા સ્તવન.૧૬૯
૨૦	કાવીતીર્થ વર્ણન૧૭૧
૨૧	શત્રુજય સ્તવન.૧૭૪
૨૨	સિદ્ધાચલ-તીર્થયાત્રા.૧૭૬
૨૩	સૂર્યપુર ચૈત્ય પરિપાટી.૧૮૬
૨૪	શત્રુજય ચૈત્ય પરિપાટી. ૧૮૫
૨૫	ગોડીપાર્શ્વનાથ સ્તવન.૧૯૮

॥ अहम् ॥

સંક્ષિપ્ત-સાર.

— ❧ (૭) ❧ —

આ સંગ્રહમાં એકંદર રૂપ તીર્થમાળાઓ આપવામાં આવી છે. આ બધીએ તીર્થમાળાઓ જુદા જુદા સમયમાં, જુદા જુદા કવિઓદ્વારા બનેલી છે; અતએવ એકજ તીર્થનું કે એકજ દેશનું વર્ણન હોવા છતાં જુદા જુદા સમયમાં લખાએલું હોય તેમાં કેટલોક સ્થળે ફેરફાર પણ જોવામાં આવે છે. આ ફેરફાર કયાં કેટલા અંશે છે તે, અને તે ઉપરાન્ત પ્રત્યેક તીર્થમાળા કોણે, કયા સમયમાં અને કયા ઉદ્દેશ્યથી બનાવી, એ બધું બતાવવા માટે આ સંક્ષિપ્ત-સાર લખવો ઉચિત ધાર્યો છે.

આ સંગ્રહમાં આપેલી પચીસ તીર્થમાળાઓમાં કેટલીક એવી છે કે જેમાં કેવળ પૂર્વ દેશનાં તીર્થોનું વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે; કેટલીક એવી છે કે જેમાં ગુજરાત, કાઠિયાવાડ, મારવાડ, મેવાડ અને દક્ષિણનાં તીર્થોનું વર્ણન આવી જાય છે, કોઈ એવી છે કે-જેમાં પૂર્વ-પશ્ચિમ-ઉત્તર-દક્ષિણ, એ ચારે દિશાઓનાં તીર્થોનું વર્ણન છે, ન્યારે કેટલીક તીર્થમાળાઓમાં તો કેવળ એક એક તીર્થ કે એક એક નગરનાંજ મંદિરોનું વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે. આવી સ્થિતિમાં પ્રત્યેક તીર્થમાળાનો ટૂંકસાર આપવો પાલવી શકે નહિ, કારણ કે તેમ કરવાથી એક તીર્થમાળામાં જે વર્ણન આવ્યું હોય, તેજ બીજામાં પણ આવે. એટલા માટે આ પચીસ તીર્થમાળાઓના હું અહિં પાંચ વિભાગો પાડીશ. તે પાંચ વિભાગો આ છે:—૧ પૂર્વદેશીય તીર્થોની હકીકત પૂરી

પાડનાર, ૨ સિદ્ધાચળ તીર્થ સંબંધી, ૩ ગુજરાત, કાઠી-
યાવાડ, મારવાડ, મેવાડ અને દક્ષિણનાં તીર્થો સંબંધી, ૪
પાર્શ્વનાથનાં નામો અને તીર્થો સંબંધી, અને ૫ પરચૂરણ.
આ પરચૂરણ વિભાગમાં એક એક ગામનાં દેરાસરોના વર્ણનવાળી
અને શાશ્વત તીર્થો બનાવનારી તીર્થમાળાનો સમાવેશ કરીશ.

અનુક્રમે પ્રત્યેક વિભાગ સાથે જે જે તીર્થમાળાઓ સંબંધ
ધરાવે છે, તે તે તીર્થમાળાનો પરિચય આપીને તીર્થમાળાઓમા
ખાસ જણાવવા જેવી કંઈ કંઈ જાણતો છે તે અને તે તીર્થમાળાઓના
વર્ણનમાં પરસ્પર ક્યાં ભિન્નતા છે, તે બતાવવાનો પ્રયત્ન કરીશ.

પૂર્વદેશીય તીર્થો.

આની સાથે સંબંધ ધરાવનારી કુલ પાંચ તીર્થમા-
ળાઓ છે:—

૧ પં ૦ વિજયસાગરવિરચિત ‘સમ્મેતશિખર-તીર્થ-
માળા’ પૃ. ૧-૧૩.

૨ પં ૦ હંસસોમવિરચિત ‘પૂર્વદેશીયચૈત્ય-પરિપાટી’
પૃ. ૧૪-૨૧.

૩ પં ૦ જયવિજયવિરચિત ‘સમ્મેતશિખર-તીર્થમાળા’
પૃ. ૨૨-૩૨.

૪ પં ૦ સૌભાગ્યવિજયવિરચિત ‘તીર્થમાળા’

પૃ. ૭૩-૧૦૦

૫ પં ૦ શીલવિજયવિરચિત ‘તીર્થમાળા’ પૃ. ૧૦૧-૧૩૧.

ઉપરની પાંચ તીર્થમાળાઓમાં પહેલી તીર્થમાળા વિદ્યા-
સાગરના પ્રશિષ્ય અને સહજસાગરના શિષ્ય વિજયસાગરે બનાવી

છે. આ તીર્થમાળા બનાવ્યાનો સંવત્ કવિએ આપ્યો નથી; પરંતુ જે પ્રતિ ઉપરથી આ તીર્થમાળા છપાવવામાં આવી છે, તે પ્રતિ કર્તા વિજયસાગરના શિષ્ય હેતુસાગરે સં. ૧૭૧૭ માં કૃષ્ણગઢ (કિશનગઢ) માં લખેલી છે. આ ઉપરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે સં. ૧૭૧૭ ની પહેલાં આ તીર્થમાળા બનેલી છે. વળી આ તીર્થમાળામાં 'પાલગંજ—સમેતશિખરના રક્ષક રાજાનું' નામ પૃથ્વીમણ્ણ આપ્યું છે અને ઉપર બતાવેલી ત્રીજી તીર્થમાળામાં 'પંડિત વિજયવિજયજીએ પણ પૃથ્વીચંદ્ર (પૃથ્વીમણ્ણ) આપ્યું છે, એટલે આ તીર્થમાળા પણ લગભગ તે સમયની એટલે સં. ૧૬૬૪ ની આસપાસનીજ હોવાનું અનુમાન થાય છે.

આ તીર્થમાળામાં સમ્મેતશિખરની યાત્રા માટે આગરેથી નીકળેલા સંઘે જે જે તીર્થોની યાત્રાઓ કરી, તે બધાં તીર્થોનું વર્ણન આપવામાં આપ્યું છે. જે કે નામ તો કવિએ ' સમ્મેતશિખર—તીર્થમાળા ' આપ્યું છે. કવિએ જણાવ્યું નથી કે—કયા સંઘવીએ આ સંઘ કાઢ્યો હતો અને તે કયારે કાઢ્યો હતો ? પરંતુ આ સંઘ પાટલીપુર (પટણા) ની યાત્રા વખતે ત્યાં હીરવિજયસૂરિનાં પગલાંની યાત્રા કર્યાનું કવિએ જણાવ્યું છે, એ ઉપરથી સમજાય છે કે આ સંઘ સં. ૧૬૫૨ પછી નીકળેલો હોવો જોઈએ. કારણ કે સં. ૧૬૫૨ માં હીરવિજયસૂરિએ કાળ કર્યો હતો, એટલે તે પછી સ્થાપન થયેલાં તે પગલાંની જ્યારે આ સંઘ યાત્રા કરી છે, ત્યારે ઉપરનું અનુમાન બ્યાજખીજ જણાય છે.

બીજી ચૈત્યપરિપાટી હેમવિમલસૂરિના આસાધારક કમલધર્મના શિષ્ય હંસસોમે બનાવી છે. કવિએ રચ્યાનો સંવત્ આપ્યો નથી; પરંતુ ચંદ્રેરી^૧થી નીકળેલા આ સંઘે સંવત્

૧ આ ગામ, ગ્યાલીયર રોડમાં આવેલ છે અને તે લલિતપુર રોડ નથી લગભગ ૨૧ માઈલ ઉપર છે. આ ગામ પ્રાચીન સમયમાં પૂર જાહેજલાલીવાળું હતું. ' આઈન—અન્કવરી ' માં લખ્યું છે કે અર્ધ ૧૪૦૦૦ પત્થરનાં મકાનો અને ૧૨૦૦ મસજીદો હતી. અત્યારે તો માત્ર અર્ધ લગભગ આર હજાર માણસનીજ વસ્તી છે.

૧૫૬૫ માં આ યાત્રા કરી એમ જણાવ્યું છે, એથી સમજાય છે કે—આ તીર્થમાળાનો સમય ૧૫૬૫ નો છે. આમાં ચંદેરીથી નીકળેલા સંઘે પૂર્વદેશનાં જે જે તીર્થોની યાત્રા કરી તેનું વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે. આ કવિએ પણ ચંદેરીથી ક્યા સંઘવીએ સંઘ કાઢ્યો હતો, એ જણાવ્યું નથી.

ત્રીજી તીર્થમાળા કલ્યાણવિજયજીના શિષ્ય જયવિજયે સં. ૧૬૬૪ માં બનાવી છે. સમ્મેતશિખરની યાત્રા માટે આગરાથી સંઘવી બિંબૂ અને કુંઆરજીએ સંઘ કાઢ્યો હતો. આ સંઘે પૂર્વદેશના જે જે તીર્થોની યાત્રા કરી એનું એમાં વર્ણન છે.

ચોથી તીર્થમાળા કવિ લાલવિજયજીના શિષ્ય પં. સૌભાગ્યવિજયજીએ સં. ૧૭૫૦ માં બનાવી છે. આ કવિએ પોતાનો પરિચય તીર્થમાળાની અંતમાં સારી રીતે આપ્યો છે. (જૂઓ પૃ. ૯૯-૧૦૦) આ તીર્થમાળામાં કવિએ કેવળ પૂર્વદેશનાં જ તીર્થોનું વર્ણન નથી કર્યું, પરંતુ ગુજરાત, કાઠીયાવાડ અને મારવાડનાં તીર્થોનું પણ વર્ણન કર્યું છે. કવિના કથન પ્રમાણે આ યાત્રાની શરૂઆત આગરાથી સં. ૧૭૪૬ નું ચાતુર્માસ પુર થયા પછી થયેલી છે:—

“ કર્યો ચોમાસો સત્તર હયાલિસેં શ્રીવિજયપ્રભ ગુર આદેસજી;
આગરાથી શુભદિન શુભવાર જમુનાં કિતરી આવ્યા પાર ” ૧૨

કવિએ આ યાત્રામાં સમ્મેતશિખરની યાત્રા કરી પાછા વળી પટણામાં વિજયપ્રભસૂરિની આજ્ઞાથી ચોમાસું કર્યું છે. પછી

૧ આ જયવિજયજીએ ‘ કલ્યાણવિજયગણિ રાસ ’ સં. ૧૬૫૫ ના આસો સુદિ ૫ ના દિવસે બનાવ્યો છે. તે સિવાય ‘ શૌભન સ્તુતિની ટીકા ’ (સં. ૧૬૪૧) અને ‘ કલ્પદીપિકા ’ પણ બનાવેલ છે. ‘ કલ્પદીપિકા ’ નો ઉલ્લેખ તો કવિ ઋષભદાસે પણ ‘ હીરવિજયસૂરિરાસ ’ માં કર્યો છે:—

“ જસવિજય જયવિજય પન્નાસ કલ્પદીપિકા કીધી ખાસ ” પૃ. ૧૦૮

હીરવિજયસૂરિ અકબરની મુલાકાતે ગયા, ત્યારે આ જયવિજયજી પણ તેમની સાથે જ ગયા હતા.

ચોમાસું ઉતરે પટણાની આમપાસના બધા તીર્થોની યાત્રા કરી છે એ પ્રમાણે પૂર્વ દેશના સમસ્ત તીર્થોની યાત્રાનું વર્ણન કરી ૧૩ મી ઢાલથી સોરઠ અને બીજા ગુજરાત અને મારવાડના તીર્થોનું વર્ણન કર્યું છે છેવટે આ તીર્થમાળા સ ૧૭૫૦ મા પૂરી કરી છે આ ઉપરથી જણાય છે કે આ કવિએ સ ૧૭૪૬ ના આતુર્માસ પછીથી સ ૧૭૫૦ સુધી જ્યાં જ્યાં યાત્રાઓ કરી તેનું વર્ણન આપ્યું છે કવિ પણ કહે છે —

“ જે તીરથ ઈણે માંહિ વપાંણ્યાં નયણે દીઠાં તેહણ;

અખાદીઠાં પણ ભક્તિ વદ્ નિમલ નદુ તેહણ હિં ૧૩

(જૂઓ પૃ ૯૬)

પાંચમી તીર્થમાળા ૫૦ શિવવિજયજીના શિષ્ય કવિ શીલવિજયજીએ સ ૧૭૪૬ મા બનાવી છે કવિએ આ તીર્થમાળામા પૂર્વ, પશ્ચિમ, ઉત્તર, દક્ષિણ એમ ચારે દિશાના તીર્થોનું વર્ણન કર્યું છે ખાસ કોઈ પણ સ ઘે અથવા કવિએ પોતે કરેલા યાત્રાવાળા તીર્થોનું જ નહિ, પરંતુ ‘ જોએલા ’ અને ‘ માલજેલા ’ તમામ તીર્થોનું વર્ણન આમા કર્યું છે કવિ પ્રારભમાજ કહે છે —

‘ જગમા તીરથ સુદર જ્યોતિવત્ પ્રમાવ

પલણીસ દીઠાં માંહણ્યાં મુચ્છતા અમી રમાન ૩

(જૂઓ પૃ ૧૦૧)

ઉપરની પાંચ તીર્થમાળાઓમા પૂર્વદેશના તીર્થોનું વર્ણન કરવામા આવ્યું છે આ તીર્થમાળાઓમા મુખ્ય મુખ્ય જે જે તીર્થોનું, ખાસ કરીને કેટલાકુકોનું વર્ણન કરવામા આવ્યું છે, તેમ ખાસ ખાસ જણવા જેવી જે જે હકીકતોનો ઉલેખ તેમા કરેલો છે, તેનો પરસ્પર સુકાબલો કરી જોઈએ આ સુકાબલો કરવા પહેલા એક વાત કહી દેવી જરૂરી છે અને તે એ છે કે—

૫૦ વિજયમાગરે પોતાની ‘ સમ્મેતશિખર-તીર્થમાળા ’ મા પ્રારભની ત્રીજી કડીમા જણાવ્યું છે કે—“ આગરાના દેગસરમા હીરવિજયસૂરિએ સ ૧૬૪૮ મા પ્રતિષ્ઠા કરી હતી ” પરંતુ તે ઠીક નથી ૫૦ સૌભાગ્યવિજયજીએ જણાવ્યું છે —

“ અધિક પ્રતાપિ આગરું મોડું શ્રીચિંતામણી જનમન મોડે. ”

સંવત સોલસે ઝોગણચ્યાલીસઇ શ્રીગુરુ હીરવિજય સુતગિસઇ. ” ૬

અર્થાત્-૫૦ સૌલાચરવિજયજીના કથન પ્રમાણે અહિં સં. ૧૬૩૬ મા ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથની પ્રતિષ્ઠા હીરવિજયસૂરિએ કરી હતી અને આ કથન ઠીક છે. કારણ કે હીરવિજયસૂરિ સં. ૧૬૩૬ માં આગરે પધાર્યા હતા અને તે તરફ ચાર ચોમાસાં કરી-એટલે સં. ૧૬૪૩ મુધી રહી પાછા ગુજરાતમા પધાર્યા હતા. મતલબ કે મં. ૧૬૪૮ મા તેઓ આગરે હતાજ નહિં. આથી જણાય છે કે-સ વત્ લખવામા ભૂલ થયેલી છે.

ઉપર્યુક્ત પાંચે તીર્થમાળાઓમા પૂર્વદેશના મુખ્ય જે જે તીર્થોનાં નામો છે તે આ છે:-મઉગામ, કોસંખી, અયાગ, કાશી, બનારસ, સિંહપુરી, ચંદ્રાવતી, પટણા, બિહાર, પાવાપુરી, ગુણ્યા, સમ્મેતશિખર, નકજીવાલુકા, જંભીઆમ, રાજગૃહી-રાજગૃહીના પાંચ પહાડો, નાલંદાપાડો, વડગામ, વાણિજગામ, ક્ષત્રિયકુંડ, બ્રાહ્મણકુંડ, કાકંદી, ચંપા (લાગલપુર) મંદારગિરિ, ભથિલા, ભદ્રીલપુર (દંતારા), અયોધ્યા, રતનપુરી, સાવત્રી, કંપિલા, સૌરીપુર, હસ્તિનાપુર, અહિછત્તા અને મથુરા વિગેરે.

ઝોછી વત્તી સંખ્યામાં આ તીર્થોનાં નામો ઉપર્યુક્ત તીર્થ-માળાઓમાં આવી જાય છે. ઉપરનાં તીર્થોના વર્ણનોમાં કઈ કઈ તીર્થમાળાઓમાં કેટલો કેટલો ફરક આવે છે અથવા તેના સંબંધમાં કોણે વિશેષ શું લખ્યું છે, તેનું નિરીક્ષણ કરવા સાથ વર્તમાનમા તેની શી સ્થિતિ છે, તે પણ તપાસીએ.

સૌથી પહેલાં આપણે—

મઉગામ-કોશાંખી?—

નું વર્ણન તપાસીએ. કોશાંખીનું નામ ઉપરની પાંચ તીર્થ-માળાઓ પૈકી પ્રથમની ચાર તીર્થમાળાઓમાં આવે છે. ૫૦ વિજ

૧ કવિઓના કથન પ્રમાણે મઉ ગામના નિશ્ચ ઉપરજ કોશાંખીનો આધાર રહે છે ‘ મઉ ’ નામનાં અનેક ગામો છે એક ઇંદાર રોડમાં મઉની

યસાગરે સાહજાદપુરથી ત્રણ ગાઉ મહિગામ અને ત્યાથી નવકોસ
કોશાળી ખતાવેલ છે. આવીજ રીતે ૫૦ જયવિજયે અને
૫૦ સૌભાગ્યવિજયે પણ ખતાવેલ છે. ન્યારે ૫૦ હ સસોમે

જાવણી કહેવાય છે તે, બીજી બાંદા જીલ્લામાં મહિ નામની તહસીલ છે તે, ત્રીજી
સાહજાદપુરથી દક્ષિણમાં લગભગ ૬ માઈલ ઉપર આવલ સાલક મહિ (Sal
ak Matap) નામનું ન્હાનું ગામકુ છે ત એથી આજમગદજીલ્લાની મહમ્મ
દાબાદ તહસીલમાં છ ન અને પાંચમું મહિ આમમાં, જે અનાહાબાદ જીલ્લાની
સોરાઉન તહસીલમાં છે તે વિગેરે કવિઓએ જે મહિનો ઉલ્લેખ કર્યો છે, તે
મહિ, સાલક મહિ (Salak Matap) છે કારણ કે આજ મહિ કવિઓના
કથન પ્રમાણે સાહજાદપુરથી દક્ષિણમાં છ માઈલ થાય છે આ મહિથી કોશાંળી
નવ કોસ હોવાનું કવિઓ જણાવ છે. જે આ કથન સત્ય માનીએ તો અવાહા
માદ જીલ્લાના માનજહાનપુર તહસીલમાં જમના નદીના કાંઠે કોસમ નામ
અને કોસમ ખીરાજ (Kosam nam અને Kosam Khiraj)
નામના બે ગામે છે-જે અવાહામાદથી લગભગ ૨૦ ગાઉ થાય છે તેજ કોશાંળી
ગેવી જોઈએ કવિઓ તેટલુંજ આતર ખતાવે છે. આ બન્ને ગામે નજીક
નજીક છે મલર છે કે પાછળથી આ એકજ ગામ બે વિભાગમાં વહેંચાઈ ગયું
હોય આ ગામની પાસેજ પશ્ચિમમાં પબ્લોસા (Pablosa) નામનું ગામ
છે ન્યા પ્રાચીન કિત્તો પણ છે તેમ તે જમનાને કિનારે છે ૫૦ વિજયસાગરે
જૂની કોશાંળીનો ઉલ્લેખ કરી આદિ કિલો હોવાનું જણાવ્યું છે

ઉત્પત્તિ સુષ્ટિ પુરુષ બંડની પદ્યપ્રભુ જિન જનમ ધૂની,

ને કાશ મી જૂની તઓ જ ૧૨

જિનદો દો દહા વદીજર્ધ ખમણાવસદી ખિજમતિ કીજઈ,

ગઠ ઉત્પત્તિ સુષ્ટીજઈ તઓ જ ૧૩

આવીજ રીતે જિનપ્રભુમૂર્તિએ કોશાંળીકલ્પમાં કોશાંળીના જે જે
લક્ષણ ખતાવ્યા છે, તે ઉપરનાજ લક્ષણોને મળતા આવે છે આ કલ્પમાં
તેમણે કયું છે —

“ જત્ય ચ રજ્જેણીમા પુરિસકરપરપરાણીયદ્વયાદિ
પજ્જોયરણ્ણા મિચાચ્છાંમજ્જોયવણ્ણેણ દુગ્ગં કારિયં, અજ્જ વિ ચિ
દ્વુ × × × × × જત્ય કાર્લિંદીજલલહરીમાલિંગિજમા-
નાજિ વજાણિ । ”

અંદરીથી સો કોસ કોશાંબી બતાવી મહિમામનું નામ આપ્યું નથી. ઉપર્યુક્ત કવિઓ મહિમામમાં મૃગાવતીને કેવલજ્ઞાન થયાનું

આમાં બતાવેલ દુર્ગ અને જમના આ બન્ને ચિહ્નો ઉપર્યુક્ત કોશાંબીને ઉપયુક્ત થઈ પડે છે. આથી પણ એક વધારે જાતું પ્રમાણ મળે છે. વિશેષાવશ્યમાન્ય-ટીકા સહિત ના ૫. ૪૯૫ માં લખ્યું છે:—

“ અત્રૈષ મરતક્ષત્રે યમુનાનદીકૂલે પૂર્વદિગ્ધૂકળઠનિવંશિ-
તમુક્તાફલકણ્ઠિકેષ કૌશામ્બી નામ નગરી । ”

આમાં પણ કોશાંબી જમના નદીના કંઠે બતાવવામાં આવી છે.

આ બધાં પ્રમાણો ઉપરથી એ નિમ્ન ઉપર આવતું સંગારે સંકેત બરેલું નથી કે—અત્યારે જે ગામને કોસમ ઈનામ અને કોસમ ખીરાજ કહેવામાં આવે છે, એજ પ્રાચીન કોશાંબી નગરી છે.

કોશાંબીના રાજા ઉદયનને ઉલ્લૈનનો રાજા ચંડપ્રધોત ઉલ્લૈન પકડી ગયેલ; ત્યાંથી છૂટે થઈને ઉદયન રાજા પાછો કોશાંબી આવેલ, આ પ્રસંગના વર્ણનમાં ત્રિશષ્ટિ રાજાકાપુરુષ ચરિત્રાન્તર્ગત મહાધીર ચરિત્ર (૧૦માપર્વ) ૧૧ મા સર્ગમાં કહેવામાં આવ્યું છે કે—

‘ યોજનાનાં શતં મત્વા કૌશામ્બી પ્રવિવેશ તઃ ’ ૨૬૮

આમાં ઉલ્લૈનથી કોશાંબી સો યોજન એટલે ચારસો માઇલ હોવાનું જણાવ્યું છે. અત્યારે દ્રીઝોમેટ્રીકલસર્વેના નકશામાં ઉલ્લૈનથી આજ કોસમ ચારસો માઇલ થાય છે.

પ્રસિદ્ધ પાત્રી ફાહીયાને કોશાંબીનું કેટલુંક વર્ણન કર્યું છે. તેણે પણ આજ કોસમખીરાજ અને કોસમઈનામને કોશાંબી તરીકે બતાવી છે. તેણે ઉપર બતાવેલ પક્ષોસાનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો છે. ફાહિયાને આ કોસમનાં કેટલાંક સ્થાનો—સ્તૂપ અને ગોદ્ધીર વિહારનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો છે. આ સ્થાનો બૌદ્ધોનાં બતાવવામાં આવ્યાં છે. વિદ્વાનોનો મત છે કે—ફાહિયાને આ વર્ણન નજરે લેઈને નથી કર્યું, પરંતુ સારનાથમાં કેટલાક બૌદ્ધ સાધુઓના કથન પ્રમાણે લખ્યું છે.

આવીજ રીતે ખીજ પણ અનેક પાશ્ચાત્ય વિદ્વાનોએ આ પ્રાચીન નગરી કોશાંબી સંબંધી ઉલ્લેખો કર્યો છે. જો કે તેમાં કેટલાકે રીવાં સ્ટેટમાં રીવાં શહેરથી પૂર્વમાં ૧૨ માઇલ ઉપર આવેલ ગૂર્ગી (Gurgā) ગામને કોશાંબી તરીકે બતાવ્યું છે, પરંતુ વિદ્વાનોનો મતો લાગ આજ કોસમને કોશાંબી તરીકે બતાવ્યું છે અને તેજ વધારે પ્રામાણિક જણાય છે.

જણાવે છે, પરંતુ વસ્તુત તે ઠીક નથી મૃગાવતીને કેવળજ્ઞાન કૌશાળી નગરીમા થયું હતું, એ સુપ્રસિદ્ધ વાત છે જિનપ્રભામુરિ, ‘કૌશાળી કટપ’ માં પણ મૃગાવતીને કેવળજ્ઞાન કૌશાળીમા જ થયાનું જણાવે છે, એ બનવા ભેગ છે કે-તે વખતની કૌશાળી નગરીનો એક ભાગ આ મહિમા પણ હોય કારણ કે-મહિમા અને કૌશાળીની વચ્ચે માત્ર નવકોસનું અંતર બતાવવામા આવે છે અથવા એક એવી પણ કટપના થઈ શકે કે-પાછલના કોઈ મમયે કૌશાળીમાથી પગલા ઉપાડીને મહિમા સ્થાપન કર્યા હોય અને તે ઉપરથી ડેટલાકોને એમ ઠેકવાનું કારણ મળ્યું હોય કે અહિં (મહિમા) મૃગાવતીને કેવળજ્ઞાન થયું હતું, પરંતુ આ ઈલાક કંપના કરતા પ્રથમની કંપના વધારે ઉપયુક્ત સમજાય છે

૫૦ વિજયસાગરે મહિ ગામમા એક મંદિર અને પદર પ્રતિમાઓ તથા કૌશાળીમા બે મંદિરો હોવાનું જણાવ્યું છે ૫૦ હસનોમે કૌશાળીમા ૬૪ જિનગિળો બતાવ્યા છે (મંદિરોની સંખ્યા આપી નથી), જયવિજયે કેવળ કૌશાળીમા બે મંદિરો હોવાનું જણાવ્યું છે, જ્યારે સૌભાગ્યવિજયજી મહિમા પહેલા બે મંદિરો હતા, પણ હાલમા માત્ર એક જ છે એમ જણાવે છે અને કૌશાળીમા એક જ મંદિર હોવાનું કહે છે જિનપ્રભામુરિના સમયમા અહિં પદ્મપ્રભુનું મંદિર હતું અને તેમા ‘ મહાવીર ચામિને પાંજી કગવી રહી છે એવા બાવને બતાવનારી’ એ દનબાલાની મૂર્તિ હોવાનું ‘કૌશાળીકટપ’ ના આ વાક્યથી જણાય છે —

“જત્ય ચ પઠમપ્પહચેઈણ પારણકારાવચ્ચદસામિસંધિ-
ઘડિયા ચંદણવાલામુત્તી દીસહ ।”

તીર્થમાળાઓમા આ કૌશાળી નગરીને પ્રયાગથી વીશકોશ બતાવવામા આવે છે વસ્તુત તે પ્રયાગથી દક્ષિણ-પશ્ચિમમા ૩૮ માઇલ કે આની નજીકનું તીર્થ

જેનું પ્રસિદ્ધ નામ અલાહાબાદ છે અને જેને પ્રાચીન ગ્રંથોમાં પુરિમતાલના નામથી ઓળખાવેલ છે, તેનો પણ ઉદ્દેશ પાચે તીર્થમાળાઓમાં જોવામાં આવે છે આ તીર્થની ખાસ એક હકીકત ઉલ્લેખનીય છે અને તે એ કે— ૫૦ હુમ્મોમાં અહિંના અક્ષયવડની નીચે જિનેશ્વરના પગલાંની યાત્રા કર્યાનું જણાવ્યું છે, જ્યારે શીલવિજયજીને છોડીને બીજા કવિયોએ પગલાના સ્થાનમાં શિવલિંગ જોયેલું છે અહિં જિનપાદુકાના સ્થાનમાં શિવલિંગની સ્થાપના કોણે અને ક્યારે કરી ? એ મળે છે ૫૦ વિજયસાગર જણાવે છે —

‘ સવત મોલેખાન લાડમિથ્યાતીઅ

રાયકલ્યાણ પ્રભુદિ આ એ

૨

તિણિ કીધો અમાય સિરિંગ થાપીઅ

ઉઘાપી જિનપાદુકાએ

(૫-૩)

આજ વાતને ૫૦ સોભાઅવિજયજી પણ ટેકો આપે છે

૧ આ પ્રયાગને તીર્થ તરીકે માનવાના જે કારણો કવિયોએ બતાવ્યા છે તેમાં મતબેદ પડે છે ૫૦ હુમ્મોમાં અહિં આદિનાથ પ્રભુએ દીક્ષા લીધાનું જણાવે છે ૫૦ જયવિજય અહિં ‘ આદિનાથ પ્રભુ અમોસર્થા એમ જણાવે છે ૫૦ સોભા પરિચય અહિં આદિનાથ પ્રભુએ પારણ કર્યાનું જણાવે છે, જ્યારે ૫૦ શીલવિજયજી પણ આદિનાથે અહિં વરશીતપ પૂરા કર્યાનું કહે છે

કવિયોએ બતાવેલા ઉપર્યુક્ત કારણોમાં ૫૦ જયવિજયજીએ બતાવેલા કારણને છોડી બાકીના કારણો દીક નથી કારણકે આદિનાથ પ્રભુની દીક્ષા થઈ છે અયોધ્યામાં અશોમ્વત્સની નીચે અને આદિનાથ પ્રભુએ પારણ કર્યું છે હસ્તિનાપુરમાં આદિનાથ પ્રભુના ચરિત્ર ઉપરથી સ્પષ્ટ જોવાય છે કે—આદિનાથપ્રભુને અહિં (પુરિમતાન-હાનના પ્રયાગમાં) વટવૃક્ષની નીચે કેવળજ્ઞાન થયું હતું અને આજ કારણથી આ નગર જૈનતીર્થ તરીકે મનાતું આવ્યું છે તેમ આજ કારણથી અક્ષયવડની નીચે પ્રભુના પગવા પણ વિદ્યમાન હતા

“ ગવત ગોન અહતાનિએ કે અમર ૩૪ ગજ

રાયકલ્યાણુ કુણ્દિષ્ઠ કે તિહા ચાપા શિનસાજ રે સ-૧૧ (૫-૭૭)

આવીજ રીતે ૫૦ જયવિજય પણ કથે છે.—

“ રાયકલ્યાણુ મિથ્યામતી એ ક્રોધઉ તેણુ અન્યાય તઉ

નિતપગના હાકાડીયા એ ચાપા રૂ તેણુ કામ તઉ—૧૧ (૫ ૨૪)

આ ઉપરથી એ તો અપદ જણાય છે કે—આ મથળે પ્રથમ
નિનેશ્વરના પગલા હતા, પરંતુ પાછળથી મ. ૧૬૪૮મા જૈનોના
દેવી રાયકલ્યાણુ ૧ કે જેને લાકવાણિયો બતાવવામા આવે છે,
તેણે આ પગલાને ઉત્થાપી શિવલિંગ સ્થાપન કર્યું હતું. આ શિવ
લિંગનો પણ પાછળથી ઔર ગળેબે નાશ કર્યો હતો. હવે આપણે—

કાશી—બનારસ.

તુ વર્ણન તપામીએ કાશીમા મુપાર્શ્વનાથ અને પાર્શ્વનાથના
ચાર ચાર કલ્યાણુક થયેલા, એના લીધે કાશી જૈનોતુ પવિત્ર તીથ
મનાય છે. ૫૦ વિજયસાગરે અહિ ગ ગાતરે ત્રણ મંદિરો હો
વાનુ જણાવ્યું છે ૫૦ હંમમેએ અહિ ડેટલા મંદિર હતા, એ
જણાવ્યું નથી, પરંતુ પાર્શ્વનાથ અને મુપાર્શ્વનાથના અતિ ગમ્ય
તપોની વદણા કરી, એમ જણાવે કે આ કવિ “હવઇ દેવીજઇ
જૂની કાસી આસસોણુગઇ જે વામી” એમ કહીને નવીકાશી
અને જૂનીકાશીનો ભેદ બતાવે છે અને આ જૂની કાશીમા પા

૧ આ તે રાયકલ્યાણુ વાગે છે કે જેણે એ રખતે ખભાનમા જે
મોને ઘણી તકલીફ આપી હતી જેના લીધે અમર મુધી તે દરિયાદ ગઇ
હતી અને અકબરે, તે વખતના અમદાનાદના હાકિમ મિર્જાખાન ઉપર તે
ગયમ્યાણુને શિક્ષા કરના કુકમ લખ્યો હતો, અકબરનામા' ના ત્રીજા ભાગના
અગ્રેજી અનુવાદના પે ૬૮૩ મા તથા બદલિનીના બીજા ભાગના
અગ્રેજી અનુવાદના પે ૨૪૬ મા આ ગયકલ્યાણુનો ઉલ્લેખ જોવાય છે તેમા
પણુ આને વાણિયો બના ચો કે ગયમ્યાણે મરના હિલ્કન ઉપરવનુ વિસ્તૃત
વર્ણન સૂરીશ્વર અને સમ્રાટ ના ૧ ૨૨૮ થી ૨૩૧ સુધી આપનામા
આવેતુ છે

ર્થનાથ અને મુપાર્થનાથના સ્તૂપ હોવાનું કહે છે. ૫૦ જયવિજય અહિં જે મંદિર હોવાનું જણાવે છે. જેમાં પાર્થનાથના મંદિરમાં શેત્રુખણ અને પગલા ખતાવે છે, ૫૦ સૌભાગ્યવિજય અને ૫૦ શીલાવિજય ઉપરનાં મંદિરો પૈકી એક મંદિર હોવાનું જણાવે છે. ૫૦ સૌભાગ્યવિજય લેલુપુરમાં ભાટોના ઘરો હોવાનું જણાવે છે. અત્યારે પણ લેલુપુરમાં પાર્થનાથનું મંદિર છે, અને એક જે ભાટોનાં ઘરો છે.

શ્રીજિનપ્રભસૂરિ કાશીતીર્થકન્પમા કાશીના ચાર વિભાગ કરી ખતાવે છે. તે આ પ્રમાણે—

“દેવવારાણસી, યત્ર વિશ્વનાથપ્રાસાદસ્તન્મધ્યે ચારમનં જૈનં ચતુર્વિંશતિપદ્મં પૂજારુદ્રમદ્યાપિ વિદ્યતે । દ્વિતીયા રાજધાની વારાણસી, યત્રાદ્યત્વે યવનાઃ । તૃતીયા મદનવારાણસી । ચતુર્થી વિજયવારાણસી ”

જિનપ્રભસૂરિ જેને દેવ વારાણસી કહે છે, ત્યાં વિશ્વનાથના મંદિરમાં શેત્રુખણ તીર્થકરનો એક પાપાણનો પદ્મ તેમના સમયસુધી વિદ્યમાન હોવાનું જણાવે છે. તેઓ એક સ્થળે એમ પણ લખે છે કે—

“વારાણસ્યાં વિશ્વેશ્વરમધ્યે શ્રીચંદ્રપ્રભઃ ।”

આ ઉપરથી એમ પણ જણાય છે કે—વિશ્વેશ્વરના મંદિરમાં ચંદ્રપ્રભુની પણ મૂર્તિ હશે, તેઓ પાર્થનાથના મંદિરનો પરિચય આપતાં કહે છે:—

“અન્તર્વશં દન્તસ્થાતં તઢાગં નિકપા શ્રીપાર્થનાથસ્ય ચૈત્યમનેકપ્રતિમાવિભૂપિતમાસ્તે ।”

આ દન્તખાત તળાવ કયું, તે અત્યારે કહી શકાય નહિ,

૧ અત્યારે કાશીમાં જે ગ્રામ ‘મદનપુરા’ ના નામથી ઓળખાય છે, એજ કદાચ તે વખતે ‘મદનવારાણસી’ હોય.

પરંતુ સભવ છે કે—આ મંદિર ભેલુપુરનું મંદિર હોય કારણ કે—
ભેલુપુરની નજીકજ સઘનવન હતું જો કે—અત્યારે તો ત્યાં પણ
થણાખરા મકાનો બની ગયા છે

ભેલુપુર અને ભદૈની સિવાય શહેરમાં પણ અત્યારે ખીજ
૮ મંદિરો છે

ઉપરની તીર્થમાળાઓમાં આપેલ કાગીના વર્ણનમાં ખાસ
એક વાત વધુ ધ્યાન ખેંચે તેવી છે ‘૫૦ વિજયસાગરે લખ્યું છે—

‘ કાસીવાસી કાગ મૂઢિય મુગતિ લલક
મગધિ મૂઓ નર ખર હુધ એ,
તીરથવાસી એમ અસમજમ ભાવ
જૈનતણા નિદક થણા એ ’ ૧ (૫૪)

આજ વાત ‘૫૦ સૌભાગ્યવિજયજીએ પણ ઉલ્લેખી છે. આ
ઉપરથી જણાય છે કે—જે ઠહેવત અત્યારે કાશીમાં બોલાય છે, તે
તે વખતે એટલે સત્તરમી અને અઠારમી શતાબ્દિમાં પણ ચાલતી
હતી ‘ મગધમાં મદે તે ગધેડો થાય ’ આ કહેતી જૈનો ઉપરના
રૂપનું જ પરિણામ હતું જે વખતે કાશીમાં બ્રાહ્મણોનું જોર હતું,
તે વખતે મગધદેશમાં જૈનોનું સામ્રાજ્ય હતું મગધદેશના બ્રાહ્મ
ણકુટુંબો પણ ‘નૈનધર્મ’ પાળતા હતા આ કારણેજ બ્રાહ્મણોએ એ
કહેવત પ્રચલિત કરી કે—‘ મગધમાં ગમે તે ગધેડો થાય છે ’
કાગીમાં શ્રીમતી યશોવિજય જૈન પાઠશાળાના સ્થાપન થયા પછી
જૈનો પ્રત્યેના આ રૂપમાં કેટલો બધો ઘટારો થયો છે, એ ત્યાં
જઈને અનુભવ કરનારને જણાયા સિવાય ગંહેતું નથી
બનારસની પાસેજ

સિ હપુરી અને ચ દ્રાવતી.

નામના જે તીર્થો છે આ તીર્થો અનુક્રમે શ્રેયાસનાથ અને
ચ દ્રપ્રભુના ચાર કત્યાણકોના લીધે તીર્થ તરીકે મનાય છે

સિ હપુરીના સળધમાં ‘૫૦ વિજયસાગર’નો ઉલ્લેખ ખાસ
વિચારણીય છે તેમણે લખ્યું છે.—

“ ગંગાતટિદ્ભેદિ સીહપુરિ ત્રિણિ ક્રમ.

જનમ શ્રેયાંસનો એ:

નવા જીર્ણ દોષ ચૈત્ય પ્રતિમા પાદુકા

સેવધ સીહ સમીપથી એ. ” ૮ (૫. ૪)

આમાં વૃક્ષની નીચે જૈનમંદિર હોવાનું જણાવ્યું છે. હાલ તે પ્રમાણે નથી. હાલ ગામથી થોડે દૂર જંગલમાં મ્હેતામ્બરોનું મંદિર છે. ધર્મશાળા પણ છે. આની આરે જાળૂએ જંગલ આવેલું હોવાથી આ સ્થાન ઘણું જ રમણીય લાગે છે. આ મંદિર અને ધર્મશાળા નવાં છે. કવિના ઉપયુક્ત કથનમાં ‘સેવધ સીહ સમીપથી એ’ આ વાક્ય વિચારણીય છે. ખનારસની મુલાકાત લેનારાઓએ સારનાથની મુલાકાત જરૂર લીધી હશે. અહિં ખડુ પ્રાચીન બૌદ્ધોનો એક સ્તૂપ^૧ છે, જે ૯૦ ફૂટ ઉંચો અને ૩૦૦ ફૂટના ઘેરાવાવાળો છે. અહિંની જમીનનું ખોદકામ થતાં પ્રાચીન ગૌદ મૂર્તિઓ અને બીજી કેટલીક જૂની વસ્તુઓ જમીનમાંથી નિકળી છે. આ નિકળેલી વસ્તુઓમાં એક મોટો ચતુર્ભુજ સિંહ-પત્થરનો સિંહ કે જે પત્થરના થાંભલા ઉપર છે, તે પણ દર્શકોનું ચિત્ત આકર્ષી રહ્યો છે. સંભવ છે કે-આ સિંહ પ્રસ્તુત કવિના સમયમાં જમીનની અંદર નહિ, પરંતુ બહાર હોય અને તેથી કવિ ‘સમીપમાં રહેલો સિંહ લગવાનની સેવા કરી રહ્યો છે.’ એવા અલંકારમાં વિહર્યા હોય.

અંદ્રાવતી તીર્થ અહિંથી-સિંહપુરીથી આર ગાઉ અને ખનારસથી સાત ગાઉ થાય છે.

૫^૦ વિજયસાગર આને માટે લાગે છે:—

“ ચંદ્રપુરિ આર કાશ ચંદ્રપ્રભ જનમ

ચંદનદ્ર ચરચિત્ત ચમ્પોતક^૨ એ:

પુણ્ય પગલાં કૃતિ ચંદ્રમાધવ હવડાં

પ્રથમ શુભકાણીઆ એ. ” ૯ (૫. ૪)

૧ આ સ્તૂપનો ઉલ્લેખ જિનપ્રભસૂરિએ કાશીકલ્પમાં આ પ્રમાણે કર્યો છે:—

“ અસ્યાઃ ક્રોશઘિતયે ધર્મેક્ષા નામ સન્નિવેશો, યથ ચાંધિ-સરસ્વ્યોઽસ્તરશિશ્વરચૂમ્બિતગગનમાયતનમ્ ” ।

આવીજ રીતે 'પં' સૌભાગ્યવિજયજીએ પણ ચંદ્રમાધવ નામ આપ્યું છે. આ ઉપરથી જણાય છે કે-જે પગલાં ચંદ્રપ્રભસ્વા- મિનાં હતાં, તે પગલાંને આ કવિઓના સમયમાં 'ચંદ્રમાધવનાં પગલાં' ના નામથી ઓળખાતા હશે.

કાશી હોજ્યા પછી આગળનાં તીર્થોની શરૂઆત

૧ પાટલીપુત્ર.

થી થાય છે. આ એક ઇતિહાસ પ્રસિદ્ધ નગર છે. અહિં અનેક ઐતિ- હાસિક ઘટનાઓ બનેલી છે. ઉપરની તીર્થમાળાઓ પૈકી 'પં' વિજયસાગરે, 'પં' જયવિજયે અને 'પં' સૌભાગ્યવિજયે પોત- પોતાની તીર્થમાળાઓમાં અહિંની ઐતિહાસિક ઘટનાઓનું વર્ણન સાફ કર્યું છે. અહિં દેરાસરોમાં બે દેરાસરો ગામમાં અને એક બેગમપુરામાં, જેને 'પં' વિજયસાગર 'બમણાવસહી' ના નામ- થી ઓળખાવે છે, એમ ત્રણ હતાં. અહિંના અનેક દર્શનીય સ્થાનોમાં હીરવિજયસૂરિનો સ્તૂપ, જેના ઉપર 'પગલાં' હોવાનું 'પં' સૌભાગ્યવિજયજી જણાવે છે, તે પણ એક છે.

આ પાટલીપુત્ર (પટણા) ને પહેલાં કુસુમપુર પણ કહેતા. શ્રીજિનપ્રભસૂરિ ' પાટલીપુત્રકલ્પ ' માં કહે છે કે:-

“અસમકુસુમવહુલતયા ચ કુસુમપુરમિત્યપિ રુદમ્”

પટણાથી પૂર્વ-દક્ષિણમાં લગભગ ૧૫-૧૬ ગાઉ ઉપર બિહાર.

નગર છે. 'પં' વિજયસાગરે અને 'પં' જયવિજયે અહિં ત્રણ મં- દિરો હોવાનું જણાવ્યું છે. અત્યારે અહિં ચાર મંદિરો છે, ખાસ કરીને આ નગરી માટે આ કવિઓએ એક વાત જણાવવા જેવી જણાવી છે. તે એ કે-પ્રાચીન નગરીઓમાં જેને તુગિયા નગરી

૧ પાટલીપુત્ર, કે જેનું અત્યારે પ્રસિદ્ધ નામ પટણા છે, તેની ઉત્પત્તિ અને ત્યાં બનેલા બનાવો સંબંધીનું વર્ણન જિનપ્રભસૂરિએ ' પાટલીપુત્રકલ્પ ' માં બહુ વિસ્તારથી કર્યું છે. ત્યાંથી જોવાની લગ્નાચલ કરવામાં આવે છે.

કહેવામાં આવે છે, તે આ બિહારજ છે. આ બિહારથી બે ગાઉ ઉપર 'તુંગી' નામનું ગામ છે, સંભવ છે આ 'તુંગી' એજ પ્રાચીન 'તુંગિયાનગરી' હોય અને તેટલા માટે આ બિહારનો પણ 'તુંગિયાનગરી' તરીકે ઉલ્લેખ આ કવિયોએ કર્યો હોય. આ સિવાય આ નગરીને 'તુંગિયાનગરી' કહેવાનું બીજું કંઈ પ્રમાણ મળતું નથી.

બિહારથી દક્ષિણમાં ત્રણ ગાઉ ઉપર—

પાવાપુરી.

છે. મહાવીર નિર્વાણથી પવિત્ર બનેલું આ પવિત્ર સ્થાન છે. જો કે આ ગામનું નામ તો પુરીજ છે, પરંતુ આની પાસેજ એક પાવા નામનું બીજું ગામ હોવાથી આની પ્રસિદ્ધિ પાવાપુરી ના નામથી અત્યારે પણ છે.

ઉપર્યુકત તીર્થભાજાઓમાં આ તીર્થને માટે ખાસ કંઈ વિશેષ વાત લખવામાં આવી નથી. દરેકે અહિંના વિશાળ સરોવરસ્થ મંદિરનું વર્ણન કર્યું છે. હા, પંચ સૌભાગ્યવિજયણને બે બાજતો ખાસ ધ્યાન ખેંચનારી કહી છે. તેમણે ઉલ્લેખ્યું છે:—

“કમલ સરોવર વીચ છે” ચિં છવ્યોનિની રાસ; ૭૦

પિણ કાઇ વધ નવિ કરે” ચિં અમરદેવની ભાસ. ” ૭૦ ૬ (પૃ. ૬૨)

આ પવિત્ર સ્થાનનાં જેણે દર્શન કર્યાં હશે તેને ખબર હશે કે—અત્યારે પણ આ સરોવરમાં અસંખ્ય છવો કલ્લોલ કરી રહ્યાં છે, પરંતુ તે છવોને લોકો તરફનો લગારે ત્રાસ નથી, તેમ તે છવો—સર્પાદિ છવો—ઘોડોને પણ લગારે ત્રાસ આપતા નથી.

આ પાવાપુરીમાં પ્રતિવર્ષ દીવાળી ઉપર એક મહોટો મેળો ભરાય છે. ૪-૫ દિવસ આ મેળો રહે છે. દીવાળીના દિવસે રાત્રે તો આખી રાત લોકો નગરણુ કરે છે અને પ્રભુનો નિર્વાણ સમય ઘણી ધૂમધામથી ઉજવે છે. કવિ સૌભાગ્યવિજયણના સમયમાં પણ આજ પ્રમાણે દીવાળી ઉપર મેળો ભરાતો અને મહોત્સવ થતો, એ તેમના નીચેના કથનથી જણાય છે:—

' દીપોત્સવ ઉપરિ ધણા ચિં આવે આવક લોક, ૭૦
 મહોત્સવ મનમાન્યા કરે ચિં મુકી સધલો શોક ૭૦ ૧૦
 પચરાત્રિ નિવસે સદા ચિં નરનારીના વૃદ્ધ; ૭૦
 દાનપુણ્ય પૂજા કરે ચિં જનમ સદૃશ કડે નદ " ૭૦ ૧૧ (૫ ૬૦)
 આ પછી મગધદેશની નગરિયોમા

રાજગૃહી

પણ ખાસ તીર્થસ્થાન છે રાજગૃહી જેમ ઐતિહાસિક પ્રસિદ્ધ
 સ્થાન છે, તેમ તીર્થયાત્રા માટે મુખ્ય સ્થાન છે અત્યારે આ
 ગામને રાજગિર (Rajgir) કહે છે બિહારથી લગભગ દક્ષિણ-
 મા ૧૩-૧૪ માઈલ ઉપર આ ગામ છે ઉપર્યુક્ત પાચે તીર્થમા-
 જાઓમા રાજગૃહી અને તેના પાચ પહાડોનું વર્ણન કર્યું છે પાચે
 તીર્થમાજાઓમા પાચ પહાડોના નામો આ પ્રમાણે આપ્યા છે:—
 વૈભારગિરિ, વિપુલગિરિ, ઉદયગિરિ, સુવર્ણગિરિ અને રત્નગિરિ
 આ પહાડો ઉપર અનેક જિનમંદિરો હોવાનું જુદી જુદી તીર્થ
 માજાઓમા જણાવ્યું છે જેમ ૫૦ હસસોમ, કે જેમણે
 મ ૧૫૬૫ મા તીર્થમાજા બનાવી છે, તેમા પાચ પહાડો ઉપર
 આ પ્રમાણે મંદિરો અને સ્થાનો બતાવ્યા છે —

૧ વૈભારગિરિ ઉપર ચાવીસ દેરાસરો, અને તેમા સાતસો
 જિનગિરો, આગળ વધીને બીજા શિખર ઉપર અગિયાર ગણધ-
 વના પગલા, રોહિણિયાની શુક્ર અને ધન્નાશાલીલદ્રના કાઉસગિયા

૨ વિપુલગિરિ ઉપર છ મંદિર

૩ ઉદયગિરિ ઉપર ચોમુખજી

૪-૫ સુવર્ણગિરિ અને રત્નગિરિ ઉપર શુ હતુ, તે
 જણાવ્યું નથી આ ઉપરાન્ત ઘરેણાંનો કૂવો અને વીરચોશાલનુ
 સ્થાન વિગેરે પણ બતાવ્યું છે.

૫૦ વિજયસાગર કહે છે કે—વીરચોશાલનો એક પત્થર ૪૬
 હાથ લાંબો છે ૫૦ જયવિજયે વૈભારગિરિ ઉપર ૨૫ દેરાસરોની
 મંજ્યા આપી છે તે ઉપરાન્ત આ કવિએ નગરમા એક દેરાસર

કહેવામાં આવે છે, તે આ બિહારજ છે. આ બિહારથી બે ગાઉ ઉપર 'તુંગી' નામનું ગામ છે, સંભવ છે આ 'તુંગી' એજ પ્રાચીન 'તુંગિયાનગરી' હોય અને તેટલા માટે આ બિહારનો પણ 'તુંગિયાનગરી' તરીકે ઉલ્લેખ આ કવિઓએ કર્યો હોય. આ સિવાય આ નગરીને 'તુંગિયાનગરી' કહેવાનું બીજું કંઈ પ્રમાણ મળતું નથી.

બિહારથી દક્ષિણમાં ત્રણ ગાઉ ઉપર—

પાવાપુરી.

છે. મહાવીર નિર્વાણથી પવિત્ર બનેલું આ પવિત્ર સ્થાન છે. જો કે આ ગામનું નામ તો પુરીજ છે, પરંતુ આની પાસેજ એક પાણી નામનું બીજું ગામ હોવાથી આની પ્રસિદ્ધિ પાવાપુરી ના નામથી અત્યારે પણ છે.

ઉપર્યુક્ત તીર્થભાગાઓમાં આ તીર્થને માટે ખાસ કંઈ વિશેષ વાત લખવામાં આવી નથી. દરેકે અહિંના વિશાળ સરોવરસ્થ મંદિરનું વર્ણન કર્યું છે. હા, ૫૦ સૌભાગ્યવિજયજીએ બે બાબતો ખાસ ધ્યાન ખેંચનારી કહી છે. તેમણે ઉલ્લેખ્યું છે:—

“કમલ સંગર વીચ છેં ચિં છવ્યોનિની રાસ, ૭૦

પિણ કાઇ વધ નવિ કંં ચિં અમરદેવની ભાસ.” ૭૦ ૬ (પૃ. ૬૨)

આ પવિત્ર સ્થાનનાં જેણે દર્શન કર્યા હશે તેને ખબર હશે કે—અત્યારે પણ આ સરોવરમાં અસંખ્ય જીવો કંડકોલ કરી રહ્યાં છે, પરંતુ તે જીવોને લોકો તરફનો લગારે ત્રાસ નથી, તેમ તે જીવો—સર્પાદિ જીવો—લોકોને પણ લગારે ત્રાસ આપતા નથી.

આ પાવાપુરીમાં પ્રતિવર્ષ દીવાળી ઉપર એક મહોટો મેળો ભરાય છે. ૪-૫ દિવસ આ મેળો રહે છે. દીવાળીના દિવસે રાત્રે તો આખી રાત લોકો જાગરણ કરે છે અને પ્રભુનો નિર્વાણ સમય ઘણી ધૂમધામથી ઉજવે છે. કવિ સૌભાગ્યવિજયજીના સમયમાં પણ આજ પ્રમાણે દીવાળી ઉપર મેળો ભરાતો અને મહોત્સવ થતો, એ તેમના નીચેના કથનથી જણાય છે:—

“ દીપોત્સવ ઉપરિ ધણા ગિં આવે આવક લોક, ૭૦
મહોત્સવ મનમાન્યા કરે ગિં મુકી સધલો શોક. ૭૦ ૧૦
પચરાત્રિ નિવમે સદા ગિં નરનારીના વૃદ્ધ, ૭૦
મનપુષ્પ પૂજા કરે ગિં જનમ મફલ કં નદ ” ૭૦ ૧૧ (૫. ૬૨)

આ પછી મગધદેશની નગરિયોમા

રાજગૃહી

પણ ખાસ તીર્થસ્થાન છે. રાજગૃહી જેમ ઐતિહાસિક પ્રસિદ્ધ સ્થાન છે, તેમ તીર્થયાત્રા માટે મુખ્ય સ્થાન છે. અત્યારે આ ગામને રાજગિર (Rajgir) કહે છે. બિહારથી લગભગ દક્ષિણ-મા ૧૩-૧૪ માઈલ ઉપર આ ગામ છે. ઉપર્યુક્ત પાચે તીર્થમા-ળાઓમા રાજગૃહી અને તેના પાચ પહાડોનું વર્ણન કર્યું છે પાચે તીર્થમાળાઓમા પાચ પહાડોના નામો આ પ્રમાણે આપ્યા છે:—
વૈભારગિરિ, વિપુલગિરિ, ઉદયગિરિ, સુવર્ણગિરિ અને રત્નગિરિ. આ પહાડો ઉપર અનેક જિનમંદિરો હોવાનું જુદી જુદી તીર્થ-માળાઓમા જણાવ્યું છે. જેમ પં ૦ હસસોમ, કે જેમણે મં. ૧૫૬૫ મા તીર્થમાળા બનાવી છે, તેમા પાચ પહાડો ઉપર આ પ્રમાણે મંદિરો અને સ્થાનો બતાવ્યા છે:—

૧ વૈભારગિરિ ઉપર ચોવીસ દેરાસરો, અને તેમા સાતસો જિનગિઓ, આગળ વધીને બીજા શિખર ઉપર અગિયાર ગણધ-ન્ના પગલા, રોહિણિયાની ગુફા અને ધન્નાશાલીભદ્રના કાઉસગિયા.

૨ વિપુલગિરિ ઉપર છ મંદિર.

૩ ઉદયગિરિ ઉપર ચોમુખજી.

૪-૫ સુવર્ણગિરિ અને રત્નગિરિ ઉપર શું હતું, તે જણાવ્યું નથી. આ ઉપરાન્ત ઘરેણાંનો કૂવો અને વીરપોશાલનું સ્થાન વિગેરે પણ બતાવ્યું છે.

પં ૦ વિજયસાગર કહે છે કે—વીરપોશાલનો એક પથર ૪૬ હાથ લાંબો છે. પં ૦ જયવિજયે વૈભારગિરિ ઉપર ૨૫ દેરાસરોની સંખ્યા આપી છે. તે ઉપરાન્ત આ કવિએ નગરમાં એક દેરાસર

હોવાનું પણ જણાવ્યું છે. અત્યારે ગામમાં ત્રણ દેરાસરો છે:—
પાર્શ્વનાથનું, આદીશ્વરનું અને મુનિસુવ્રતસ્વામિનું.

૫૦ સૌભાગ્યવિજય તો અહિં ઘણું મંદિરો ખતાવે છે:—
વૈભારગિરિ ઉપર ૫૨, વિપુલગિરિ ઉપર ૮, રત્નગિરિ ઉપર ૩,
મુવર્ણગિરિ ઉપર ૧૬, ઉદયગિરિ ઉપર ૧ અને ગામમાં ૧ એમ
મળી ૮૧ મંદિરોની સંખ્યા આપે છે.

આ સિવાય હરેક ઠવે અહિંના ગરમ પાણીના કુડોનો પણ
ઉલ્લેખ કરે છે. ભગવતીસૂત્રના બીજા શતકના પાંચમા ઉદ્દેશમાં
પૃ. ૧૪૧ માં (આગમોદયસમિતિ તરફથી બહાર પડેલ) પણ
આ કુડોનું વર્ણન આવે છે, અત્યારે પણ આ કુડો વિદ્યમાન છે.

ઉપર્યુક્ત પહાડો ઉપર જે મંદિરો ખતાવ્યાં છે, તેમાં અ-
ત્યારે કેટલુંક પરિવર્તન થઈ ગયું છે. અત્યારે વૈભારગિરિ ઉપર
૭, ઉદયગિરિ ઉપર ૨, વિપુલગિરિ ઉપર ૬, મુવર્ણગિરિ ઉપર
૨ અને રત્નગિરિ ઉપર ૨ મંદિરો છે. આ ઉપરાન્ત તે પહાડો
ઉપર બીજાં મંદિરોનાં ખડેરો પણ ઘણાં જોવાય છે.

આ રાજગૃહી અનેક નામોથી પ્રસિદ્ધ થઈ ચૂકી છે. શ્રીજિ-
નમ્ભસૂરિ વૈમારકલ્પમાં કહે છે:—

“ ઉપત્યકાયમસ્યાદ્રેર્માતિ રાજગૃહં પુરમ્ ।

ચિતિપ્રતિષ્ઠાદિનામાન્યન્વભૂવત્તદા તદા ॥ ૧૩ ॥

ચિતિપ્રતિષ્ઠચણકપુરર્પમપુરાભિધમ્ ।

કુશાગ્રપુરસંજ્ઞં ચ ક્રમાદ્રાજગૃહાદયમ્ ” ॥ ૧૪ ॥

આ ઉપરથી તેનાં આ નામો જણાય છે:—ક્ષિતિપ્રતિષ્ઠ,
ચણકપુર, નેમ્ભલપુર, કુશાગ્રપુર અને રાજગૃહ.

મહાવીરનાં ચૌદ ચોમાસાંથી અને જોદ્દોના વિશ્વવિદ્યાલયથી
પ્રસિદ્ધિ પામેલ ‘ નાલંદાનો પાડો ’ પણ આ રાજગૃહીની
નજીકજ છે. પ્રસ્તુત તીર્થમાળાઓમાં આ નાલંદાપાડાનો
પણ ઉલ્લેખ જોવાય છે. આ બધી તીર્થમાળાઓમાં ‘ અત્યારે આ

સ્થાનને 'વડગામ' કહેવામા આવે છે. ' એમ જણાવ્યું છે. અત્યારે પણ આને વડગામ (Burghoon) કહે છે. અને તે રાજ-ગૃહીથી ઉત્તરમાં લગભગ સાત માઈલ ઉપર આવેલું છે. આ વડ-ગામ (નાલંદા પાડા) માં 'પં' હંસએમ પોતાના સમયમા (મં. ૧૫૬૫ મા) સોલ મંદિર હોવાનું કહે છે:—

“ મોવ પ્રાસાદ તિહા અજ્ઞ નિનબિષ નમીજી ” (૫ ૧૭)

‘પં’ વિજયસાગર અહિં બે મંદિરો હોવાનું જણાવે છે.

“ બિહું દેહરે એકમો પ્રતિમા નવિ લલ્લ બોધની ગણિમા ” (૫ ૬)

‘પં’ જયવિજય અહિં સત્તર મંદિર અને સત્તર પ્રતિમાઓ હોવાનું કહે છે—

“ પ્રતિમા સત્તર સત્તર પ્રાસાદ એક એકસું મર્ક વાદ. ” (૫. ૩૦)

અત્યારે ‘પં’ સૌભાગ્યવિજયજી કહે છે—

“ એક પ્રાસાદ છે જિનતણો ચિં એકચલ ગામમાહિ, જીં

અવગ પ્રાસાદ છે જૂના જિંએ ચિં પ્રતિમામાહિ નાહિ જીં ” (૫. ૬૧)

આ નાલંદાપાડા (વડગામ) ના વર્તુનમાં પ્રસ્તુત તીર્થ-માળાઓનો એક શબ્દ બહુ વિચારણીય છે. જુદા જુદા કવિઓના ગબ્દો આમ છે

“ ગોપમ શુર પુગમા કામિ પ્રગી મુની પાત્રાની ખાણિ

તમ પામઇ વાણિજગામઃ આણુ મોપામઃ ” ૨૫ (૫ ૬)

‘પં’ વિજયસાગર.

૧ આ વાણિજગામ નાવદાની પામે કહેવામા આવ્યું છે, તે હીક નથી વાણિજગામ, એતો વૈશાલી નગરીની પામે હોવું જોઈએ, કારણકે ‘કલ્પસૂત્ર’ ની મુખ્યોધિકાના પૃ ૧૮૮ મા લગવાને કેવેલા આગુર્મામ ગણાવવામા આવ્યા છે, ત્થા દેવગદ્દી અને વાણિજગામની નિશાએ લગદાને ૧૨ મેસામા કર્યાનું જણાવ્યું છે —“ વૈસાલિ જગરિ વાણિયગામં ચ ણીસાપ દુવાલમ અંતરાધાસે વાસાવામં ઉવાગપ ” । અતએવ વૈશાલી અને વાણિજગામ બન્ને નજીક હોવા જોઈએ અને વૈશાલી તો અતિથી લગભગ સાંકે માઈલ ઉત્તરમા આવેલી છે

“ કદ્યાણુક યુભ પામ” અન્નઘ્ઠ એ મુનિવર યાત્રાખાણિ. ’ (૫ ૧૭)
—પં૦ હુંસસોમ.

“ દીમમ્ તેદનાણ્ અદિનાણ્ પુહવણ્ પ્રગટી યાત્રાખાણિ ” (૫ ૩૦)
—પં૦ જયવિજય.

“ ગૌતમ કેવલ નિહા થયો ચિં યાત્રાખાણ વિચાર ” (૫ ૬૨)
—પં૦ મૌભાગ્યવિજય

ઉપરની ચાર તીર્થભાળાઓ પૈકી ત્રણમા ‘ યાત્રાખાણુ ’ શબ્દ છે, જ્યારે એકમા ‘ પાત્રાખાણુ ’ છે. સંભવ છે જૂનીપ્રતિના વાચન ભ્રમથી ‘ ય ’ ને બદલે ‘ પ ’ વંચાયો હોય. હવે આ ‘ યાત્રાખાણુ ? તે શું ? શ્રીજિનપ્રભસૂરિએ વૈમારકલ્પ માં નાલં-દાનું’ વર્ણન કરતા કહ્યું છે—

શ્રીગૌતમસ્યાયતનં કલ્યાણસ્તૂપસન્નિધૌ ।

દૃષ્ટમાત્રમાપિ પ્રીતિં પુષ્પાતિ પ્રણતાત્મનામ્ ॥ ૨૮ ॥

આ શ્લોકની પ્રતિધ્વનિરૂપ ઉપરની લીટીઓ છે આ શ્લોકના પૂર્વાર્ધમાં કહ્યું છે કે કદ્યાણુકસ્તૂપની પાસે ગૌતમસ્વામિનું સ્થાન છે.

આ સિવાય ખીણ પશુ એક પ્રમાણુ એ છે કે—ભગવાને વૈંગાલીથી વાણિજગામ પ્રતિ વિદાર કર્યો, ત્યાં તેઓ મંડિકિકા (ગડિનિમ) નહીં ઉતર્યા છે જે નદીને અત્યાં ગંડક કહે છે જૂઓ ત્રિશદિશલાકા પુરપ ચરિત્ર, ૧ મુ પર્વ, ૪ મર્ગ, ૧૦૬ એ શ્લોક—

“ તતઃ પ્રતસ્થે ભગવાન્ ગ્રામં વાણિજકં પ્રતિ ।

માર્ગે મં(ગં)દિકિકાં નામ નદીં નાયોત્તતાર ચ ॥૧૩૯॥

આ મંડિકિકા નદી તેજ વૈશાલીની પાસે છે, જે મુન્દરકપુર જામા બસાડપટ્ટી (Basaithpattal) ના નામથી પ્રસિદ્ધ છે આ બસાડપટ્ટી એ જૂની વૈશાલી છે અહિં પ્રાચીનમદિરા અને ખડકરો અત્યાં પશુ વિદ્યમાન છે, આની પામેજ વાણિજગામ રોવુ લેખએ કનિંગહામ પશુ આ બસાડપટ્ટીની પામેજ વાણિજગામ હોવાનું કહે છે. સભવ છે અયારે જેને બજિચ્ચા (Bajucha) ગામ કહે છે તેજ કદાચ તે વખતનું વાણિજગામ હોય

તેજ વાત ઉપરની પંક્તિઓમાં છે. આ ઉપરથી ‘યાત્રાસ્થાન’ નો અર્થ ‘યાત્રાસ્થાન’ કરવો સર્વથા અંધબેસ્તો છે. અંગાળીમાં ‘સ્થા’ શબ્દ સ્થાન અર્થમાં વપરાય છે, જેમ જેસ્થાને (જે સ્થાને) સેસ્થાને (તે સ્થાને). આ સ્થાન ગૌતમસ્વામિનું સ્થાન હોવાથી આ સ્થાનને ‘યાત્રાસ્થાન’ બતાવ્યું છે.

આ પછી જ્યાં મહાવીર પ્રભુ સમોસર્યા હતા, તે ગુણશીલ ચૈત્ય અથવા

ગુણાયા

તીર્થ જોઇએ. આ તીર્થનું વર્ણન માત્ર બેજ—પં. વિજયસાગર અને પં. સૌભાગ્યવિજયજીની—તીર્થભાળાઓમાં જોવામાં આવે છે. આમાં પં. વિજયસાગરે માત્ર એટલું જ લખ્યું છે:—

“ ગામ ગુણાઉચ્ચ જ્ય કહઇ ત્રિકુ કાસે તસ તીરે જ;
ચૈત્ય બહું જેહ ગુણસિલ, સમોસર્યા જિહાં વીરે જ. ” ૧૭ (પ. ૬)

જ્યારે પં. સૌભાગ્યવિજયજીએ જણાવ્યું છે કે:—

“ રાજગૃહીથી પૂર્વદિશામાં ત્રણ કોસ ઉપર ગુણશીલ ચૈત્યની જગા છે, જેને ગુણાયા કહેવામાં આવે છે. ”

અત્યારે જે ગુણાયા માનવામાં આવે છે, તે રાજગૃહીથી,

૧ મગધતી સૂત્ર ના ૧ લા સતકના ૧ લા ઉદ્દેશના ૫.૬ માં ગુણશીલ ચૈત્યનો નિર્દેશ આ પ્રમાણે કરવામાં આવ્યો છે.

“ તસ્ત ણં રાયગિહસ્ત વહિયા નગરસ્ત ઉત્તરપુરચ્છિમે દિસીમાપ ગુણસીલણં નામં ચેદ્ધ દોત્થા । ”

આ ઉપરથી જણાય છે કે—રાજગૃહની ઉત્તર-પશ્ચિમમાં આ સ્થાન હતું. અત્યારે જે સ્થાન માનવામાં આવે છે તે રાજગૃહીથી લગભગ દક્ષિણ પૂર્વમાં છે. અત્યારે અહિં ગુણાયા કે ગુણશીલ નામનું કોઇ ગામ નથી. નવાદા ગ્રેશનથી લગભગ ત્રણેક માઇલ ઉપર તળાવની અધ્યમાં મહાવીરસ્વામીનું મંદિર છે મંદિરમાં જ્યાંને પુત્ર બાધેવ છે. આને ગુણાયા અથવા ગુણશીલ માનવામાં આવે છે

ત્રણ કોમ નહિ પરંતુ દક્ષિણ-પૂવ મા લગભગ પાચ-છ કોમ થાય છે

આ પછી મહાવી-આમીની જન્મભૂમિ તરીકે પ્રતિદ્ધિ પામેલ

‘ક્ષત્રિયકુંડ’

તીર્થ છે પ્રત્યુત પાચ તીર્થમા ગાઓ પંકીની મૈથી જૂની તીર્થ મા ગાના કર્તા પં ૦ હ મનોમ, જે આમલીવૃક્ષે પ્રભુએ આમલી કીડા કરી હતી, તે આમલીનું વૃક્ષ જોયાનું લખે છે તે ઉપરાન્ત સિદ્ધાર્થરાજનું ઘર (ઘરનું સ્થાન) ખતાવી ત્યાંથી જે ગાઉ આઘાણુ કુંડ ગામ છે, એમ જણાવે છે જ્યારે પં ૦ વિજયસાગર જણાવે છે કે-“ ક્ષત્રિયકુંડની તળેટીમા જે દેગસરો છે, સિદ્ધાર્થરાજનું ઘર

૧ ક્ષત્રિયકુંડ, કવિયોએ જે ક્ષત્રિયકુંડ, કુમારિયગામ, આઘાણુકુંડ ગામ, આમલીવૃક્ષ, જ્ઞાતનન વિગેરે સ્થાનોનું વર્ણન કર્યું છે, તેજ અત્યારે પણ માન સામા આવે છે, અને ત્યાજ લોકો યાત્રા કરવાને જાય છે પરંતુ શોધખોળનું પરિણામ આ સ્થાનોને સ્થાપનારૂપે માનવા તરફ દોરી જાય છે એવી અનેક ગ્રામીન નગરીઓ છે કે જેનું મુખ્યધાન નિત્ય કરવું કમિનતા ભરેલું છે જે ક્ષત્રિયકુંડ અને તેને નગતા ખીજ સ્થાનો અત્યા મનાય છે તે સ્થાપના રૂપે છે, એમ માનસામા અનેક કારણો છે

• શાસ્ત્રોમા ક્ષત્રિયકુંડ વૈશાલીની પામે ખતાવવામા આવેલ છે એ રાત સુપ્રસિદ્ધ છે હવે અનેક શોધોના પરિણામે એનો નિત્યજ ચર્ચ ચૂક્યું છે કે- મુજદ્દ-પુર જામા આવતું બસાડપટ્ટી (Basantpur) એજ વૈશાલી નગરી છે અહિં અનેક શર્ચમંદિરા અને ખડકો પણ વિદ્યમાન છે આ ગામ ગંડક (ગંડિકા) નદીની પાસેજ કાચ ઉપર આવતું છે, અને તેજ પ્રમાણે હૈમચંદ્રાચાર્ય ‘મહાવીરચરિત્ર’મા વૈશાલી ગંડિકા નદીની પાસેજ લેવાનું જણાવે છે (જુઓ વાણિજગામ ઉપરની નોટ) આ પ્રમાણેથી આજ ગામ વૈશાલી નગરી છે, એમ માની શકાય છે આ બસાડપટ્ટીની પાસેજ બ સુકુંડ છે જેને ડા રેશ્મન વિગેરે વિદ્વાનો ક્ષત્રિયકુંડ તરીકે ઓળખાન છે આ વૈશાલી (બસાડપટ્ટી) થી દક્ષિણ-પશ્ચિમમા લગભગ ૭ માઈલ ઉપર એક ગામ છે, જેનું નામ છે બામદણગામ (Bamdhana) આજ બામદણગામ અજાણત પ્રાજ્ઞજાણુ ગામ હોય તેમ ગભાવના થાય છે

પર્વતપર હતું, ત્યાં એક જિનખિંબ છે. અહિંથી બે કોસ પ્રદક્ષ કુંડ (પ્રાદક્ષકુંડ) ગામ છે. પર્વતથી નીચે ઉતરી કુમારિય ગામ જવાય છે, જ્યાં ભગવાનને પ્રથમ પરીધહ થયો હતો. અહિં એક ચોતરા ઉપર વીરપ્રભુના પગલાં છે. ”

કવિયો જેને ક્ષત્રિયકુંડ અને પ્રાદક્ષગામ ખતાવે છે, એ તો વૈશાલીથી લગભગ સો માઇલ થાય છે, જ્યાં શાસ્ત્રોમા તો વૈશાલીની પામેજ ક્ષત્રિયકુંડ ખતાવવામાં આવેલ છે. એટલે ઉપગની કથના વધારે વજનદાર માન્ય પડે છે.

ખીજી ખાખત એ છે કે—અત્યારે જ્યાં કોદાર્ધ ગામ છે, ત્યાં ભગવાનને પ્રથમ ઉપસર્ગ થયાનું કવિયો જણાવે છે તે પણ ઠીક નથી, કારણ કે—ભગવાને ક્ષત્રિયકુંડમાં દીક્ષા લીધા પછી છઠ્ઠું પાગલું કોલાકસન્નિવેશમાં કર્યાનું શાસ્ત્રોમા કથન છે. આ કોલાકસન્નિવેશ ક્યાં આવ્યું, એના સબધમાં મળવતી સૂચના ૬૬૨માં પેળના.

“ તીસેણં નાલંદાપ યાદિરિયાપ અદૂરસામંતે વ્વત્થણં કોલ્લાપ નામં સન્નિવેસે હોત્થા ”

આ પાઠ ઉપરથી સ્પષ્ટ જણાય છે કે તે નાલંદાની પામ હતું. દીક્ષા મળે ત્યાં કોલાકસન્નિવેશ તરફ જતા પહોલીજ ગરિએ કુમારિ ગામમાં ભગવાનને ઉપસર્ગ થયો છે. હવે કવિયોના કથન પ્રમાણે અને અન્યાન માનનામાં આવે છે તે કોદાર્ધ અથવા કુમારિય ગામમાં ભગવાનને ઉપસર્ગ થયો. કોઇ ગીતે સબધી શકતું નથી કારણ કે વૈશાલી પામેના ક્ષત્રિયકુંડથી આ ગામ દક્ષિણ-પૂર્વમાં લગભગ ૧૦૦ માઇલ ઉપર આવેલું છે. એટલે ભગવાન દિનમના ચાથા પહોરમાં દીક્ષા લઇ નિદાર કરી મૂર્ચાન્ત પડેલાં મોં માઇવનો નિદાર કર, એ કેમ મલની શકે ? વળી નાલંદાની પામેના જે કોલાકસન્નિવેશમાં ભગવાને ૭'નું પારણું કર્યું હતું, તે સ્થાન તો વૈશાલી પામેના ક્ષત્રિયકુંડથી દક્ષિણ-પૂર્વમાં લગભગ ૬૦ માઇલ થાય છે. અતઃ એ કલ્પિતનવા ભોગ નથી લાગતું કે—પહેલાં દિવસે મોં માઇવનો નિદાર કરીને ભગવાન પાછા નેજ રતે કોલાકસન્નિવેશમાં આવે. મુતલગ ભગવાનને ઉપસર્ગ થયાનું સ્થાન વૈશાલી (ક્ષત્રિયકુંડ) અને નાલંદાપાડની વચ્ચેનાં હોવા જોઈએ. એટલે એ ગામેની વચ્ચેનાં ૬૦ માઇલનાં આંતરની વચ્ચે—કોદાર્ધ કુમારિ અથવા એના અપર તરફ ગામ હોવા જોઈએ કે જ્યાં ભગવાનને ઉપસર્ગ થયો હતો. આને માટે ‘ટીઓમેટ્રીકલ-

પં૦ સૌલાચ્ચવિજય લખે છે કે—“ પર્વતની તળેટીમાં ‘મથુરાપુર નામનું ગામ છે. અહિંથી બે ગાઉ દર બ્રાહ્મણકુંડ ગામ હતું, ત્યાં મહાપ્રભુત્ત બ્રાહ્મણનું સ્થાન હતું, હાલ ત્યાં નદી વહે છે. ગામ, ઠામ ઈર્ષજ નથી. માત્ર બે શુદ્ધ દેરાસર છે. પર્વત ઉપર એક દેરાસર છે, જેમાં વીરપ્રભુની મૂર્તિ છે. અહિંથી બે કોસ ઉપર જેને ક્ષત્રિયકુંડ કહેતા, એ સ્થાન છે પરન્તુ કોઈ ત્યાં જતું નથી. ઘઘા મંદિરનાં દર્શન કરી પાછા વળે છે. ગિરિથી ઉતરતાં કોરાઈ ગામ આવે છે. અહિં વડનીચ વીરપ્રભુને પ્રથમ પરિપક્વ થયો હતો. ”

પં૦ વિજયસાગરે જેને ‘કુમારિય’ ગામ ઉલ્લેખ્યું છે, તેનેજ પં૦ સૌલાચ્ચવિજય ‘કોરાઈ’ ગામ કહે છે.

આ ક્ષત્રિયકુંડને અત્યારે લછવાડ કહે છે. મહાવીર સ્વામિનું જ્યાં દીક્ષાકલ્યાણક થયું હતું, તે ‘જ્ઞાતવનખંડ’ એ આ પર્વત-જંગલ છે, એમ કહેવાય છે. અત્યારે પણ આ પહાડની તળેટીએ બે મંદિરો છે અને ઉપર મહાવીરસ્વામિનું મંદિર છે.

આની પાસે સુવિધિનાથના જન્મકલ્યાણકવાળું

કાકંદી

તીર્થ છે. પં૦ સૌલાચ્ચવિજય ધન્ના અણુગારનું પણ આજ

સર્વે ના નકશામાં એક ગામ તરફ અમારું ધ્યાન જાય છે, જેનું નામ છે કુસ-મર (Kusmar). આ ગામ ક્ષત્રિયકુંડ અથવા વૈશાલીથી નામકાના રસ્તેજ લગલગ ૧૭-૧૮ માઇલ ઉપર આવેલું છે, પહેલા દિવસે દીક્ષા લીધા પછી ભગવાન આટલો વિહાર કરે એ સંભવિત પણ છે.

ઉપરનાં પ્રમાણોથી એમ માતવાને કારણ મળે છે કે—અત્યારે જેને ક્ષત્રિયકુંડ અને તેને સગતાં બીજાં સ્થાનો માનવામાં આવે છે, તે સ્થાપના છે. અત્યારે ખરું ક્ષત્રિયકુંડ વૈશાલી (Vaisali) ની પાસે જે ખસુકુંડ છે, તેજ હોવું જોઈએ.

૧ આ મથુરાપુર (Muthrapoor) પણ સદર પર્વતની પાસેજ આવેલું છે. અત્યારે આ પર્વત ઉપર લોકો લછવાડથી ચડે છે. અત્યારે પં૦ સૌલાચ્ચવિજયના સમયમાં લોકો મથુરાપુરથી ચડતા હતા.

ધ્યાન બતાવે છે. આ તીર્થ ક્યાં આવ્યું, તે સંબંધી કવિયોએ જુદા જુદા મતો આપ્યા છે. ૫૦ વિજયસાગર બિહારથી પૂર્વમાં પચીસ ગાઉ ઉપર બતાવે છે. ૫૦ હંસસોમ વર્તમાનમાં જેને ક્ષત્રિય-કુંડ (લછવાડ) કહેવામાં આવે છે, તેનાથી પાંચ કોસ દૂર બતાવે છે, જ્યારે ૫૦ સૌભાગ્યવિજયજીએ બે કાકંદીનો ઉલ્લેખ કર્યો છે. એક કાકંદી અત્યારે જેને ક્ષત્રિયકુંડ કહેવામાં આવે છે, તેનાથી ૪-૫ ગાઉ ઉપર બતાવે છે, જ્યાં ધન્ના અનગાર થયાનું જણાવે છે અને બીજી કાકંદી ગોરખપુરથી પૂર્વમાં પચીસ કોસ ઉપર બતાવે છે. જ્યાં સુવિધિનાથનું કલ્યાણક બતાવે છે. ક્ષત્રિય-કુંડ પાસેની કાકંદીમાં દેરાસર, મૂર્તિ કે પગલાં કંઈપણ હોવાનું કોઈએ પણ જણાવ્યું નથી, જ્યારે ગોરખપુરથી પૂર્વમાં પચીસ કોસ જે કાકંદી^૧ સૌભાગ્યવિજયે બતાવી છે, ત્યાં પગલાં હોવાનું તેઓ જણાવે છે. વર્તમાનમાં ક્ષત્રિયકુંડથી ઉત્તર પૂર્વમાં ૧૦-૧૨ માઈલ ઉપર જે કાકંદી માનવામાં આવે છે, ત્યાં પાર્શ્વનાથનું સોલગી શતાબ્દિમાં બનેલું મંદિર વિદ્યમાન છે.

અંપાનગરી^૨

આ નગરી ભાગલપુરની પાસે આવેલી છે. પટણાથી પૂર્વમાં લગભગ સો કોસ થાય છે, અહિં વાસુપૂજ્યનાં પાંચ કલ્યાણકો થયાં છે. ૫૦ સૌભાગ્યવિજયજી કહે છે કે:-“ અંપાથી દક્ષિણમાં

૧ દ્વિગમ્બરોના ‘ યાત્રાદર્પણ ’ માં આ ગોરખપુરની પાસેની કાકંદીને તીર્થ તરીકે ગણાવેલ છે. આ ગામનું નામ જૂખંદા બતાવવામાં આવ્યું છે અને તે ગોરખપુરથી બી. એન. ડબ્લ્યુ લાઈનના નોનવારે સ્ટેશનથી ૧૫ માઈલ ઉપર છે. અમારી ધારણા પ્રમાણે આજ જૂખંદા, એ કાકંદી તીર્થ હોય તેમ જણાય છે.

૨ આ નગરી હાલ અંપાનાલા ના નામથી ઓળખાય છે અને તે ભાગલપુરથી ૩ માઈલ ઉપર આવેલ છે. ભાગલપુરથી અંપાનાલા સુધીમાં બે મંદિરો આવે છે. બન્નેમાં વાસુપૂજ્યસ્વામીની મૂર્તિઓ છે અંપાનાલાની પાસેજ નાથનગર છે. અહિં પણ એક રમણીય મંદિર છે.

સોલ કોસ ઉપર મંદારગિરિ છે, અહિં વાસુપૂત્યસ્વામિનું નિર્વાણ થયું હતું. અહિં પ્રતિમા અને પગલાં હોવાનું કહેવાય છે, પણ યાત્રાએ બહુ ઘોડાજ લોકો જાય છે. ”

આ તીર્થના સંબંધમાં પંઠ વિજયસાગર ખાસ એક જાણુવા જેવી વાત કહે છે. તે કહે છે કે “ દેવગ્રી નામના એક દીવાનાએ શ્વેતાંબરના આ તીર્થને ઉત્થાપીને દિગંબર તીર્થ બનાવ્યું હતું, પરંતુ તેના કુલનોજ નાશ થયો, અને પુત્ર પ્રપૌત્ર કોઈ રહ્યોજ નહીં. આથી ‘ જ માણસ તીર્થને ઉત્થાપે એની આ દશા થાય ’ એવી કહેતી કહેવાય છે. ”

શ્રીમદ્દત્તીનાથ અને નમિનાથનાં કન્યાણકો તરીકે પ્રસિદ્ધિ પામેલ

મિથિલા.

પણ એક તીર્થ છે. આ ગામ પંઠ વિજયસાગર હાજીપુરથી ઉત્તરમાં આઢીસ કોસ ઉપર બતાવે છે. આ તીર્થના સંબંધમાં પંઠ વિજયસાગર કહે છે કે ‘ સીતાનું પીયર ’ આ સ્થાન કહેવાય છે. પંઠ સૌભાગ્યવિજય આ સ્થાન પટણાથી ઉત્તરમાં પચાસ ગાઉ ઉપર બતાવે છે. તેને સીતામઢી^૨ ના નામથી પ્રસિદ્ધ જણાવે છે. ઉપ-

૧ આ મંદારગિરિનું વર્ણન દિગંબરીય યાત્રાવર્ણન માં કરવામાં આવ્યું છે. તે ઉપરથી જણાય છે કે-ભાગલપુરથી દક્ષિણમાં ૧૬ કોસ ઉપર મંદારદિલ્લ નામનું એક સ્થાન છે. અહિંથી ૧ માઇલ ઉપર એક ન્દાતો પહાડ છે. આ પહાડ એજ મંદારગિરિ છે. કહેવાય છે કે અહિં વાસુપૂત્યસ્વામિનું નિર્વાણ થયું હતું.

૨ અસારે પણ ગામનું (મિથિલાનું) નામ સીતામઢી (Sitamarhi) જ છે. આ ગામ મુજફ્ફરપુર જિલ્લામાં દરેલંગા જંકશનથી ૪૨ માઇલ પશ્ચિમોત્તરમાં આવેલું છે અને તે લખમણદત્ત નદીના કાંઠે છે. અહિં લગભગ નવ દહાર મનુષ્યોની વસ્તી છે.

આ નગરીનું જિનપ્રલસરિએ ‘ મિથિલાકલ્પ ’ માં વર્ણન કર્યું છે. તેમાં પ્રારંભમાં વિદેહ દેશનું વર્ણન કરી પછી મિથિલાનું વર્ણન કર્યું છે. તેમના

રાન્ત અહિ મહીનાથ અને નમિનાથના પગલા છે, એમ પણ કહે
 છે વળી અહિથી ૧૪ કોસ ઉપર તે જનકપુરી^૨ હોવાનું જણાવે
 છે, કે જે જનકપુરી મીતાનું પીયર હતું ૫૦ શીલવિજયજી

‘ મિથિનાનગરી મધીનિષ્ઠ (૫૦ ૧૦૮)

એમ ગાંધને મહાવીનાથનું જન્મ કથાલુક મિથિલા બતાવે છે
 વસ્તુતઃ આ સ્થાન કયુ તે ચોક્કસ કહી શકાતું નથી
 હવે પટણાથી દક્ષિણમાં પચાસ ગાઉ ઉપર

ભદિલપુર^૨

નામનું તીર્થ છે શીતલનાથનું આ જન્મકથાલુક છે આ ભદિ

કથનમાં બે બાબતો મહત્વની છે એક તો એ કે—આ દેશમાં તેમના સમયમાં
 સસ્કૃતના પ્રખર વિદ્વાનો હતા અને બીજી બાબત એ કે તે વખતે આ
 નગરી (મિથિના) ‘ જગદ્ધ ’ (જગતી) ના નામથી પ્રસિદ્ધ હતી. તે કથન
 આ પ્રમાણે છે —

“ વ્ય વ્ય વાષીકૃતલાયનઈઓ ય મહુરોદગા પાગયજના
 યિ સકયમાસાધિસારયા અણેગસત્યપસત્યઅખ્મત્યિનિડણ ય
 જના । તત્ય રિદ્ધિત્યમિયસમિદ્રા મિહિલા નામ નયરી દોત્યા ।
 નવય જગદ્ધિ પસિદ્ધા ”

ઉપર્યુક્ત સીતામઢીથી પશ્ચિમમાં લગભગ ૭ માઈન ઉપર જગદીશપુર
 (Jagdishpur) નામનું ગામ છે સભવ છે જેને જિનપ્રભુનરિ જગ-
 કહે છે, તેજ આ જગદીશપુર હોય જે આ ૩ પનામાંથી હોય તો અત્યારનું
 જગદીશપુર એજ જિનપ્રભુસગિના મમયની મિથિલા નગરી મી શકાય

૧ આ જનકપુરિ પણ અત્યારે વિદ્યમાન છે જે જનકપુર (Janakpur)
 ના નામથી પ્રસિદ્ધ છે આ ગામ જન્મના જ કૃષ્ણનથી પશ્ચિમેતર
 જનકપુરગેડ નામનું સ્ટેશન છે તેનાથી પૂર્વતર ૨૪ માઈન ઉપર છે
 સીતામઢીથી પૂર્વેતરમાં છે તે લગભગ ૨ માઈન ઉપર આવેલું છે

૨ અત્યારે આ તીર્થ વિચ્છેદ ૯ પગનું ગયા જગામાં હોવાનિયા
 (Hattwaree) નામનું એક નાનકું ગામ છે તને ભરીવપુર ગણ

લપુર કયું ? એનો ખુલાસો કરતાં ૫૦ સૌભાગ્યવિજય કહે છે:—

“લદિલપુર આવે છેં ગામમાં ૩ દિવજાં નામ દુતારા નામ ૨.” ૫૦ ૧.
(૫. ૮૬)

આ ઉપરથી જણાય છે કે—દુતારા ગામને તે વખતે લોકો લદિલપુર માનતા હતા. સૌભાગ્યવિજયના કથન પ્રમાણે અહિં એક પર્વત છે. પર્વત ઉપર પાર્શ્વનાથનાં પગલાં છે. એક ગુફામાં સત્પત્રજી પાર્શ્વનાથની મૂર્તિ છે. પાસે એક સરોવર છે. પર્વતની પાસેજ દુતારા (દંતારા) ગામ છે, કે જ્યાં શીતલનાથનાં ચાર કેટલાયુક થયાં હતાં.

હવે આપણે પૂર્વદેશનું જગમ્પસિદ્ધ

સમ્મેતશિખર

તીર્થનું વર્ણન તપાસીએ. પાંચે તીર્થમાળાઓમાં સમ્મેતશિખરનું વર્ણન ઓછું વસ્તુ કરેલું છે. ચોવીસ તીર્થકરો પૈકી વીસ તીર્થકરો આજ પવિત્ર પર્વત ઉપર સુક્તિ પામ્યા હતા. કેાઇ અપેક્ષાએ ૫૦ વિજયસાગર તો આ સમ્મેતશિખર તીર્થને શત્રું-જયથી પણ અધિક વખાણે છે. તેઓ કહે છે:—

“ અધિકો એ ગિરિ ગિરિમ્પદે સુત્રુંજયી નામો જી. ” શ્રી. ૨ (૫. ૫)

વામાં આવે છે. ૫૦ સૌભાગ્યવિજય જેને દુતારા કહે છે, તે ગામ આ હુટવરિયા (Hutwareda) થી દક્ષિણમાં લગભગ ૪-૫ માઇલજ દૂર છે. આનું ખર્ડ નામ છે દંતારા (Dantara). ૫૦ સૌભાગ્યવિજયના સમયમાં આ દંતારાને લદિલપુર લોકો માનતા હતા, એમ તેમના કથનથી માલૂમ પડે છે. અહિં કેટલીક પ્રાચીન મૂર્તિઓ અને ખડકરો ધણાં છે, જેજ એની પ્રાચીનતાનાં સ્મરણ મિલે છે આનીજ પાસે એક પહાડ છે. કહેવાય છે કે આજ પહાડ એ ખર્ડ લદિલપુર તીર્થ છે. દિગ્ગજરાના સીચેયાત્રા રપેળના ૫. ૨૦૭થી ૨૧૨ સુધી આ તીર્થનું વિસ્તૃત વર્ણન આપ્યું છે. જો કે તેમાં પોતાનાં ગીત ગાયાં છે, પરંતુ તેમાંથી આ સ્થાન લદિલપુર તીર્થ હોવું જોઇએ, એવા કેટલાંક પ્રમાણો જરૂર મળે છે.

પં૦ જ્યવિજ્યે પણ કથ્યું છે.—

“ સમેતાચન શતુજ્ય તોવધ સીમધર જિજ્ઞુવર ધમ જોવધ,
એહ વગણ નવિ ડોવધ ” ૪૯ (૫ ૨૮)

કવિ વિજયસાગરજીએ અને પં૦ જ્યવિજ્યે સમ્મેત શિખરની આસપાસના મનુષ્યો અને આ ભૂમિની રમાળતાનું જે વર્ણન કર્યું છે, તે ખરેખર તે વખતની સ્થિતિનું લાન કરાવે છે. આ કવિઓએ કરેલા વર્ણનનો સાર આ છે —

“ લોકો લગોટિયા છે. માથું ઉઘાડું રાખે છે અને માથે વાળના શુચકા વધારે છે. સ્ત્રીયો કાચળીયો પહેરતી નથી. ‘કાચળી’ નામથી તો ત્યાં ગાળ ગણવામા આવે છે. સ્ત્રીયો પણ કદરૂપી, ભૂતડી જેવી લાગે છે. માથું ઢાકેલી કોઈ સ્ત્રીને તે જૂએ છે તો તેણીએને બહુ આશ્ચર્ય થાય છે ત્યાંના લીલો હાથમા ધનુષ્ય અને ખાણ લાઇને ફેરે છે ”

આ પછી આગળ જતા આ કવિઓએ આ રસાળ દેશનું પ્રાકૃતિક વર્ણન કરી તે દેશમા થતી વસ્તુઓ કૃણ-કૃલાદિ ગણાવેલ છે

સમ્મેતગિખરની યાત્રાએ જનારાઓને તે સમયમા પણ ત્યાંના રાજાની મમ્મતિ મેળવવી પડતી હતી, તેમ આ તીર્થમાળાઓ ઉપરથી જણાય છે ઉપરની પાંચ તીર્થમાળાઓ પૈકી સૌથી જૂની પં૦ હ સમોમની તીર્થમાળામા કહેવામા આવ્યું છે:—

તનદદિ પાન/યુજા મામ મધધ જ્ઞનધ પ્રીધ મુકામ (૫ ૧૯)

આમા જે ‘ પાલધયુજા ’ ગામનું નામ આપ્યું છે, તેનું ખરું નામ “ પાલગંજ ” છે પં૦ વિજયસાગર અને પં૦ જ્ય

૧ આ પાલગંજ (Palgaonj) અત્યારે પણ વિદ્યમાન છે આ ગામ હુન્નરીખાગ જાનામા આવેલા મધુવન (Madhuvan) થી ઉત્તર પૂર્વમા ૬-૭ માઈલ ઉપર અને ગિરડીહ (Giridih) થી દક્ષિણ પશ્ચિમમા ૧૧-૧૨ માઈલ ઉપર આવેલું છે

વિજયે પોતાના સમયમાં સ્મૃતશિખરની તળેટીમાં જે ગામ હતું, તેનું નામ પાલગંજ જ આપ્યું છે, વધુમાં તેમણે પાલગંજનો રાજા પૃથ્વીચંદ્ર (પૃથ્વીસિંહ) હતો એમ પણ જણાવ્યું છે. ત્યારે પં૦ શીલવિજયે રાજાનું નામ નથી આપ્યું. માત્ર એટલું જ જણાવ્યું છે:—

પાલગંજ તક્ષત્રી વસઈ રાજા પ્યત્રી મનિ ઉત્કસિં૦” ૨૫ (૫. ૧૧૦)

પરંતુ પં૦ સૌભાગ્યવિજયે આ જાણાઓ કરતાં કંઈક વિશેષ જણાવ્યું છે. તેઓ જણાવે છે કે—

“જંગાળમાં આવેલા ઝરિયા^૧ ગામમાં રઘુનાથસિંહ રાજા રાજ્ય કરે છે. તેના દીવાનનું નામ સોમદાસ છે. સ્મૃતશિખરની યાત્રાએ જતાં જે કોઈ યાત્રી અહિં આવે છે તેની પાસેથી અર્ધો રૂપિયો લઇને તેને આગળ વિદાય કરે છે વચમાં દલાલો પણ કર્યા કરે છે અને શ્રાવકોની પ્રશામત કરે છે. તેઓ કહે છે કે—પાર્શ્વનાથના પાળેલા અમે રણવાળા છીએ, તમે સંઘ લઇને આવ્યા છો, માટે જે કંઈ લાવ્યા હો તે અમને આપો.”

આગળ ચાલતાં આ કવિ, રુક્તરાસના રાજા કૃષ્ણસિંહ પણ દાણ લે છે, એમ જણાવે છે. વળી “સ્મૃતશિખરની તળેટીમાં રઘુનાથપુરા ગામ છે. અહિં યાત્રાળુઓ એક વિશાળ વડની નીચે ઉતરે છે. અહિંથી બે ગાઉ સપાટ જમીન ઉપર આડ્યા પછી પહાડનો ચઢાવ આવે છે” એમ પણ કવિએ જણાવ્યું છે. આ પછી આ કવિ આખી એક ઢાળમાં આ મનોહર રસાળ પહાડનું વર્ણન કરી આ પહાડમાં થતી વનસ્પતિઓ વાઘ, સિંહ વિગેરે કેવાં કેવાં જાનવરો આ જંગલમાં રહે છે, તે પણ જણાવે છે.

૧ અત્યારે પણ આ ઝરિયા (Jheria) વિદ્યમાન છે, અને તે પાર્શ્વનાથ દીક્ષથી પૂર્વ દક્ષિણમાં ૨૪-૨૫ માઇલ ઉપર આવેલું છે.

૨ રુક્તરાસ (Kutras) આ ગામ. પાર્શ્વનાથ દીક્ષથી પૂર્વ-દક્ષિણમાં લગભગ ૧૫ માઇલ ઉપર આવેલું છે.

આ પછી પહાડ ઉપરના દર્શનીય સ્થાનો બતાવ્યા છે, જેમાં
 દૂકો, મદિરો અને કુકો વિગેરેનું વર્ણન છે. ઉપરની પાંચ તીર્થ-
 માળાઓ પૈકી ચાર તીર્થમાળાઓમાં સમ્મેતશિખરની તળેટીમાં
 પાલગંજ ગામનું નામ આપ્યું છે, જ્યારે ૫૦ સૌભાગ્યવિજય
 છાની તીર્થમાળામાં પાલગંજનું નામ નહિ આપતા રઘુનાથપુ-
 રાનું નામ આપ્યું છે, એનું કારણ એ છે કે—આ તીર્થમાળામાં
 વર્ષવેલ સ ધ પહેલા મુર્ચિદાબાદ, કાસમબજાર વિગેરે થઈ પાછા
 વજતા વર્ધમાન,^૧ (અમ્થિયામ), બકૂલેસર,^૨ પંચેટ,^૩ રઘુના-
 થપુરા,^૪ ખિંદા, દામોદર નદી, ઝરિયા અને કંતરાસ થઈને સમ્મે-
 તશિખર (પાર્શ્વનાથ હીલ) ગયેલ છે.

૫૦ સૌભાગ્યવિજય વર્ધમાન ગામનો ઉલ્લેખ કરતાં
 કહે છે.—

“ શ્રીપાણજ્ઞ હામ જસ કહેતા અમ્થિયામ હો મું

અળ વર્ધમાન વિખ્યાતા જાણે એ કેવલી વાતા હો મું ૬

(૫૮૪)

મહાવીર સ્વામીને શૂલપાણીયદો જે ઠેકાણે ઉપસર્ગ કયો

૧ બંગાળમાં આવેલા બર્ડવાન (Birdwan) જિલ્લાનું આ પાટન-
 ગર છે અને તે દામોદરનદીના કાગ ઉપર આવેલું છે

૨ વીંજૂમ જાનાના તાતીપાડા (Taotipara) ગામથી દક્ષિ-
 ણમાં એ ૬ માઈલ ઉપર વાકેદ્ય નામના નાળાને કિનારે વાકેદ્ય નામનું
 સ્થાન છે, એજ આ બકૂલેસર કહેવાય છે

૩ પંચેટ (Panchet), આ ગામ માનજૂમ જાનામાં આવેલા
 આમનસોલ સ્ટેશનથી દક્ષિણ-પશ્ચિમમાં લગભગ ૧૩ માઈલ ઉપર આવેલું છે

૪ આ રઘુનાથપુરા અને સમ્મેતશિખરની તળેટીમાં કવિએ રઘુનાથપુરા
 બતાવ્યું છે, તે જો જુદા ગામો છે આ રઘુનાથપુરા (Raghunathpur)
 માનજૂમ જિલ્લામાં આવેલા આસનસોલ સ્ટેશનથી દક્ષિણ-પશ્ચિમમાં
 ૨૩-૨૪ માઈલ ઉપર અને ઉપર્યુક્ટ પંચેટથી દક્ષિણ-પશ્ચિમમાં
 લગભગ ૧૦ માઈલ ઉપર આવેલું છે, લગભગ ચાર હજાર માણસની વસ્તીનું
 આ ગામ છે

હતો, તે અસ્થિગ્રામ, આજ વર્ધમાનના નામથી વિખ્યાત છે, એમ કવિ કહે છે, પરંતુ તે વાત સાચીજ છે, એમ માનતા નથી, એ એમના છેલ્લા શબ્દો—‘ જાણે એ કેવલી વાતાં હો ’ થી સ્પષ્ટ થાય છે. વસ્તુતઃ વર્ધમાનને અસ્થિગ્રામ માનવામાં ખાસ કંઈ પ્રમાણ મળતું નથી.

આવીજ રીતે બકલેસરમાં ગરમ પાણીના કુડો હોવાનું, પંચેટમાં ગરૂકનારાયણ રાજ રાજ્ય કરતો હતો તે, તેમજ ત્યાંના પર્વત ઉપર રઘુનાથજીનું મંદિર અને પાણીના ઘણા કુડો હોવાનું પણ કવિએ જણાવ્યું છે.

ઉપર્યુક્ત રસ્તે થઈને સમ્મેતશિખર જતાં તળેટીમાં રઘુનાથપુરા નામનું ગામ આવે છે, એમ કવિ જણાવે છે.

સમ્મેતશિખરથી બાર ગાઉ ઉપર

રિઝુવાલુકા-જંલીગામ^૧

તીર્થ છે. આ તે સ્થાન છે કે-ત્યાં વીરપ્રભુને કેવળજ્ઞાન ઉત્પન્ન

૧ મહાવીર સ્વામિને કેવળજ્ઞાન થયું હતું, એ ઝઘુવાલિકા નદી અને જંલીય ગામનો અત્યારે પત્તો મેળવવાનું કાર્ય એટલુંજ કઠિન છે, જેટલું ક્ષત્રિયકુલ વિગેરે નગરિયોનો પત્તો મેળવવાનું કાર્ય આપણે કઠિન જોઈ ગયા. અત્યારે જે સ્થાનને આપણે મહાવીરસ્વામિના કેવલજ્ઞાનનું મ્યાન માનીએ છીએ, એ સ્થાન તો આ તીર્થમાળાઓ પૈકીની એક પણ તીર્થમાળામાં બતાવવામાં આવ્યું નથી. સુતરાં, અત્યારે મનાવું સ્થાન કે જે ગિરડીદુધી સમ્મેતશિખર જતાં રસ્તામાં કલગલ દસ માઇલ ઉપર આવેલ છે. તે આ તીર્થમાળાઓના સમય પછીથી પ્રસિદ્ધિમાં આવેલું છે. મહાવીરના કેવલજ્ઞાનવાળા સ્થાને જે નદી હોવાનું શાઓમાં જણાવેલ છે, તે નદીનું નામ છે ઝઘુવાલુકા, અને જે ગામનું નામ આપવામાં આવ્યું છે તે ગામ છે જંલીયગામ; અને તે કવિયોના કથન પ્રમાણે સમ્મેતશિખરથી દક્ષિણ દિશામાં આવેલ છે. ત્યારે અત્યારે જે સ્થાન મનાય છે ત્યાં છે બરાકર (Barakar) નદી અને જંલીયગામ કે તેના અપવ્રંશ વાળું તો કોઈ પણ ગામ નથી. તેમ આ નદી સમ્મેતશિખરથી ઉત્તર દિશામાં આવેલ છે. એટલે આ એક સ્થાપના છે, એ ચોક્કસ થાય

થયું હતું. ઉપરની પાંચે તીર્થમાળાઓમા આ સ્થાનનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે; પરંતુ એકે કર્તાએ આ સ્થળ જોયેલું નથી. માત્ર લોકકથન ઉપરથી જ દરેકે તેનું કથન કર્યું છે અને તેથી જ દરેકના મતમાં ફેરફાર જણાય છે. પાંચ વિજયસાગર કહે છે:—

“ ગિરિ આગિ કાશે બારે ઝપરથી દેવ જુહાડે,

રિવુવાહુઅ જલીગામ તીરહજિન કેવલ હામ. ” ૧૨ (પૃ. ૮)

છે. જો કે અહિં એક દેરાસર અને ધર્મરાણા છે. પરંતુ તે નવાં બનેલ છે. આ મંદિરનો ઇર્ષાદાર સ. ૧૬૩૦ માં મુશિંદાબાદ નિવાસી શાખૂ ધનપતસિદ્ધ-
છએ કરાવ્યાનો શિક્ષાલેખ છે; પરંતુ તે શિક્ષાલેખ નવો હોય તે ઉપરથી સિદ્ધ નથી થતું કે—આ સ્થાન કેવળજ્ઞાનવાણું સ્થાન છે.

હવે કેવળજ્ઞાનવાણું મૂળ સ્થાન કયું, એ શોધવું નાપડ્યે. આને માટે કદપણ ચાક્રસ પ્રમાણુ કે ચિહ્ન નથીજ મળતું. તીર્થમાળાઓના કર્તાઓએ પણ ખાસ કોઈ નિશાન નથી બતાવ્યું. માત્ર સમ્મેતશિખરથી દક્ષિણ દિશામાં હોવાનું જણાવ્યું છે, અને સૌભાગ્યવિજયછએ વધારામાં ‘ હામોદર નદી ત્યાં વહે છે. ’ એટલું કહ્યું છે; પરંતુ આટલા ઉપરથી કંઈ સ્થાનનો પત્તો મળી શકે નહિ. વળી ‘ દ્રીગોમેદ્રીકલ સંવે ’ ના નકશામાં તપાસ કરતા ‘ હામોદર નદી ’ ઉપર જલીયગામ જેવું કોઈ ગામ પણ જણાતું નથી. આ સ્થાન સંજયી એક કલ્પના થઈ શકે છે. અને તે એ કે—પાવનાથ હીલ (સમ્મેતશિખર) થી દક્ષિણ-પૂર્વમાં આજી (Ajay) નામની મેંદારી નદી વહે છે. આ નદીના એક કાંઠે કમલગ ખે માઈલ ઉપર જમગામ (Jhama) નામનું પ્રાચીન ગામ છે, અહિં જૂનો કિલ્લો વિગેરે પણ છે. આ ગામ પાવનાથ હીલથી દક્ષિણ-પૂર્વમાં કમલગ પથાર માઈલ એટલે પશ્ચિમેક ગાઉ થાય છે. આજ આજી (Ajay) નદીની સાથે ઉપયુક્ત બરાકડ નદી આગળ વધીને મળી ગઈ છે. એટલે એવી કલ્પના થઈ શકે છે કે—આ આજી નદી એજ તે વખતની ઉલ્લુ (ઋજુ) નદી હોય, અને આ જમગામ, એજ તે વખતનું જલીયગામ હોય. અપભ્રંશ થતાં થતાં અન્યારે આ પ્રમાણનાં નામો બન્યાં હોય. આ સ્થાનને મહાતીરસ્વામીના કેવળજ્ઞાનનું સ્થાન માનવામાં એનો પણ વિરોધ નથી આવતો કે—સાક્ષાત્માં જલીયગામથી પાવાપુરી ૧૨ મોજન (૪૮ ગાઉ) બતાવવામાં આવેલ છે, કારણ કે આ જમગામથી પાવાપુરી કમલગ તેટલેજ દૂર થાય છે.

‘પં’ હંસચોગે આ રયાન સુરમેતશિખરથી વીસ કોસ
 જતાવેલ છે; એટલુંજ નહિ, પરંતુ ‘ઇમ મુણીઇ લોકાંની વાત’
 એ વાક્યથી સ્પષ્ટ જણાવ્યું છે કે-લોકોના કથનથી એમ જણાય છે.
 ‘પં’ જયવિજયે, સુરમેતશિખરથી જાંભીયગામ કેટલું દૂર થાય
 છે, તે નથી જતાવ્યું, પરંતુ સુરમેતશિખરથી જમણી ગામડું છે,
 એટલુંજ કહ્યું છે; અને ‘પં’ શીલવિજયજીએ તો નાગ માનજ
 લીધાં છે. જ્યારે ‘પં’ સૌભાગ્યવિજયજી કહે છે:—

“ ગિરિથી દેવં દક્ષિણે નિશિ દ્રગિઃ સિન્ધુવાહુકા કે નામ; સઠ

દામોદર તટની હમણા વહે વીરજિન કેવલ કાંમ.” સ. હં. ૧૮ (પૃ. ૮૮)

ઉપર્યુક્ત કથનો ઉપરથી મહાબુવાહુકા અને જાંભીય-
 ગામનો નિશ્ચય થઇ શકતો નથી કે તે કયાં છે અને અત્યારે
 ત્યાં શું છે ?

કાશીથી પૂર્વ તરફનાં તીર્થો વર્ણવ્યા પછી કાશીથી
 આ તરફનાં તીર્થોનું વર્ણન કવિઓ કરે છે. કાશીથી આ
 તરફ સાઠ કોસ ઉપર આવેલ,

અયોધ્યા^૧

તીર્થ છે ‘પં’ વિજયગાગર કેટલાક આગાર્યોના મતને અનુસરી
 કહે છે:—

૧ દેવાગાદ્યથી ઉત્તર-પૂર્વમાં ૩-૪ માઇલ ઉપર ઘાઘરા નદીને કાંઠે
 આ નગરી આવેલી છે. જિનપ્રબશ્વરિ ‘અયોધ્યા કાંપ’ માં આ નગરીનાં
 આઠ નામો બતાવે છે:—

“ અઝઝજામ પમદ્વિયાકં, જહા:—અઝઝજા, અવઝજા, કોમલા,
 વિળીયા, સાકેયં, દક્ષિણમુખી, રામપુરી, ઉત્તરકોસલ ત્તિ. ”

તે આઠ નામો આ છે:—અયોધ્યા, અવધ્યા, કાશજા, વિનીતા, સાકેત,
 દક્ષિણમુખી, રામપુરી અને ઉત્તરકોસજા.

અહિંનાં કેટલાક રયાનોનો જિનપ્રબશ્વરિ પણ ઉલ્લેખ કરે છે, તેઓ
 કહે છે:—

“યત્ તીર્થકર જનભીઆ. મહા અયોધ્યા દ્વિ.

જાગી થિતિ થાપી હદા. ધમ ગોવત્ ગતુ મતિ ’ મ. ૬ (૫ ૧૧)

પં ૦ વિજયશાગર, પં ૦ જયવિજય, પં ૦ સોલાગ્રયવિજય અને પં ૦ શીલવિજયગુણો અયોધ્યાનુ પર્ણન કર્યું છે. તેમાં સીતાનો ધીજકુંડ, જ્યાં સીતાએ અગ્નિ પ્રવેશ કર્યો હતો, તે કુંડ, રામચંદ્રગુણ પગલાં, અને ણીનંતં પણ સ્થાનોનો ઉલ્લેખ કર્યો છે. પં ૦ હંસસોમે સ્પષ્ટ જણાવ્યું છે કે “મહાપલદેવ, અણ્ણનાથ, અભિનંદન, સુમતિનાથ અને અનંતનાથની જન્મભૂમી આ અયોધ્યા છે. અહિં અત્યારે જેને સ્વર્ગદ્વાર કહેવામાં આવે છે, ત્યાં મહાદેવી માતાનું નિર્વાણ થયેલ, એમ કહેવામાં આવે છે. આ અયોધ્યાની પાસેસરયૂ નદી છે. નગરમાં મહાવીરસ્વામીની મૂર્તિ છે.”

જત્થ અજ્ઞ વિ નાભિરાયમંદિરં । જત્થ પાસનાહવાદિયા સીયાકુંડં સહસ્ત્રધારં ચ । પાચારટ્ઠિઓ ય મત્તગદ્દજવપ્પો, અજ્ઞ વિ જસ્સ અગ્ગે વારિણો ન મંચરંતિ. મંચરંતિ યા તા મરતિ, ગોપયરાઈણિ અણંગાણિ ય ત્થોદયતિત્થાણિ ઘટ્ટંતિ । ”

અર્થાત્—જ્યાં આજ પણ નાભિરાયનું મંદિર છે, ત્યાં પાચનાથવાદિકા. સીતાકુંડ અને મહાસપ્તાગ્ર છે વળી પ્રાકારમાં ગુફા અત્તમચંદ્ર વદા છે. જેની આગળ હાથી આજ પણ લઈ રાકેલો નથી, અને જમ છે નો મગી જમ છે તેમજ ગોપનાગ્ર આદિ અનેક ઐતિક નીર્ધા પણ છે. ”

અત્યારે અહિં પંતાન્નગેનુ માત્ર એકજ અનિતનાથનું મંદિર કહેરા મરોવામાં છે, તેમાં ભુદા ભુદા તીર્થ કરોનાં કંપાણકોની સ્થાપના વિગેરે છે

૧ આ સ્વર્ગદ્વારનો ઉલ્લેખ જિનપ્રભાકરિએ પણ અમોઘા કાવ્યમાં કર્યો છે —

“જત્થ ઘમ્મરદહાં મરકલદ્વપ મમં મિલિત્તા મમ્મદુવારં તિ પમિદ્ધિમાયમ્મો । ”

અર્થ, જેને અત્યારે ઘાઘર કહેવામાં આવે છે. તે અને સરયૂ નદીનો ત્યાં મગમ થયો છે, તે ધ્યાનને જિનપ્રભાકરિ ‘અર્ચદ્વાર’ બતાવે છે. અર્થાત્ આ નામનો એક મરોવો છે, ત્યાં જિનમંથનનું એક મંદિર છે

આ ગિવાય વિશેષ કંઈ દુષ્ટીકત જણાવી નથી. અગોધ્યાથી
નીચ કાના ઉપર

સાવત્રી^૧

તીર્થ જતાવ્યું છે. અહિં સંભવનાથના જન્મ થયેલો છે, પં
શ્રોવાઅવિજય કહે છે કે—

‘ જહો ને સાવત્રીને કહે, જહો સ્વણાં તિલના લોક;

જહો નામે કાના ગામંડા જહો વન ગદવર છે’ થોક. મુ. ૬

(પૃ. ૬૪)

૧ અગોધ્યાથી ઉત્તરમાં અલસામધુર ગ્રેશનથી ૧૨ માઇલ અને ને
અકોનાનો ઉપર ઉલેખ કર્યો છે, તેનાથી ૫ માઇલ ઉપર ‘ સહેતમહેત ’ નો
દિસો છે. આનેજ અન્યારે સાવત્રી તીર્થ માનવામાં આવે છે. આ કિલામાં
એક ખાલી મંદિર છે, જેને સંભવનાથનું મંદિર કહેવામાં આવે છે જિનપ્રભ-
મરિના સમયમાં પણ આજ સહેતમહેતને સાવત્રી તીર્થ માનવામાં આવતું
હતું, એમ એમના ‘સાવત્રીકથ’ ના “ સંપદકાલે મહેઠિ સિ રૂઢા ”
આ શબ્દોથી માલુમ પડે છે. જિનપ્રભમરિ, અહિંના એક મંદિરનું અને રક્ત
અશોકવ્રક્તનું વર્ણન આપે છે, તે ખાસ ધ્યાન ખેંચનારું છે. તેઓ કહે છે:—

“ જતથ અજ્ઞા વિ ઘણગહણઘણમજ્જદ્વિયં સિરિસંભવનાહપદિ-
માવિભૂમિયં નયણગ્ગલગ્ગમિહં પામદ્વિયજિણવિયમંદિયદંડ-
ન્દિયાઅલંકરિયં જિણમઘણં ચિદ્વડ પાયાપરિયરિયં । તસ્મ ચેઈ-
યસ્મદુયાગઅદૂરમામંતે વિન્નિલગ્ગલ્લમિં અતુલ્લપલ્લવમિણિદ્વ-
ન્નદાસો મદલ્લમાહામિગમો રત્તામોયપાયયો હોમદ ॥ ”

અન્યારે ને મંદિર છે, તેજ આ મંદિર લોચ તેમ જણાય છે; પરંતુ
અન્યારે આ મંદિરમાં મર્તિ વિગેરે કંઈ નથી.

અન્યારે જેને સેનમહેત (Set Mahet) કહેવામાં આવે છે, તેનાં
પટ્ટાંક અંડીપંડા ઝાંડા જગામાં છે, ત્યાં કેટલાંક બેરાઈચ (Bahraich)
જગામાં આપેલી રાષ્ટ્રી નદીના દક્ષિણ કાંધ ઉપર પણ છે આ નદી તે છે કે
જેને આશ્રમગે ઈશવતી નદી કહે છે.

આ ઉપરથી જણાય છે કે-મુખસિદ્ધ સાવત્રી નગરી, એ અત્યારનું કોના (અકોના) નામનું ગામનું છે. આ કવિ અહિં પ્રતિમા અને પગલાં હોવાનું જણાવી આ વનખંડને દંડક દેશની સીમા હોવાનું કહે છે:—

“ જિહ્વે તિન વનપ રે જણુને છહો ડંડક દેશની સીમ, સુ. ૭
(પ. ૬૪)

પં ૦ વિજયસાગર આ સાવત્રી દરિયાખાદથી ત્રીસ ગાઉ ઉપર હોવાનું જણાવે છે:—

“ ૨૫૦ દરિયાખાદથી દોષ ત્રિશિં કોસ ત્રીસ,
માવત્રી મંભારીય શંભવ જન્મ જળીસ. મ. ૬ (પ. ૧૨)

અયોધ્યાથી લગભગ સાત કોસ ઉપર

રત્નપુરી^૧

નામનું તીર્થ છે. ધર્મનાથનાં અહિં કથ્યાણુકો થયેલ છે. પં ૦ જયવિજયે અહિં બે મંદિરો હોવાનું જણાવ્યું છે. તેમાં પગલાં અને ત્રણ પ્રતિમાઓ બતાવી છે. પં ૦ સોલાગ્યવિજય કહે છે કે— આ ગામને અત્યારે ‘ રોધનાથ ’ કહે છે.

૧ આ તીર્થ, આઉધ એન્ડ સેલ્લખંડ ગ્રંથેના સોહાવસ ગ્રેનથી લગભગ દોઢ-બે માઈલ ઉપર આવેલું છે. અત્યારે પણ આ ગામને ‘ રોધનાથ ’ કહે છે. જિનપ્રભુરિના સમયમાં આ ગામ રત્નપાહના નામથી પ્રસિદ્ધ હોય, એમ કહ્ય ઉપરથી જણાય છે. ઘણી જિનપ્રભુરિના સમયમાં અહિં ધર્મનાથનું મંદિર અને તેમાં નાગમર્તિ યુક્ત ધર્મનાથની પ્રતિમા હોવાનું પણ જણાવે છે. તેમના શબ્દો આ છે:—

“ તત્ર ચ તથૈવ નાગમૂર્તિપરિવારિતા શ્રીધર્મનાથપ્રતિમા-
ઽથાપિ મમ્યદ્દષ્ટિયાત્રિકજનૈર્ગ્નેકવિધપ્રભાવપ્રભાવનાપુરસ્મરં
પૂજ્યતે ! ”

અત્યારે અહિં બે મંદિરો છે પાર્શ્વનાથનું અને ઋણભદ્રેયપ્રભુનું.

કંપિલા

તીર્થ પણ કલ્યાણકબૂમીજ છે. વિગલનાથનો અહિં જન્મ થયો હતો. પંચજન્યવિજય અહિં 'વિમલવિહાર' અને વિમલનાથનાં પગલાં હોવાનું જણાવે છે. પંચવિજયસાગર અને પંચસોભાગ્ય-વિજયજી કંપિલાની પાસેના પટિયારીનો પણ ઉલ્લેખ કરે છે.

આ તીર્થ પછી

સોરીપુર

તીર્થ છે. પંચજન્યવિજય પ્રીરોજળાદ, ચંદવાડ અને તેની પાસેના સરપટી ગામથી આ તીર્થ ત્રણ દોસ ઉપર આવેલું છે, અને અહિં સાત મંદિર છે, એમ કહે છે.

ઉપરની પાંચે તીર્થમાળાઓમાં ઉપર પ્રમાણે ચોટ ધણે અંશે ઉપર પ્રમાણે પૂર્વદેશનાં તીર્થો (ખાસ ખાસ કલ્યાણકબૂમીવાળાં તીર્થો) નું વર્ણન કર્યું છે. તે ઉપરાંત દોઈ-દોઈ તીર્થમાળામાં પૂર્વદેશનાં તીર્થોમાંજ દેટલાંક વધારાનાં તીર્થો ગણાવ્યાં છે.

જેમાં મુખ્ય

૧ કંદેશળાદ છત્રામાં આવેલા કાયમગંજથી ઉત્તર-પશ્ચિમમાં ૬ માઈલ ઉપર આ ગામ આવેલું છે. અહિં એક વિમલનાથનું મંદિર છે. દૈતાજીઅવિજયજી જે પટિયારીનો ઉલ્લેખ કરે છે, એ પટિયારી (Pataatoli) ખીણ કંઈ નહિ, પરંતુ કંપિલાથી ઉત્તર-પશ્ચિમમાં ૧૮-૧૬ માઈલ ઉપર આવેલું એક ગામ છે. વધુ માટે જુઓ—જિનપ્રભાસરિકૃત કામ્પિલ્યપુરકલ્પ ૧.

૨ આ રચાન શિકોલાળાઈથી ૭ માઈલ ઉપર જમના નદીના કાંઠે આવેલું છે. નેમનાથજીના જન્મ કલ્યાણકબૂમી સીધે આ ગામ તીર્થ તરીકે મનાય છે. જગદ્ગુરુ હીરવિજયસૂરિ મહારાજ આગદેથી અહિં પધાર્યા હતા અને તેમનાજ ગમવમાં અહિંનો ઉદ્ધાર થયેલો; પરંતુ તે પછી અહિંનાં મંદિરોનો ઉદ્ધાર થયો જણાતો નથી. અહિં સાથ એક પહાડીપર પાંચ મંદિરો છે, જેમાંનાં ચાર તો ખાલીજ છે અને એકમાં નેમનાથનાં પગલાં છે.

અહિચ્છતા.^૧

છે. આ તીર્થના સંબંધમાં પંચવિજયસાગરે બીજું કંઈજ લખ્યું નથી. માત્ર નામજ લીધું છે. પંચ સૌભાગ્યવિજયશ્રીએ અહિચ્છતા નગરી આગરાથી ઈશાન કોણમાં કુરુન્ગલના પ્રદેશમાં હોવાનુંજ માત્ર જણાવ્યું છે. જ્યારે પંચ શીલવિજય-શ્રીએ અહિચ્છતા નગરીને મેવાત દેશમાં હોવાનું જણાવી પાર્શ્વનાથના તીર્થ તરીકે બતાવી છે. આ સિવાય કોઈએ કંઈ વિશેષ કહ્યું નથી.

હસ્તિનાપુર^૨

તીર્થનો પણ ઉલ્લેખ કોઈ કોઈએ કર્યો છે. તેમજ પંચ વિ

૧ અહિચ્છતા ખંડી હાથમાં એમ્માનલા (Amla) નામનું ગામ છે, તેની ઉત્તરમાં ૮ માઇલ ઉપર રામનગર (Ramnagar) નામનું ગામ છે આ રામનગરથી દક્ષિણમાં ૩૩ માઇલના યેગવામાં કેટલાક ખ-ડીયને છે આનેજ અહિચ્છતા કહેવામાં આવે છે જિનપ્રભમુરિએ ‘ અહિ-ચ્છતાકંપ ’ માં, અહિચ્છતાની ઉત્પત્તિ પાશ્વનાથ પ્રભુનું મંદિર તેની પર્વ દિ-શમાં આવેલા સાત કુંડો, મધ્યસ્થની નજીક સિદ્ધસંત્રમાં ધ્રુવેન્દ્ર પદ્માવતીયુક્ત પાર્શ્વનાથ પ્રભુનું મંદિર મદની પામે નેમિનાથની મુતિ સ્થિત સિદ્ધ અને ભુદયો યુક્ત આગાની લુપ્ત હાથમાં છે જેને એની સિદ્ધવાલનવાળી અંગાદેરી તેમજ ગીઝત પણ કેટલા શાકિંદ તીથો વિજેન્દ્ર વણન કર્યું છે અન્યા નેના મુતિચિહ્નો-ખડિયગેજ માત્ર છે પ્રાચીન શેષ બાળના પગિણામે અન્યાગ્ન પીમાં જેનોના જે એ પ્રાચીનમાં પ્રાચીન ખરો જાહેરમાં આવ્યા છે, તેમાં અહિનો પણ એક રૂપ છે. અને બીજે મયુરાનો.

૨ હસ્તિનાપુર. અહિ શાન્તિનાથ, કુંથુનાથ, અને અરનાથનો જન્મ થયેલા દોષ આ ગ્રામ તીર્થ તરીકે મનાય છે મહિનાથપ્રભુ પણ અહિં મનો-મયો હતા. મહાબલદેવપ્રભુએ વરમીતપનુ પાગલુ પણ અહિજ કર્યું હતું. જિન-પ્રભમુરિના મમયમાં અહિ શાન્તિ કુંથુ, અગ અને મહિનાથ-એ ચાં-પ્રભુનાં ચાર મંદિર હતા ‘ હસ્તિનાપુરકંપ ’ માં લખ્યું છે —

“ તત્ત્વ મહાનયરે સંતિકુંથુઅરમહિજિજાણં ચેદ્યાદં મળ-હરાદં । ”

જયસાગરે કહ્યું છે:—“શાન્તિ, કુંચુ અને ચારનાથનો અહિં જન્મ થયો હતો. આગરથી ઉત્તરમાં દોઢસો કોસ થાય છે, પાંચ પાંડવો અને પાંચ ચક્રવર્તી અહિં થયા છે; વળી અહિં પાંચ ચૂલ છે અને પાંચ જિનમૂર્તિયો છે.” પંઠ સૌભાગ્યવિજયશુભે પણ લગભગ પંઠ વિજયસાગરની માફક વર્ણન કર્યું છે. ફરક માત્ર એટલો છે કે આમણે આ સ્થાન દિલ્લીથી પૂર્વ દિશામાં આલીસ કોસ ગતાવ્યું છે, અને પાંચ સ્તૂપને ગઢલે ત્રણ સ્તૂપ ગતાવ્યા છે.

આમજ

મથુરા.^૧

તીર્થનો પણ કોઈ કોઈ તીર્થમાળામાં ઉલ્લેખ જોવાય છે. પંઠ વિજયસાગરે આનું નામ માત્ર લીધું છે. પંઠ સૌભાગ્યવિજયશુભે આ તીર્થ મહાવીરસ્વામીના તીર્થ તરીકે પ્રસિદ્ધ ગતાવ્યું છે. જ્યારે પંઠ શીલવિજયશુભે જમના નદીના કાંઠે આ ગામ હોવાનું ગતાવી નેમનાથના તીર્થ તરીકે આને પ્રસિદ્ધ ગતાવ્યું છે.

જો પ્રમાણે પૂર્વદેશીય તીર્થોનું વર્ણન ઉપર્યુક્ત પાંચ તીર્થમાળાઓમાં કરવામાં આવેલ છે.

અહિં અંબાદેવીનું મંદિર હોવાનું પણ જણાવ્યું છે, પરંતુ સં. ૧૬૨૬ મુધી અહિં એકે મંદિર નહોતું. માત્ર એક ગ્રાહ નીચે પગમાં હતો. સં. ૧૬૨૬ માં અહિં એક મંદિર બન્યા પછી આ તીર્થ પાછું વાંદરામાં આવ્યું છે. કલં. વાય છે કે—અહિંથી માદલ-સવામાદલ ઉપર સ્તૂપબદેવનાં પણ પગમાં છે.

૧ મથુરા. જમના નદીને કિનારે આ એક પ્રાચીન શહેર છે. અત્યાંત લગભગ સાઠ હજાર માણસોની વસ્તી છે. એકવખરે આ સ્થાન જૈનતીર્થ તરીકે મશહૂર હતું, જ્યારે અત્યારે જૈનોની વસ્તી (પચાસ દિગમ્બરોનાં ઘણાં સિવાય) બિલકુલ નથી. ધિયામંડીમાં એક પાર્શ્વનાથનું મંદિર છે. અહિંની શોધખોળના પરિણામે ઘણી પ્રાચીન વસ્તુઓ અને જૂનાં શિક્ષાલેખો મળ્યા છે. કંઠાલીટી-લામાં જે એક જૈન સ્તૂપ છે. તે અત્યારમુધીમાં ગ્રાસ થયેલા જૂનામાં જૂના જે સ્તૂપો પૈકાનો એક છે. વધુ મારે જૂનો ‘જૈનસ્તૂપાઝ ઝાંઝે મથુરા.’ કેમાં વિન્સેન્ટ. એ. સ્પીય.

શત્રુજય.

શત્રુજય (સિદ્ધાચલ) તીર્થના વર્ણનવાળી આ સંગ્રહમાં આઠ તીર્થમાળાઓ છે:—

૧ પં ૦ દેવચંદ્ર વિરચિત ‘ શત્રુજયતીર્થ-પરિપાટી ’

પૃ. ૩૮-૪૭

૨ પં ૦ સૌભાગ્યવિજય વિરચિત ‘ તીર્થમાળા ’

પૃ. ૭૩-૧૦૦

૩ ‘ શત્રુજયચૈત્ય પરિપાટી ’

પૃ. ૧૫૪-૧૫૮

૪ પં ૦ વિનીતકુશલ વિરચિત ‘ શત્રુજય તીર્થયાત્રા ’

પૃ. ૧૫૯-૧૬૫

૫ કવિ લાવણ્યસમય વિરચિત ‘ આદિનાથ-ભાસ ’

પૃ. ૧૬૬-૧૬૮

૬ પં ૦ વિનીતકુશલ વિરચિત ‘ શત્રુજયસ્તવન ’

પૃ. ૧૭૪-૧૭૫

૭ પં ૦ ભતિરત્ન વિરચિત ‘ સિદ્ધાચલ-તીર્થયાત્રા ’

પૃ. ૧૭૬-૧૮૮

૮ પીમા વિરચિત ‘ શત્રુજયચૈત્ય પરિપાટી ’

પૃ. ૧૯૫-૧૯૭

ઉપરની આઠ તીર્થમાળાઓ પૈકી પહેલી તીર્થમાળા ઉપાધ્યાય ભાનુચંદ્રજીના શિષ્ય પં ૦ દેવચંદ્રજીએ બનાવી છે. જો કે કવિએ રચ્યાનો સંવત્ નથી આપ્યો, પરંતુ સિદ્ધાચલની આયાત્રા તેમણે

“ સોત્ર પંચાલંઓ આર માહ વદિ ચૌદસિ ગુરુવાર ” (પૃ. ૪૩)

સં. ૧૬૯૫ ના મહા વદિ ૧૪ ને ગુરુવારે કરેલી છે, તે ઉપરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે—આમાં જે સમયનું વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે, તે સમય સં. ૧૬૯૫ નો એટલે સત્તરમી સદીની લગભગ આખરનો છે. કવિ જણાવે છે કે—સં. ૧૬૯૫નું ચાતુંમાંસ ઇંદિરમાં કરીને યાત્રા

માટે નીકળ્યા હતા. ઈડરથી જે રસ્તે યઈને તેમણે યાત્રા કરી છે તે આ છે—પ્રીચાટ, (પ્રીચાદ) વલાસણ, વડનગર, વીસનગર, સિવાલા (સાહલા-Saola), મહેસાણા, અમદાવાદ અને પાલી તાણા. અમદાવાદ પછી ક્યાં ક્યાં ગામે ઉપર યઈને પાલીતાણે ગયા તે જણાવ્યું નથી.

બીજી કવિ લાલવિજયજીના શિષ્ય પં. સૌભાગ્યવિજયજીએ સં. ૧૭૫૦ માં બનાવી છે. આ તીર્થમાળા જે કે ખાસ સિદ્ધાચલની યાત્રા નિમિત્તે બનાવવામાં આવી નથી. આમાં ચારે દિશાઓના તીર્થોનું વર્ણન છે, તેમાં સિદ્ધાચલનું વર્ણન પણ ઠીક ઠીક કરેલ હોવાથી આ વિભાગમાં પણ તેની ગણતરી કરી છે. આ સિદ્ધાચલનું વર્ણન પૃ. ૬૬માં છે.

ત્રીજી ‘ શત્રુજય ચૈત્ય-પરિપાટી ’ કાણે કયારે બનાવી છે, એ કંઈ કૃતિ ઉપરથી જણાતું નથી. આમાં કેવળ શત્રુજયનાં મંદિરો અને અન્યાન્ય દર્શનીય સ્થાનોનો નામોદ્દેશ કરવામાં આવ્યો છે.

ચોથી પં. સુમતિપ્રશલના પ્રશિષ્ય અને પં. વિવંકકુશલના શિષ્ય પં. વિનીતકુશલે બનાવી છે. આમાં સં. ૧૭૨૨ માં કરેલી યાત્રાનું વર્ણન છે. જૂનાગઢના રહેવાસી સંઘવી સહસવીરના સાત પુત્રો પંડીના એક રાજસીએ સં. ૧૭૨૨ ના આસો

૧. આ કૃતિ રચ્યાનો સંવત જણાવવામાં આવ્યો નથી, પરંતુ તેના મમળને માટે એક કદના ચક્ર શકે છે. તે એ કે કવિએ સિદ્ધાચલના વર્ણનમાં સમરાશાહના ઉદ્ધારનો ઉલ્લેખ કર્યો છે.—

“ ચાપીર્ત એ સમરિ નરિંદ મયમભાગઈ આદિપદો ” ૨૧ (પૃ. ૧૫૬)

આ ઉપરથી એ કદના કરવી લગારે સુરકેલ નથી કે—આ કૃતિ સમરાશાહના ઉદ્ધાર પછીની એટલે પછીની છે. બીજી રીતે જોઈએ તો કુર્મશાસ્ટ્રે કાવંત્રા ઉદ્ધારને યોગ્ય નથી, એવું જણાયું છે, એમ નિ. એમ નિ. અને સી.

ઉદ્ધાર ૧૭૫૦ની એટલે સં. ૧૫૮૦ થી ૧૬૭૮ થી ૧

ગુદિ ૧૦ (વિજયાદશમી) ના દિવસે ‘ સંઘવી ’ તિલક કરાવી પૌષ
 વદિ ૧ ને ગુરુવારના દિવસે સિદ્ધાચલનો સંઘ કાઢ્યો હતો. આ
 વખતે જૂનાગઢમાં નવાળ સરદારખાન રાજ્ય કરતો હતો, એમ
 કવિ જણાવે છે. રાજગીના આ સંઘ સાથે દીવ, પાટણ, (મલા
 સપાટણ,) વેરાવળ અને પોરબંદરના સંઘો મળી ગયા હતા.
 આ સંઘ વડાલ થઈ રાણપુર આવ્યો, ત્યારે અહિં ધોરાજી અને
 મહેવડીનો સંઘ પણ ભેગો થઈ ગયો. અહિંથી આગળ વધી
 સંઘ પાલીતાણે પહોંચ્યો. આ વખતે સંઘવીએ ઘોઘેથી વિજય-
 પ્રભસૂરિને પાલીતાણે તેડાવ્યા. સંઘવીની વિનતિને માન આપી
 વિજયપ્રભસૂરિ એકસો પંચાવન સાધુ સાથે પાલીતાણે પધાર્યા
 અને સંઘવીને ત્યાં પગલાં કર્યાં.

પાંચમી કવિ લાવણ્યસમયે બનાવેલ ‘ આદિનાથ-ભાસ ’
 છે. કવિએ આ ભાસ રચ્યાનો સંવત્ આપ્યો નથી; પરંતુ આમાં
 સિદ્ધાચલના છ ઉદારતું દૂંકમાં વર્ણન કરી સાતમા ઉદારતું વર્ણન
 કર્યું છે. સાતમો ઉદાર કુર્મસિંહે (કુર્માશાહે) કરાવ્યાનું
 જણાયું છે. કવિ કહે છે કે:—

“ ગંપત પન્ન વગ્મ મીન્માગીઝ વદિ વૈશાખિ સ્થગન પ્રક્ષગીઝ ” ૧૧

પ્રક્ષગીઝ વગ્મગન પંચમિ વંચિ વાદ્યજિ જ્ઞેનગી,

ઉત્તર દક્ષિણ પૂર્વ પશ્ચિમ પાંચક કમનગી (૫ ૬૬૭)

આ ઉપરથી જણાય છે કે-સં. ૧૫૮૭ ના વૈશાખ વદિ ૫ ના
 દિવસે કુર્મસિંહે (કુર્માશાએ) પ્રતિષ્ઠા કરાવી હતી. આ ઉપરથી
 એ અનુમાન સહજ કરી શકાય છે કે-કવિની આ કૃતિ સં ૧૫૮૭
 પછીની છે.

છઠ્ઠું વિનીતકુશલ વિરચિત ‘ શત્રુજય સ્તવન ’ છે. આ
 વિનીતકુશલ તે છે, કે જેમની સં. ૧૭૪૨ માં બનાવેલી તીર્થમા-

૧ આ ઉદાર સંખેષી બહુ લાંબી મઠૃત પ્રશન્તિ કવિ લાવણ્યસમયે
 ગવી છે આ પ્રશન્તિ સિદ્ધાચળ ઉપર સૌથી મોટા અને મુખ્ય મંદિરના પૂર્વ-
 દ્વારના એક થાંભલા ઉપર વિસ્થાપન છે તેમ ‘ શત્રુજયયાત્રા પ્રબંધ ’ માં
 પણ વિગતથી વર્ણન કર્યું છે

જાનો પરિચય ઉપર દર્શાવવામાં આવ્યો છે. આ કવિએ આ સ્તવન પણ તેજ સમયે સિદ્ધાચલમાં બનાવેલું છે. કારણ કે તેઓ પોતે કહે છે:-

“ મંવત મત્તર બાધીમતી કે વાલ માલ સુદિ પંચમી માગ, મનં

મથ માર્થિ જ્વરા કરી કે વાલ મક્ષણ કયો જવાગ, મનં

મેં ૬ (પૃ. ૧૭૪)

આમા કવિ ચં ૧૭૨૨ ના મહા સુ. ૫ ના દિવસે યાત્રા કર્યાનું જણાવે છે. જ્યારે ઉપર ચોથી તીર્થમાળામા પણ આજ સંધનું વર્ણન કરવામા આવ્યું છે, એટલે એમા શંકા જેવું નથી જ કે-આ સ્તવન પણ તે સમયેજ બનાવેલું છે.

સાતમી ‘ સિદ્ધાચળ-તીર્થયાત્રા ’ ઉપાધ્યાય દીપચંદ્રજીના પ્રશિષ્ય અને પં ૦ દેવચંદ્રજીના શિષ્ય મતિરત્ને બનાવી છે. કવિએ રચ્યાનો મંવત્ આપ્યો નથી. આમાં સૂરતથી સિદ્ધાચલની યાત્રાએ નીકળેલા સંધનું વર્ણન છે. આ સંધ મૂળ પાટણના

૧ ઉદયસાગરમંદિર નામના એક આચાર્યે ‘ સ્માશ્રવણશિકા ’ નામનો મથ પાલીતાણામાં રચ્યો છે. આ મંથની પ્રશસ્તિમાં કર્તાએ લખ્યું છે-

“ શ્રીમાલિયંદ્રો ગુરુદેવમ્ભક્તઃ

કૌકાસુત. શ્રીકચરાભિધાન ’ .

તદીયમંધેન મમં ચ યાત્રાં

કુર્યન્ કૃતોર્થં જિનરાજમ્ભક્તયૈ ” ॥ ૮ ॥

અર્થાત—જેવ ગુરુભક્ત કીકાના પુત્ર કચરાએ કાદેવા સંયત્ની માર્થ યાત્રા કરતા જિનગજની ભક્તિને માટે આ મંથ રચ્યો છે. (જુઓ, પીટર્ગનનો ત્રીજો ત્રિગોર્ટ પૃ. ૨૭૬)

જે મધનુ પ્રગુલ તીર્થમાળામાં વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે, તેજ મંથ આ છે. આ મથ રચ્યાનો મંવત્ કર્તાએ આ આપ્યો છે

“ ચર્ગેડધિગ્વાર્દંદુમિતે સુરમ્યે શ્રીપીપમાને ચ લલક્ષણસે ।

શ્રીપૂર્ણિમાયાં શશિયાસરે ચ શ્રીપાદલિપ્તાખ્યપુરે સુરાષ્ટ્રે ” ॥૬॥

અર્થાત—પાલીતાણામાં મં. ૧૮૦૪ ના પોપ સુદિ ૧૫ ને મોમવારના દિવસે આ મંથની રચના કરેલી છે સુતર્ગ કચરા કીકાએ આ મથ ૧૮૦૪ મા કાદગો દત્તો એ વાત સિદ્ધ થાય છે

રહીશ, પરંતુ પાછળથી સુરતમાં આવી વમેલ રવજીશાના કુલના
શા કચરા કીકાએ કાર્તિકે સુ. ૧૩ (સંવત્ જળાબ્યો નથી) ના
દિવસે કાઢ્યો હતો. રૂપચંદ્ર નામના ગૃહસ્થ પણ સંઘવી તરીકે
તેમાં જોડાયા હતા. હુંમસૂથી દરિયા માર્ગે વિદાય થઈ આ સંઘ
ભાવનગર બંદર ઉતર્યો હતો. ભાવનગરમાં આ વખતે રાજા
ભાવસિંહજી રાજ્ય કરતા હતા. ભાવનગરથી વરતેજ, કનાડ થઈ
સંઘ પાલીતાણે આવ્યો હતો. આ સંઘમાં ભાવનગરથી ૫૦
ઉત્તમવિજયજી સાથે ચાલ્યા હતા.

આઠમી ખીમા નામના કવિએ બનાવેલી ‘ શત્રુજય ચૈત્ય
પરિપાટી ’ છે. આ ‘ ખીમા ’ કોણ તે કંઈ જણાવવામાં આવ્યું
નથી, તેમ રચ્યાનો સંવત્ પણ આવ્યો નથી. આમાં કેવળ શત્રુ-
જય ઉપરનાં મંદિરો અને દર્શનીય સ્થાનોનું વર્ણન છે.

ઉપરની આઠે તીર્થમાળાઓ યથાપિ શત્રુજયને લગતી છે,
પરંતુ વસ્તુતઃ શત્રુજયની હકીકત સારા રૂપમાં પૂરી પાડનાર
તો પહેલી, બીજી, ત્રીજી અને આઠમી એ ચાર તીર્થમાળાઓજ
છે. બાકીની તીર્થમાળાઓમાં કંતો સંઘના વર્ણનો છે, અને કંતો
શત્રુજયની સ્તુતિ અને નામ માત્ર જણાવેલ છે. આ ચારે તીર્થ
માળાઓમાં સિદ્ધાચલના મંદિરો, પાહુકાઓ અને અન્યાન્ય
દર્શનીય સ્થાનોનાં જોાઈ વત્તી સંખ્યામાં નામો ગણાવવામાં
આવ્યાં છે જેમાંનાં મુખ્ય આ છે:—

લલિતસરોવર, નડપલપાહુકા, કુમરવિહાર, નડપલદેવની
માતા-ગજપર ઝેઠેલ, શાન્તિનાથનું મંદિર, ચોમુખજી, પાંચ
પાંડવ, અદળદ, કવડયક્ષ, વાઘણપોળ, છીપાવરાહી, મોહલાવ

૧ કવિએ આ તીર્થમાળામાં સિદ્ધાચલનાં જે જે સ્થાનોનું વર્ણન કર્યું
છે, તેમાં દેસલવસહીનું પણ નામ છે. દેસલ એ જદા ઉદ્ધારક સમરાશાહનો
પિતા થતો. આ દેસલવસહી સમરાશાહેજ બનાવેલ છે. સમરાશાહે અદિ
૧૩૭૮ માં ઉદ્ધાર કર્યો હતો. આ ઉપરથી મહજ મમત્તવ છે કે આ કવિ
મં. ૧૩૭૮ પછીની છે.

સહી, ટોટરાવિહાર, સ્વર્ગારોહણ, રાજમતીની ચોરી, થંભળ પાર્શ્વનાથ, નેમિનાથનું મંદિર (ગિરિનારની સ્થાપના), જયમ-
હનો પ્રાસાદ, તેજપાલનું મંદિર, ખરતર વસહી, તિલકાતોરણ,
શામળાપાર્શ્વનાથ, રાયણવૃક્ષ, કલિકુંડ, પુંડરીકજી, સૂરજકુંડ,
ભીમકુંડ, ઉલખાઝોલ, સહસ્રકંઠ, ચેલણુતલાવહી અને સિદ્ધવડ
વિગેરે.

ઉપરની તીર્થમાળાઓમાં કર્તાના નામ વિનાની 'શત્રુજય
ચૈત્ય-પરિપાટી' અને 'ખીખા' ની 'શત્રુજય ચૈત્ય પરિપાટી' માં
ઉપરનાં નામો ઉપરાન્ત કેટલાંક વિશેષ નામો છે. તે નામો
આ છે:—

ધર્મસિંહનું મંદિર, નરસિંહનું^૧ મંદિર, લાધુવસહી, વે-
સ્થાવસહી, સ્વર્ગારોહ, સાંખપ્રહુન્નકુમાર, સમળીવિહાર, દેમલવ-
સહી, વીસવિહરમાન, સમ્મેતશિખર, ઝોખાવસહી, ઝોખલવ
સહી, વિગેરે.

૧ નરસિંહ, એ સુપ્રસિદ્ધ પેથડશાહનો બાપ થતો હતો. પેથડશાહનો
સંધ દાદયાની મજા થતાં પોતાના ભાઈઓને એકત્રિત કરી વિચાર ચલાવે છે,
તે વખતનું વર્ણન કરતાં પેથડશાહના કર્તા લખે છે:—

“ અધર્મીય પેથડ પાડે બંધવ બોલવમ્.

નરસીંહ રતન કારે મનિ મત્ર ચલાવમ્. ” ૮

પેથડ વિગેરે તેઓ સાત ભાઈ હતા એ પણ કર્તાએ આગળ ચાસતાં
અપેટ કર્યું છે:—

“ સાતે બંધવિ કીયઉ વિચાર સવિહું કાજિ કિહિ નરસીંહ ભાર. ” ૧૦

(જૂઓ, પ્રાચીન ગુર્જર-ગ્રંથ મંડલ, પત્રિસિદ્ધ પૃ ૨૪-૨૫)

ગુજરાત, કાઠિયાવાડ, મારવાડ, મેવાડ અને દક્ષિણનાં તીર્થો.

આની સાથે સંબંધ ધરાવનારી આ સંગ્રહમાં પાંચ તીર્થ-
માળાઓ છે:—

- ૧ પં'ં મેઘ વિરચિત ' તીર્થમાળા ' પૃ. ૪૮-૫૬
- ૨ પં'ં મહિમા વિરચિત ' ચૈત્યપરિપાટી ' પૃ. ૫૭-૬૧
- ૩ પં'ં સૌભાગ્યવિજય વિરચિત 'તીર્થમાળા' પૃ.૭૩-૧૦૦
- ૪ પં'ં શીલવિજય વિરચિત 'તીર્થમાળા' પૃ. ૧૦૧-૧૩૧
- ૫ જ્ઞાનવિમલસૂરિ વિરચિત ' તીર્થમાળા ' પૃ. ૧૩૨-૧૪૦

ઉપરની પાંચ તીર્થમાળાઓ પૈકી પહેલી તીર્થમાળા
પં'ં મેઘ' બનાવી છે. આ મેઘ કોણ ? તે તીર્થમાળા ઉપરથી
જણાતું નથી. કારણ કે કવિએ પોતાનો વિશેષ પરિચય આપ્યો
નથી, તેમ આ તીર્થમાળા બનાવ્યાનો સવત્ પણ આપ્યો નથી.
એટલે ક્યા સમયની આ તીર્થમાળા છે, એ પણ કહી શકાતું નથી.
આ તીર્થમાળામાં ગુજરાત, કાઠિયાવાડ, મારવાડ અને મેવાડના
પ્રસિદ્ધ તીર્થો અને ગામોના મંદિરોનો ઉલ્લેખ કરેલો છે. તેમા
પણ ગામનું નામ અને ક્યા ભગવાન મુખ્ય છે તેજ માત્ર બતાવ્યું
છે. કાંઈ કોઈ રચણે કંઈક વિસ્તૃત વર્ણન પણ કર્યું છે. જેમ
આળનું વર્ણન. આળનાં મંદિરોનો ઉલ્લેખ કરતાં કવિએ વિમલ
મંત્રીએ કેવી રીતે ત્યાં મંદિરો બનાવ્યાં તેનું વર્ણન કર્યું છે.
આવીજ રીતે 'ચડાઉલિ'નું વર્ણન ખાસ ધ્યાન ખેંચે છે.

૧ આ મેઘ (મેહ) રેજ છે કે-જેમણે ' નવસારી સ્તવન ' અને
સ. ૧૪૬૯ ક્રાંતિકાસમા રાણકપુરતીર્થનું સ્તવન બનાવ્યું છે. તેઓ
સોમસુદરસરિના ગમગમા થયા છે, એ નિશ્ચય થાય છે.

૨ ચડાઉલિ, એ અન્યારે ચંદ્રાવતીના નામથી ઓળખાય છે. આ
ગામ આજુબાડથી દક્ષિણ-પશ્ચિમમાં લગભગ ચાર માઇલ ઉપર આવેલું છે.

ને ' ચડાઉલી ' માં અત્યારે એક પણ મંદિર નથી અને ગામ પણ નાનકડું છે, તે ચડાઉલિનું કવિ કેવું વર્ણન કરે છે:—

“ નગર ચડાઉલિના ગુણ ધણા ભવણ અદારંધ છંદ ગિજુનણા;
ચઉરાસી ચડે દિવ ફિરડ હામિ હામિ દાસઇ બંદરિડ. ૨૬
મુલનાયક શ્રીનાભિમહારિ ગિજુ દાસઇ મનિ હર્ષ અપાર;
કુચ પૂજ આવક મનિ દસી નગર ચડાઉલિ લંકા ગિજી. ” ૨૭

(૫. ૫૦)

આ ઉપરથી જણાય છે કે કવિના સમયમાં અહિં ૧૮ બિન-મંદિરો હતા.

આ તીર્થમાળામાં જે જે તીર્થો અને ગામોના નામો ઉલ્લેખ્યાં છે, તે અનુક્રમે છે, એમ કંઈ નથી. પ્રારંભમાં શત્રુજયનું નામ આપી પછી શિરિનારનું અને આષ્ટાપદનું આપી ભરૂચ, સોપાર, પ્રંભાત એમ ત્રામે આપ્યાં છે. આવી રીતે મારવાડ મેવાડનાં તીર્થોના પણ અનુક્રમ સાચવ્યો નોંધાતો નથી. એકંદર કવિ આ તીર્થમાળામાં એકસો, વીશ તીર્થોનું વર્ણન કર્યાનું જણાવે છે:—

“ એકસઉ તીરથ વિસેતર નામ

દશિજ લણિંદ કુદ સચિદં પ્રણામ. ” ૮૮ (૫. ૫૬)

આ ઉપરાન્ત આ તીર્થમાળામાં વિશેષ કંઈ જણવા જેવી હકીકત જણાતી નથી.

બીજી આગમ ગમ્ધીય ૫૦ મહિમા વિરચિત ચૈત્યપરિ-પાટી ' છે. આ મહિમા કોણ, તે પણ આ કૃતિ ઉપરથી જણાતું નથી. કારણ કે—આ કવિએ પણ પોતાનો વિશેષ કંઈ પરિચય આપ્યો નથી. કવિએ આ ચૈત્યપરિપાટી રચ્યાનો પૂરો સંવત્ આપ્યો નથી. માત્ર છેલ્લી કડીમાં એટલું જ જણાવ્યું છે કે—

“ બારીસિ આવણુ ચપિ તોજં ભડી ગુરચાર

જોડીમંડણુ પ્યાનથી રિદિ ટદિ લંડાર. ” સં તી. ૧૧ (૫. ૬૧)

પ્રાકૃતમાં આ ગામનું નામ ' ચંદ્રાવલી ' થાય છે. ત્યારે સંસ્કૃતમાં ' ચંદ્રા-વલી ' ના નામથી ઉલ્લેખ્યું છે. આ તેજ ચંદ્રાવલી છે, ત્યાં પરમાર ધારા-વર્ષ રાજ રાજ્ય કરતો હતો અને ત્યાં વિમલમંત્રી પાટણ છેડી રહ્યો હતો.

આમાં સૈકો જણાવ્યો નથી. માત્ર સૈકા ઉપરનાં વર્ષ ૨૨ જણાવી આવણ પક્ષની ત્રીજને શુક્રવારે આ પરિપાટી રચી, એમ જણાવે છે^૧. વળી આમાં વર્ષુવેલ તીર્થોનાં નાંમે પૂરાં કરી કવિ કથે છે—

“ સંવત એકવીસ બેટીયા ભયભંજન ભગવંત ” સં ૦ તી ૦ ૬
(પૃ. ૬૧)

આમાં પણ સૈકો ન બતાવી માત્ર ચાલુવર્ષ ‘ એકવીસમું ’^૨ બતાવેલ છે. ઉપરનાં બે કથનોથી સ્પષ્ટ થાય છે કે—કવિએ ૨૧ મા વર્ષમાં યાત્રા પૂરી કરી, અને બાવીશમાં વર્ષમાં આ ચૈત્યપરિપાટી બનાવી.

આમાં વર્ષુવેલ તીર્થોની યાત્રા અમદાવાદથી શરૂ કરી છે અને ગુજરાત અને ભારવાડનાં ગામોનાં મંદિરો જણાવી પૂરી કરી છે. આ તીર્થમાળામાં ખાસ એક વિશેષતા છે. અને તે એ કે—આ કૃતિમાં કવિને ઉદ્દેશ્ય મૂર્તિયોની સંખ્યા બતાવવાનો છે અને તેથી તેઓ પ્રત્યેક ગામનાં મંદિરોમાં કેટલી કેટલી મૂર્તિયો—જિનખિંબા છે, તેની સંખ્યા બતાવતા ગયેલ છે. પોતાનો આ ઉદ્દેશ્ય કવિએ શબ્દોમાં પણ વ્યક્ત કર્યો છે:—

“ સંખ્યા કટું જિનખિંબની રે લો અંગથી આગસ છાડિ ર ” મા ૦ પ્ર ૦ ૨
(પૃ. ૫૭)

છેવટ જતાં આમાં વંચિત સંખ્યા કવિના શબ્દોમાં કહીએ તો આટલી છે:—

“ સહસ્ર ઉગણીસ નિ ઉપરિં બાવન છિ શુશુવંત ” સં ૦ (પૃ. ૬૧)

૧ કવિએ આ તીર્થમાળામાં જે જે તીર્થોનું વર્ણન કર્યું છે, તેમાં ‘કાપડહેડા’ તીર્થનું પણ નામ છે. ‘કાપડહેડા’ તીર્થની ઉત્પત્તિ સં. ૧૬૭૮માં થયેલી છે, એ વાત મુનિ દયારત્ન વિરચિત ‘કાપડહેડા’ રાસથી અને ‘કાપડહેડા’ ના શિલાલેખોથી સિદ્ધ થાય છે. સુતરાં, કવિની આ રચના અદારમી રાનાખિના ૨૨ મા વર્ષમાં (૧૭૨૨) માં બનેલી છે, એ કલ્પના કરવી અસાધ્ય નહિજ મણાય.

આપ્યો છે. ચારે દિશાના વર્ણનોમા નિમ્નલિખિત દેશોનો કવિએ સમાવેશ કર્યો છે:—

૧ પશ્ચિમ દિશામાં કાઠિયાવાડ, કચ્છ, સિંધ અને મારવાડનો સમાવેશ કર્યો છે.

૨ પૂર્વ દિશામાં આગરાથી લઇ કાશી, મગધ, બંગાલ અને મેવાડનો સમાવેશ કર્યો છે.

૩ દક્ષિણમાં ખાનદેશથી શરૂ કરી દ્રાવિડ, મલબાર, પીળપુર તથા સૂરત જીલ્લો અને ગુજરાતનો સમાવેશ કર્યો છે.

૪ ઉત્તરમાં દિલ્લી, પંજાબ, કાશ્મીર, સુલતાન અને લાટ દેશનો સમાવેશ કર્યો છે.

આ કવિએ દક્ષિણનું જે વર્ણન કર્યું છે, તેમાં મોટા ભાગે દિગમ્બર તીર્થાનું વર્ણન છે. કવિનું કેટલુંક વર્ણન બહુ ધ્યાન જેવુંનારું છે. કાંચીના વર્ણનમાં કવિએ કાંચીને જે વિભાગમાં વિભક્ત કરી બતાવી છે. જૈન કાંચી અને શિવ કાંચી. (જૂઓ. પૃ. ૧૧૭) મલબાર અને કલિકોટના વર્ણનમાં કવિ કહે છે:—

‘ ઘાટ ઉંતરી આવ્યા મલબારિ કલિકોટ બહિર અતિહિ ઉદાર.

જિન મહિં એતાબગ તાયું વ્યાપારી ગુજ્જર તિહાં ભણું. ’ (૭૭)

(પ ૧૧૬)

આ ઉપરથી સ્પષ્ટ સમજાય છે કે—કવિના સમયમાં મલબાર અને કલિકોટમાં શ્વેતામ્બર મહિર હતા, તેમ ત્યાં ગુજ્જર વાણિયાઓ પણ વસતા હતા.

કવિના વર્ણન ઉપરથી એક ખામ જાણવા જેવી વાત મળે છે અને તે એ કે—અત્યારે જૈનધર્મ જેમ વાણિયાનો ધર્મ પડ્યો છે, તેમ તે વખતે નહોતું. દક્ષિણમાં તે વખતે ચારે વર્ણના લોકો જૈનધર્મ પાળતા હતા. કવિ એક સ્થળે કહે છે:—

‘ ચાર વર્ણના આવક લડ પ્રલ પ્યત્રિ વૈગ્ય નિ સદ,

નાતિતણે એદજ વિવહાર મિથ્યા દેવ તણે પરિહાર. ’ ૮૩

(પ ૧૧૬)

કૃપાવિનયના શિષ્ય થતા હતા. છેલ્લી કડી ઉપરથી જાણાય છે કે આ નામમાલા કવિએ દીવળાદિરમાં બનાવી હતી. કવિના આ શબ્દો—“ સંવત્ ૧૭૨૧ વર્ષે મટારક શ્રી ૧૦૬ શ્રીવિજયપ્રમ-
સૂરીશ્વરચરણસેવાં કુર્વતા ચતુર્માસકમધ્યે પં૦ મેઘવિજયેન
કૃતા લિખિતા ચ શ્રીશત્રુંજયાદિતીર્થયાત્રાસંઘપતિપદ્મમ્ક
વસા૦ શ્રીનેમીદાસ સામીદાસ વીરદાસ પઠનાર્થમ્ । ”—૨૫૪
ખતાવે છે કે—પં૦ મેઘવિનયેવિનયપ્રભસૂરિની સાથે કરેલા ચોમા-
સામાં સં. ૧૭૨૧ માં આ કૃતિ કરી છે.

આ નામમાલામાં પણ જે જે ગામોમાં પાર્શ્વનાથ ખિરાજ-
માન હતા, તે ગામોનાં નામો આપ્યાં છે. અને તેવાં ૧૦૮ નામો
આપ્યાંતું ‘અટોત્તરસઉ પરણુમાઈ’ શબ્દથી કહે છે. આમાં પણ
ગુજરાત—કાઠીયાવાડ અને મારવાડનાં ગામોનાં નામો આવી
જાય છે.

ત્રીજું પં૦ રત્નકુશલ વિરચિત ‘પાર્શ્વનાથ સંખ્યા સ્ત-
વન’ છે. રત્નકુશલે પોતાના પરિચયમાં માત્ર અંતમાં એટલું જ
કહ્યું છે:—

“ ગણિ દામા શિષ્ય ‘રત્નકુશલ’ ભગતિષ્ઠ કદમ્બ દે આપો ચરણે
વાસ ” ૨૦ (પૃ. ૧૭૦)

આ ઉપરથી સમજાય છે કે—તેમના શુરૂનામ ‘દામા હતું

૧ આ રત્નકુશલ સત્તરમી શતાબ્દિની મધ્યમાં થયા છે. તેમણે
‘પંચાશકવૃત્તિ’ ની એક પ્રતિ લખી છે. તેની અંતમાં લખેલી પંક્તિઓ
ઉપરથી તેમનો સમય અને તેમના શુરૂનો પણ પરિચય મળી જાય છે. તે
પંક્તિઓ આ છે:—

“ મંચત્ ૧૬૫૨ વર્ષે. આશ્વિનસિતપંચમીદિને । રવિવારે ।
ઉંજા ગ્રામે । પંદિતોત્તમ પં૦ શ્રી ૫ મેહર્ષિગણિ શિષ્ય શ્રીદામર્ષિ-
ગણિશ્રેષ્ઠચરણારવિદ્યચંચરીકાયમાનવિનેયાશુંરત્નકુશલગણિનાલે-
લિ... ”

(માગ પ્રશસ્તિ સંગ્રહમાંથી)

આમાં પણ પાર્શ્વનાથનાંજ નામો બતાવ્યાં છે, પરન્તુ ઉપરની બે તીર્થમાળાઓ કરતાં બહુજ થોડાં. રચ્યાનો સંવત્ કવિએ આપ્યો નથી.

ચોથું શાંતિકુશલ વિરચિત ‘ગોડીપાર્શ્વનાથ સ્તવન’ છે. કવિએ આપેલા પરિચય ઉપરથી જણાય છે કે—તેઓ વિનયકુશલના શિષ્ય થતા હતા. વળી ૩૧ મી કડી ઉપરથી એ પણ જણાય છે કે—વિજયસેનસૂરિના સમયમાં સં ૧૬૬૭ માં આ સ્તવન બનાવ્યું છે. યદ્યપિ કવિએ આ કૃતિને ‘સ્તવન’ તરીકે ઓળખાવી છે, પરન્તુ વસ્તુતઃ ઉપરની ત્રણ કૃતિયોની માફક આમાં પણ પાર્શ્વનાથનાં નામોજ બતાવવામાં આવ્યાં છે. જો કે—છેવટ જતાં થોડીક કડીઓમાં પાર્શ્વનાથની સ્તુતિ કરવામાં આવી છે.

ઉપરની ચારે તીર્થમાળાઓમા ઓછી વત્તી સખ્યામાં પાર્શ્વનાથનાં નામો ગણાવવામાં આવ્યા છે, તેમા મુખ્ય આ છે:—

સંજેશ્વર, નવખડા, ગાડરિયા, છરાઉલા, પંચાસરા, પાહલણ, પોસીના, અમીઝરા, લોઢણ, નવપદ્મવ, કરહેડા, ચિંતામણિ, નવલખા, લીડલંજણ, અંતરીક, અવંતી, મગસી, ફલોધી, અળરા, ગોડી, વરકાણા, અરિગંજન, ચેલણ, ડોકરિયો, સમકણા, થંલણ, ભાલા, મોઢરા, સહસકણા, પંચાસરા, કોકા, કંસારી, ભટેવા, વાડી, નવરેખ, વિધનહરા, જોટિંગો, કાપરહેડા, અહિંચતા, શામળા, રાવણ, સમીના, દૂધાધારી, નારિંગ, માણિક્ય, ઘૂતકલ્લોલ, શુદ્ધદંતી, નવકણા, નવસારી, ચાંચલીઆ અને દાદો વિગેરે.

જો કે—આ તીર્થમાળાઓમા બીજાં ઘણાં નામો એટલે બધાં મળીને એકસો આઠ નામો આપવામાં આવ્યાં છે, પરન્તુ અહિં સારમાં માત્ર પ્રસિદ્ધ નામોનોજ ઉલ્લેખ કર્યો છે.

પરચૂરણ વિભાગ.

આ સંગ્રહમાં ૬ તીર્થમાળાઓનો સમાવેશ થાય છે, જેમાંની ૨ સૂરત સંગ્રહી છે, ૧ ગિરિનાર સંગ્રહી, ૧ શાશ્વત તીર્થ સંગ્રહી, ૧ જેસલમેર સંગ્રહી અને ૧ કાવી તીર્થ સંગ્રહી. તે તીર્થમાળાઓ આ છે:—

- ૧ રત્નસિંહસૂરિશિષ્ય વિરચિત 'ગિરિનાર તીર્થમાળા' પૃ. ૩૩-૩૭
- ૨ લાધાસાહ વિરચિત 'સૂરત ચૈત્ય પરિપાટી' પૃ. ૬૨-૬૬
- ૩ કીર્તિ મેરૂ વિરચિત 'શાશ્વત તીર્થમાળા' પૃ. ૧૪૧-૧૪૫
- ૪ જિનસુખસૂરિ વિરચિત 'જેસલમેર ચૈત્ય પરિપાટી' પૃ. ૧૪૬-૧૪૮
- ૫ કવિ દીપવિજય વિરચિત 'કાવી તીર્થવર્ણન' પૃ. ૧૭૧-૧૭૩
- ૬ વિનયવિજયોપાધ્યાય વિરચિત 'સૂર્યપુરચૈત્યપરિપાટી' પૃ. ૧૮૬-૧૮૪

ઉપરની છ તીર્થમાળાઓમાં પહેલી 'ગિરિનારતીર્થ' સંગ્રહી છે.

ગિરિનાર તીર્થ.

આ તીર્થમાળાના કર્તા છે રત્નસિંહસૂરિના શિષ્ય. તેમનું નામ જણાવવામાં આવ્યું નથી. તેમ રચ્યાનો સંવત્ ૧ પણ આપ્યો

૧ કવિએ યદ્યપિ આ તીર્થમાળા રચ્યાનો સંવત્ આપ્યો નથી, પરંતુ અહિંનાં મંદિરો ણનાવનાર તથા ઉદ્ધાર કરાવનારનાં જે નામો આપ્યાં છે, તેમાં ૧૦ શાણા અને ભૂંભવનું નામ આપ્યું છે, આ શાણા અને ભૂંભવ વિક્રમની સોળમી સતાબ્દિમાં થયા છે, એવું ગિરિનાર ઉપરના એક લેખથી માલૂમ પડે છે, આત એવ આ કૃતિ સોળમી સતાબ્દિની—આસ કરીને સં. ૧૫૨૩ પછીની—છ, એ વાત નિર્ણય છે. શાણા અને ભૂંભવનાણા શિલાલેખ આ છે:—

નથી. કર્તાએ આ તીર્થમાળામા [ગરિનારતીર્થ]નું—ત્યાંનાં દર્શનીય સ્થાનોનું વર્ણન કર્યું છે, એટલુંજ નહિ પરંતુ આ તીર્થ ઉપરનાં મંદિરો બનાવનાર અને ઉદ્ધાર કરાવનારાઓનો પણ પરિચય આપ્યો છે. આવા જે જે પુરૂષોના નામો કવિએ આમાં આપ્યાં છે, તેમાંના મુખ્ય આ છે:—

વસ્તુપાલ, ધરણીગ, સલખ, સમરસિંહ, ધૂંધલ, તેજપાલ, આંબો, પૂનાશાહ, સિદ્ધરાજ જયસિંહ, સાજણ, ગોમ્ત્યા, શાહો, ભૂંલવ, નરપાલ, સાલિંગ, મેલા, રામસિંહ, ડૂંગર, ચીતર અને આમલ વિગેરે.

કવિએ અહિંનાં જે જે મુખ્ય સ્થાનોનો ઉલ્લેખ કર્યો છે, તેમા સૌથી પહેલાંજ તેણે તેજલપુરનું^૧ નામ ઉલ્લેખ્યું છે, આ

“ સંઘત્ ૧૫૨૩ ચર્વે વૈશાખ સુદિ ૧૩ ગુરૌ શ્રીવૃદ્ધતપાપક્ષે
 ધ્રીગચ્છનાયકમદ્વારકાશ્રીરત્નસિદ્ધમૂરીનાં તથા મદ્વાંડકચલમ-
 સૂરીનાં [વ] ઉપદેશેન । જ્યં શ્રીશાળા મંં ભૂમવમસુલશ્રી-
 મંધેન શ્રીધિમલનાથપરિકરઃ કાર્ત્તિઃ પ્રતિષ્ઠિતો ગચ્છાધીશ-
 પૂર્વ્યધીજ્ઞાનસાગરમૂરિમિ ”

જે રત્નમિહમરિના શિષ્યે આ તીર્થ માળા બનાવી છે, તેજ રત્નમિહમ-
 ગિના ઉપદેશથી ઉપર્યુક્ત શ્રાવકએ અહિં મ ૧૫૨૩ માં ધિમવનાથનું પવિત્ર
 બનાવી પ્રતિગ કર્તાની છે, એટલે કવિનો મમય અનાયામ ગોળમી ગનાબ્દિનો
 મિલ્લ થાય છે.

૧ આ તેજલપુર, વસ્તુપાલે પોતાના ભાઈ તેજપાલના નામથી વમા-
 બ્યાનુ કવિ ગણાવે છે પરંતુ તે હીં નથી આ તેજલપુર ખામ મત્રી તેજપાલે
 પોતાના નામથી વમાન્યુ હતુ એનું પ્રમાણુ એ છે કે—

નાગેન્દ્રગચ્છીય વિગ્ધસેનચરિ, કે જેઓ તેગી શતાબ્દિમા-વસ્તુપાલ-
 તેજપાલના સમયમાજ થયા છે અને જેઓ વસ્તુપાલ-તેજપાલના ગુરૂ થાય છે,
 તેમણે ‘ રેવંતગિરિગમ્’ માં વખ્યું છે —

તેજપાલિ ગિનારતને તેજલપુરૂ નિયનામિ
 ધ્રગિઉ ગદમદપવવઃ મણુદઃ ધગિ આગમિ ” ૬

ઉપરાન્ત અહિં ન જો જો -થાનો આમા વર્ણવ્યા છે, તેમા મુખ્ય આ છે.—

મુવર્ણરેખા નદી, દામોદ્ર, કાલમેઘ, મેમનાયતુ મદિગ, પાંખામદી, શત્રુજયાવતાન, મમ્મેતગિખર અને અષ્ટાપદની સ્થાપના, કેપદી ચક્ષરાજ, મડદેવીમાતા, તિલકપ્રામાદ, ગચ્છ મતીનુસ્થાન, કેચનવિદ્યાર, ગંગાવતાગુહ, અગ્નિકામાતા, સિદ્ધવણાયજ, મહુમાવન, લાખાવન અને ચક્રગુફા વિગેરે

સૂરત.

સૂરત ગાંધીના મદિગનુ વર્ણન કરનારી ઉપની તીર્થમા જાઓમા બે તીર્થમાળાંઆ છે એક કટકમતીય લાધાગાહ વિરચિત ' સૂરતચૈત્યપરિપાટી ' અને બીજી ઉપાધ્યાય શ્રી વિનયવિજયજીવિરચિત ' સૂર્યપુરચૈત્યપરિપાટી ' લાધા શાહે^૨ આ ' સૂરતચૈત્યપરિપાટી ' સ ૧૭૬૩ ના માગગ વદિ

આની રીતે જિનપ્રભસંગિએ પણ ચૈત્યકલ્પમા નમ્યુ ડ —

“ સત્થ સેજપાલમંતિણા ગિરનારતલે નિશ્ચનામંકિચ સેજલ પુરં પવરગદમદપવામંદિરઆરામગમ્મં નિમ્માધિજં । ”

આ ઉપરથી અષ્ટ ધાય ૯ — આ તેજનપુ મત્રી તેજપાલન વસાન્ય હતુ નહિ ડ તેના બાધ ચતુષાને આ મા આ જામ વિજ્ઞમાન નથી

૧ આ ગ્યાનો અબધી મ્યુ મ્યાન ક્યા ડ અને તેની ઉત્પત્તિ ની રીતે થઇ, એ આમતોની માદિતી નાગેન્દ્રગરીય વિજ્ઞાનમેનમરિકૃત રેઘતગિરિ માસુ, જિનપ્રભસંગિૃત રેઘતકલ્પમસ્તેવો, રેઘતકલ્પ નશા રમધોપસુગિૃત ગિરિનારકલ્પ મા મારી રીતે આપનામા આરી છે આ દુનિયો ' ગાયક વાડ ઓગિન્દય મિરીઝ મા પ્રાચીન-ગુર્જર વાગ્ય-મંગ્રહ ના ભાગ ૧ નામા પ્રમિદ્ધ થઇ છે ત્યાથી બાધ લેવાની લનામણુ ।

■ આજ લાધાગાહે વિ મ ૧૭૫ મા ગિવચ દશનેત્રાસ મનાઓ ૧ છે આ ગગમા દરિ પોતાને ગગના ગચ્છપતિ તરીકે પોને ઓળખાવે ડ —

‘ સૂમામતિ ગચ્છપતિ માહજી લાધા મરિગમ

તિબ્બે ગગ ગગા એ સસુત લગુન મુખ થાય ’ ૧૧

(મારી પામના પ્રગ્નિત ચક્રદમાથી)

૧૦ ના દિવસ સૂરતમાં આગાધુ ગદીને જનાવી છે. કવિ લાધાએ સૂરતના દેરાસરોના નામોનું માત્ર નથી આપ્યું, પરંતુ પ્રત્યેક દેરાસર કયા કયા પુરામાં આવ્યું તે, પરામાં કેટલાં મહોટાં દેરાસરો અને કેટલાં ઘર દેરાસરો છે તે, અને પ્રત્યેક દેરાસરની ખાંખાણ અને ધાતુની મૂર્તિયોની, પંચતીર્થી, પટ, પાટલી અને સિદ્ધ-ચક્ર વિગેરેની પણ સંખ્યા જતાવેલી છે. કવિએ પ્રત્યેક ઢાળની અંતે જાગે દૂહા આપી એક એક ઢાળમાં વર્ણવેલ મંદિરો, ઘર દેરાસરો અને જિનજિંઓની સંખ્યા આપી છે એવી રીતે ત્રણ ઢાળોમાં કવિએ સૂરતનાં-સૂરત અને પરાના મંદિરોનું વર્ણન કર્યું છે. છેવટે ત્રીજી ઢાળની અંતમાં કવિ મદિરો, ઘરદેરાસરો અને જિંઓની કુલ સંખ્યા આ પ્રમાણે આપે છે:—

- મગતમાહે તણુ બયરા દેહરા મગ શીશ્વર,
 દ્રાવમય પાણીસ છે દેહગમર મનોહર. ૧
 મગ્વાલે મગ્વે મધ મિળ મધ્યા દંડુ નેહ
 તીન દમગ નવમે અધિક જોડોને પ્રભુમું નેહ. ૨

(પૃ. ૧૭)

ઝોટલે કે-૧૦ મહોટા દેરા, ૨૩૫ ઘરદેરાસરો અને ૩૬૭૨ જિન જિંઓ સૂરતમાં હતા.

આથી ઢાળની પાંચમી દડીથી કવિએ જિનજિંઓ વિગેરેની સંખ્યા જોમ બહુ સ્પષ્ટ રીતે આપી છે, તેવી રીતે તીર્થમાળાની અંતમાં જગમગ પણ સંખ્યા જતાવી છે. તે આ પ્રમાણે:—

“ શ્રીસૂત મધે દેહરા ૧૦ છે, દેરામર (ઘરદેરામર) ૨૩૫, બૂચરા ૩, પ્રતિમા એકેકી ગણતા ૩૬૭૮, પંચતીર્થીની ૫, ચાવી-મવટાની ૨૪, એકલમલ, પટ, પાટલી, સિદ્ધચક્ર, આમુખ સર્વે યજ્ઞને ૧૦૦૪૧ છઈ. ”

(જુઓ પૃ. ૬૬)

ઉપાધ્યાય ત્રિનયવિજયજીએ ‘ મૂર્ચ્પુર ચૈત્ય પરિપાટી ’ નં. ૧૬૮૬ માં જનાવી છે. ઉપાધ્યાયજીએ આ પરિપાટી એક દર

ઉપરાન્ત અહિંનાં જે જે સ્થાનો આમાં વર્ણવ્યાં છે, તેમાં મુખ્ય આ છે:—

મુવર્ણરેખા નદી, દામોદર, કાલમેઘ, નેમનાથનું મંદિર, પાંપામઢી, શત્રુંજ્યાવતાર, અમ્બેતગિરિ અને અષ્ટાપદની સ્થાપના, કેપઢી ચક્ષરાજ, મરૂદેવીમાતા, તિલકપ્રાસાદ, રાજ મલીનું સ્થાન, કંચનવિહાર, ગંગાવતારકુંડ, અભિક્ષમાતા, સિદ્ધવળાયણ, સહસ્રાવન, લાખાવન અને ચંદ્રગુફા વિગેરે.

સૂરત.

સૂરત શહેરનાં મંદિરોનું વર્ણન કરનારી ઉપરની તીર્થમાળાઓમાં જે તીર્થમાળાઓ છે. એક કટકમતીય લાધાશાહ વિરચિત ‘સૂરતચૈત્યપરિપાટી’ અને બીજી ઉપાધ્યાય શ્રી-વિનયવિજયજીવિરચિત ‘સૂર્યપુરચૈત્યપરિપાટી.’ લાધા-શાહે^૨ આ ‘સૂરતચૈત્યપરિપાટી’ સં. ૧૭૬૩ ના માગશર વદિ

આવીજ રીતે જિનપ્રભમુરિએ પણ ચૈત્યકલ્પમાં કાઢ્યું છે:—

“તત્થ તેજપાલમંતિણા ગિરનારતલે નિચ્ચનામંકિચ્ચં તેજલ-પુરં પથરગદમદપથામંદિરઆરામરમ્મં નિમ્માવિચ્ચં ।”

આ ઉપરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે—આ તેજલપુર મંત્રી તેજપાલેજ વસાવ્યું હતું; નહિં કે તેના ભાઈ વન્દુપાલે. અત્યાં આ ગામ વિદ્યમાન નથી.

૧ આ સ્થાનો સંપ્રધી ક્યું સ્થાન ક્યાં છે ? અને તેની ઉત્પત્તિ શી રીતે થઈ, જે આપનાની માદિની નાગેન્દ્રગચ્છીય વિજયસેનમુરિદૃત રેવંતગિરિ-રાજુ, જિનપ્રભમુરિદૃત રેવંતકલ્પમંસ્વેવો, રેવંતકલ્પ તથા મંધોપમુરિ-દૃત ગિરિનારકલ્પ માં આવી રીતે આપવામાં આવી છે. આ દૃનિયો ‘ગાયક-વાડ ઓરિયન્ટલ સિરીઝ’ માં પ્રાચીન-ગુર્જર કાવ્ય—મંમદના ભાગ ૧ લામાં પ્રસિદ્ધ થઈ છે, ત્યાંથી જોઈ લેવાની લલામણ છે.

૨ આજ લાધાશાહે વિ. સં. ૧૭૬૫ માં ‘શિવચંદ્રજીનારાસ’ બનાવ્યો છે. આ રાસમાં કવિ પોતાને ગચ્છના ગચ્છપતિ તરીકે પોતે ઓળખાવે છે:—

“કરુણામતિ ગચ્છપતિ આદ્ય લાધા કવિરાય;

તિજે રાસ રચ્યાં જે સુણત લગુન સુખ ગાય. ” ૧૧

(મારી પામેના પ્રગટિત મંમદમાંથી)

૧૦ ના દિવસે સૂરતમાં આશાસુ ગાદીને જનાવી છે. કવિ લાધાએ સૂરતના દેરાસરોનાં નામોજ માન નથી આપ્યા, પરંતુ પ્રત્યેક દેરાસર કયા કયા પુરામાં આવ્યું તે, પરામા કેટલાં મોટાં દેરાસરો અને કેટલા ઘર દેરાસરો છે તે, અને પ્રત્યેક દેરાસરની પાંપાણ અને ધાતુની મૂર્તિયોની, પંચતીર્થી, પટ, પાટલી અને સિદ્ધચક્ર વિગેરેની પણ સંખ્યા જતાવેલી છે. કવિએ પ્રત્યેક ઢાળની અંતે બે દહા આપી એક એક ઢાળમાં વર્ણવેલ મંદિરો, ઘર દેરાસરો અને જિનજિંઓની સંખ્યા આપી છે એવી રીતે ત્રણ ઢાળોમાં કવિએ સૂરતના-સૂરત અને પરાના મંદિરોનું વર્ણન કર્યું છે. છેવટે ત્રીજી ઢાળની અંતમાં કવિ મંદિરો, ઘરદેરાસરો અને જિંઓની કુલ સંખ્યા આ પ્રમાણે આપે છે:—

સૂરતમાંહે ત્રણ બયરા દેહરા મગ શ્રીકગ,
 રાયમય પાળીતીસ છે દેહગમર મનોહાર ૧
 મગવાલે મગ્ગે થઇ બિબ મગ્યા કનુ તેહ
 તીન દગગ નવમે અધિક ગોટોનેગ પ્રજમુ તદ ૨
 (પૃ ૧૧૭)

એટલે કે-૧૦ મોટા દેરા, ૨૩૫ ઘરદેરાસરો અને ૩૬૭૨ જિન બિબો સૂરતમાં હતા.

એથી ઢાળની પાંચમી કડીથી કવિએ જિનજિંઓ વિગેરેની સંખ્યા જેમ બહુ સ્પષ્ટ રીતે આપી છે, તેવી રીતે તીર્થમાળાની અંતમાં જગમાં પણ સંખ્યા જતાવી છે. તે આ પ્રમાણે:—

“ શ્રીસૂત મધે દેહગ ૧૦ છે, દેગનર (ઘરદેરાસર) ૨૩૫, બૂચનાં ૩, પ્રતિમા એકેકી ગણતા ૩૬૭૮, પંચતીર્થીની ૫, એવી-મવટાની ૨૪, એકલમલ, પટ, પાટલી, સિદ્ધચક્ર, આશુળ સર્વે થઇને ૧૦૦૪૧ છઇ. ”

(જુઓ પૃ. ૧૬)

ઉપાધ્યાય વિનયવિજયજીએ ‘ મૂર્ધપુર ચત્ય પરિપાટી ’ નં. ૧૬૮૬ માં જનાવી છે. ઉપાધ્યાયજીએ આ પરિપાટી એકદમ

૧૪ કહિયોમાં પૂરી કરી છે. જેમાંની પ્રથમની અગિયાર કહિયોમાં સૂરતનાં અગિયાર દેરાસરોનાં નામો આપ્યાં છે. પ્રત્યેક કહીમાં દેરાસરમાં ધિરાજમાન મુખ્ય લગવાનનું નામ—જેના નામથી દેરાસર પ્રસિદ્ધ હોય તે લગવાનનું નામ—આપી સ્તુતિ કરી છે. તે ઉપરાન્ત મૂર્તિયોની સંખ્યા કે એવી બીજી બાબત કંઈ બતાવી નથી. બારમી અને તેરમી કહીમાં રાનેર, વલસાડ, ગણદેવી, નવસારી અને હાંસોટમાં ધિરાજમાન પ્રભુની સ્તુતિ કરી ૧૪ મી કહીમાં પોતાનો પરિચય આપ્યો છે. જેમાં વિજયસિંહસૂરિના શિષ્ય કીર્તિવિજય અને તેમના શિષ્ય વિનયવિજયે આ કૃતિ કર્યાં હું જણાવ્યું છે. આ ઉપાધ્યાયજીએ સૂરતનાં જે ૧૧ દેરાસરોનાં નામો ગણાવ્યાં છે તે અનુક્રમે આ છે:—૧ ઝડવલદેવનું, ૨ શાન્તિનાથનું, ૩ ધર્મનાથનું, ૪ પાર્શ્વનાથનું, ૫ સ્વલવનાથનું, ૬ ધર્મનાથનું, ૭ અભિનંદનનું, ૮ પાર્શ્વનાથનું, ૯ કુંડુનાથનું, ૧૦ અજિતનાથનું અને ૧૧ ચિંતામણિપાર્શ્વનાથનું.

શાશ્વતતીર્થ.

ઉપરની છ તીર્થમાળાઓ પૈકી ત્રીજી ‘ તીર્થમાળા ’ શાશ્વતતીર્થો સંબંધી છે. આ તીર્થમાળાના કર્તા છે વાચનાચાર્ય ‘ કીર્તિમેરૂ. કર્તાએ પોતાનો વિશેષ પરિચય આપ્યો નથી, તેમ આ તીર્થમાળા રચ્યાનો સંવત્ પણ આપ્યો નથી. કવિએ આ તીર્થમાળામાં શાશ્વત તીર્થોની સંખ્યા બતાવી છે, જેમાં ગત ચૌવીસી, વર્તમાન ચૌવીસી, અનાગત ચૌવીસી, વીસ વિહરમાન, ૪ શાશ્વત અને તે ઉપરાન્ત સ્વર્ગ, પાતાલ અને તિર્યગ્લોકની તમામ શાશ્વત જિનજિજ્ઞોની સંખ્યા બતાવી છે, એટલુંજ નહિ.

૧ આ કીર્તિમેરૂ વિઠ્ઠલની પંદરમી શતાબ્દમાં થયા છે. મરણ—નેમણે, નાગપુર તપાગચીવ રત્નશેખરસરિદ્ધત ‘ દિનશુદ્ધિપદીપિકા ’ ની પોને કળેલી પ્રતિની અંતમાં ‘ સંવત્ ૧૪૯૭ વર્ષે કાર્તિક માસે દ્વિમિતા ધા૦ ચૌત્તિમેરૂના ’ એમ લખેલ છે.

પરંતુ આ લોકમા સમેતગિજર, શત્રુત્થ, સોપાન, છરાડલા, કલવર્દિ, રતનપુર, આચાર, ખંભાત, દોઢા વિગેરે ગામોમા ન્યા ન્યા અલૌકિક જિનજિ બો હોય તેને વદણા કરી છે એ પ્રમાણે તમામ જિનજિ બોની તવના કરી કર્તાએ પાત્રમહાત્મતધારી સાધુઓને વદન કર્યું છે એકદર ૨૮ કડિયોમા આ તીર્થમાળા મમાસ કરી છે

જેસલમેર તીર્થ.

આ તીર્થ મળ ધી ઉપગની છ તીર્થમાળાઓ પેઠી એક તીર્થ માળા છે, જે જિનમુખમુરિ નામના આચાર્યે જનાવી છે કર્તાએ પોતાનો પરિવ્રજ આપ્યો નથી, પરંતુ આ એત્યપરિપાટી ન્યાનો ન વત્ ૧૭૭૧ આપ્યો છે આ તીર્થમાળામા ડવિએ જેસલમેરના ખાસ ખામ મહિરોનુ વર્ણન કર્યું છે મહિરોનુ જ વર્ણન નથી કર્યું, કિન્તુ પ્રત્યેક મહિરમા કેટલા કેટલા જિનજિબો છે, તેની મંજ્યા પણ આપી છે આમા એકદર ૮ મહિરોનુ વર્ણન કર્યું છે તે ૮ મહિરો આ છે — ૧ મહાવીરનુ, ૨ આદિનાથનુ, ૩ ચંદ્ર પ્રભુનુ, ૪ અષ્ટાપદનુ, ૫ શાન્તિનાથનુ, ૬ સંલવનાથનુ, ૭ શી તલનાથનુ અને ૮ પાર્શ્વનાથનુ. આ આઠે મહિરોમા જિનજિ બોની સખ્યા કેટલી હતી, તે મળ ધી કવિ અપદ કહે છે —

‘કમ મદા આદ પ્રમાદમાદ મિજ પેતાવીસમં
ચાગગી ગપર મગમ નિનવર વદતા મિન કીનમં

(૪ ૧૪૮)

એકંદર આઠે દેનાનરોમા ૪૫૮૪ જિનજિ બોની સખ્યા આપી છે.

૧ જિનમુખમુરિ. નેમનો જન્મ મ ૧૭૭૬ ના માર્ગશીર્ષ સદિ ૧૫ મે યગો હતો પિતાનુ નામ ઉપગમી અને માતાનુ નામ મુડપા હતુ મ ૧૭૫૧ માર ૧ ૫ પુજ્યપાવમગમા દીક્ષા, દીયાનુ નામ મુખપીર્તિ મ ૧૭૬૦ મા નવિષદ અને ૧૭૮૦ના જ્યેષ્ઠ વદિ ૧૦ મે ડીઘી નગરમા અર્ચવામ ૨૩ માન જ્યો ૨ નમાગર ભાગ ૨ ને, ૫ ૧૦૦

કાવીતીર્થ.

કવિપર દીપવિજયજીએ સં. ૧૮૮૬ માં આ તીર્થની તીર્થ-
માળા બનાવી છે. કાવીમાં હાલ બે જિનમંદિરો છે. આ બન્ને
દેરાસરો ‘સાસુ-વહુનાં દેરાસરો’ ના નામથી પ્રસિદ્ધ છે. આ
પ્રમાણે ‘સાસુ-વહુનાં દેરા’ ગાં માટે કહેવાય છે ? એ કારણ
કવિએ આ તીર્થમાળામાં બતાવ્યું છે. અર્થાત્ આ બન્ને દેરાસરોની
ઉત્પત્તિ આમાં વર્ણવી છે. કવિએ આ બન્ને દેરાસરોની ઉત્પત્તિનું
જે વર્ણન કર્યું છે, તેનો ટૂંક સાર આ છે:—

વડનગરના રહેવાસી નાગરજાતીય અને ભદ્રસિવાણા
ગોત્રીય ગાંધી દેખાલ ખંભાતમાં આવીને રહેવા લાગ્યો.
વ્યાપાર કરતાં તેણે કોટી દ્રવ્ય પેદા કર્યું. તેનો પુત્ર અહુઓ
ગાંધી હતો, અને તેનો પુત્ર લાડકો ગાંધી હતો. લાડકાને બે
પુત્રો થયા:—વાહુઓ અને ગંગાધર. વાહુઆને બે સ્ત્રીઓ હતી:—
પોપટી અને હીરાંબાઈ. હીરાંબાઈને ત્રણ પુત્રો થયા:—કુંઅરજી,
ધર્મદાસ અને સુવીર. કુંઅરજીની એક સ્ત્રી હતી. જેનું નામ
હતું વીરાંબાઈ.

આ કુટુંબે કાવીમાં એક જિનમંદિર બનાવ્યું. અને સં. ૧૬૪૬
માં વિજયસેનસૂરિના હાથે તેમાં ચક્રવર્તીનું ભગવાનની પ્રતિષ્ઠા
કરાવી.

એક વખત હીરાંબાઈ સાસુ અને વીરાંબાઈ વહુ આ મંદિ-
રમાં દર્શન કરવાને આવેલાં. તે વખતે વહુ જાણી અને મંદિરનું
ખારણું નીચું હોવાના કારણે, વહુએ સાસુને ધીરે રહીને કહ્યું.
“ જામજી ! મંદિરનું શિખરતો બહુ જાણું બનાવ્યું, પણ ખારણું
બહુ નીચું કર્યું. ” વહુનું આ વચન સાંભળી સાસુને રીસ થઈ,
તેણીએ વહુને મ્હેણું મારતાં કહ્યું.—“ વહુજી ! તમને હોંશ હોય
તો પીયરથી દ્રવ્ય મંગાવી મ્હોટા શિખરવાળું મંદિર બનાવો
અને તેનું ખારણું સમજી વિચારીને જાણું—નીચું કરાવો. ”

સાસુના મહેણા ઉપર વહુને ચટકો લાગ્યો. તેણીએ તત્કાળ પીયરથી દ્રવ્ય મંગાવ્યું, અને સંવત્ ૧૬૫૦ માં મંદિરતું ખાત મુદ્દૂર્ત કર્યું. પાંચ વર્ષે મંદિર પૂરું થયું. મંદિરતું નામ રત્નતિ લોક રાખ્યું. અને તેજ વિજયસેનસૂરિના હાથે તેમાં સંવત્ ૧૬૫૫ ના શ્રાવણ સુદિ ૯ ના દિવસે ધર્મનાથની પ્રતિષ્ઠા કરાવી.

બસ, આજ ઉપરથી આ બન્ને દેરાસરો? ‘સાસુ વહુનાં દેરાસરો’ ના નામથી પ્રસિદ્ધ થયાં. અત્યારે પણ આ બન્ને મંદિરો વિદ્યમાન છે.

કવિ અન્તે કથે છે કે—

“જંબૂસરનો સંઘ દીપતો વિં એ તીરથનો રખવાલ, શું
તીરથની રખા કરેં વિં પુન્યતણી પરવાલ ” શું ૫

(પૃ. ૧૭૩)

આ ઉપરથી સ્પષ્ટ જણાય છે કે તે સમયે—કવિના સમયમાં આ તીર્થની સાર સંભાળ જંબૂસરનો સંઘ રાખતો હતો. ત્યારે અત્યારે ખંભાતના એક ગૃહસ્થે રાખે છે.

૧ ઉપરનાં બન્ને દેરાસરોમાં દેરાસરોના બનાવનારાઓનો પૂર્ણ પરિચય આપનારા શિલાલેખો વિદ્યમાન છે. આ શિલાલેખોમાં પણ કવિએ દેરાસરોના બનાવનારાઓનાં જે નામો આપ્યાં છે, તેજ નામો આપેલાં છે. પરંતુ સાસુ વહુના મેણા સંબંધી જે કથા ઉલ્લેખો છે, તે કથાનો એક અંશપણ શિલાલેખોમાંથી મળતો નથી. આ ઉપરથી જણાય છે કે કવિએ જ્ઞાતકથા ઉપરથીજ આ કથા આ તીર્થમાળામાં આપી હશે. આ બન્ને મંદિરોના શિલાલેખો મારી પાસેના લેખગ્રંથમાં વિદ્યમાન છે.

પં૦-વિજયસાગરવિરચિત

સમ્મેતાશિખર-તીર્થમાલા.

- પ્રણમીય પ્રથમ પરમેસરુ ઇ આગરાનગર સિંધુગાર કઇ; પાસ ચિંતામણિ ઇ.
- પરતિય પરતા એ પૂરવઇ ઇ સુગતિ સુગતિ ઘાતાર કઇ. પા૦ ૧
- એકવાર જો સિર નામીઇ ઇ પામીઇ કેાડિ કસ્યાણુ કઇ; પા૦
- સામીસેવા ફલ સહુ કહઇ ઇ મહમહઇ પરિમલ કપુર કઇ. પા૦ ૨
- આનંદદાયક આગરઇ ઇ દેવ દેહરાસર સાલ કઇ; પા૦
- સઇંહથ હીરશુરૂ થાપીયા ઇ સંવત સોલ અડયાલ કઇ. પા૦ ૩
- રાજરાણિમ જાદિ રંગરલી ઇ રાગ રમણિ રંગરેલિ કઇ; પા૦
- ગિરુઅડઇ ગયવર ગોરડી ઇ ગરજતા ગજ શુરૂ ગેલિ કઇ. પા૦ ૪
- તેહ પ્રભુપાસ સુપસાઉલઇ ઇ તપગચ્છશુરૂકુલ વાસ કઇ; પા૦
- નગર રતનાગર આગરઇ ઇ રહીય ચઉમાસિ ઉડ્ડાસિ કઇ. પા૦ ૫
- પંચકલ્યાણુક ભૂમિકા ઇ ફરસતાં ફલ બહુ જોઇ કઇ; પા૦
- પૂરવ ઉત્તર પૂજઇ ઇ જિહાં જિન ચૈત્યગિંગ હોઇ કઇ. પા૦ ૬
- સુશુરૂ ગીતારથ સુખિ સુણી ઇ પુસ્તક વાત પરતીતિ કઇ; પા૦
- જનમકલ્યાણુક લેટિવા ઇ અલખ્યો હું નિજચિત્ત કઇ. પા૦ ૭

વંદીય દશદોય દેહરે છ નિંબ બહુ પાતુમય માણિ કઇ; પા૦
 દરસણ કરીય દેહરાસરે છ આગરા પ્રથમ પ્રયાણ કઇ. પા૦ ૮
 પુન્યવંતા જગિ જે નરા છ જે કરઇ તીરથ બુદ્ધિ કઇ; પા૦
 જિમજિમ તીરથ સેવીધ છ તિમ તિમ સમક્ષિ મુદ્ધિ કઇ. પા૦ ૯

॥ ઢાલ ૧ ॥

શુભ શકુને શ્રીઅ સંઘસમેલા મલિયા સન્નન સહુઅ સમેલા;
 બોલઇ મંગલવેલા તઓ જયુ જયુ બોલઇ મંગલવેલા. ૧
 બ્યવહારી કરિ દક્ષિણ વલિઓ હય સપલાણો સાંભો મિલિઓ;
 ગલ ગર્જિત ગજરાજ તઓ. જ૦ ૨
 વામા વાયસ પૂરઇ આસ ખર ડાવો દક્ષણ દિશિ આસ;
 તાસ શકુન પંચાસ તઓ. જ૦ ૩
 ઇમ અનેક શુભ શકુન વિચારી મિલિઅ સવન્ધ દોઇ ગાય તિવારિં;
 પહુતા યમુનાપારિં તઓ. જ૦ ૪
 કુંથુનાથ પ્રભુ પાસ જિણેસર દોઇ જિણહર પૂણું અલવેસર;
 કેસર અંદન કુસુમે તઓ. જ૦ ૫
 બાર કોસ ખીરોળવાદિં મુનિમુખત પૂણું પ્રાસાદિં;
 દેહરાસરિ ઋષભાદિં તઓ. જ૦ ૬
 દોદસો કોસ સાહિજદાપુર મિલિં જિહાં દશદિશિ દેસાઉર;
 દેહરાસરિ બહુ દેવ તઓ. જ. ૭
 તિહાંયકી ત્રિણિ ગાઉ મહિગામ જિણહર એક તિહાં જૂનુ ઠામ;
 પ્રતિમા પનર પ્રણામ તઓ. જ૦ ૮
 મૃગાવતી તિહાં કેવલ પામ્યું અંદનળાલા ચરણિ શિર નામ્યું;
 ઇણિપારિ સૂધઉં પામ્યું તઓ. જ૦ ૯
 માસી પગિ લાગી સુંકુમાલા વયણ વદઇ તવ અંદનળાલા;
 કેવલ લહઇઅ રથાલા તઓ. જ૦ ૧૦

તિહાંથકી નવકોશ કોસંળી જાણે અમરપુરી પ્રતિબિંબિ;
 યમુનાતીર વિલંબી તઓ. જા ૧૧
 ઉત્પતિ સુષ્ટિ પુરૂષ બહુની પદ્મપ્રભુ જિન જનમધૂની;
 તે કોશંળી જૂની તઓ. જા ૧૨
 જિનહર દો ઇહાં વંદીજઈ અમણાવસહી ખિજમતિ કીજઈ;
 ગઢ ઉત્પત્તિ સુષ્ટીજઈ તઓ. જા ૧૩
 ચંદનખાલ છમાસી તપસી પ્રતિલાક્યો જિણવીરો હરસી;
 વૃષ્ટિ કોડિ ધન વરસી તઓ. જા ૧૪
 ઋષિ અનાથી ઇહાંના વાસી નયણહ વેચણ જિણિ અહિઆસી;
 અવધિ કહીય છમાસી તઓ. જા ૧૫
 પહિલું સમકિત એહથી લાધું શ્રેણિકરાય જિણપદ બાધું;
 ધના સરોવર આધું તઓ. જા ૧૬
 વીસ કોસ પિરાગ તિહાંથી સીધો અર્ધિંકપુત્ર જિહાંથી;
 પ્રગટયો તીર્થ તિહાંથી તઓ. જા ૧૭

॥ દોહા ૨ ॥

જિહાં બહુલો મિથ્યાત લોક મકરિ નાહિં
 કુશુર પ્રવાહિં ખાંતર્યા એ;
 ગંગા યમુના સંગિં અંગ પખાલિં એ
 અંતરંગમલ નવિ ટલઈ એ. ૧
 અખખયવહનઈ હેકિ જિનપારણકામિ
 ભૂંહિરઈ લગવંતપાહુકા એ;
 સંવત સોલેકયાલ લાડ મિથ્યાતીઅ
 રાયકથ્યાણ કુબુદ્ધિ હુઓ એ ૨
 તિણિ કીધો અન્યાય શિવલિંગ ચાપીઅ
 ઉથાપી જિનપાહુકા એ;
 કોસ ચ્યાલીસ સુપાસ પાસ જનમમ્મિ
 કાસીદેશ વાણારસી એ. ૩

ગંગાતટિ ત્રિષ્ટિ ચૈત્ય વલિ જિનપાદુકા
 પૂજા અગર ઊપેવીય એ;
 દીસદં નગર મઝારિ પગિ ર જિનપ્રતિમા
 ય્યાન નહી શિવલિંગનો એ.

૪

એક વદધ વેદાંત અવર સહુ મિથ્યા
 હરિહર ભજન ભલો કરો એ;
 એક વડા અવધૂત લંગ જટાભૂટ
 ત્રીકમસુ તાલી દિય એ.

૫

કાસીવાસી કાગ મૂર્છિ મુગતિ લહધ
 મગધિ મૂચો નર ખર હુધ એ;
 તીરથવાસી એમ અસમંજસ ભાષધ
 જૈનતણા નિંદક ઘણા એ.

૬

દેવો કલિયુગ ભેર સમકિતપર્યાય
 ઇણિપુરિ વસતા સહિ ઘટધ એ;
 ઇણિપુરિ હરિચંદ રાય વાચા પાલિવા
 પાણહ ધરિ પાણી વહું એ.

૭

ગંગાતટિ દૂહેકિ સીહપુરિ ત્રિષ્ટિ કોસ
 જનમ શ્રેયાંસનો એ;
 નવા છર્ણ દોધ ચૈત્ય પ્રતિમા પાદુકા
 સેવધ સીહ સમીપથી એ.

૮

અંદ્રપુરિ ચ્યાર કોસ ગં જનમ
 ચંદનદંડે પદ એ;
 પગલા ફૂલિ પ્રથમ
 પાર કોસ
 તા પુ.

૯

પટણું લોકપ્રસિદ્ધ શ્રેષ્ઠિક કોણિક
પુત્ર ઉદાર થાપીઓ એ. ૧૦

તતપદે નવ નંદ કલિયુગિ કુલહીણ
રાજા કુલવંત કિંકરા એ;
તતપદે ચંદ્રશુભિ ણિંદુસાર વલી
અશોક કુણાલહ માલવણ એ. ૧૧

તસ મુત સંપ્રતિ ભૂપ સવા લાષ ચૈત્ય
કોડિસવા ણિંજ કરાવીઆ એ;
ધણિપુરિં શ્રાવક સીહ ચાણાયક મુહનો
જિણિ જિનધર્મ જગાવીઓ એ. ૧૨

॥ ઢાલ ૩ ॥

પહુતા પુરવર પાઠલી લેટયા શ્રીચર હીરો છ;
થૂલિ નમું થિર થાપના નંદ પહાડીની તીરો છ. ૧

શ્રીજિનવર ઇમ ઉપદિસિં ઇંદ્ર સુણો અમ વાણ્યો છ,
અધિકો એ ગિરિં ગિરિઆડો સુત્રુંભથી બણ્યો છ. શ્રી૦ ૨

દીઠો હુંગર હુઃખ હરઇ મહિમા મેરૂ સમાણ્યો છ;
સમેતાચલ સમરીઇ જિહાં જિન વીસ નિરવાણ્યો છ. શ્રી૦ ૩

સીરીઓ સુદર્શન પાદુકા થૂલિલદ્ર ગહિનડ સાતો છ;
અવર અનેક ઇહાં હૂઆ પુહુવી પુરૂષ વિખ્યાતો છ. શ્રી૦ ૪

નથરિ મઝારિં દોઇ દેહરા ધમણાવસહી એકો છ;
ગિંજ બહુઅ દેહરાસરે ઘરિ ૨ નમુંઅ વિવેકો છ. શ્રી૦ ૫

સંઘ મિટ્યો શ્રીઅ આગરા પાઠલીપુરનઓ સમેટ્યો છ;
વલીઅ મિટ્યો સંઘ માલવી દૂધિં સાકર લેલો છ. શ્રી૦ ૬

આલોચી આડંબરિ બદરે ઘાટ્યા દામો છ.
તરલ તુરંગમ પાપર્યા વૃષલ વહઇ કામિ કામો છ. શ્રી૦ ૭

- સપર સુપાસણ પાલપી ચતુર ચક્ર ચક્રોલો છ;
પગિ ૨ જિનપદ પૂજતાં ઘનસારાદિક ચોલો છ. શ્રી૦ ૮
- વાનર વનિ જન મન ખુસી તિહાં ખેલિં ખિણમાત્રો છ;
પ્રગટ દિગપ્પટ દેહરે વૈકંઠપુરિ કરી યાત્રો છ. શ્રી૦ ૯
- કોશ ઇચ્છાર વિહારપુરિં તિહાં નમ્રું ત્રિણિ ચૈત્યો છ;
એક દિગંઠાર દેહરું દ્રરિ કરું દુઃખ દૈત્યો છ. શ્રી૦ ૧૦
- કોશ ત્રિહુંઅ તિહાંચકી પાવાપુરીઅ પ્રસિદ્ધો છ,
જલથલ યૂલ જિહાં લલા જિહાં જલ તિહાં જિનસિદ્ધો છ. શ્રી૦ ૧૧
- ખાર ભેઅણુ ભાંભીગામથી દેવે કીધો ઉલોતો છ;
ત્રિગકઈ ખીજઈ પ્રગટા સમઈ ઇણિપુરિવીર પહુંતો છ. શ્રી૦ ૧૨
- ઇણિપુરિ ખહુ પ્રતિખૂઝવ્યા ખાંલણુ સયચક્રમાલો છ;
ગોયમ ગણુહર દિક્ષિઅ દિખી અંદનખાલો છ. શ્રી૦ ૧૩
- કાતી માસ અમાવસિં સોલ પહર ઉપદેસો છ;
કાસી કોશલ પોસહી સીધા વીર જિલેસો છ. શ્રી૦ ૧૪ .
- નખ ચૂટીઅ માટી ગ્રહી લોકે લીધી રાખો છ;
જિનનિર્વાણ મહી તિહાં પાલિપયિં સર સાખ્યો છ. શ્રી૦ ૧૫
- પુસ્તક વાત મીઠી હુઈ જખ તે દીડી ભૂચો છ;
ખલિહારી શુરે ખોલકે સમરિ ૨ મનિ ધૂચો છ. શ્રી૦ ૧૬
- ગામ શુણાજિઅ જણુ કહઈ ત્રિહું કોસે તસ તીરો છ;
ચૈત્ય લહું જેહ શુણસિલં સમોસયાં જિહાં વીરો છ. શ્રી૦ ૧૭
- નયર નવાંઈ જિન વાંદીઆ નવ કોસે નવસાલો છ;
ગોમા ઘાટીઅ સંચર્યા સંતોષી ઘટવાલો છ. શ્રી૦ ૧૮
- તીરથભૂમિં ન નિંદીઈ તોઈ કહું દોઈ ખોલો છ;
લોક સહુઅ લંગોટીઆ શિરિ જુડો તનુ પોલો છ. શ્રી૦ ૧૯
- નારિ ન પિહિરે કોઈ કાંચલી કાંચલી નામિં ગાલ્યો છ;

નેચો અચરિજ ધમ કહિં સંધની નારિ નીહાલ્યો છ.	શ્રી૦ ૨૦
ખાહું તેહ કુદેસડો જિહાં એ નારિ કુનાર્યો છ;	
શિર ઢાંકિં કિસું કોઢિણી એ અંવતાર નિવાર્યો છ.	શ્રી૦ ૨૧
ચૂલા કૂંકિં એ સુંધિણી ઠાસું ખાલિં નાકો છ;	
રૂંધિ રસોધય નીપળિં અમધરિ સૂરિજપાકો છ.	શ્રી૦ ૨૨
મીઠા મેવા મહુઆ હુઆ ભલા ૨ ભલ ભોગો છ;	
ખહુલ કતહુલ જંગલિં સહુઅ સરાહિં લોકો છ.	શ્રી૦ ૨૩
કટહુલ વઠહુલ ફલ વડાં ચારોલીઅ વિઠામો છ;	
હરહધ પીંપરિ પીંપલીમૂલ ફણુસ ફલ નામો છ.	શ્રી૦ ૨૪
ગજ ટોલાં દોલાં વનિ ચરિં ગાંઠા સાવજરાને છ;	
જરખાં અજગર ગરજતાં ખારહસીંગા અગાને છ.	શ્રી૦ ૨૫
કોઈ ન ઓલખધઃઓપધિ જલ થલ રૂંધ નિશેષો છ;	
જંગલિ ભેયાં તે જેહનો લિખ્યો નાનધ લેષો છ.	શ્રી૦ ૨૬

દૂહા.

દીકો ડુંગર દ્વરિથી અટવી અટક ઉલાંધિ;	
પાલિગંભ ગિરિ તલહટી પામી કુશલે સંગિ.	૧
સંધપતિ ભૂપતિ લેટિઓ લરિ ૨ લેટણ પાત્ર;	
અહો અહું દેસાઉરી દેવ કરાવો યાત્ર.	૨

॥ દાલ ૪ ॥

તવ ભૂપતિ જોલઈ લલ્લ નામિં જે પૃથિવીમલ્લ;	
અઅ અવિત સફલ હમારું ને દરિસણુ દીહું તુહારું.	૧
હમરયું તુહા મહોત વધારો ગિરિ ઉપરિં તુહોઅ પધારો;	
ત્રીધા જસ શ્રીજિનવીસ કરિ ભત્રા નઈ નામું સીસ.	૨
આદેશ લહી નરપતિનો સવિ સંગ ચક્ર સયજતનો;	

- તળ હુઓ અચરિજ એહ વિણવાદલિ વૂઠો મેહ. ૩
- કાગુણ સુદિ સુર ગુરુવારિં પંચિમદિન દેવ જીહારિં;
કરી તીરથ તપ ઉપવાસ ગાવિં ગુણ ગોરી ભાસ. ૪
- નરનારી પહિરી ઓઢી પૂજિં પ્રભુપ્રતિમા પોઢી;
કરસિં વહી વીસે ટુંક ટાલી મલ મૂત્ર નઇ થૂંક. ૫
- શ્રીઅ અણત સંભવ અભિનંદન શ્રીઅસુમતિ પદમપ્રભુ નદનં;
સુપાર્થ અંદ્રપ્રભુ સુવિધિ શીતલ શ્રેયાંસ વિમલ વિધિ. ૬
- શ્રીઅ અનંત અનઇ ધર્મ સંતિ કુંથુ અર મદલિ નમું એકાંતિ;
મુનિમુનત શ્રીનમિ પાસ ઇહાં કીધો કર્મ વિણાસ. ૭
- કીધો અણસણ જિહાં રહી ઉભ તિહાં દેવે થાપ્યા થૂભ;
મહી માંડયા જિનવરપાય મોટો એ સુગતિ ઉપાય. ૮
- સીધો જિહાં શીલસનાહ કરી અણસણનો નિરવાહ;
લપલવલગિ રૂપીરાય રૂલિઓ આલોઅણકાય. ૯
- પ્રતિજોધીય જયતો જાટ જસભદ્ર શ્રદ્ધી ગિરિવાદ;
જાપલટુ ગુરુ પાલિત ઇહાં જાત્રા કરતા નિત. ૧૦
- અવદાત ઘણા છિં ગિરિના કહવાઇ કિમ જાહુપરિના;
ભવ્ય હુઇ તે એ ગિરિ કરસિં જિહાં નિશદિન જલહર વરસઇ. ૧૧
- ગિરિ આગિં કોરો જારે જાપરિથી દેવ જીહારે;
રિન્જુવાલુઅ જંભીગામ વીરહજિન કેવલ કામ. ૧૨
- ઇમ યાત્ર કરી નિરદંભ તલહટીઇ પારણારંભ;
સંઘભગતિ કરી સાહ તોડઇ સાહ રૂપણ જગજિ જોડઇ. ૧૩
- તિહોંથી હવિં કીધ ૧ છઇ ચંપ વખાણું;
રેણિક સુત કોણિઅ રહ્યા ચઉમા ૧૪

ગુરુવચણે

૧૫

૧૫

૫

રાજગૃહી કોસે સાતે તિહાંથી પહુતા પરભાતે;	
જિહાં જનમ્યા સુવ્રતસ્વામી તિહાં પર્વત પંચે નામી.	૧૬
વૈભાર વિપુલગિરિ ઉદયગિરિ સુવર્ણ રતનગિરિ સદય;	
વૈભાર ઉપરિ નિશદીસ ઘર વસતાં સહસછત્રીસ.	૧૭
ગિરિ પંચે દઝોઢસો ચૈત્ય ત્રિણિસિત્રિણિ જિંજ સમેત;	
શ્રીધા ગણધર જિહાં ઇગ્યાર વંદું તસપદ આકાર.	૧૮
સાહ સાલિલદ ઇહાં ધન્નો હુઆ ધર્મ ક્રીઓ એકમન્નો;	
અણસણ શિલિં કાઉસગ લેવી રહીઆ શાલો બહિનેવી.	૧૯
સુનિ મેઘ અભય કઇવન્નો ખીજો કાકંદી ધન્નો;	
એણે ક્રીધો સંથારો રાખ્યો નવિ દુઃખ ઉધારો.	૨૦
હાંસાંપુરિ શ્રહણા ક્યો તેહ. ઉપરિ ગોમઠ હૂઓ;	
એક પત્થર વીર પોસાલ લાંખી છઈ હાથ છયાલ.	૨૧
ઉન્હાજલ ચઉદઈ કુંઠ ભીજઈ જિહાં ધાન અપંઠ;	
પંચે ગિરિ એ સિદ્ધિએત્ર નિરખંતાં નિરમલ નેત્ર.	૨૨
ખાહિરિ નાલંદોપાડો સુણ્યો તસ પુન્ય પવાડો;	
વીર ચઉદ રદ્યા ચઉમાસ હવડાં વડગામ નિવાસ.	૨૩
ઘર વસતાં શ્રેણિક વારઈ સાદી કુલ કોડી બારઈ;	
ખિહું દેહરે એકસો પ્રતિમા નવિ લહીઈ બોધની ગણિમા.	૨૪
ગોયમ શુદ્ધ પુગલાં કામિ પ્રગટી સુનિ પાત્રાની ખાણિ;	
તસ પાસઈ વાણિજગામ આણુંદોપાસક કામ.	૨૫
દીકા તે તીરથ કહીઆ ન ગિણું જે ખુણઈ રહિઆ;	
હરપ્યા બહુ તીરથ અટણઈ આબ્યા ચઉમાસું પટણઈ.	૨૬

કલશ.

તપગચ્છપતિ શતશાખા પસર્યો પરંપરા પરિવાર,
પરિધલ પરિમલ પહુવી પ્રગચ્છો પારિજાત જિમ સાર;

વિજયસેનસૂરિ પ્રકટ પટોધર વિજયદેવસૂરીશ,
સહજસાગર ગુરૂ સીસ સુહંકર પૂગી સકલ જગીસ.

૨૭

॥ દાલ ૫ ॥

પાંતિ પરી પત્રીકુંડની જાંણી જનમકંડ્યાણ હો વીરજી;
ઐત્ર સુકલ તેરસિ દિને યાત્ર ચઢી સુપ્રમાણ હો વીરજી.

પાંતિ પરી પત્રીકુંડની. ૧

માસ વસંતિ વન વિસ્તરણ મયલાચલના વાય હો;	વી૦
વનરાજી કૂલી લલી પરિમલ પુહવી ન માય હો.	વી૦ ૨
મઝેશિય મચકુંદ મોગરા મરૂઆ મંજરિવંત હો;	વી૦
વહલસિરિ વલી પાડલી ભૂંગયુગલ વિલસંતિ હો.	વી૦ ૩
કુસુમકલી મનિ મોકલી ગિમણા દમણાની જોડિ હો;	વી૦
તલહટીઈ દોય દેહરા પૂજ્યા જિન મનિ કોડિ હો.	વી૦ ૪
સિદ્ધારથ ઘર ગિરિશિરિ તિહાં વંદું એક ગિંળ હો;	વી૦
ગિહું કોશે બ્રહ્મકુંડ છછ વીરહ મૂલકુટુંબ હો.	વી૦ ૫
પૂજ્ય ગિરથકી ઉત્તર્યા ગામિ કુમારિય જાય હો;	વી૦
પ્રથમ પરીસહ ચરિતરણ વંદા વીરના પાય હો.	વી૦ ૬
સુવિધિ જનમખૂમિં વાંદીયઈ કાકંદી કોસ સાત હો;	વી૦
કોસ છવીસ વિહારથી પૂર્વદિશિં દોય યાત્ર હો.	વી૦ ૭
પદ્મલાથી દિશિ પૂરવિં સો કોશે પુર ચંચ હો;	વી૦
કંડ્યાણક વાસુપૂજ્યનાં પંચ નગીનજ આપ હો.	વી૦ ૮
દિવાનો એક દેવસી કીધી તેણિં ઉપાધિ હો;	વી૦
શ્વેતાંજર ચિત્તિ ઉથપી થાપી દિગપટ વ્યાધિ હો.	વી૦ ૯
પિણુ પરપુત્ર સપુત્ર કો ન હૂઓ કો એ સંભાલિ હો;	વી૦
જે નર તીરથ ઉથપઈ તેહનિ મોટી ગાલ્ય હો.	વી૦ ૧૦

ચંપવરાડી જણ કહિ ગંગ વહુઇ તસ હેઠિ હો;	વી૦
સતીઅ સુલદ્રા ઇહાં હૂઇ હૂઓ સુદર્શન શેઠ હો.	વી૦ ૧૧
હાણપુર ઉત્તરદિશિં કોસ વડા ચ્યાલીસ હો;	વી૦
મહિમા મહિ નમીસરૂ જનમ્યા દોય જગદીસ હો.	વી૦ ૧૨
પ્રભુપગ આગિં લોટિંગણાં લીધાં સીધાસિં કામ હો;	વી૦
લોક કહિં એ સુલખખણી સીતાપીઠર કામ હો.	વી૦ ૧૩
પટ્ટણાથી દક્ષિણ ગયા મારગિ કોસ પંચાસ હો;	વી૦
શીતલ જનમ મહિ લહી ભદલપુર બહુ આસ હો.	વી૦ ૧૪
સુલસા નિસુણિ સંદેસડો કહુઇ અંગડ જિનવાણી હો;	વી૦
કન્હ સહોદર ઇણિપુરિં ચંદેલા સહિનાણ હો.	વી૦ ૧૫

॥ ઢાલ ૬ ॥

મધુકર મોહો માલતી પરીમલ બહુલો જાસ;	મ૦
મુઝ મન મોહું ઇણિંગિરિ જાણું કીજઇ વાસ.	મ૦ ૧
પૂરવ યાત્રા મિં કરી સંભારિ પરિવાર;	મ૦
દેવો દરસણુ આપણું વલી મુઝ બીણવાર.	મ૦ ૨
માનિ નિહોરો માહરો કરિ મુઝ પંખનું ઢાન;	મ૦
પંખ બલિં જીડી મિલું ઇહથી કરસ્યું ધ્યાન.	મ૦ ૩
લલિં એ માનવ લવ લલો ધર્માધર્મ વિચાર;	મ૦
તીરથયાત્રા મિં કરી જનમ લગઇઅ વિચાર.	મ૦ ૪
ધરનિં સિદ્ધિ શ્રવણિ હૂઆ કાશીથી કોસ સાહિ;	મ૦
અડક અયોધ્યા આવિઆ જેવાસિ વરૂ કાઠિ.	મ૦ ૫
પંચ તીર્થકર જનમીઆ મૂલ અયોધ્યા દરિ;	મ૦
જાણી ચિતિ થાપી ઇહાં ઇમ ગોલઇ બહુ સૂરિ.	મ૦ ૬
બહુલ કુતૂહલ લોકના રામધરણી ધીજકુંડ;	મ૦
હરિચંદ્રઇ દીધો ઇહાં હરિણી હલ્યા દંડ.	મ૦ ૭

સત કોસે સરજીતટઇ ધર્મજિજ્ઞેસર જન્મ;	મ૦
રંગિ રણાઈ પ્રણમીઈ લાજઈ લવલય ભર્મ.	મ૦ ૮
દેપુ' દરિઆખાદથી દોઇ દિશિ' કોસ ત્રીસ;	મ૦
સાવતથી સંભારીઈ શંભવ જન્મ જગીસ.	મ૦ ૯
ખંધક મુનિ પીલ્યા ઇહાં તિહાં ઊગઇ વિવળાતિ;	મ૦
ઊગઇ ફિરીઆઇતો કહૂં કંડકવનિ અવઢાતિ.	મ૦ ૧૦
પિટીઆરિ પુરિ કંપિલા વિમલ જનમ વઢેસ;	મ૦
ચુલણીચરિત્ર સંભાલયો' બ્રહ્મહત્ત. પરવેસ.	મ૦ ૧૧
કેસરવનરાય સંજતી ગર્દભિલિ શુરપાસિ;	મ૦
ગંગાતટિ મત ઊચરઇ દૂપદી પીહરવાસિ.	મ૦ ૧૨
સુર પૂજઇ સોરીપુરિ સામલવરણો નેમિ;	મ૦
અંદ્રમલ અંદ્રવાડિમાં રૂપડિ રાપુ' પ્રેમ.	મ૦ ૧૩
હરિથણાઉરિ હરખઇ હીઓ શાંતિ કુંચુ અર જન્મ;	મ૦
આગરાથી દિશિ ઉત્તરિ' દોઢસો કોચે મર્મ.	મ૦ ૧૪
પાંડવ પંચ હુઆ ઇહાં પંચ હુઆ ચકવર્તિ';	મ૦
પંચ નમુ' થૂલ થાપના પંચ નમુ' જિનમુર્તિ.	મ૦ ૧૫
અહિચ્છતઇ ઉત્તમ નમઇ મયુરા ગઢગ્વાલેર;	મ૦
ઊજ્જલગિરિ વિમલાચલિ' દિલ્લી જેસલમેર.	મ૦ ૧૬
અંદ્રમલ ચિંતા હરઇ માલપુરઇ મનલાડિ;	મ૦
સુખ સ્વાખી સંખેસરો થંભણ બંભણવાડિ.	મ૦ ૧૭
રાણિગપુર રૂલિઆમણો વરદાઈ વરકાણ;	મ૦
આખૂ આરાસણિ નમુ' ફલવધિ સફલ મંડાણ.	મ૦ ૧૮
જે મિં તીરથ સંકટ્યા નયણિ નિહાલ્યા જેહ;	મ૦
મહિયલિ અંવર અનેક છિ' નમો ૨ મુજ તેહ.	મ૦ ૧૯
તીરથ સેવા જઓ ફલઈ તઓ બાયુ' જગદીશ;	મ૦

સુલહખોહી તો હું હુયો રમયો તુલ્ય પાએ સીસ.	મં ૨૦
વિનય કરી કફં વંદના હોયો હીયાપદેસ;	મં ૦
સુહાખમા એ જિનતણી નિશ્ચય સારૂં સેવ.	મં ૨૧
આણુગામિં ફલ એ હોયો જનમિ ૨ ઉપગાર;	મં ૦
તીરથમાલા સફલી ફલઓ શતશાખા પરિવાર.	મં ૨૨

કલસ.

ઇતિ તીરથમાલા અતિરસાલા પૂરવ ઉત્તર વર્ણવી, સમક્તિવેલી સુણિ સહેલી સફલ ફલી નવપણવી; તપગચ્છરાજ બહુ દિવાજ વિજયસેનસૂરીસરો, તરસ પટ્ટિ પૂરો જિસઓ સૂરઓ વિજયદેવયતીસરો.	૨૩
તસ ગચ્છ રાજઈ ભવિ નિવાજઈ વાચક વિદ્યાસાગરો, તસ સીસ પંડિત સુશુભમંડિત સહજસાગર ગણિવરો; વીસાસઓ અઢવીસ જિનવર કથ્યાણુક યાત્રા કરી, તસ સીસલેસિં પૂરવદેશિં વિજયસાગર બહુ સુખકરી.	૨૪
શૂઠ લણી બહુ સુખ ધરી.	

ઇતિ શ્રીસંમેતશિખરગિરિતીર્થમાલાસ્તવનં સંપૂર્ણ સકલ-
પંડિતમંડિતાખંડલાયમાનપંડિતશ્રી૧૯વિજયસાગરગણિશિષ્યગણિ-
હેતુસાગર લિપીકૃતં.

શ્રીકૃષ્ણગઢમહાનગરે સંવત્ ૧૭૧૭ વર્ષે શ્રીચિંતામણિપા-
શ્વનાથમસાદાત્.

શુભં ભવતુ.

॥ अहम् ॥

पं०—हंससोमविरचित

पूर्वदेशीयचैत्य-परिपाटी.

- संतिजिह्वेसर नभीय पाय मन वञ्छित कामी,
 पछछं सङ्गिभुङ्ग अरुणकमल आवि सिर नाभी;
 यैत्रप्रवाडी रचिसुडेव पूरवदिसि केरी,
 द्विधा नाथु निरवाणु ठाणु तिष्ठि भूमि ललेरी. १
- अ देरीनयरीयिकी सो कोस कोस'णी,
 नमुनातटि ने वसछं नथर मन रहिछं बिल'णी;
 श्रीपठम'पहु ननगलूमि देयी हुस्पीनछं,
 अठसह्मि णि'गरु' पूज करी आवना आवीनछं. २
- अरभ जिह्वेसर पारणू' ओ हुँछं जिह्वु कामि,
 अ'हनगाल करावीछं ओ सुहुती सिवगामि;
 तिहुंथी आगलि मनहु र'गि हुप'छं आलीनछं,
 प'अवीस कोस प्रयागतित्य नयणु निरपीनछं. ३
- सरव सं'ग परित्याग करी चिहुं सहस्से साथछं,
 अङ्गणयवठतलि नत लिछं यहुहुं आदिनाथछं;
 तिष्ठि द्वारणु प्रयाग नाम ओ लोक प्रसिद्धछं,
 पायकमल पूज करी मानव इल वीद्धछं. ४

ગંગા જમુના સરસતિ ત્રિવેણી સંગમ,
વેણી માધવ લોકનંદ તીરથ છંદ જંગમ;
તિહાંથી આગલિ છહજ કોસ સીકંદર ગામ,
ધમણાવસહી પૂજ્ય પાસ જિણુવર કામ.

૫

વસ્તુ.

સંતિ જિણુવર ૨ નમીચ ગુરુપાય,
ચંદેરીથી ચાલતાં એ કોસ કોસંથી નયરી,
શ્રીપદમ્ભપદ જનમમૂમી વીરનાહ પારણું;
કરાવીચ ગંગા જમુના દેવી કરી વંદુ તિત્થપયાગ,
આગલિ સીકંદરપુરં પાસનાહ જુહારિ.

૬

ભાષા.

તિહાં હુંતી હિવ ક્રીધ પયણું તીસ કોસ વાણારસિ જાણું,
હમડંદ હરથ આણું;

ગઢ મઢ મંદિર પોલિ સુચંગ ચોહટઈ દીસઈ નત્રનવ રંગ,
ગંગાનંદ વયાણું.

૭

ગંગા નિરમલ નીર સનાન પહરી ધોતિ ધરી મન ધ્યાન,
ક્રીજઈ ચૈત્રપ્રવાહિ;

નયરમાંહિં શ્રીપાસ સુપાસ પૂજ્યા સામિ લીલ વિલાસ,
પૂરં મનહરંહાડિ.

૮

હવંદ દેવીજંદ જૂની કાસી આસસેણરાઈ જે વાસી,
ભવિઆ દ્વરિ જાંદ નાસી;

પાસસુપાસ તીથંકર જનમ તેહનાં થૂભ અચ્છંદ અતિરમ્ભ,
મતિમા પૂજ્યંદ ધરમ.

૯

પાસ સુપાસહ જનમહ જાણી સયલતીરથના યાણી આણી,
ઈદંદ નિરમિત દૂપ;

તે દેવીનંદ આણુંદ હુઠ પાસંદ કમઠ તપ તપંદ જૂઠ,
દીસંદ કોપ સરપ.

૧૦

- ગંગાતટ મનકેસર તીરથ, સાધઈ લોકે બહુ પરમારથ,
મરહઠ કેરું ઠામ;
તિથિ ઠામિ કીધી રપવાલી હરિચંદરાઈ વાચા પાઠી,
રાધિઈ સાચું નામ. ૧૧
- કાસી હુંતી પૂરવ પંચિઈ દોઈ કોસ સીહાપુર અચ્છઈ,
શ્રીશ્રેયાંસહ જનમ;
તે વંદી આગલિ પંચ કોસ ચંદ્રાવતી કરિઓ પ્રવેસ,
ચંદ્રપ્રલ તિહાં જનમ. ૧૨
- પ્રતિમા શૂલ અછઈ બેહુ સાર તે પૂજતાં ન લાગઈ વાર,
પૂટઈ પાપ અપાર;
હવઈ ગંગાનઈ ઊતરીઈ પછઈ મગધદેસ સાંચરીઈ,
કોસ વીસા સોપાર. ૧૩
- રાજગૃહપુર નયણે દીઠઈ તતપિણ હીઅડઈ અમીપઈઠઈ,
પૂરવ પુણ્ય સંભાર;
અઉઠ કુંઠ ઉન્હઈ જલ-લરિઆં અંગ પખાલી પાજઈ અઢીઆં,
પુહુતી ગિરિ વેભાર. ૧૪
- તે ઉપરિ અઉવીસ પ્રાસાદ દેવલોકસ્થું મંડઈ વાદ,
દેહરી ઝાકઝમાલ;
મૂલનાયક મુનિમુવતસામી દરસણુ ભવિઆ આણુંદ પામી,
પૂજ રચઈ સુવિસાલ. ૧૫
- સમલે દેહરે સાતસઈ દેવ સુરનર કિનર સારઈ સેવ,
આગલિ મોટઈ શૃંગ;
અરધ કોસ તે જિઓ સુણીઈ ઇચ્ચારઈ ગણધર તિહાં શુણીઈ,
વાંદીજઈ ધરિ રંગ. ૧૬
- રોહણીઆની ગુફા જવ દીઠી પુસ્તક વાત હુઈ સવિં મીઠી,
અહોતર સોળાર;

જાન કરી સારિયા સવિ કામ આગલિ ધન્ના સાલિલદ્ર કામ,
કાલિસગ્ગીઆ ઝેહુ સાર. ૧૭

વૈભારગિરિ હુંતી ઊતરીઈ જઈ વિપુલગિરિ ઊપરિ ચઢીઈ,
લેટિયા પાસજિણિંદ;
છઈ પ્રસાદઈ પૂજ કરીનઈ સાહુગો ઉદ્યાગિરિ દેખીનઈ,
ચઉચુઅ નસુ નરિંદ. ૧૮

સોવનગિરિ નયણે નિહાણું પાપપંક સવિ દૂરિ ટાણું,
જેઈ નયર વિસાલ;
શ્રેણિક સાલિલદ્ર ધન્નાવાસ શ્રહુણુઈ લરિઓ દૂરિ પાસ,
દેખૂ વીરપોસાલ. ૧૯

વસ્તુ.

નયર કાસી નયર કાસી પાસ સુપાસ,
ચંદ્રાવતી ચંદ્રમલ સીહપુર શ્રેયાંસ જિનવર,
હુવિ ગંગાનઈ ઊતરીઈ રાજગ્રહી નયરી મનોહર;
વૈભારગિરિ વિપુલગિરિ ઊપરિ ગહુ પ્રાસાદ,
તે વાંદીનઈ ઊતરિયા-અત્યંત કલિસું વાદ. ૨૦

ભાષા.

પશ્ચિમ પોલઈ સમેસરણુ વીરહ દેખીજઈ,
નાલંદઈ પાડઈ ચઉદ ચઉભાસ સુણીજઈ;
હુવડાં લોક પ્રસિદ્ધ તે વડગામ કહીજઈ,
સોલ પ્રાસાદ તિહાં અછઈ જિનજિંબ નગીજઈ;
કલ્યાણુક થૂમ પાસઈ અચછઈ એ મુનિવર યાત્રાખાણિ,
તે યુગતિઈ સ્થું જોઈઈ નિરમાલડી એ કીધી પાપની હાણિ.
મણેરહીએ કીધી પાપની હાણિ. ૨૧

રાજગ્રહથી વીન કોસ પાવાપુર નયરી,
રજગુસભાઈ વીરનાહ પુહુતા સિવનયરી;

તે બાઈ જવ બોઈઈ પાલીજઈ છયરી,
 પૂજ્યા જિનવર પાહુકા નાઠા સવિ વયરી;
 દોઈ થૂલ સોહામણા એ ટાલઈ મન અસમાહિ,
 પાસ જિણેસર ગાયસ્થું નિરમાલડી એ સજલ સરોવરમાહિ.

મણેા ૨૨

હુવઈ ચાલિયા સ્ત્રીકુંડ મનિ ભાવ ધરીજઈ,
 તીસ કોસ પંચઈ ગયા દેવલ દેખીજઈ;
 નિરમલ કુંડિ કરી સનાન ધોઅતિ પહિરીજઈ,
 વીરનાહ વંદી કરી મહાપૂજ રચીજઈ;
 બાલપણિ કીઠા કરી એ દેખી આમલી રૂંધ,
 રાયસિદ્ધારથ તિહાં ઘરઈ નિરં પેવતાં ગઈ ત્રસ જૂષ. મણેા ૨૩

દોઈ કોસ પાસિઈ અચ્છઈ માહુણકુંડગામ,
 દેવાણુંઠાતણી કૂચિ અવતરવા ઠામ;
 તે પ્રતિમા વંદી કરી સારિયા સવિ કામ,
 પંચ કોસ કાકંઠનથર શ્રીસુવિધહ જનમ;
 તે વંદીજઈ ભાવસિઈ એ આગલિ ચંપ વપાણિ,
 સાઠિ કોસ તિહાંથીકી નીરં વાસુપૂજ્ય હીઅડલઈ આણિ. મણેા ૨૪
 પાછા પુહુતા વલી વિહાર રાજગ્રહી પાસઈ,
 તુંગિઆ નયરી પ્રથમ નાથ આગમ ઇમ ભાસઈ;
 વીરનાહ વંદી કરી પૂજ મન આસ,
 ભાવના ભાવઈ ગોરડી ગાઈ નિતુ રાસ;
 વીરનાહ નિહાલતાં એ નયણે ત્રિપતિ ન હુંતિ,
 વંછિત સામી પૂરવઈ નિરં ભાંજઈ ભવની પ્રાંતિ. મણેા ૨૫

ભાષા.

સમેતિસિધરિ હુવઈ જાત કરેસિઈ પાવાપુર પંથિં ચાલેસિઈ,
 ટાલેસિઈ દુહતાસિ તુ; જય જય ટાં

અસી કોસ તિહાંથી જાણું તિણિ વાટઈ હવિ કીધ પચાણું;
 આણું મનિ સુલલાવ તુ. જય જય આં ૨૬
 વાટઈ તીરથ દોઈ વંદિસિઈ પહિણું મહિઅલનયર જાએસુ,
 ધ્યાએસું આદિનાથ તુ, જય જય ધ્યાં;
 તિહાં હુંતી ભદિલપુર રહિસ્યુ ત્રીતલનાથ નમી ગહગહસ્યું,
 લહસ્યું મુગતિનો સાથ તુ. જય જય લં ૨૭
 આગલિ અછઈ વિસમી વાટ સાથઈ લીજઈ કોલીના થાટ,
 વાટ કરઈ સવિ મુદ્દ તુ, જય જય વાં;
 કોસ પંચાસઈ ચંપાનયરી આગલિ જતાં પાલઈ છહરી,
 વયરી ફરિ કીધ તુ. જય જય વં ૨૮
 તલહદિ પાલઈ જુંજગામ સંઘઈ જઈનઈ કીધું મુકામ,
 રાય દુઓ તિહાં લીધ તુ, જય જય રાં;
 સાત કોસ છાઈ વિસમી વાટ વાધ સિંધ હાથીનાં રાજ,
 ચઢતાં સીઝઈ કાજ તુ. જય જય ચં ૨૯
 વંસજાલનાં મોટાં રણુ ડાગા જિમણા કઢલીવણુ,
 જે દેવઈ તે ધન તુ, જય જય જેં;
 ઉપરિ શ્રીસંઘ જળ મુદ્દાવઈ વીસ થૂલ દેવી વદાવઈ,
 ગાઈ ગીત રસાલ તુ. જય જય ગાં ૩૦
 થૂલ વિચાલઈ કુંડ ત્રિકોણું ખાસઈ હાથી પેલઈ જોણુ,
 ઘોણું પાપહપંક તુ, જય જય ઘોં;
 નિરમલ નીરઈ અંગ પપાલી થેઅતિ પહિરઈ દક્ષણુક્ષાલી,
 ટાલી મનની સંક તુ. જય જય ટાં ૩૧
 પંચામૃત હવઈ કલસ ભરીજઈ પ્રતિમા માંડી સનાત કરીજઈ,
 ઊપેવીજઈ ધૂપ તુ, જય જય ઊં;
 ધન દેઈ આરતી જિતારી મંગલવઈ કાજ સવિ સારી,
 વારી દુરગતિ દૂપ તુ. જય જય વાં ૩૨

સસિવયણી મૃગનયણી બાલી જિણુવર ભાસ દીધે રહીઆલી,
 નાચે વાલી અંગ તુ, જય જય નાં;
 તેણિ અવસર વરસે મેઘમાલી જાણે તાપ નહ લીજે કાલી,
 ચોલી અતિહિ સુરંગ તુ. જય જય ચો ૩૩
 સમેતસિખર આગલિ વીસ કોસ રજુવાલુકાનઈનઈ પાસે,
 જંલીગામ વિસાલ તુ, જય જય જંં;
 વર્દમાન તિહાં નાણુ લણીજે સુસુખિ જિનહર વીર નમીજે,
 આણી ભાવ રસાલ તુ. જય જય આં ૩૪
 ઇમ સુણીએ લોકાંની વાત તિહાં જઈનઈ કીધી જાત,
 ઈહાંથી કીજે ધ્યાન તુ, જય જય ઈં;
 વીસથૂલ પ્રતેકે વંદુ પાપરાસિ હુંસય નિકંદુ,
 છેદું મોહદું માન તુ. જય જય છેં ૩૫
 તીહાં કીજે તીરથ જિપવાસ રહીઅઈ શતિ શુક્રામાહિં વાસ,
 આસ ફેલી સવિ અંગ તુ, જય જય આં;
 પ્રહુ જીઠી પાજે જિતરીએ તલહટ્ટીએ જઈ પારણું કરીએ,
 આણીજે મનિ રંગ તુ. જય જય આં ૩૬

વરતુ.

વીર પૂજ્યા વીર પૂજ્યા નયર વિહાર સમેતસિખરથી આંલતાં,
 આદિનાથ મહિઅલિ જીહારીએ,
 આગલિ લાદિલપુર જઈ જનમજૂમિ સીતલ નમીજે;
 અનુકમિ મુહુતા સમેતસિખર વંદી વીસે થૂલ,
 તલહટ્ટીએ જઈ જિતર્યાં કીજે પારણારંભ. ૩૭

ભાષા.

તિહાંથી પાછા ચાલીઆ એ મહાલંતડિ, રાજગ્રહી પુરમાંહિ;
 ગુનિસુખત તિહાં લેટસિઈ એ માલં પાંચે પર્વતમાંહિ. સુણિં ૩૮

રાજગ્રહીથી ચાલતાં એ માં દોઢસઘ કોસ વપાણિ; સુણિં
 અવજાનયરી અતિભલિ એ માં ઇંદ્રઈ વાસી બાણિ. સુણિં ૩૯
 આદિ અજિત અલિનંદનૂ એ માં સુમતિ અનંતહ નાથ; સુણિં
 જનમભૂમિ તિહાં વંદતાં એ માં સફલ હૂઆ મુઝ હાથ. સુણિં ૪૦
 મરદેવી મુગતિં ગઈ એ માં સરગદુઆરી ઠામિ; સુણિં
 તાસ પાસ નઈ પેખીઈ એ માં અચ્છઈ સરજાનૂ નામિ. સુણિં ૪૧
 નયરમાહિં હવઈ પૂજસિઈ એ માં ચઉવીસમો જિંદ; સુણિં
 સનાથ કરી હવઈ ચાલરયું એ માં હીઅડલઈ અતિ આજુંદ. સુણિં ૪૨
 સાત કોસ રણવઈ અચ્છઈ માં પહિહું રયણપુર નામ; સુણિં
 ધર્મનાથ તિહાં જનમીઆ એ માં ચઉમુખ કેરઈ ઠામ. સુણિં ૪૩
 પૂછ પ્રણમી પાદુકા એ માં મઈ કીધી જિનવર સેવ; સુણિં
 નયર કાલપી હવઈ આવીઆ એ માં મઈ પૂજ્યા જિનવરદેવ. સુણિં ૪૪
 ચંગપંથ ચંદેરીઆ એ માં આળ્યા કુસલે-વેમ; સુણિં
 સાંતિ પાસ દોઈ પૂજતાં એ માં હીઅડલઈ હરપ-ધરેવિ. સુણિં ૪૫
 સંવત પનરપાંસઠઈ એ માં જાત્ર કીધી ઉઠાર; સુણિં
 સંઘ સહૂ ધરિ આવીઆ એ માં દિન દિન ઉછવ સાર. સુણિં ૪૬
 ચિંતામણી કરિ પામિઈ એ માં સુરતરૂ ફલિઈ બાર; સુણિં
 મુગતિ હૂઈ તસ દૂકડી એ માં સયલ મુખ સંસાર. સુણિં ૪૭
 કમલધરમ પંડિતવરૂ એ માં જાત્ર કીધી સંઘ સાથિ; સુણિં
 સફલ જનમ હવિ મુઝડૂઈ એ માં મુગતિ હૂઈ હવઈ હાથિ. સુણિં ૪૮

કલસ.

તપગચનાયક સર્વ સુખદાયક શ્રીહેમવિમલસૂરિંદ ગુરૂ,
 તસ આણુ ધુરંધર વિશુધપુરંદર કમલધર્મ પંડિતવરૂ;
 તસ સીસ નામઈ 'હંસસોમઈ' વીરથમાલ રચી સુવિમલો,
 જે ભવિઅ ભણેસઈ અનઈ સુણેસઈ તે નર પામઈ જાત્ર ફલો. ૪૯

॥ अर्घ्य ॥

પ૦—જયવિજયવિરચિત

સમ્મેતશિખર-તર્થિમાલા.

રાગ રામગિરી.

પ્રણુમીઅ સહુચરેતણા પાય સુહસંપતિકારી,
સરસતિ સામિણિ વીનવું દિઉ મુખ મતિ સારી,
ચૈત્યપ્રવાડી લણું લાવિ પૂરવદિસિકેરી,
જનમખૂમ જિનવરતણી વંદું જિદેરી.

ઝોટક.

સંઘનાયક જિંજૂ લણઈ એ કુંઅરણ સમજોડિ;
સમેતશિખર સંઘ ચાલવીઈ નિરમાલડી એ, પૂરીઈ વાંછિત કોડિ.
મણોરથએ પૂરીઈ વાંછિત કોડિ. ૧

ઉચ્ચસેનપુર રાણઉ ચિંતામણિપાસ,
પૂજ પ્રણુમી સાંચર્યા મનિ ધરી ઉલ્લાસ;
ઉતરી જમુનાનદી પાર આવઈ તેણીવાર,
નયણે દીઠા દોઈ તુંગ જિણુવર આગાર.

ત્રોટક.

પહિલઈ કુંચજિલ્લેસર એ બીજઈ પાસ જિલ્લુંદ;
 પૂજી જિનંશુષુ ગાઈઈ નિરં મનિ ધરી અતિ આણુંદ. મં ૨
 સંઘ મિલિયા ચિહુંદિસિતણાં એ નરનારી વૃંદ,
 સેજવાલા બહુ સજ કીઆ દિગવાસ સુણિંદ;
 પોઠ સુધાસન પાલખી વલી બહુ અસવાર,
 ભટ લોજિગ શુણિજના જેહ મિલિયા તેણિવાર.

ત્રોટક.

તિહાંધિ આગલિ આલિયા એ પહુતા પીરોળખાદ,
 જાણિ જલનિધિ જલટિઉ નિરંવાજઈ વાજિતનાદ. મં ૩
 અનોપમ જિનપ્રાસાદ એકે પૂજી જિનરાય,
 તિહાંધી જઈઈ અંદવાઠ કરી નિરમલકાય,
 અંદ્રમલ પૂજી કરી વલી કીધ પયાણુ,
 સરપડી નયરિ જઈ કરી કીજઈ મેલ્હાણુ.

ત્રોટક.

ભૂમિ ભવનજિન પૂજીઈ એ મૂંડી નિજમનિ શેસ;
 નયર સોરીપુર જાઈઈ નિરં તિહાંધી હુવઈ ત્રિણ કોસ. મં ૪
 શ્રીજિનવર પ્રાસાદ સાત પૂજી બહુભગતઈ,
 જનમભૂમિ પ્રભુનેમીની પ્રણમી બહુ ભુગતિઈ;
 સોરીપુરથી કરિ પયાણુ સહજાદપુર આવઈ,
 એકસઉ પનર કોસ માન સહુઈ સુખ પાવઈ.

ત્રોટક.

પંચ દેહરાસર પૂજીઈ એ કોસ ત્રિણ મહિ ગ્રામ;
 મૃગાવતિરાણીતણઉ નિરં નિરખીઈ ચારિત્ર ઠામ. મં ૫
 વીરભવનિ જિનવીરનિ પૂજી વિરચિજઈ,
 પંચકોસ કોસજિઆ નયરી નિરખીજઈ;

પૂજિ જિનપ્રાસાદ દોય નરભવફલ લીજઈ,
પદ્મપ્રભાજિન જનમજૂમિ પગલાં પ્રણમીજઈ.

ત્રેટક.

ચંદનખાલા ખાકુલા એ વીરજિજ્ઞેસર દીઠ;
ખાકુલવિહારતિહાં હુઉ નિરં પ્રણમીઈ લોકપ્રસિદ્ધ. મં ૬

વસ્તુ.

પાય રહિં પાય રહિં સંઘ જયકાર,
જિનભવન દોઈ દીપતાં બિંબ તિહાં દસ ચ્યાર સોહઈ;
ચઉવીસ બિંબ સુપચયનપુરિ ચંદવાઠ જિન આઠ મોહઈ,
ચાલિ સરપદી નયરમાં એ સોરીપુર દસ ચ્યારિ;
જિનપ્રતિમા એકત્રીસ નમું સહજાદપુરહ મગારિ. ૭

મહિશ્રામઈ મહિશ્રામઈ નમું જિનબિંબ,
ષટ્ સંખ્યાયઈ સોભતાં પંચકોસ કોસબિપલીઈ;
શ્રીજિનધર દોય અતિભક્ષાં બિંબ તેર ઘણપુણ મિલીઈ,
પદ્મપ્રભ જિન પાકુકા એ કીજઈ તાસ પ્રણામ;
શાલિભદ્ર ધજાતણુઉ જુઉ સરોવર અભિરામ. ૮

॥ ઢાલ ॥

રાગ દેશાખ

કોસ અઢાર તિહાંયકી એ કુતેપુર નયર વિભાગ તઉ;
પ્રતિમા ત્રિણ પૂજા કરિએ જઈઈ તીરથ પયાગ તઉ. ૯

ગંગા જમુના સરસતી એ દીઠઉ ત્રિવેણીસંગ તઉ;
પ્રથમજિણુંદ સમોસર્યા એ અપયવડતલઈ રંગ તઉ. ૧૦

રાયકચાણુ મિથ્યામતી એ કીધઉ તેણુઈ અન્યાય તઉ;
જિનપગલાં ઊઠાડીયાં એ ચાપા નૃદ્ર તેણુ ઠાય તઉ. ૧૧

કોસ પછત્રીસ વાણારસી એ ગંગાતીર પવિત્ર તઉ;

- પરતપિ અલકાપુરી જિસી એ દીસઈ જિહાં બહુ ચિત્ર તઉ. ૧૨
- એણિ નયરિ દોય જિનવડ એ જનમ્યા પાસ સુપાસ તઉ;
તિણિં ઠામઈ દોઈ જિણહર એ પુહવિં કરઈ પ્રકાસ તઉ. ૧૩
- પ્રથમ ચતુર્મુખ ચર્ચીઈ એ પગલા કરીઅ પ્રણામ તઉ;
સુરનર જસ સેવા કરઈ એ લવિજણુમન વિશ્રામ તઉ. ૧૪
- મૂરતિ મોહનવેલડી એ બઈઠા પાસ જિણંદ તઉ;
કેસર અંદન કુસુમસ્થુ એ પૂનિઈ પરમાણંદ તઉ. ૧૫
- જઈ સુપાસનઈ દેહરઈ એ પૂણ પ્રભુ જયકાર તઉ;
નયરમાંહિં તવ નિરખીઈ એ પ્રતિમા સંપ ન પાર તઉ. ૧૬
- કેઈ દીસઈ રૂદ્રભવનમાં એ કેઈ થાપી તરછાહિં તઉ;
કેઈ દીસઈ વિમ્ર આંગણઈ એ કેઈ માંડી મઠમાંહિં તઉ. ૧૭
- ભાવઈસ્થઈ પૂજા કરી એ છાંડી રાગ નઈ રોસ તઉ;
વાણારસીનયરીથકી એ સિંહપુરી ત્રિણ કોસં તઉ. ૧૮
- જનમજૂમિ શ્રેયાંસની એ દેખી અનોપમ ઠામ તઉ;
જિનમૂરતિ જિનપાહુકા એ પૂણ કરં પ્રણામ તઉ. ૧૯
- અંદ્રપ્રભ જિન અવતર્યા એ અંદ્રપૂરી સુવિસાલ તઉ;
શ્રીઅંદ્રપ્રભપાહુકા એ નિત નમીઈ ત્રિણ કાલ તઉ. ૨૦
- અસીયકોસ વઢી તિહાંથકી એ પાડલિપુરિ વિખ્યાત તઉ;
સીલવંત નર તિહાં હૂઆ એ જેહના બહુ અવદાત તઉ. ૨૧
- સીલકનકનઉ કસવટઉ એ શ્રીચૂલિલદ્ર મુનિરાય તઉ;
જેહતું નામ અચલ હવું એ ચઠરાસી ચઠવીસીતાય તઉ. ૨૨
- સેઠ સુદર્શન જગિ જયો એ સીલગુણે અલિરામ તઉ;
સૂઢી સિંહાસણ થયું એ પૂણું પગલાં તેણિં ઠામ તઉ. ૨૩
- ધમણાવસહી ભૂંહરઈ એ ધટ્ પ્રતિમા સુહકાર તઉ;
પૂણ પ્રભુમી લાવસું એ ઉર જિનભવનઈ ચ્યાર તઉ. ૨૪

પંચકોસ વૈકુંઠપુરી એ ગંગતટ ગાજઈ આજ તઈ;
 મારગિ કૌતિક પેલીઈ એ વાનરકેડું રાજ તઈ. ૨૫
 દસકોસ નયરી તુંગિયા એ સંપ્રતિ નામ વિહાર તઈ;
 ત્રિષુ જિનલવનઈ પૂજઈ એ ગિંજ પંચવીસ ઉદાર તઈ. ૨૬

વસ્તુ.

નયર નવાદઉ નયર નવાદઉ કોસ ઇગ્યાર,
 જિનપ્રતિમા જગિ મોહની અછઈ ચ્યાર વર પૂજ કીજઈ,
 નયરસીહોરઈ જાઈઈ કોસ ચ્યાર લવલાહ લીજઈ;
 મિલી રાયશિવરામનઈ એ લેઈ સાથઈ ઘટવાલ,
 સમેતશિવરભણી ચાલીઈ એ આગલિ કોસ ગયાલ. ૨૭

॥ દોલ ॥

રાગ સામેરી.

આગલિ છઈ નિસમી વાટ રે ઘટવાલ કરઈ સુધાટ;
 સંઘલોક સયલ સંચર્યા રે ડોલી પોઠ સુધાસન વરીઆ. ૨૮
 પંથઈ જાહુ અચરિજ દીસઈ રે મુઝ કહતાં હિઅડું વિહસઈ;
 સવે લોક લંગોટીવાલા રે સિર નાગા કુરકઈ જાલા. ૨૯
 રૂપહીણુ નારી તન પોલઈ રે અહંકાર ધરી મનિ જોલઈ;
 દુખ્યો યાહિ અચલો ભારી રે સિરિ ઢાંકી આવતહઈ નારી. ૩૦
 દવ દાધા દારૂ સમાણા રે ભિલ્લ દીસઈ કરિ ધણુ જાણા;
 હલ્લીસ કરઈ મનિ હરસી રે કરિ લેઈ નચાવઈ ફરસી. ૩૧
 કદલીવન મારગિ જાહુકઈ રે નાલીકેર પૂગતરૂ લહકઈ;
 પુન્નાગ નાગ ગિરમાલઈ રે હંતાલહ તાલ તમાલ. ૩૨
 વઠ પીંપલ જાંબૂરૂંપ રે પેપંત સમઈ તસુ ભૂષ;
 કકોલ કરંજ સુકીર રે નારિંગહ ચારૂ જંબીર. ૩૩
 પાંડલ કેતકી સહકાર રે જાઈં જૂઈ ચંપક સાર;
 કિંકિલહ ગિલ્લ અપાર રે વિકસ્યાં વન ભાર અદાર. ૩૪

ચિહ્નં દિસિ પરિમલ પસરંતિ રે મધુકર લીના ગુંજંતિ;
 મુક સારસ ગોર કિંગાર રે કરઇ કોકિલ બહુ ટહુકાર. ૩૫
 પરવતનીઝરણ્યાં બહુ વાજઇ રે બણે સંઘતણે જસ ગાજઇ;
 વનઘાયા ગુહિરી બણુ રે નવિ લહુકઇ કોઇ ઉગ્યો ભાણુ. ૩૬
 કોલા કોલાહલ ધુરકઇ રે સુણી માનવ તે પણિ ડરપઇ;
 દીસઇ મદમત્તા હસ્તી રે જોહની ગતિ સહજઇ સસ્તી. ૩૭
 ચરતાં દીસઇ મૃગયૂથ રે મારગિ પણિ રૂઝડા સૂથ;
 સાલિયેત્ર ભલા દોઇ પાસઇ રે દેવંતા દાલિદ્ર નાસઇ. ૩૮
 ઇમ જોતાં કૌતિક વાટઇ રે જિતરીઇ વિસમઇ ઘાટઇ;
 સમેતાચલ હીઠો નયણે રે સ્તવીયો બહુ અમૃતવયણે. ૩૯
 નાલિકેર વધારી લીજઇ રે સંઘભગતિ વધારી દીજઇ;
 હરપઇ કરી તનમન ભરીયઇ રે ગિરિતલહરી જઈ જિતરીયઇ. ૪૦

વસ્તુ.

પાલગંજઉ પાલગંજઉ નયર પ્રસિદ્ધ,
 પૃથ્વીચંદ્ર નરનાયકો ન્યાયવંત નિજપરજ પાલઇ,
 અરિજનનઇ રવિકરસમું ભુવનમાંહિ જસુ પ્યાતિ માહુઇ;
 વિનયકરી સંઘપતિ ભણુઇ યાત્ર કરાવઉ દેવ,
 અમ્હુ મનિ અતિ અલગે ધણે કરિવા લીરથ સેવ. ૪૧

ઠેવણી ઢાલ.

સંઘસાથઇ તવ નરપતિ આવઇ સમેતશિષરની યાત્રા કરાવઇ,
 રંગઇ અપરૂપ ગાવઇ;
 પંચકોસ ગિરિ ચઢીયઇ પાલા નાહના મોટા અતિસુકુમાલા,
 રાસ રમઇ વરમાલા. ૪૨
 પ્રથમ ત્રિકોણીઅ કુંડઇ જઈયે અંગ પધાલી નિર્મલ ચર્મયે,
 કુસુમકરંડ કરિ ગ્રહિયે;
 કેશર ચંદન મૃગગદ ઘોલી અતિઘન ઘનગારસ્યું રોલી,
 ભરીઇ કનકકચોલી. ૪૩

નરનારી મિલિયા ગુણવંત કરિવા પૂજા નિરમલ ચિત,
તીરથ મહિમાવંત;

વીસ પાદુકા લવનમઝારઇ અનુકમઇ પૂજા કરી ઉદાર,
કીજઇ નરલાલ સાર. ૪૪

છટ્ટા પદ્મપ્રભાજિનદેવ ત્રણસઇઅઠ તવસીસિઠિ દેવ,
મુગતિ વર્યા ઝતેવ;

શ્રીસુપાત્ર સમેતાચલ શૃંગઇ પંચસયા મુનિસિઠિ મનિ ચંગઇ,
મુગતિ ગયા રંગઇ. ૪૫

છ સહસ મુનિવર સાથઇ સીધ વિમલજિનેસર શિવપદ લીધ,
સચલકરમ વધ દીધ;

સાતસહસ મુનિસ્થું પરિવરિયા અનંતાનાથ સિવરમણી વરીયા,
લવસાયર જીતરીયા. ૪૬

અઠ્ઠસયાં મુનિવરસ્થું જુતા ધર્મનાથ જિન મુગતિ પહૂતા,
તિથેસર જયવંતા;

શાંતિનાથ નવસયસિઠિ જાણુ પંચસયાસ્થું મહિ વધાણુ.
સમેતશિવર નિરવાણુ. ૪૭

તેત્રીસમુનિવરસ્થું જિનપાત્ર મુગતિ પહૂતા લીલવિલાસ,
પૂરઇ લવિઅણુ આત્ર;

અજિતાદિક જિણુવર સુહકાર મહમ સહસ મુનિવર પરિવાર,
પામ્યા લવનો પાર. ૪૮

એણિં ગિરિ વીસ તીર્થંકર સીધા વીમ દુકં જગિ હૂઆ પ્રસિધા,
પૂજા ગાદુકલ લીધા;

સમેતાચલ શત્રુજ્ય તોલઇ શ્રીમધર જિણુવર ઇમ જોલઇ,
એહ વયણુ નવિ ઠોલઇ. ૪૯

સીધા સાધુ અનંતાકેઠિ અષ્ટકર્મધનસંકલ ત્રોડિ,
વંદૂ એ કર જોડિ;

સિદ્ધપેત્ર જિણુવર એ કહીઇ પૂજા પ્રણમી વાચઇ રહીઇ,
મુગતિતણા સુખ લહીયઇ. ૫૦

ત્રિભુવનમાંહિ તીરથરાજ્ય દેવદુંડુહી દિનપ્રતિ વાજ્ય,
 મહિમા મહિઅલ ગાજ્ય;
 કીજ્યં વલી તીરથ ઉપવાસ-તો નવિ અવતરીયં બ્રહ્મવાસ,
 કહિ મહિમા જિનપાસ. ૫૧
 કીજ્યં પૂજા દીજ્યં દાન સમેતશિવરત્નં કીજ્યં ધ્યાન,
 લહિયં કેવલઆન;
 એહ ગિરિ દીકયં મનિ ઉદ્યાસ એહ ગિરિ કરસયં કર્મવિશ્વાસ,
 હોવયં મુગતિનિવાસ. ૫૨

વસ્તુ.

સમેતગિરિવર સમેતગિરિવર કરં વપાણ,
 રસપૂરિ રસપ્રુપિકા વિવિધ વેલી ઉપધી સોહયં,
 અચર્યાંહ દ્રુમ દીપતો વજ્રપાણી ત્રિભુવન મોહયં;
 સયલતીર્થમાંહિ રાજીહ.એ સિધધેત્ર સુપધામ,
 મહિમા પાર ન પામીયયં વલિ વલિ કરં પ્રણામ. ૫૩

॥ હાલ ॥

આમાનેરી.

જાત્રાકરી ગિરિ જાન્યાં ભરીયા.મુકૂતભ ડારો રે,
 દેશ મગધૂલણી ચાલીયા મનિ ધરિ હરવ અપાર રે. ૫૪
 જયો જયો એહ ગિરિ રાજીહ ભુવિ નંદહ ચિરકાલો રે,
 મનહ મનોરથ પૂરણો ।પ્રણમીજ્ય ત્રિભુકાલો રે. જયો ૦ ૫૫
 નયર રાજગૃહ આવીયા જે જગમાંહયં વિખ્યાતો રે;
 જિહાં મુનિયુગ્મન અવતર્યા પુસ્તકિચડી અછયં વાતો રે. જયો ૦ ૫૬
 શ્રેણિકરાય ઇહાં હૂઉ મત્રી અભયકુમારો રે;
 જંબૂઅસ્વામિ પ્રમુખ નરા હૂઆ એહ નયરશૃંગારો રે. જયો ૦ ૫૭
 કુંડ ચઉદય જાન્હય જલ ભર્યા કીજ્યં નિર્મલ અંગો રે;
 ચરચીયં વૈભારગિરિ ચડી વીરજિણુંદ મનિ રંગો રે. જયો ૦ ૫૮

એકાદસ ગણધરતણી પૂજી પાદુકા જોણિ રે;
 પંચવીસ દેહરધ પૂજા કરી ટાલિ દુરગતિ તેણિ રે. જયો ૧૦ ૫૮
 અણસણ લઈ અણતરિ ગયા ધના સાલિભદ્ર મુનિરાય રે;
 કાઉસગિયા દોઈ પાદુકા પૂજીજઈ તિણિ કાય રે. જયો ૧૦ ૬૦
 ચોર રોહણીયાતણી શુકા અચિરજકારણિ દીઠ રે;
 કાલંજરિક્રમ હેઠલઈ આવન જિનાલય પૂઠ રે. જયો ૧૦ ૬૧
 વૈભારગિરિયકી જિતરી ચઢિયઈ વિપુલગિરંદ રે;
 ષટ્ પરિમાણઈ એ જિણવરૂ પૂજા કરૂં જિનચંદ રે. જયો ૧૦ ૬૨
 ચોમુખ એક ઉદયગિરિ પંચ સોવનગિરિ જાણુ રે;
 રથણગિરિસિરિ જિપરઈ દોય પ્રાસાદ વપાણુ રે. જયો ૧૦ ૬૩
 પંચ એ પર્વત ફરસીયા નિરખી વીર પોસાલ રે;
 પાસઈ કૂપ ભૂષણુ ભાર્યા સાલિભદ્રતણુક નિરમાલ રે. જયો ૧૦ ૬૪
 નયરમાંદઈ નખમ જિણેસરૂ પૂજી કીજઈ પ્રણામ રે;
 નાલંદઈ પાઠઈ આવીયા લોકપ્રસિદ્ધ વડગામ રે. જયો ૧૦ ૬૫

વસ્તુ.

વૈભારગિરિવર વૈભારગિરિવર જિપરિ ઉદાર,
 શ્રીજિનખિંજ સોહામણાં એકસો પંચાસ ચુણીઈ,
 નવ વિપુલગિરિ જિપરઈ ઉદયગિરિગિરિ ચ્યારી ભણીઈ;
 વીસ સોવનગિરિ જિપરઈ રથણગિરિસિરિ પંચ,
 રિષભં જિણેસર પૂજીયઈ રાજગૃહી રોમંચ. ૬૬

ચઉપઈ.

નાલંદયઈ સવિ લોકપ્રસિદ્ધ વીરઈ ચઉહ ચઉમાસા કીધ;
 મુગતિ પદૂતા સવે ગણહાર સ્ત્રીધા સાધ અનેક ઉદાર. ૬૭
 દીસઈ તેહતણું અહિનાણુ પુહવઈ પ્રગટી યાત્રાપાણિ;
 પ્રતિમા સતર સતર પ્રાસાદ એક એકસ્થું મંડઈ વાદ. ૬૮
 પગલાં ગૌતમ સ્વામીતણાં પૂજીનઈ કીજઈ ભામણાં;
 વીર જિણેસર વારાતણી પૂજી પ્રતિમા-ભાવઈ ધણી. ૬૯

નાલંદયતું જોલિ ઉચરી તિહાંથી જઈયઈ પાવાપુરી;
 તેહતણે અતિ મહિમા ઘણું પલણું લાવઈ લવિઅણુ સુણઉ. ૭૦
 સમેતશિવરથી જિમણુઈ પાસ જંલીયગામ અછઈ બાહુવાસ;
 રિજીવાલુકા નદીનઈ તીર કેવલ પાગ્યઉ શ્રીમહાવીર. ૭૧
 દેવઈ તવ સમવસરણુ કીધ બેસી પિણુ એક દેસન દીધ;
 કનકકમલ પરિ ઠવતઉ પાય પાવાપુરિ આવઈ જિણુરાય. ૭૨
 ઈંદ્રભૂતિપ્રમુખ ઇગ્યાર યજ્ઞકર્મ કરઈ તેણીવાર;
 સઈ ચોમાલીસ બ્રાહ્મણુ મિથ્યા મિથ્યામતિ મોહઈ ઝસહુથ્યા; ૭૩
 મનિ અભિમાન ધરી આવીયા નામ લેઈ જિન જોલાલીયા;
 મનસંસય ટાલઈ જિનવડે દેઈ. દિક્ષા થાપ્યા ગણુધર. ૭૪
 સંઘ ચતુર્વિધ થાપી તામ વિચરઈ દેસ નયર પુર શ્રામ;
 લવિકણ્ણવ પ્રતિજોધિ કરી અનુક્રમઈ આવઈ પાવાપુરિ. ૭૫
 જીવિત વરસ બહુતરિ જાણુ પુણ્ય પાપફલ કહઈ સુખંણુ;
 પ્રધાન અધ્યયનમનિ લાવઈ ધીર મુગતિ પોહતા શ્રીમહાવીર. ૭૬
 ગૌતમસ્વામી કેવલ વરઈ ચોસઠી ઈંદ્ર મહોચ્છવ કરઈ;
 સંઘ ચતુર્વિધ હુઈ અપાર જગમાં વર્યો જયજયકાર. ૭૭
 વીરજિણેસર ગણુધરવાદ પૂજી તિહાં પગલાં પ્રાસાદ;
 મુગતિ પોહતા જિહાં જિન વલી પૂજાઈ પગલાં મનિ રલિ. ૭૮
 સરોવરમાંહિં સુદ્ર વિહાર જાણે લવિઅણુનો આધાર;
 જિનપ્રતિમા પંચ પગલાં હેવ પૂજી પ્રણામી કીજઈ સેવ. ૭૯
 અનુક્રમે જાઉણપુરિ આવીયા જિન પૂજી લાવન લાવીયઈ;
 દોઈ દેહેરઈ પ્રતિમા વિધ્યાત પૂજી લાવઈ એકસો સાત; ૮૦

વસ્તુ.

પંચ જિણુવર પંચ જિણુવર તણે અવતાર,
 નયરી અયોધ્યા જાણીઈ અમરપુરીથી અધિક રાજઈ,
 ઋષલ અજિત અભિનંદનો સુમતિનાથ જિન અનંત ગાજઈ;
 પંચે જિણુવર પાહુકા એ કીજઈ તાસ શુણુ ગાન,
 પદમ જિણેસર પૂજાઈ આણી નિરમલ ધ્યાન.

નયરી અયોધ્યા રાજ્યો પૂજ પદમજિણ દો રે;
 રામચંદ્ર પગલા નમું મનિ ધરી પરમાણુ દો રે. ૮૨
 ધન એ તીરથ વંદીઈ સમેતસિપર ગિરિરાજ રે;
 સંઘપતિ નિજમનિ હરખીઈ કીધાં અનોપમ કાજ રે. ધન૦ ૮૩
 ધીજ્ઞથાનકિ સીતાતણું અગનિપાઈ અસરાલ રે;
 સીલપ્રભાવધ જલ હૂહ દીઠ તે કુંડ વિશાલ રે; ધન૦ ૮૪
 રતનપુરી રલિઆમણી જિનમંદિર શુભ દોય રે.
 ધર્મનાથ પદ પૂજઈ જિન પ્રતિમા ત્રિણુ જોય રે. ધન૦ ૮૫
 કંપિલપુર વરમંડલો પૂજઈ વિમલવિહાર રે;
 વિમલપાદુકા વંદીયઈ કીજઈ વિમલ અવતાર રે. ધન૦ ૮૬
 તીરથ જે શ્રવણે સુરયા દીઠા નયણે જેહ રે;
 જે મારગિ ભોમિં રહ્યાં નમું કર જોડી તેહ રે. ધન૦ ૮૭
 સકલસંઘ પરિવારસિઉં યાત્રા કીધ પ્રમાણુ રે;
 ઉચ્છવ કરિ ધરિ આવીયા દિન દિન હોઈ કન્યાણુ રે. ધન૦ ૮૮

કલશ.

તપગચ્છનાયક મુલમનિદાયક સિરિવિજયસેનમુરિંદ,
 તસ પટગચણિં વિલાસણુ દિનકર સિરિવિજયદેવમુણિંદ;
 વાચકસયલચૂડામણિ મોહઈ નિરમલ ન્યાનનિવાસ,
 સિરિકટ્યાણુવિજય શુરચરણ પ્રસાદઈ હૂઓ મુઝ બુદ્ધિપ્રકાસ. ૮૯
 સસિરસમુરપતિવચ્છર આતપ એકાદસિ બુધવારઈ;
 સમેતાચલ મહાતીરથ કેરું રતવન રચું મતિસારઈ. ૯૦
 પદઈ શુણઈ જે શ્રવણે નિશુણઈ તીરથમહિમા લાવઈ;
 ‘જયવિજય’ વિબુધ ઇમ જંપઈ સુખ અનંત સો પાવઈ. ૯૧

॥ ॐ ॥

રત્નસિંહસૂરિશિષ્યવિરચિત

ગિરનારતીર્થમાલા.

- ગિરિવર સિરિ ગિરનારહ સામી નેમિનાથપય સીસ જિ નામી,
કામી તીરથમાલ;
વસ્તુપાતિ નિયમધવ નામિહિં આપીય પાસ તેજલપુરગામિહિં;
સરોવર લહરિ વિચાલ. ૧
- પહિલું દીઠઉ જુ ગઢજૂનુ સફલ મનોરથ મઝ આજુ તુ,
જૂનુ પુણ્ય પ્રકાસે;
ગઢ ગરૂઆડિ કહુ કેતી કહીઈ જોતાં એકુની આદિ ન લહીઈ,
ધનપતિ લોક નિવાસ. ૨
- ઉસવાલહુ ધરણિગ આપી વસહી વીરભુવણિ જસ વ્યાપી;
સચરાચરિ જયકારો,
શ્રીશ્રીમાલી સલપઈ લિખીઓ ચંદ્રિ નામ નિયલવ ઓલખીઓ;
રિપુ કેસરીઅ વિહારો. ૩
- તે ઉદ્દરીઅ સુધિર બઈસારી તેજલપુરનુ પાસ જુહારી,
સમરસિંહિ કીર્તિ કાજ;
સંઘવી ધૂંધલ દેહરઈ વંદુ રિસહજિણિંદ નમી ચિરનંદુ,
હિવ જોઉ ગિરિરાજ. ૪

સોવનરેય નદી ચિહુ પહિલી પરવતિ ચડતાં આવઇ વહિલી,
દામોદર મનોહાર;
વઆપથિ લવદેવ મહોસર ઠાલમેઘ ફેતલ અલવેસર,
વસ્તુપાલ ઉદ્ધાર. ૫

રાણિગ સુત આંખઇ મંતીસરિ વાવિ પરવસ્યૂં પાજ નવલપરિ,
વિરચી અતિ સુવિશાલ;
ચડતાં દીસઇ ડાવઇ જિમણઇ વિવિધ ગારવણ હરવિઇ ગિમણઇ,
ન ગણઇ મનિ દુખજલ. ૬

સાહ પૂનાની પહિલી પોલિઇ સંઘપતિસ્યૂં સવિ ગઇકા ઉલિઇ,
લીધુ ક્ષણ વિશ્રામ;
વસ્તિગ પોલિઇ પહુતા રંગિઇ રાસ લમલ કુટા રસલ ગિઇ,
અંગિઇ અતિ અલિરામ. ૭

સંવત ઇચાર ચુરાસી વરસિઇ સિદ્ધરાય જયસિંહ આદેસિઇ,
અલિનવું અંગિ ઉદ્ધાસો;
ધન ધન સાજણ મંત્રિચુકટમણિ પૃથવીજયપ્રાસાદ રચીઉ જિણિ,
ગરૂઅડિ કરિ કિવલાસો. ૮

ત્રિવિણુ મદક્ષિણા દેઇ જંગિઇ નેમિનાથ દીકા મન રગિઇ,
હીઅડઇ અતિ જમાડો;
ચુરતર કામધેનુ ચિંતામણિ કામકુંભસવિ હૂંતા તાં મણિ,
ભાં નવિ-નરિચિઉ નાહો. ૯

નહવણુ વિલેવણુ પૂજ રચીનઇ જગચુર લમતી જિણુ ચરચીનઇ,
ભરિઉ સુકૃત ભંડારો;
ઉત્તર દક્ષિણ પૂરવ પશ્ચિમ નવ નવ ચુકીજે જિણુ ઉત્તમ,
પાજિ મંડપ સારો. ૧૦

ગહુતરે દેહરી બહુ ગિભાવલિ પંતિ ન પૂજઇ પુજઇ વલિ વલિ,
તીરથ સવિ અવતારો;

ગઈ ચુવીસી મૂરતિ અબિનવ પાંખાગઢિ પૂજતાં સફલ ભવ,
લાભઈ પુણ્ય ન પારે. ૧૧

વસ્તુપાલિ મંતીસરિ સેતુજ ભજિલિ આણિઉ ભવદહિ સેતુજ,
નિરૂપમ રિસહજિણિંદો;
ડાવઈ શ્રીસંમેતસિહગિરિ જિમણુઈ અટાપદ નવલીપરિ,
વીસ ચુવીસ જિણિંદો. ૧૨

યક્ષરાજ કવડિલ તિહિ પૂઠિઈ માતા મરૂદેવા ગજપૂઠિઈ,
અંદ્રમલ પ્રણમેસો;
સંધાહિવ ગોઈઆ અવતારી છરાઉલિપતિ પાસ જુહારી,
દાહપાસ નમેસો. ૧૩

પુરૂષરથણુ વ્યવશાણુઈ કીધુ સંધાહિવ જૂંલવિં જસ લિદ્ધઉ,
જાવન જિણુહર સારો;
ઈંદ્રનીલ તિલકપ્રાસાદો હેમખલાણુસિંહો અનુવાદો,
સાદર કરઈ અપારો. ૧૪

સામી વિમલનાથ તિહિં ગાજઈ નિરૂમલ સોવનમય તનુ છાજઈ,
રાજઈ મહિમનિધાન;
ચિંતામણિ શ્રીપાસજિણેસર સુરતરૂ અજિતનાથ તિત્યેસર,
ગિહુપરિ સોવન વાન. ૧૫

પીતલમય જિનપ્રતિમાઃ બહુવિધ સમવસરણિ શ્રીવીરચતુર્વિધ,
પૂજુ પુણ્યનિધાન;
પનરનવોત્તર કાશુણુ માસિઈ સાગી બઈડા અતિ ઉત્ક્રાસિઈ,
વંદુ જાં સસિ લાણુ. ૧૬

કલ્યાણુ ત્રય ત્રિહુ ભૂમિઠિય કવિ કાસગિ કવિ પ્રતિમા સંઠિય,
નેમિ નમેસિ સુરંગો;
વસ્તુપાલ મંતીસર કીરતિ પ્રકટીઅ સમરસિંહિ જિહાં ઈરતિ,
જાવન જિણુહર તુંગો. ૧૭

થાપી શ્રીતિલકપ્રાસાદિહિં સાહ નરપાલિં પુણ્યપ્રસાદિહિં,
 સોવનમય શ્રીવીરો;
 અષ્ટાપદ સંમેતસિહુરસ્યૂં ડાવણ નિમણુઈ બિહુ નિણુહરસ્યૂં,
 રચના અતિગંભીરો. ૧૮

એકમના મ-કેતારી વસહી સંતિ નમિ સવઈ સારી,
 બહુતરિ દેહરી દેવ;
 ઇંદ્ર મંડપ ગજપદ વાસિઠરિયિ નાગ મોર ગિરિ કુંભ મુણી સપિ,
 નિહાં નિન તિહાં ઠરૂં સેવ. ૧૯

ઉસવાલ સાલિગ મેલા ગરિ ધરમનાથ થાપીય વર નિણુહરિ,
 પણુમિસુ સુલપરિણામ;
 રામસિંહ બ્યવ રૂંગર દેહરી નિણુપય પૂનિઈ દુગ્ગાય બેહરી,
 રાજમતી ગિહુ ઠામિ. ૨૦

આગઈ નિહાં ઠંચણુહ વિહારો સંપઈ તિહાં ગંગા અવતારો,
 નિરપી નિરમલ કુંડ;
 પાળે પગિ પગિ દાન મુદેતાં સાહ ચીતરનૂં નામ નિ લેતાં,
 રહુનેમિ નમિ ઉતરંડ. ૨૧

ઊત્તમચંતગિરિ સિહરિ નિવટ્ટી સાહ સામલિ પ્રાસાદિ પરટ્ટી,
 દિટ્ટી અંગિકિ માત;
 સિહાસનિ સુત સુલકર વિલકર અંગ લુંગિ કર સેવક સુખકર,
 નિનશાસનિ વિષખાત. ૨૨

અવલોકનૂં અવલોકન નામિ સંપપજૂન સિહરિ ત્રિહુ ઠામિ,
 નેમિસર પણુમેવિ;
 સિદ્ધવણાયગ દૂક નિ પાગી સહિસા લાખાવનિ વિશ્રામી,
 સાગી નિમિ નમેવિ. ૨૩

ગાંધી વઈચઈ વિરચી નિણુહર ચંદ્રશુદ્ધ જે પ્રતિમા મણુહર,
 સહસર્ગિદુ જે કિવિ;

ઇદ્રિ રચી સોવનપ્રાસાદિહિં માતા અંગિકા દેવપ્રસાદિહિં,
 જગગુરુ તે વિનમેવિ. ૨૪
 આજ કૃતારથ મનુજ જનમ મઝ નિરમલ કુલ ભવ વિભવ સદૃશ મઝ,
 તુઝ દરસણિ જગનાહ;
 યાદવકુલિ કુમલાઅવયંસ ત્રિભુવનજન માનસસરહંસ,
 દીસઈ અતિ ઉત્સાહો. ૨૫
 દેવ સદૈવત જી તમ્હ સેવા તાસ પસાઈ પુણ્ય કરેવા,
 હોયો બુદ્ધિ પ્રકાસ;
 રચણસિંહસૂરિસીસ જિ જંપઈ સિવસુખ માગૂં સુંદર સંપઈ,
 સંપઈ સિદ્ધિ વિલાસ. ૨૬
 ઇય રેવઈમંડલુ અલિયવિહંડલુ નેમિનાથ શુણુ નો શુણુઈ એ,
 તસ તીરથમાલા પુણ્યવિચાલા ભાવસહિત અનુદિન ભણુઈ એ;
 તિહૂયણુજણુવણુહ ભવસયદુણુહ નિરવમણુ રચણુ કલિય,
 સો નિનિજયરિઉગલ સાસય સુહૃદ પામઈ સિવકમલા લલિય. ૨૭

॥ अहम् ॥

પં૦-દેવચન્દ્રવિરચિત

શત્રુંજયતીર્થ-પરિપાટી.

- સકલ સભા રંજન કલા દિગ્ધો સરસતિ વરદાનો છ;
શ્રીવિમલાચલ સ્તવનભણું પામી શ્રીગુરૂ માનો છ. ૧
- આવો શેત્રુંજયઈ ચઢીય નવાણ વારો છ;
મનમાં ઉલટ અતિધણો હઈકેં હર્ષ અપારો છ. આ૦ ૨
- ઉમાહો મનમાહિ ધણો કરસ્યું ચૈત્રપ્રવાળ્યો છ;
શ્રીશેત્રુંજય ભાવસું લાગી મનહરૂ હારો છ. આ૦ ૩
- સંવત સોલ પંચાણ્યે ઇંદર રહી ચોમાસો છ;
યાત્રા કરવા સંચર્યા શુભ દિવસ શુભ માસો છ. આ૦ ૪
- પ્રથમ પ્રયાણે પાંગર્યા શ્રીચોટ ગામ મઝારો છ;
સાહ સહજૂને દેહરઈ વીરજિણુંદ ભુહારો છ. આ૦ ૫
- તિહાંથી વલાસણે જઈ પાટલી પ્રતિમા વાંદો છ;
પોહતા શેત્રુંજય તલહટ્ટી આનંદપુર આનંદો છ. આ૦ ૬
- એ ભરતઈ વાસ્યુ લલુઈ પુણ્યતણું અહીંકાંણો છ;
આવક સમકિતધર તિહાં વસઈ તવઈ તત્તવના બાંણો છ. આ૦ ૭
- આદિ પાસ માહવીરના ત્રિણ પ્રાસાદ ઉત્તંગો છ;
વડનગરમાહિ વાંદતાં ઉપનો અધિકો રંગો છ. આ૦ ૮

વીસલનગરેં જુહારીઈ એ જિન ત્રિણ પ્રાસાદો છ; આં ૯
 માહોમાહિં તે કરઈ એક એકસ્યું વાદો છ.
 ગામ સિવાલે એક જિનાલય વંદુ દો કર જોડ્યો છ; આં ૧૦
 મહિસાણે નવ દેહરાં પૂછ પાપ વિછોડ્યો છ.
 મારગિં જે જે જિનહરૂં તે તે કરૂં પરિણામો છ; આં ૧૧
 અનુકમિ ઉસમાપુર નમું શાંતિનાથ શુભધામો છ.

॥ ઢાલ ૧ ॥

અહમદાવાદ નગર સુવિચાર આવક સુકૃત ભરઈ ભંડાર; ૧
 પૂજેં શ્રીજિન સાર તુ; જયો જયો પૂજેં શ્રીજિન સાર.
 ગઢમઢ મંદિર પોલિ ઉત્તાંગ નગર દેવતાં હુઈ મનરંગ; ૨
 સાજમતી વહેં અંગ તુ. જાં
 મોટો માણિક્યોક ચોસાલ ચોહટઈ હાટ ચોલ સુવિચાર; ૩
 વાહી વનહ રસાલ તુ. જાં
 લોઠ વસઈ જિહાં વર્ષુ અઠાર વ્યવહારીયાતણો નહી પાર; ૪
 વિવિધ વસ્તુ વ્યાપાર તુ. જાં
 માન ચોહત શુભ લોજન ભગતિ આલરણાદિક પહિરણુ યુગતિ; ૫
 કરિં નિત્ય સાહમીની ભગતિ તુ. જાં
 દેહરાં દીઠેં પરિમાનંદ મહાવીર પમુહ જિનચંદ; ૬
 વંદુ સુખનો કંદ તુ. જાં
 અવર તીરથ જે છેં અનેક તેહનો પાર ન પાસુ છેક; ૭
 વંદો ધરિય વિવેક તુ. જાં
 બીબીપુરિ ચિંતામણિ પાસિ વિજયચિંતામણિ પુરિં આસ; ૮
 લાલો અસાઉલ વાસ તુ. જાં
 ચોવીસ વટા ચોવીસઈ સાર અહમદપુર જિન કરૂં જુહાર; ૯
 રાજપુરાદિ મઝારિ તુ. જાં

- રાજનંગર પ્રીયમેલક કામ ત્રિભુવનમાહિં જેહની મામ
કીજે વંછિત કામ તુ. ૪૦ ૧૦
- સંઘવી આગરાનો સંઘ લાવ્યો હરથ ધરીને તેહ વધાવ્યો;
ભરતની ઓપમ આવ્યો તુ. ૪૦ ૧૧
- ગામ ગામના સંઘ ઉદાર પાલથી સેજવાલાં અસવાર;
મતુષ્યતણો નહી પાર તુ. ૪૦ ૧૨
- આસ ફૂલી સઘલી મનકેરી નિસુણી કાન પ્રયાણુ નંદેરી;
સંઘ આડ્યો ઉદેરી તુ. ૪૦ ૧૩
- ગામ નયર પુર પાટણુ જેહ મારગિ પ્રતિમા આવેં તેહ;
પ્રણુધુ ધરીય સનેહ તુ. ૪૦ ૧૪
- કાઠી ચોર ચરકના થાટ ઉછેંધ્યા વિસમા વાટ ધાટ;
દીઠા ગિરિ ઓઘાટ તુ. ૪૦ ૧૫

॥ ઢાલ ૨ ॥

- હવેં સપેપઈ ચૈત્રપરવાડિ કહું ચેતુનંઈ કેરી;
એ ગિરિ ફરચ્યો ભાવચુ ટાલેં ભવકેરી. ૧
- પાલીતાણુઈ તલહટીય આવ્યા ઉમાહિં;
લલીતસરોવર સજલ ભર્યૂ દીહું અવગાહી. ૨
- નગરીમાહિ કુમરવિહારિ જિનપાસ નમીજઈ;
લલિતપાલિ પ્રભુ વીર વંદી ભવપાર લહીજઈ. ૩
- ત્રણિ કોસ છેં વિધમી પાજ ચઢીઈ ધસમસતા;
ચોઢી પરવતિં કુંઠ કામિ વિસામે વસતા. ૪
- ધાઈઈ ચઢતાં સરઈ કાજ અનઈ હઈકુ હીસઈ;
કોતિક દીસઈ કોડિપરિ રોમરાઈ વિકસઈ. ૫
- અનુક્રમિં ગઢની પ્રથમપોલિ પોહતા શુભ ભાવઈ;
શ્રાવક લોક હરથઈ કરી ગોતીએ વધાવેં. ૬

- આજ સફલ દિન મુજ થયો એ કીધો પોલિ પ્રવેશ કિ; ગજ ઘેંઠી દીડી લાડી એ માડી રિસહુજિનેસ કિ. આ૦ ૧
- શાંતિનાથ જિન સોલમો એ લેલ્યો ડાવઈ અગિ કિ; ચોમુખ નમી પાંડવ પંચ એ પ્રણમુ મનનઈ રગિ કિ. આ૦ ૨
- મોટી મૂરતિ અતિલડી એ અદબુદ આદિજિનંદ કિ; જિમલે આંગઈ જુહારતાં એ ઉપજિં મન આનંદ કિ. આ૦ ૩
- કવડયક્ષ પરતપ્ય થયો એ જોલાંયો દિધ જોલ કિ; વિધન નિવારિ સંઘતણાં એ જોઠા થઈ અડાલ કિ. આ૦ ૪
- વડી વાઘણુ જોઈ કરી એ છીંપાવસહી વંદ કિં; મોહ્યાવસહી ટોટરા વિહાર એ પૂજી પાપ નિકંદ કિ. આ૦ ૫
- ત્રિહુરે નપલ નમું એ સરગારોહિણી નાંમ કિ, ચોરી રાજમતીતણી એ દીડી અતિ અલિરામ કિ. આ૦ ૬
- પોલિ મજારિ જિમણા જઈઈ એ થંભણુપાસ જુહાર કિ; વસ્તક થાપ્યો નેમજિન એ અવતાર્યો ગિરનારિ કિ. આ૦ ૭
- જયમહી જિમલે ગમે એ થાપ્યો નવોય પ્રસાદ કિ; શ્રીવિજયદેવસૂરિ વયણુથી એ લીધો જગ જસવાદ કિ. આ૦ ૮
- સાહુ તેજપાલ સિરોહીઈ એ પુણ્યવંત જગ હોઈ કિ; દેહરં એક મંડાવીઈ એ કીરતિ કહે સહુ કોઈ કિ. આ૦ ૯
- પરતરવસહી નમી કરી એ ઘોડા ચોકી ગોપ કિ; રામંચીનિં દેવતાં એ મનમાં ઉપજિં હરપ કિ. આ૦ ૧૦
- તિલકા તોરણુ જોઈઈ એ ચઢતા સીહ હવારિ કિ; પાવડીઆરે ચટ્ટી કરી એ પોહતા ભુવનમજારિ કિ. આ૦ ૧૧
- ડાવઈ પાસઈ વંદી એ સામલા પ્રમુહ વિહાર કિ; દેહરા પાપલિં દીજઈ એ ત્રિણુ પ્રદક્ષણા સાર કિ. આ૦ ૧૨

ઠામિ ઠામિ પ્રતિમા ઘણી એ દેહસંગાહિ જુહાર કિ; આ૦ ૧૩
 રાયણિરૂપ દેવી કરી એ મન ઠર્યું માહરૂં કિ.
 રાયણતલિં પ્રભુ પાહુકા એ કલકૂલે પૂજિત કિ; આ૦ ૧૪
 મુગતાફલે વધાવીઈ એ ઇહાં સિદ્ધ હુયા અનંત કિ.
 આગલિં કલિકુંડપાસજી એ વંદુ શ્રીવર્ધમાન કિ; આ૦ ૧૫
 મૂલ ગભારિં ઋષભજી એ પ્રભુમી મારું માન કિ.
 અનુકમિં ઉપરિ ભૂમિકા એ પ્રતિમા નામું સીસ કિ; આ૦ ૧૬
 નાહની મોટી સવિ મિલી એ સાત સહસ એકવીસ કિ.
 દેહરી સધલી સંખ્યા મુણે એ મતિ સારૂં મેં દીદ કિ; આ૦ ૧૭
 લઘવી પોઠી ત્રિણસો એ ઉપરિ પંચવીસ લીધ કિ.
 પગ પગ પ્રતિમા જિનતણી એ પામઈ કોઈ નહી પાર કિ; આ૦ ૧૮
 લોલપણઈ મુજ વીસરી એ તે સવિ કરૂં જુહાર કિ.
 ઋષભદેવ સાહના રદ્યા એ પુંડરીક ગણધર જેહ કિ; આ૦ ૧૯
 ચોરાસીમાહિં મુલગા એ ત્રિવિધિ પ્રભુમું તેહ કિ.
 સુરજકુંડ આગલિ થઈ એ પોહતા ઉલપા ઝોલ કિ; આ૦ ૨૦
 આગલિં ચેલણુ તલાવડી એ સહુ કો કરઈ અંબોલ કિ.
 તિહાંથી સિદ્ધવડ ઉતરી એ ફરચું તીર્થ ઠામ કિ; આ૦ ૨૧
 સિદ્ધ અનંત વડતલિં હુયા એ તિણે એ સિદ્ધવડ નામ કિ.
 શત શાખાઈ વિસ્તર્યો એ વડવાહી નહી પાર કિ; આ૦ ૨૨
 અપઈવડ દીઠાયદી એ પુણ્ય ભર્યો ભંડાર કિ.
 સિદ્ધવડ વધાવી કરી એ વટી ચઢ્યા આદિપુર પાજ કિ; આ૦ ૨૩
 દેહરા દીઠાં દુરથકી એ જાણ પાંચું રાજ કિ.
 ઇમ પ્રદક્ષણા દેઈ કરી એ લેણો આદિજિનંદ કિ; આ૦ ૨૪
 લોટંગણે પાએ નમુ એ મુજમનિં હુણો જ્ઞાનંદ કિ.
 જેઠા આદિજિણેસરૂં એ ઉદયાચલ જિમ સુર કિ; આ૦ ૨૫
 વાર વાર પ્રભુમું સહી એ દિન દિન અધિકો નૂર કિ.

- એ ગિરિ ગુણ ભરપૂર પાપ જાઈ સવિ ચૂર;
દીઠેં હુપ ટલઈ એ નવનિદ્ધિ ઝલિ મિલઈ એ. ૧
- જન્મ સફલ થયો આજ સીદાં માહરા કાજ;
નાભિરાય કુલતિલો એ મરદેવીસુત મિલ્યો એ. ૨
- મહાપાપી નર જેહ પાતક છૂટાં તેહ;
એણિગર ભાવસૂં એ જેહતું મન વસ્યું એ. ૩
- કીધી હત્યા સાત ખીજી ગહુ જીવધાત;
તે નર ઉધર્યા એ સિદ્ધવધૂ વર્યા એ. ૪
- મુઝમનિ એ વિશ્વાસ એ ગિર પૂરિં આસ;
સકલ તીરથ ધણી એ જિનવાણી ભણી એ. ૫
- ઇંમ જાંણી જંજાલ મુકી ખીજાં આલ;
લેટવા આવીયો એ વિમલગિર પાવીયો એ. ૬
- ભલઈ દીઠો ભગવંત હૂઓ લાભ અનંત;
મન મોહી રહુ એ હીધડું ગહગયુ એ. ૭
- ધન એ વરસ ઉદાર ધન માસ વડો સાર;
ધન પધિ જાંણીઈ એ દિવસ વધાંણીઈ એ. ૮
- સોલ પંચાણીઓ સાર માહવદિ ચૌદસિ ગુરવાર;
લેઓ જગધણી એ આસ્યા મનિ ધણી એ. ૯
- પુણ્ય ફલ્યુ મુઝ આજ તું મલીઓ જિનરાજ;
દેવ દયા કરો એ તું સાહિબ પરો એ. ૧૦
- હું સેવક તુઝ દાસ આબ્યો તાહરિં પાસ;
સરણિં રાખીઈ એ છેહ ન દાખીઈ એ. ૧૧
- તું સાહિબ સમરથ ધણીપણિં ધરિ હત્ય;
જિમ હું વીનવું એ ગાલક પરિ લવું એ. ૧૨

- તારિ તારિ જગજાપ સાંભલિં માહરાં પાપ;
કરજોડી ઠહું એ તુઝ આણું વહું એ, આલોયણુ ઠહું એ. ૧૩
- છોડિ છોડિ મુઝ કર્મ તું જાણે સહું મર્મ;
કહતાં લાજઈ એ ભવ ભય ભાજઈ એ. ૧૪
- ન લહું ભવનો પાર જીવની આદિ લગાર;
સુહુમનિગોદમાં એ જનમ મરણ પમ્યાં એ. ૧૫
- સાદાસતર ભવ વાસ એકણિ સાસોસ્વાસ;
એણિપરિ લાગલગા એ કરતા ઉભગા એ. ૧૬
- ગિસેં છપત્ત તિણું ભવિં આવિલીકા કહું કવિ;
એક આવિલીતણા એ અસંખ્યાતસમેં તે ભણ્યા એ. ૧૭
- સમય સમય પ્રતિં જીવ જાંધઈ જોંદિ સદૈવ;
કર્મ ઘણા કરઈ એ ધર્મ ન આચરિં એ. ૧૮
- તિહાંથી બાદર થાઈ અકામનિજરા પસાઈ;
ત્રસપણું આચરિં એ ગિતિચોરિંદ્રી ભવ ફરિં એ. ૧૯
- સન્નિ અસન્નિ અનંત પંચેંદ્રી તીર્થથ જંત;
ક્ષણનારકિ પણિં એ દેવલોક અવતરિં એ. ૨૦
- અનુકમિં માણસ જન્મ પાંચો શ્રીજિનધર્મ;
વિમલગિરિં આવીયો એ તું પ્રભું પાવીયો એ. ૨૧

॥ દોલ ૫ ॥

- આજ સપી મઈ નયણે નિરખ્યો વિમલાચલ હુંગરીયો રે;
જાંણું ચિંતામણિ મઈ પામ્યું ભવસાયર હું તરીયો રે. આ૦ ૧
- કામધેતું મુઝ આંગણિ આવી કટપવૃક્ષ ઘરિ ફેલીયો રે;
યુગલાધર્મ નિવારણ સ્વામી ઋષભદેવજો મુઝ મલીયો રે. આ૦ ૨
- ષટ ષંડ ચૌદરયણુ નેં નવનિધ ચકવર્તિ પદ પાંચુ રે;
જો શેત્રુંજો હુંગર ફરસી ઋષભદેવ સિર નામ્યુ રે. આ૦ ૩

બારઈ દેવલોક મેં લાધા ગ્રૈવેક નવ લોગ રે;
 સરવારથસિદ્ધિનાં સુખ વિલસ્યાં બે શેત્રુંજય ગંગોગ રે. આ૦ ૪
 મુગતિ મલી મુજનિં મટકાલી બેહુનો અવીહક રંગ રે;
 લાગ્ય બેગ્યેં બે ગિર પાંગ્યો તો હું થયો અમંગ રે. આ૦ ૫
 દથ દધાંતે દોહિલો લાધો માણસનો લવ શુદ્ધ રે;
 આવકકુલ શેત્રુંજેં યાત્રા જિમ સાકર જિમ દુધ રે. આ૦ ૬
 સિદ્ધ અનંત એણિં વિમલાચલેં કાકરિ કાકરિ કહીઈ રે;
 તીણેં સિદ્ધાચલ નામ પ્રસિધુ એહનેં ધ્યાને રહીયેં રે. આ૦ ૭
 નેમવિના ત્રેવીસ તીર્થંકર એણગિરિ કીધી યાત્ર રે;
 પૂરવ નવાણુ વાર આદિસર સમોસર્થા વરગાન રે. આ૦ ૮
 અમૃતકુંડ અનેક ઇણિ ગિરેં વિવિધ ઓપધી કામ રે;
 વિવધરત્નતણેં એ આગર તિણિં રત્નાકર નામ રે. આ૦ ૯
 ચૈત્રીપૂનિમ ઋષભદેવના ગણધર પુંડરીક નામ રે;
 પંચકોડિસ્થું એણિ ગિરિ સિદ્ધા તીણેં પુંડરગિર નામ રે. આ૦ ૧૦
 અસી બેયણ પહિલેં આરેં બીજેં સિતર માન રે;
 ત્રીજેં સાઠિ પંચાસ વલી ચોથેં પાંચમેં બાર પ્રધાન રે. આ૦ ૧૧
 છઠેં આરે સાત હાથ એ પોહલો પ્રભુ પ્રકાસે રે;
 મુગતિ બારણું એ વિમલાચલ મયલ તીર્થંકર સાસે રે. આ૦ ૧૨
 અજિત ધર્મ નેં શાંતિનાથ જિન ચોમાસું ઇહાં કીદ રે;
 લાવ ધરી ભગતિ જે ભેટી તેહનાં વાંછિત સિદ્ધ રે. આ૦ ૧૩
 જે નર નારી નિજ ઘરિ બેંઠાં ધ્યાન ધરેં આદિનાથ રે;
 સહસ પલ્યોપમ કરમ તે મપવેં ઇમ જંપિં જગનાથ રે. આ૦ ૧૪
 અભિગ્રહ લીધ કર્મ બેપવિં લાવ પલ્યોપમ બાધુ રે;
 શેત્રુંજેં પંચે વ્યાસ્યો ધામી એક સાગર કરમ દાધુ રે. આ૦ ૧૫
 ઋષભદેવ દરસણુ જળ દીહું સહસગણું કર્મ બાય રે;

પૂજા કરતાં મુગતિ બના સામસીમે થાઇ રે. આઠ ૧૬
 નાટક ગીત ગાન ને વાજિત્ર કરતાં ફલ અનંત રે;
 રાસ લાસ પ્રભુજીને સ્તવતાં પંચમગતિ પામંત રે. આઠ ૧૭
 નેમતણી વાંણી છમ નિસુણી નંદીયેણુ અહીં આવ્યા રે;
 અજિતશાંતિ પ્રસાદ વચિ રહી અજસંતો કરી ફાવ્યા રે. આઠ ૧૮

॥ ઢાલ ૬ ॥

એ ગિરિનાંમે ધરિ નિર્વાનધ એ ગિરિ નાંમે વાંછિત સિદ્ધ;
 એ ગિરિ નાંમથકી વર બુદ્ધિ એ ગિરિ નામ જપો મન શુદ્ધિ. ૧
 એ ગિરિનામિં સુણો નિસદીસ એ ગિરિ નાંમ જપો એકવીસ;
 વાચક લાનુચંદ શુર સીસ દેવચંદ મનિં એ જિગીસ. ૨
 શેત્રુંજો સિદ્ધાચલ નમો વિમલાચલ મોરે મનિ રમો;
 સિદ્ધસિધર ને તીરથરાજ સિદ્ધપેત્ર ને નગાધિરાજ. ૩
 અદ્વૈતરશત કુટ મનિ ધરો સહસ્રકમલની સેવા કરો;
 કવડનિવાસ વક્ષી તાલજંધજો ભગીરથ તીર્થ ભાવેં ભજો. ૪
 બાહુબલી મરદેવી ગિરિંદ મુગતિનિલય દીઠે આનંદ;
 સહસ્રપત્ર શતપત્ર કદંબ વારંધ પાપતણા નિકુરંજ. ૫
 ઢંકો હોહીયો રમણીક પુંડરીક મંગલ તરણીક;
 વિદ્યાપાહુડ પ્રથંધ લક્ષ્માં વિદ્યાધર સુર નર મુનિ કહ્યાં. ૬
 એ ગિરિ મહિમા જાણી ધણો એકવીસ નામ સદા સહુ ભણો;
 ભવિન્નિન ભાવેં ભેટેં જેહ દુરગતિ નીચ નિવારેં તેહ. ૭

॥ ઢાલ ૭ ॥

આસ ફક્તી મુઝ મનતણી એ માલંતડે, ભેટયો તું જિનરાય;
 ભાગી ભાવડ ભવતણી એ માં લાધો મુગતિ ઉપાય. સુણિ મુંદરી. લાઠ ૧
 વંદન માહરી માનયો એ માં સેવક કરયો સાર;
 કરજોડી આગલિ રહ્યો એ માં અરજ કરેં વારોવાર. સુઠ ૨
 હું અપરાધી છું સહી એ માં હું છું ગુનહુગાર;
 માય જાપ ગિર્યા હોઈ એ માં ઝાંઝની કરઈ સાર. સુઠ ૩

ઘણું કાંઈ માંગુ નહીં એ માં કરે મુઝ એકજ કાજ;
 મયાકરીનેં આલયો એ માં મુઝને મુગતિનું રાજ. સુ૦ ૪
 યાત્રા મનોરથ મુઝ કૃત્યો એ માં પૂરવ પુણ્ય પ્રમાણ;
 ગાંધવ વિવેકચંદ્ર યુધવડ એ માં ગારિં શિષ્ય સાથેં જાણુ. સુ૦ ૫
 શ્રીવિજયદેવસૂરિગણતણા એ માં મુનિવર ગિસિં વધાણિ;
 બીજા નવસેં દર્શની મિત્ર્યા એ માં અવરને રાંણો રાંણિ. સુ૦ ૬
 સેવકની પોહતી રલી એ માં ઋષભનેં કીદ્ધ પ્રણામ;
 પાછો પોહતો સંઘ વલી એ માં પાલીતાંણિઈ ગામ. સુ૦ ૭
 સમુદ્ર તિહાંથી દૂકડો એ માં આવેં બ્યાપારી લોક;
 વસ્તુ કીયાણા નવ નવાં એ માં આલી ક્યેં નાણું રોક. સુ૦ ૮
 પાલીતાણાથી આલીયા એ માં કરતા પંથ પ્રયાણ;
 કુશલે રાજનગર ગયા એ માં કીધાં કોડિ કડ્યાણ. સુ૦ ૯
 ભણેં ગણેં નેં સાંભલેં એ માં એહ તવન જે જાણુ;
 ધરિ ખેંઠાં યાત્રાતણો એ માં ફલ પાંમઈ સુવિહાણ. સુ૦ ૧૦
 શ્રીતપગણપતિ શુણનિલો એ માં શ્રીવિજયદેવસૂરિઈ;
 જાણેં જિગિં ઉદયો સહી એ માં મૂરતિવંતો ચંદ. સુ૦ ૧૧
 સાહુ ધિરા નંદનવડે એ માં મોહનવદ્દી કંદ;
 જે સેવઈ ભાવઈ કરી એ માં તસ ધરિ નિત્ય આણુંદ. સુ૦ ૧૨
 શ્રીવિજયદેવસૂરિ પાટિં જ્યો એ માં શ્રીવિજયસિંહસૂરિરાય;
 જેહનેં પ્રણમેં નિત્ય પ્રતિં એ માં સુરનર ભુપતિ પાય. સુ૦ ૧૩
 સીસ વાચક ભાનુચંદનો એ માં માગઈ દેવચંદ દેવ;
 વલી વલી મુઝનેં આલયો એ માં શેત્રુંજય કેરી સેવ. સુ૦ ૧૪

કેલસ.

શુદ્ધ શ્રીહીરવિજયસૂરિ પસાર્યે શ્રીભાનુચંદ ઉવગાયા,
 કાસગીર અકબરસા પાસઈ શેત્રુંજય દાણુ સુસયા;
 તાસ સીસ દેવચંદ કહેં એ ગિર ગિરનો રાયા,
 લેટયો ભાવ ધરી એ તીરથ મનવાંછિત સખદાયા.

આજ મનવાંછિત સુખ પાયા. ૧૫

સંવત ૧૭૬૯ વર્ષે પં૦ દાનચંદ્રેણ લિખત પત્તનનગરે.

॥ ॐ ॥

પં०-મેઘવિરચિત

તીર્થમાલા.

- સેતુજ સાગી રિસહજિણુંદ પાપતણાં ઉમ્મૂલ્ય કંદ;
પૂજ્યા સિવસુખ સંપત્તિ દિયઈ તૂઠઉ આપણુ કન્હઈ પ્રભુ લિઈ. ૧
- જગચિંતામણિ ત્રિભૂવનધણી પૂજ કરિસુ રિસહોસરતણી;
નામિ તુફારઈ મન જિલટઈ પાપ પડલ સહુ પગિ ડાળટઈ. ૨
- સુરઠહેસ મંડલુ ગિરિનાર તસુ ચિરિ સાગી નેમિકુમાર;
તજી રાજ રાજિમતી નારિ નેમિનાથ યાલપ્રજાચારિ. ૩
- તીરથ અણપદ મંડાણિ કંચણુ મણિવર જિંખ વખાણુ;
માનિ પ્રમાણિ ચઉવીસ જિણુંદ તીરથ થાપિઉ ભરત નિરંદ. ૪
- ભરૂઆછ નયર ભલઉ સાંભલી મુનિસુત્રત પૂજ મનિરૂલી;
ભતી સમલિકુંચરિ રાયતણી સમલીયલી ખાટલીયઈ હુણી. ૫
- મુનિવર સુમુખિ સુણિં નવકાર તતખિણિ પામિઉ મોખ હુઆર;
રાજ રિદ્ધિ સુખ લાધા ઘણાં એ ફલ સુણિ નવકારઈતણાં. ૬
- સોપારઈ શ્રીજીવતસામિ સંકટ ભાજઈ જેહનઈ નામિ;
કુંકુંણુ કલહથ નઈ મલગાર સોપારઈ શ્રીનાલિ મહાર. ૭
- ખંભનયર તીરથ હિ લણઉ સકલ સામિશ્રી છઈ ચંભણઉ;
ધણુદતતણાં પરહુણુ જે હુંતા સમુદ્રમાહિ રાખિયાં ધૂડતાં. ૮

- ધણદત્ત સાહ સખનંતર લહઈ સાસણતણી દેવિ ઇમ કહઈ;
ત્રેવીસમઉ દેવ મનિ ધરે કુસલ ખેમિ પરહુણુ જાઈ ઘરે. ૯
- મગલોર હું તઉ સાંચરિઉ અંભનયર સોપારઈ કિરિયાં;
પૂજ્યા સકલ સામિથંલણા અણુ મનોરથ છઈ મનિ ઘણા. ૧૦
- જાણઉં સુરઠદેસિ જાઈઈ ઘોઘે પાસદેવ ધ્યાઈઈ;
અંદ્રપલ પાટણિ દેવકઈ કરઉ સાર સામી સેવકઈ. ૧૧
- વીરમગામિ નયર પાટરી જાલાવાડિજ પૂજા કરી;
ધંધૂકઈ ધવલકઈ મઝેરિ હરપઈ પૂજ માડઈ નરનારિ. ૧૨
- નરસમુદ્ર પાટણુ વર નમઉં નગરમાહિ સવિહં મૂલિગં;
પંચાસરઉ પાસ તિહાં લહુ આસસેણુરાય તિહિ કુલિતિલઉ. ૧૩
- કરઉ પ્રસાદ સામિણિ સરસતી નયરમાહિ ધુરિ કરણાવતી;
વિનય વિવેક દેસ દંડાહિ કરિસુ પૂજ્ય મહિસાણામાહિ. ૧૪
- વીસલનયર ધર્મ અહિઠાણુ પાસલવણિ નિતુ કરઉ મંડાણુ;
વીતરાગ ચલણુ લાગી સામી કન્હા મુગુતિ માગીઈ. ૧૫
- વડઉં નયર સેતુજ તલહટી કાલિ લાવિ પરગત ગિઉ ગત્તી;
રિખલદેવ સામીનઉ ઠાણુ વડઈ નયર આણુંદપુરૂ માણિ. ૧૬
- સીધપુરે વરલી વડગામ ધાણુદઈ જિનવર કરઉ પ્રણામ;
હાથીદરે ગામિ હિંગાલિ જિણુપૂજ માડિઈ ત્રિકાલ. ૧૭
- આદિનગર પાદહુણુપુરૂ વલી પાસ જિહિંદ પુજઉ મનિ રૂલી;
પાદહુણુ આંગિ રોગ સવિ ગમિયા પારસનાથઈ હેલાં નીગમ્યા. ૧૮
- ચઉરાસી સીકરિધરસાહ પાસ ભૂવણિ નિતુ કરઈ ઉચાહ;
સોલ કોસીસા સોનાતણાં ખીજા જિણુહ ભૂવણિ અતિ ઘણાં. ૧૯
- સીતાપુરિ અનઈ સુરતરઈ માલવણિમાહિ પૂજા કરઈ;
ધાણુધારમાહિ તીરથ અનેક કરિસુ પૂજ નિતુ નવી વિવેક. ૨૦
- ઈડરગઠિ રિસહેસર લલઉ નાભિરાય મરૂદેવી કુલિ તિલઉ;

આસી પૂરવ લક્ષ કિર્તિ રાજ સંજમ લેઈ પ્રભુ કિર્તિ કાજ. ૨૧

તારણગદિ શ્રીઅનિત નિષ્ણંદ હરધિઈ યાખ્યા કુમરનરિંદ;
અબિદસય ચુમાલ નિષ્ણબૂયણિ અવર રાય તું જામલિ કવણ. ૨૨

પાંસીને છઈ પાંચ પ્રસાદ સુરગિરિસિઈ તે માકઈ વાદ;
અંદણ કુસુમિ મૂપ ધરિ ધરઉ નિષ્ણવરતણી પૂજ નિતુ કરઉ. ૨૩

તીરથ આરાસણ મંડાણિ નિહાં રૂપા સોનાની ખાણિ;
સાત ધાત કહીઈ જૂજઈઅઈ ત્રાંગા તરૂઆની છઈ કુઈ. ૨૪

સરલ તરલ વનસપતી ઘણી આદિ નેમિ લોહણ તિહિ ધણી;
સંતિ વીર પૂજઉ નિતુ ભાવિ વિધન સવે ટાલઈ અંખાવિ. ૨૫

નગર અડાઉલિના શુણ ધણા ભવણ અદારઈ છઈ નિષ્ણતણા;
અઉરાસી અહુટે હિવ ફિરઈ ઠામિ ઠામિ દીસઈ જાંહરિઈ. ૨૬

મૂલનાયક શ્રીનાભિ મહારિ નિષ્ણ દીકઈ મનિ હુઈ અપાર;
કરઈ પૂજ શ્રાવક મનિ હસી નગર અડાઉલિ લંકા નિસી. ૨૭

આઉલિ તડિતોલી પ્રાસાદ એ ગિહુ થાનકિ દેવ યુગાદિ;
ત્રિસલાદેવિ જયરિ ધરિ ધીર મુંડથલઈ પૂજઉ મહાવીર. ૨૮

જાગરણી લઘુ ખાણારસી તેહની વાત કહઉ હિવ કિત્રી;
જાગરણી અરખહ તલહટી પ્રાસાદ કરાવિઈ સંધિઈ હટી. ૨૯

ઘર દેવાલે છઈ ગિંબ ધણા લિઈ નામ સવિહું તેતલા;
કારઉલી શ્રીસંતિનિષ્ણંદ આંમથલઈ આદીસર વંદિ. ૩૦

કાસરે અરખહ તલહટી આદિ નેમિ પૂજઉ પાય લટી;
ઓલ(ઉડ)દેલાણુઈ છઈ જે ગામ અંદ્રપલ સામિ લિઈ તસ નામ. ૩૧

ડીડલઉદ્રિ સંતીસર નમઉ ત્રીસોલી નિષ્ણ ત્રેવીસમઉ;
ભારિજઈ શ્રીદેવયુગાદિ તડંથલી મહાવીર પ્રસાદ. ૩૨

લીમાણઈ શ્રીસુમત નમઉ તીથંકરમાહે વીસમઉ;

ભાષા.

પ્રથમ તીર્થંકર શ્રીયુગાદિ ચલણે સિરિ નામીઅ;
 તુમ્હ સાથિ અમ્હ મુગતિ આપિ સેવક કહઇ સામી.
 નાલિરાયકુલ મંડણુઉ અર્જાઉ અવતાર;
 વિમલ મંત્રીસર થાપિઅં નિરમાલડીએ દીઠઇ હરખ અપાર.
 સૂતઉ જાગિઉ વિમલસાહ નિસિ હુજાં વિહાણું,
 મઇ દેહલિ દીધી ધળ કુંજર સાહિઉ કાનિ;
 શુર આગલિ સપન કહઇ નિરમાલડીએ ળઇઠઉ વિમલપ્રધાન.
 તઇ ઠંડી સવિગમ દેસ જૂપતિન જૂપાલ,
 તઇ હુહવ્યા તજિઅ ઢાર અસી અનઇ બાલ;
 આલોઆણુ આપઉ કિસી ન લહં સંજ ન પાર,
 શ્રીઅરબદગિરિ ઊપરિઇ નિરમાલડીએ થાપે તું જઇન વિહાર.
 શુર ઉપદેસિઇ વિમલસાહ મનિ કરઇ વિચાર,
 અભંગ તીરથ અરબદ લલઉ વેચિસૂ ભંડાર;
 ઋષભદેવ મનમાહિ ધરઉ મન સમરઉ અંગાવિ,
 શ્રાવકનઇ દ્રવ્ય સંપડિઉ નિરમાલડીએ વેચઇનઇ સરલ ભાવિ.
 ડંડનાયક શ્રીવિમલસાહ તીર્થ ચિર થાપિઅ,
 ભરડા કઠ્ઠા લેઇ જૂઇ ગર્થ તેહનઇ ઘણઉ આપી;
 અંગાઇ આવી ઇમ કહિઅં માડે અડપ્પ અપાર,
 થાનક શ્રીમાતાતણુઇ નિરમાલડીએ થાપે જોન વિહાર.
 પિહલા તેડાવ્યા સૂતધાર મુહુરત લિઉ મ લાઉ પાર;
 રાંગ ખણાવઉ દેહલતણી મૂ મનિ ઉકંઠા છઇ ઘણી.
 સૂતધાર જોઇ એક માહ દ્રવ્ય કેતે તુ વેચિસિઇ સાહ;
 રાંગ ખણાવઉ દેહલતણી બદરેસિઉ કરિજ્યો પૂરણી.
 કે ઝોના કે રૂપાતણા વિમલિ નખાંવિઆ આણી ઘણા;
 સૂતધાર જોઇ કસવરી વિમલસાહએ ગાઢઉ હઠી.

તિલક વધાવઉં વિમલસાહ જિણુસાસણિ જિણિ કીધ ઉત્સાહ;
તીરયની કીધી થાપના નાહા સુલટ સવે પાપના.

૪૨

ઠવણિ.

દિગવિજય કરી શ્રીવિમલ ઘરિ આવિઆ,
શુરતણે વચને પ્રસાદ મંડાવિયા;
મોકલિયા જણુ ઘણા આણિ આરાસણે;
રૂપમય યાંભ તુમ્હે કાઢિજો તિહાં ખણી;
પાટ થંભાસિરાં ઘાટ દેઉલતણાં,
આણિ તીરય રહિઅ ઘડઉં અતિઘણાં;
જોતરિયા રહકલ વૃપણ ફૂલિરિ ચરય,
દેવિ અંગાઈ વિનય સદા નેવજ કરય.
વાટ રહકલતીણી ગામ વાસિયાં ઘણાં,
પૂરવી ચિતવિઉં સાર સવિહં તણુઉં;
નયર અંદ્રાવતી ઘાટ આવિઉં ઘડિઉં,
પાજ આરાસણુતણી વેગિ લાપરિ ચડિઉં;
પૂરિયાં ભિડલાં પીઠ બાંધ્યાં ઘણાં,
નીપનઉં ગભારઉં શ્રીવિમલવિસહીતણુઉં.

૪૩

૪૪

ઠવણિ.

ક્ષેત્રપાલ મનિ કસમસ કરય મો આગલિ કુણુ દેઉલ કરય,
ઘણા દીહ ડાખિન સામહિઉં અંગાઈ જઈ આગલિ ઠહિઉં;
અંગાઈ ઠહિઉં ખેતાવીર જિણુ જીતા છય રાય હમીર,
દેવિ અંગાઈ વિવસય ખવે એહસિઉં પ્રાણુ મ માંડે લવે.
બાંભણિઉં રાય અરગદિ લીઉં રૂવનયર પૂરવદિસિ લીઉં;
ઈણિ જીતા બારય સુરતાણુ કોઈ ન માંડય એહસિઉં પ્રાણુ.
એ વર આલય દેવિ અંગાવિ એ બલિબાકલ દેસિયે ભાવિ;
વિનઉં કરીનય નેવજ માગિ એહ વિણાયગ ઇહય લાગિ.
મ કરિ રોસ જૂઠઉં વાણિઉં હુસટકાલ એહનઉં પ્રાણિઉં;
અવર કોઈ ખીજઉં બાણિસિયે તઉં પગિ સાહીનય તાણિસિયે.

૪૫

૪૬

૪૭

૪૮

જેતલ વીર મ હઉ આકુલા તમ્હનાં દિવરાવિસ ખાકુલા;
 તિલવટિ તેલ રંધાવ્યા ચિણા જેતલનઇ દેવરાવ્યા ઘણા. ૪૯
 વિમલિ મનાવિઉ વાલી નાગ ટાલિઉ ભૂતપ્રેતનઉ લાગ;
 દીહુ ણિ આરઇ ઇડઉ ધડિઉ તતખિણિ દેઉલ જિપરિ ચઢિઉ. ૫૦
 મનમાહિ હરખઉ વિમલ અપાર દાદઉ પ્રગટ હઉ મદમાહિ;
 અંગાઈ આવી ઇમ કહિઉ ખિંખહતઉ તે થાનક ખણિઉ. ૫૧
 મનમાહિ હરખઉ વિમલડસાહ તતખિણિ તેડાવ્યા સૂત્રધાર;
 ઘડઉ ઘાટ દેઉલતણુઉ મુહુમાગિ ગરથ લિઉ ઘણુઉ. ૫૨
 ઘડઉ ઘાટ માંડઉ કોરણી એકએક પાહિઈ અતિ ભલી;
 હમત મુખ થાંભે પૂતલી કુતિગ કરઇ રૂપ તે વલી. ૫૩
 અરખદગિરિ તીરથ કિવિલાસ જિણિ થાનકિ જણુજણુ પૂજઇ આસ;
 શુક્રમાહિ દાદઉ ધુરિ ઠવિઉ વિમલમંત્ર સપનઇ આવિઉ. ૫૪
 કરઉ પ્રસાદ ટાલઉ સવિ અલી વિમલ મંત્રીસર પૂગી રૂલી;
 નેમિભુવણુ જિસિઉ રૂલિઆમણુઉ વસ્તુપાલ વિત વેચઉ ઘણુઉ. ૫૫
 આરાસણુ અણિઉ પાષાણુ નેમિભુવણુ જિસિઉ ઇદવિમાણુ;
 પીતલ ઉર સિરિ રિસહજિયુંદ જિણિ દીકંઈ મનિ હુઇ આણુઉ. ૫૬
 બઇવેલ સેવંત્રાં લીયાં પૂજાં હુયા પાપ સવે ગયાં;
 જિમણુઇ પાસઇ છઇ દેહરા તે મંડાવ્યા ખમણુતણા. ૫૭
 તીણુઇ ણિ બ બઇસારિયાં ઘણાં તે કહીઇ સવિ ખમણુતણાં,

વસ્તુ.

તીરથ થાપિઅ તીરથ થાપિઅ અભંગ ઇણિ કામિ;
 શ્રીઅર્ખદગિરિ જિપરિઇ વિમલમંત્રિ આઘાટ રોપીઅ,
 ખાર પાજ વહતી કરી આવઇ સંઘ અપાર;
 અંગાઈ સાનિધિ કરઇ આવિઉ ગઢિ ગિરિનારિ. ૫૮
 ઘણી વાત અરખદની ભલી અગિહુ બસિઉ હિવ જીરાઉલી;
 પ્રગટ પાસ કરઉ અતિ ભલઉ સકલસામિ શ્રીજીરાઉલહ. ૫૯

- સદા સંઘ આવઈ અતિ ઘણા પ્રત્યા પૂરઈ સવિહું તથા;
ભાજઈ ભીડ રોગ સવિ ગમઈ જીરાઉલડ પાસ ઇણિ સમઈ. ૬૦
- મઠાહી સાઠિ વડગામ આચરઈ શ્રીવીર પ્રણામ;
કાકરિ થિરાઉદ્રિ જિણુ ચઉવીસ રતનપુરિ પૂરઈ નિસિદીસ. ૬૧
- જાઉં ભટાણે વીજૂએ પ્રાસાદે પૂજઈ જૂજૂએ;
સીરોહી સકલ શ્રીપાસ મનહતણી જિણિ પૂજઈ આસ. ૬૨
- સિરિ રિદરિ વેલાંગરી વિચારિ મુરહાડઈ પૂજઈ ત્રિણિકાલ;
અરબદ ગોઠિ આદિ અહિચરે કરિમુ પૂજ જિણુવર ટોકરે. ૬૩
- શ્રીજાલઉરિ નયરિ ભીનવાલિ એક વિપ્ર જાહુ નંદ વિચાલિ;
નિજ સહસ વાણિગના ઘણાં પંચિતાલીસ સહસ વિપ્રાંતણાં. ૬૪
- સાલાં તાલાં નઈ દેહરાં પ્રાસાદે જિણુ પૂજ કરાં;
સુનિવર સહસ એક પોસાલ આદિનગર એહવડે ભીનમાલ. ૬૫
- ઉડુંલાસ નઈ કોરટઈ રોણિગગામમાહિ તિલહટઈ;
કાલધરી ગામ ગોહિલી દિઈ મુગતિ સામી સોહિલી. ૬૬
- આદિનાથ અવઢાત અનેક સીરોહી નિતુ નવી વિવેકિ;
લોટાણુઈ નાંણુઈ નાદીઈ નીનોડઈ જિણુવર જો વાંદીઈ. ૬૭
- કોટીદરઈ સંતિ લિઈ નામ અજાહરી ગઠિ વીરપૂર ગામિ;
જાજડી સિરિ સંનિ જિણુંદ પાપતણા ઉમ્મૂલઈ કંદ. ૬૮
- ખીડરવાડઈ સિરિવર્દમાન સકલસામિ ઇંક ગાંભણુવાડ;
એકલમદ્દ કાહનઈ પાનહીપાડિ..... ૬૯
- વગડામાહિ લિઈ લોગ જાણુવચન સવિ ટાલઈ રોગ;
વીરવાડઈ ઇંક ધર્મ વિચારૂ નાણુઈ ત્રિસલાદેવ મહાર. ૭૦
- જાઉં સીવેરઈ સંધલઈ માહુણસૂમાહિ પૂજ ભલઈ;
જાઈ વેલ અંપક રૂલીયડી પાદ્રાડઈ પૂજઈ મજિઅડી. ૭૧
- સકલ સામિ સાંનિધિ કરઈ આખ્યા લોક સરણિ જિગરઈ;

- વીસલપુરિ વાલ્હી ઉદરિ બાલીસઈમાહિ પૂજા ફિરી. ૭૨
- તીરથતણુઈ ન બણુઈ પાર બપોરઈ જિણુ કરઈ બુહાર;
બહેડઈ હાથુડી ગામ સિંણુવાડી જિણુ કરઈ પ્રણામ. ૭૩
- મૃડાડઈ માદડી સનાથ વરકાણુઈ સિરિ પારસનાથ;
૧ બઈ હેવઈ દેસ સાતસઈ નાડોલાયા મન ઉલ્લસઈ. ૭૪
- જિણુઈ પૂજા તિહા દિન વિહાણુ આસલકોટમાહિ મંડાણુ;
૨ તીરથ સંજ્યા કરઈ મેવાડિ તે પુણુ નહી અમ્હારઈ પાડિ. ૭૫
- દેહલવાડઈ નાગદ્રાહા ચીત્રોડ આહડ કરહેડઈ વધણુર;
૩ બઉર મત્તન્યઉર સાદડી જિનવર નામ ન મૂંકઈ ઘડી. ૭૬
- અણુઅ તીરથ ઘણાં છઈ લલાં મઈ દીઠા કહિયા તેતલાં;
૪ કંઠલવાડઈ કરહેડઈ પાસ મનહતણી જિણુ પૂરઈ આસ. ૭૭
- કુંભલમેરૂ રિસહેસર દેવ અરબદથિકા આવિયા હેવ;
૫ અરબદ સિખિરથિકા જિતરી વલાશ્રૂંગિ રહિયા ઘર કરી. ૭૮
- કુંભકર્ણુ સપનંતર દિયઈ તઉ નિધ્યાચલ ગિરિ આવિઈ;
૬ ડુંગ્રોકોટ રાય દિઈ નામ કુંભમેરૂગિરિ વિસમઈ કામ. ૭૯
- ૭ છત્રીસ નહી કામણા આપ્યા લોક ચિહુ દિસિતણાં;
૮ રઈ ભગતિ રિસહેસરતણી વિધન સવે બાઈ તિહિ ટલી. ૮૦
- વહારીયાતણી ગજઘટા સાત સહસ કીધા એખટા;
૯ ૧૧ બોલ બોલિયા ગુણવંત નાગોરઈ આણિઈ હણુમંત. ૮૧
- જતિથિકઈ વિણાયગ લીઉ કંઠલવાડી પોલિઈ માંડીઉ;
૧૦ ૧૨ઈ આણિઈ હણુમંત રાણુપુરી પોલિઈ માંડીઉ. ૮૨
- તિ સામી અનઈ કલવર્દ પાસ જિણુસર આલઈ બુદ્ધિ;
૧૧ બાપ કાકર તિહા ધણી પાછા વલિઆ રાણુપુરભણી. ૮૩
- રાણુપુરિ સાત પ્રામાદ એક એકસિઈ માંડઈ વાદ;
૧૨ દંડ દીસઈ ગિરિવલઈ ઈસિદ તીરથ નથી સુરિજ તલઈ. ૮૪

પાઉ રોપિઉ પુરસ સાત તેહતણુઉ થડાળદિ દ્રવ્ય લાગઉ ઘણુઉ;
ઞાર સાખ તોરણિ પૂતલી ઘણુઉ દ્રવ્ય લાગઉ તિહિ વલી. ૮૫

ધન જીવીઉ ધરણિગ તુમ્હતણુઉ વિત વેચિઉ ચક્રમુખિ આપણુઉ;
વલાશ્રંગિ રોપીઆ ઘાટ પુણ્યતણી કીધી વહતી વાટ. ૮૬

પાંચ તીરથ તિહાં પાંચ પ્રાકાર પાવા પ્રગટ નઇ વૈભાર;
ચંપા મથુરા રાજગિરી તે થાનકિ જે દીસઇ સહી. ૮૭

એકસઉ તીરથ વિસોતર નામ ઈણિઇ લણિઇ હુઇ સવિહં પ્રણામ;
શ્રાવક મુગતિથિકઉ અલજયા એહ તવન લણિજ્યો હો લયા. ૮૮

‘એહેઉ’ કહઇ મુગતિનઉ ઠમ સદા લિઉ તીથંકર નામં;
તીરથમાલા લણુઉ સાંભલઉ જાઇ પાપઘટ હુઇ નિરમલઉ. ૮૯

શ્રીસોમસુંદરસૂરિ ॥ શ્રીરત્નશેખરસૂરિ ॥ શ્રીલક્ષ્મીસાગરસૂરિ ॥ ૫૦ ॥
સંવેગજયગણિ ॥ ૫૦ ધર્મસુંદરગણિ । સુમતિજયગણિ ।
લિખિતાં ૫૦ હાસાસુત મના પઠનાર્ય શુભં લવતુ ॥

ૐ

પં૦—મહિમાવિરચિત ચૈત્યપરિપાટી.

ઠાણ.

ગિરથી નદીઆં ઉતરિ રે લો, એ દેખી.

શ્રીવાગેશ્વરી વીનવું રે લો કહિયું જિનગુણગ્રામ રે; સાહેલી.
રથ મોટાં માનીઈ રે લો જોયાં ઠંભોઠામિ રે. સા૦ ૧
પ્રણયું હું પરમેસર રે લો રાજનગરથી માંડિ રે; સા૦
સંધ્યા કહું જિનગિંબની રે લો અંગથી આલસ છાંડિ રે. સા૦ પ્ર૦ ૨
પ્રતિમા સંપ્રતિશયની રે લો શ્રીસરપેજ મઝારિ રે; સા૦
સાણુંદગાંમિ શાંતિછ રે લો જિનવર અતિમનોહારિ રે. સા૦ પ્ર૦ ૩
પ્રતિમા પુરંજગાંમિની રે લો દીઠી નયણે દોય રે; સા૦
હરધ્યા વીરમગાંમિથી રે લો ગિંબ સતાવન જોય રે. સા૦ પ્ર૦ ૪
માંડલમાંહિ મૂલગાં રે લો સતાવીસ જિનરૂપ રે; સા૦
પંચાસરમાં પાસછ રે લો શ્રીસંઘેસર ભૂપ રે. સા૦ પ્ર૦ ૫
પૂરવ દેહરિ બાંણીઈ રે લો એકસો ગિતાલીસ રે; સા૦
ગામ સમીઈ વધાંણીઈ રે લો પ્રતિમા દોઈ જગીસ રે. સા૦ પ્ર૦ ૬
રાધનપુર રલીઆંમણું રે લો જિનહર છિ સુખકંદ રે; સા૦
પ્રતિમા તિહાંકણિ ચ્યારસિં રે લો વંદા તિહાં જિનંદ રે. સા૦ પ્ર૦ ૭

સોઈ ગાંમનિ દેહરિ રે લો ત્રણિસિ સડતાલીસ ગિંબ રે; સાં
 પારકરિમાં પ્રતિમા વલી રે લો વેદ સંખ્યા અંચલ રે. સાં પ્રં ૮
 ધવલ ધીંગ ગોડી ધણી રે લો પાસિં ચઢવીસ દેવ રે; સાં
 ભાદુરમાંહિં જિનગિંબની રે લો સંખ્યા ત્રીસ છિ હેવ રે. સાં પ્રં ૯
 ઘિરપુર મંડન વીરજી રે લો જિનહર છિ તિહાં પંચ રે; સાં
 ઘરિ દેહરાસર છિ ભલાં રે લો પ્રતિમા સહિસત્ર સંચ રે. સાં પ્રં ૧૦
 સત્યપુરિં જિનવીરજી રે લો એકસુ અહિસી માન રે; સાં
 પ્રતિમા પાંચિ દેહરિ રે લો ઠહિ મહિમા પ્રમાણુ રે. સાં પ્રં ૧૧

ઢાઢ.

સહિર ભલો પણિ સંકિતું રે, એ દેસી.

બીનમાલનિ છ દેહરિ રે છસિં નિ પચતાલ રે; ચતુરનર,
 મોદિશમાંહિં જાંણુજ્યો રે લાલ પ્રતિમા મ્યાર વિશાલ રે. ચં પ્રં ૧
 જાહુરગઢમાં સુંદરું રે દેહરાં છિ જિતંગ રે; ચં
 સહિસ દોઢ એકતાલસ્થું રે લાલ પ્રતિમાસ્થું મુઝ રંગ રે. ચં પ્રં ૨
 સોવિનગિરમાં સાહિબા રે જિપરિ ત્રણ પ્રસાદ રે; ચં
 પંખાસી પ્રતિમા ઠહું રે લાલ ભમરાંણીછ ઉદહાદ રે. ચં પ્રં ૩
 મ્યાર મજલ છગામમાં રે મુણાલિ સુવકાર રે; ચં
 ચુરાસી પ્રતિમા ઠહું રે લાલ છવીસ પુનાસિ સાર રે. ચં પ્રં ૪
 બેધપુરછ પ્રાસાદમાં રે સાતિ દેહરિ તેમ રે; ચં
 પાંચસિં સાત્રીસ ગિંબનિં રે લાલ પુતું આણી પ્રેમ રે. ચં પ્રં ૫
 મ હારગાંમનિ ડુંગરિં રે મોટા ત્રણિ પ્રાસાદ રે; ચં
 એકાવત પ્રતિમા લલી રે લાલ ગંગાણીસ્થું વાદ રે. ચં પ્રં ૬
 ગિંબ નેજિ ગિ દેહરિ રે ગિધાણિ ચાવીસ રે; ચં
 કાપ્રેડિ બેહું મંદિરિં રે લાલ પંચોત્તરિ જગદીસ રે. ચં પ્રં ૭

પીપ્રાડિ ઉગણુસદ્દિની રે લાલ પ્રતિમા મંદિર બેઠ રે; ચ૦
 બોરાણિ દસ એકની રે લાલ કઠનારિં રસ હોઈ રે. ચ૦ પ્ર૦ ૮
 ફલવદિ શ્રીજિનપાસણ રે પ્રતિમા સડતાલીસ રે; ચ૦
 મેડતામાંહિ મોહિની રે લાલ ઇચ્ચાર નિ તેરઈ ઈશ રે. ચ૦ પ્ર૦ ૯
 સહિસ એક શત એકનિં રે ઉગણુચાલીસ તેમ રે; ચ૦
 આણુંદપુર ણિ દેહરિ રે લાલ એકસો સાત્રીસ એમ રે. ચ૦ પ્ર૦ ૧૦

લાલ રસીયાની.

જિતારણિ હો મંદિર બેઠૂની ણિંશત ત્રાણું રે સંત; સપીરી૦
 આણુવાગાંભિં રે આઠિ જિનવડ દેવલી દોઈ ગુણવંત રે. સ૦ ૧
 હું નિત પ્રણમું શ્રીપરમેસર કાલુપિ પ્રતિમા રે આર; સ૦
 સોજિતમાંહિ સાતિ જિનહરેં એકસો ત્રેવીસ જીહારિ. સ૦ હું ૦ ૨
 દ્વધવડમાંહિ આરિ મનોહર વીઠેડિ નવ અપાર; સ૦
 ણાંતિ છત્રીસ ત્રણિ પાંચોટીઈ નીપુરિં રસ ગુણકાર. સ૦ હું ૦ ૩
 નાંડોલિ નવ મંદિર મૂલગાં છસઈ છન્નું ગુણવંત; સ૦
 ઘણોરઈ છત્રીસ પ્રતિમા વંદીઈ કુંભલમેરેં રે કંત. સ૦ હું ૦ ૪
 છત્રીસ જિનની મૂરતિ પેવીઈ સાડડીમાંહિ શ્રીવંત; સ૦
 નવસિં છત્રીસ પ્રતિમા દેવીઈ દેહરિ શ્રીભગવંત. સ૦ હું ૦ ૫
 રાંણપુરિં દેહરં પાંચિ પ્રભુતણાં સહસણિઆરસિં માંનિ; સ૦
 ત્રિહિપન અધિકી પ્રતિમા પૂજઈ માહલિ ત્રણિ ગુણપાંણિ. સ૦ હું ૦ ૬
 નીદ્રંડી ગાંભિ ત્રિણિ મૂરતિ લલી શ્રીવરકાણે રે ભાવિ; સ૦
 પ્રતિમા પાંચસિં પૂજ પ્રેમસું પંચાવન ણિ એવાવિ. સ૦ હું ૦ ૭
 પીમેલિ પાંત્રીસ પ્રતિમા રૂઝડી પુરાડિ પંચવીસ; સ૦
 બોરારિં ચૌદિ જિન દિનકર પાલિં ચૌદિ રે જગીસ. સ૦ હું ૦ ૮
 પોસાલી ત્રિણિ ઈટવાલિ દસ લલી વાઘતલાઈ રે દેષિ; સ૦
 વાઘપૂરમાં વીસ મૂરતિ લલી કોલરગાંભિ રે પેષિ. સ૦ હું ૦ ૯

પ્રતિમા અઠાવીસ તે પ્રણમીઈ શિવપુરનગરિં રે નિવાસ; સ૦
મંદિર ઇગ્યારિ સહિસચ્ચારસું એકોત્તરિ સુવિલાસ. સ૦ હું ૧૦

દાળ.

સીતા તો રૂપિં રૂડી, એ દેસી.

નાંકોડિ પ્રતિમા આઠિ ઘણિ મહાવીર સ્ત્રીતરિ ઘાટિં હો; મૂરતિ
અતિ રૂડી.

કિરગાંમિ દેહરં ણિ ચોહિ દેહરાસરિ મનડું મોહિ હો. મૂ૦ ૧

માંડલઈ ત્રિણિ પ્રતિમા દીસિ નાંદ્રોડિ હીયડું હીસિ હો. મૂ૦ ૨

નીતોડિ પાત્રીસ દીડી કાચોલી ચ્યારિ મીડી હો. મૂ૦ ૩

સાગવાડિ રૂપ અદાર અચલગઢમાંહિ વિહાર હો. મૂ૦ ૪

ત્રિણિ દેહરિ ત્રિણિસિં પંચાસ આણુસિધરિ પાંચ ઉડ્ડાસ હો. મૂ૦ ૫

ચૌદસિં છ પ્રતિમા બાણું કાંસિંદ્રિ દેવ વધાણું હો. મૂ૦ ૬

પ્રતિમા દસ મોહનગારી આમથલિ છત્રીસ સારી હો. મૂ૦ ૭

એકસો પચતાલીસ કહીઈ મુંગથલિ પ્રતિમા લહીઈ હો. મૂ૦ ૮

રોહમાંહિ અડતાલીસ ત્રણ દેહરિ શ્રીજગદીસ હો. મૂ૦ ૯

સ્ત્રીકોત્તરિ દેહરં ણિ માનું ણિંસિ અદારગિંળ પ્રમાણું હો. મૂ૦ ૧૦

સરોત્તરિ દેહરં ણિ મોહી આઠ મૂરતિ નયણે જોઈ હો. મૂ૦ ૧૧

શ્રીમહિમા કહિ સુપવાસી ઢાલ ચોથી લીલવિલામી હો. મૂ૦ ૧૨

દાલ.

મુમતિ સદા ત્રિમા ધર, એ દેસી.

ગોલા ગામનિ દેહરિ પ્રતિમા છત્રીસ સાર; સપી રે

વડગાંમિ દસ પૂજઈ મગરવાડિ ણાર. સ૦ ૧

તીરથિ મનડું મોહીઈ લેલ્યા શ્રીજિનપાય; સ૦

આણુ ગોડી ફલવહિં પાતિક ફરિં બાઈ. સ૦ તી૦ =

એકસોનેજ સિદ્ધપુરિં દેહરાં ત્રિણ્ય અપાર,	સં	
ઉંઝાવિ દસ દેવની જિનાવિ સુખકાર.	સં તીં	૩
એકસો નેજ વંદીઇ મિસાણી વલી ચેહ,	સં	
એકસો ખાર તે ભાવસું સાતિ દેહરિ તેહ.	સં તીં	૪
કલોલિ ગાંમિ બઇ મંદિરે જેહૂ મિલીનિ જોઇ,	સં	
પંચદસ પ્રતિમા સુંદરે એ જિંબ સંખ્યા હોય.	સં તીં	૫
સહિસ ઉગણીસ નિ જિપરિં ખાવન છિ શુણવંત,	સં	
સંવત એકવીસ લેટીયા ભયભંજન ભગવંત.	સં તીં	૬
સાહ સૂરચંદના સંઘમાં લોક ધણા દાતાર,	સં	
સૂરધીર ગ્યાંની ભલા કરતા પરજિપગાર.	સં તીં	૭
ભવિજનના આદર થકી સદહિણા દિલમાંહિ,	સં	
આગમગચ્છતિ શુણનિહુ શ્રીમહિમા શુણુગાય.	સં તીં	૮
ભણિ શુણિ જે સાંભલિ સીઝિ વછિતકાજ,	સં	
યાતર સફલી તેહની પ્રણુમિ શ્રીજિનરાજ.	સં તીં	૯
વિજઈ શ્રીજિનરાજની કીરતિ દેસ મઝારિ.	સં	
સૂરધીર ગ્યાંની ભલા વાંણી અમૃતધાર.	સં તીં	૧૦
ખાવીસિ શ્રાવણુ પપિ ત્રીજ ભલી શુરવાર,	સં	
ગોદીમંડળુ ધ્યાંનથી રિદ્ધિ વૃદ્ધિ ભંડાર.	સં તીં	
શ્રી સંઘનિ જયકાર.	સં તીં	૧૧

૩૪

કદુકમતિયલાયાસાહવિરચિત

સૂરત ચૈત્યપરિપાટી.

પ્રણુમી પાસ જિણુંદના ચરણુકમલ ચિત લાય;
રચના ચૈત્યપ્રવાઠની રચસુ સુશુર પસાય.

૧ .

સુરતળાંદીરમે અછે જિહાં જિહાં જિનવિહાર,
નામ ઠામ કહી દાપણું તે સુણુજ્યો નરનારિ.

૨

દાહ પ્રથમ.

ચતુર સનેની મોહના, એ દેશી.

સુરતનગર સોહામણું સોહમણા જિનપ્રાસાદો રે;
ગોપીપુરામાહે નિરખંતા ઉપનો અધિક આહાદો રે.

૧

શ્રીજિનળાંજી જોહારીયે ધારીયે જિનમુખ ચ હો રે;
તારીયે આતમ આપણો વારીયે લવડખડ હો રે. શ્રીજિન૦

૨

પ્રથમ નમું આદિનાથને દેહરે ચૈત્ય ઉદારો રે;

ગિંજી ચૌહ આરસમે ધાતુમય ચિત ધારો રે. શ્રીજિન૦

૩

એકલમલ પંચતીરથી પાટલી નેં પટ બાણું રે;

સર્વ થઇ શત દોય નેં ગોહોત્તર અધિક વધાણું રે. શ્રીજિન૦

૪

બીજે શ્રીશાંતિનાથને દેહરે શ્રીજગદીસો રે;
 દાદસજિંઞ પાપાણુમેં પંચતીરથી ત્રીસો રે. શ્રીજિન૦ ૫
 એકલમલ પટ પાટલી એકતાલીસ વિરાજે રે;
 ગ્યાસી જિંઞ સર્વે થઈ જિનમંદીરમાંહે છાજે રે. શ્રીજિન૦ ૬
 ત્રીજે શ્રીધર્મનાથને દેહરામાંહેં સુણો સંતો રે;
 સુરજમંડણ પાસણ ભૂચરામાંહેં ભગવંતો રે. શ્રીજિન૦ ૭
 ચોવીસ જિંઞ પાપાણુમેં સાત રતનમેં દીપે રે;
 એકસો સીતેર ધાતુમેં નિરખંતા નયન ન છીપે રે. શ્રીજિન૦ ૮
 ચોથે સંભવનાથને પ્રાસાદે પ્રભુ લેખ્યા રે;
 એકવીસ જિંઞ પાપાણુમેં પૂજંતાં પાતક મેળ્યા રે. શ્રીજિન૦ ૯
 ચોવીસવટા પંચતીરથી એકલમલ પટ જાણો રે;
 એકસો છકોતેર ધાતુમેં સર્વ સધ્યાયે પ્રમાણો રે. શ્રીજિન૦ ૧૦
 પાંચમે શ્રીમહાવીરજી ભૂવનજિંઞ અતિ સોહે રે;
 પાંચ પ્રભૂ પાપાણુમેં નિરખતા ભવિમન ગોહે રે. શ્રીજિન૦ ૧૧
 એકલમલ પંચતીરથી પાટલીયે પ્રભુ ધારો રે;
 એકતાલીસ સર્વે થઈ ધાતુમય સુવિચારો રે. શ્રીજિન૦ ૧૨
 શ્રી ઘર ઘર દેરાસરતણી હવે કહું સધ્યા તેહો રે;
 સુરા રતનના ઘરથકી પચોતેર છે જોહો રે. શ્રીજિન૦ ૧૩
 તિહાં જિનજિંઞ સોહામણા ધાતુમે પાપાણો રે,
 સર્વ થઈ સવાપાંચસેં વાંદો ચતુર સુજાણો રે. શ્રીજિન૦ ૧૪
 ઢાલ પ્રથમ પૂરી થઈ પુરા કહ્યા પાંચ પ્રાસાદો રે;
 સાહાજી લાધો કહેં નિત્યપ્રતે રણજણુ ઘંટા નાદો રે. શ્રીજિન૦ ૧૫

કુંડા.

પંચોતેર દેરાસરે દેહરા પાંચ વિસાલ;
 સવાતેરસે જિંઞને વંદન કરૂં ત્રિકાલ.

૧

ખપાટીયાચકલાતણા દેહરાસર છે બેઠે;
અભિનંદન જિન દેહરે હવે હું પ્રણમુ તેહ.

૨

દાસ બીજી.

મુની માનસરાવર હંસલો, એ દેશી.

- ગોપીપુરાધક્રી પાધરા ચાલો અતુર મન લાયો રે;
પપાટીયેં અકલે જઈ વંદો શ્રીજિનરાયો રે. ૧
- શ્રીજિનજિંબ જોહારીયેં વારીયેં કુમતિકુસંગો રે;
મોહમિથ્યાત નીવારીયેં ધારીયેં જિનશુણુ રંગો રે. શ્રી૦ ૨
- પ્રથમ નમુ જિન દેહરે અભિનંદન જિનચંદો રે;
છયાસી જિંબ પાપાણુમેં ભાવસુ ભવિ વંદો રે. શ્રી૦ ૩
- ધાતુમેં સંધ્યા ઠહું દોયસત નેં અઝસદુ રે;
પાંચ રતનમેં સર્વેં થઈ તીનસયા શુણુસદુ રે. શ્રી૦ ૪
- ઘર ઘર દેરાસરતણી સંધ્યાયે ચોવીસો રે;
એકસો ખ્યાસી જિંબનેં પ્રણમીએ નિસદિસો રે. શ્રી૦ ૫
- તિહાંથી કેલાપીઠે જાઇયેં સરાસુધી મુજલો રે;
ઉગણીસ દેરાસરતણી જિંબસંધ્યા હવે જાલો રે. શ્રી૦ ૬
- દોયસયા પાંચ ઉપરે પ્રણમી કર્મનિકંદો રે;
કૃષ્ણજી વર્ધમાનને ઘરે પાસ ચિંતામણિ વંદો રે. શ્રી૦ ૭
- તિહાંથી વડાચૌટાણી જઈ જિનજિંબને વંદો રે;
વાઘજી ચીલંદાની પોલમેં લેલ્યા અજિત જિણુદો રે. શ્રી૦ ૮
- એકાદસ પાપાણુમેં ધાતુમેં તેર ધારો રે;
દેહરે શ્રીજિન પ્રણમતાં પામીએં ભવપારો રે. શ્રી૦ ૯
- સાહા કેસરીસંઘને ઘરે દેહરે એક વિસાલો રે,
મૂલનાયક પ્રણ વાંદીયેં અજિતજિણુદં ત્રિકાલો રે. શ્રી૦ ૧૦

એસી ણિંળ પાપાણમેં ધાતુમય હવિ સુણીયે રે;
 તણસે આસી ણિંળનેં પ્રણમી પાતક હણીયે રે. શ્રી૦ ૧૧
 વાઘણ વીલંદાની પોલથી વડે ચૌટે આવી રે;
 નાણાવટ સાપુરતણાં દેરાસર નમો લાવી રે. શ્રી૦ ૧૨
 સંખ્યાઈ સર્વેં થઈ દેરાસર શુણસટ્ટો રે;
 ણિંળ સંખ્યા સર્વેં મલી છસયને અડસટ્ટો રે. શ્રી૦ ૧૩
 નેમીસર જિન દેહરે પારેય પ્રેમણને પાસે રે;
 ઉપરેં સાંતિ સોહામણા પ્રણમુ અધિક ઉલાસે રે. શ્રી૦ ૧૪
 અધ ઉરધ સર્વેં થઈ આરસમેં ણિંળ પંચો રે;
 ચુમોતેર પ્રણુ ધાતુમેં તેહમાં નહી પલખંચો રે. શ્રી૦ ૧૫
 ઢાલ ખીણમાહે એ કહ્યાં દેહરા આર પ્રમાણો રે;
 દેરાસર સર્વેં થઈ એકસો ને દોય જણો રે. શ્રી૦ ૧૬

દુહા.

સરાયદી સાહાપુર લગેં ત્રિણુ જિનભૂવન ઉઠાર;
 એકસો દોય દેરાસરે વાંદો જગ આધાર. ૧
 ધાતુમેં આરસમેં ણિંળ અછે તિહાં જેહ;
 સાહાણ લાધો કહેં દોયસહસ લાવસું પ્રણમુ તેહ. ૨

ઢાલ ત્રીણ.

નવમી નિરજરા લાવના ચીત ચેતો રે. એ દેશી.

નાણાવટ સાપુરથદી ભવિ વંદો રે ચાલો ચતુર નરનારિ; ભવિ૦
 સોનીફલીયામાંહે જઈ લ૦ શ્રીજિનણિંળ જોહાર. લ૦ ૧
 લાલલાઈના ડેલા તાંઈ લ૦ દેરાસર છે ઇચ્ચાર; લ૦
 એકસો સતાવન ણિંળને લ૦ પ્રણમંતાં જયજયકાર. લ૦ ૨
 તિહાંથી વિલંદાવાડમાં લ૦ દેહરાસરમાંહે દેવ; લ૦
 સંખ્યાઈ ચૌદ સોહામણા લ૦ કીજેં નિત્યપ્રતેં સેવ. લ૦ ૩

ગિંઝ આરસના ધાતુમે' લાં એકસોને અઠવીસ;	૯૦
સરવાલે સરવે થઈ લાં લેટીયા શ્રીજગદીસ.	૯૦
તિહાંથી અમલીરાણુમે' લાં ગંધરપ ફલીયા મુઝાર;	૯૦
આઠ દેરાસર અતિલલા લાં યાત્રા કરો નરનારિ.	૯૦
ગિંઝ ઇકોતેર જિનતણા લાં નિરખંતા આણુંદ થાય;	૯૦
જિનપ્રતિમા જિન સારીથી લાં પૂજંતા પાપ પુલાય.	૯૦
સૂરત શહેરના ચૈત્યની લાં થઈ પુરણ જિનયાત્ર;	૯૦
તિહાંથી પુરામાંહે જઈ લાં યાત્રા કરો શુભપાત્ર.	૯૦
નવાપુરામાંહે દેહરે લાં સોલસમાં શાંતિનાથ;	૯૦
ભૂયરામાંહે પ્રભૂ લેટીયા લાં મૂલનાયક જગનાથ.	૯૦
ત્રણ ગિંઝ પાપાણુમે' લાં ધાતુમે' નવ સાર;	૯૦
દાદસ ગિંઝ જોહારતાં લાં ઉપનો હરપ અપાર.	૯૦
સૈદપુરાને દેહરે લાં હિંદરપુરામાંહે જોહ;	૯૦
એકાદસ દેરાસરે લાં જિનપ્રતિમા શુભ ગેહ.	૯૦
સંખ્યાઈ સર્વે થઈ લાં ગિંઝ એકસો વીસ;	૯૦
નગરથી ળાહિર પુરાતણા લાં લેટીયા ત્રિલોપન ઈસ.	૯૦
સુરતથી મનમોહસુ લાં જઈ રાનેર મુઝાર;	૯૦
શ્રીજિનજાંજાં જોહારીયે લાં તે મુણ્જો નરનારિ.	૯૦
ભૂયરે એક અછે તિહાં લાં ચૌદ દેરાસર સાર;	૯૦
એકસો ત્રહતાલીસ ગિંઝનઈ લાં પ્રણમીજે બહુ વાર.	૯૦
સોનીના ફલીયાયકી લાં જિનમદિર છે' એક;	૯૦
અઠાવન દેરાસરે લાં રાનેર તાઈ છેક.	૯૦
ઠાવ ત્રીજામાંહે એ કહી લાં ગિંઝ છસેય એકત્રીસ;	૯૦
સાહાજ લાપો કહે' સમરીયે' લાં ભાવસુ નિસદિસ.	૯૦

કુહા

સૂરતમાંહે ત્રણ ભૂયશ દેહરા દસ શ્રીકાર;	
દોયસય પણ્ણીસ છે દેહરાસર મનોહાર.	૧
સરવાલે સરવે થઇ જિંબ સંખ્યા કહું તેહ;	
તીન હજાર નવસે અધિક જોડોતેર પ્રણમું તેહ.	૨

ઢાલ ચોથી.

કનકકમલ પગલા કવે એ, એ દેશી.

યાત્રા સૂરત સહેરની એ કીધી અધિક ઉહાસ,	
ભવિજન સાંભલો એ;	
રાનેજતાંઈ ભાવસું એ પોહોતી મનતણી આસ.	૧૦ ૧
દેહરે દેશસરતણી એ જિનપ્રતિમા છે જેહ;	૧૦
રચના ચૈત્યપ્રવાહની એ સંખ્યાએ કહી તેહ.	૧૦ ૨
એકીકી ગુણતાં થકાં એ પ્રતિમા આર હંજાર;	૧૦
સરવાલે સર્વે થઇ એ સૂરત નગર મુઝાર.	૧૦ ૩
જિંબ પાપાણુ ને ધાતુમેં એ રતનમય છે જેહ;	૧૦
વિગતેસું હવે વર્ણવું એ નરનારી સુણો તેહ.	૧૦ ૪
પાંચસે જિંબ પાપાણુમેં એ માંહે રતનમય સાર;	૧૦
એકસો એક ચોવીસવટા એ ચૌમુખ પટ ચિતધાર.	૧૦ ૫
નવસેં દસ પંચ તીરથી એ પટ અઘ્યોતેર જાણ;	૧૦
નવસેં પ્યાસી પાટલી એ નવ તિહાં કમલમંડાણ.	૧૦ ૬
એકલમલ છ ઇચ્ચારસે એ અધિકી સડતાલીસ;	૧૦
સિદ્ધચક્ર કહ્યા દોયસે એ ઉપરે ગુણચાલીસ.	૧૦ ૭
ચોવીસવટાની ચોવીસગુણી એ પંચતીરથીની પંચ;	૧૦
અઢાણગણી કમલની એ ચૌમુખે ચોવીસ સંચ.	૧૦ ૮

એકલમલ સર્વે થઈ એ સહસ દસ એકતાલ;	૭૦
સૂરતમાંહે જિનખિંબને એ વંદન કૃત્ત્રિણકાલ.	૭૦ ૬
જિનપ્રતિમા જિન સારીખી એ સૂત્ર ઉવાઈ મુઝાર;	૭૦
રાયપસેની ઉવાંગમાં એ સૂરીઆલને અધિકાર.	૭૦ ૧૦
નિશ્ચેષા ચૌ જિનતણા એ શ્રીઅનુયોગદુયાર;	૭૦
ઠવણસત્ય જિનવર કહે' એ ઠાણાંગે મુવિઆર.	૭૦ ૧૧
શ્રીજિનપૂજા ચાલતી એ લાખી લગવર્ધઅંગ;	૭૦
જ્ઞાતાસૂત્રે કુપદી એ જિન પૂજે મનરંગ.	૭૦ ૧૨
ઈત્યાદિક સૂત્રે ઘણા એ જિનપ્રતિમા અધિકાર;	૭૦
સમકિત નિરમલ કારણી એ સિવમુખની જ્ઞાતાર.	૭૦ ૧૩
ઉથાપક જિનખિંબના એ તેહનો સંગ નિવાર;	૭૦
સંકા કંપ્યા પરિહરી એ જિન પૂજે નરનારિ.	૭૦ ૧૪
ચોથી ચૈત્યપ્રવાડની એ ઢાલ થઈ મુખમાણ;	૭૦
સાહાજ લાધો કહે જેહ ભણે એ તસ ઘરે કોડ કલ્યાણ.	૭૦ ૧૫

દુહા.

જેણી રીતે જિમ સાંભણુ સંખ્યા કીધી તેહ;	
અધિકુ ઉછૂ જે હોય મિચ્છાદુકક તેહ.	૧
સતરસેં ત્રાણલગેં યાત્રા કરી મનકોડ;	
વર્તમાન જિનખિંબની યુગતે કીધી જોડ.	૨

ઢાલ.

સગ ધન્યાસી.

ધમ ધનો ધણને સમજાવે, એ દેશી.

યાત્રા સૂરતખિંદીર કેરી કીધી સેરી સેરી જી,
ટાલી લવોલવ જ્રમની ફેરી સિવરમણી થઈ ને રીજી જી.

ઇણીપરે શ્રીજિનખિંબ જોહાર્યા દુરીગતના દુષ વાર્યા હ;
 આતમગુણ અનુભવસુ વિચાર્યા એ પ્રમૂ તારણહારા હ. ઇં ૨
 સમકિત સુદ્ધ દસા આરોપી કુમતિલતા જડ કાપી હ;
 દીરત તેહની જગમાં બ્યાપી જેણે જિનપ્રતિમા થાપી હ. ઇં ૩
 આગમ અધ્યાતમના અંગી સ્યાદવાદ સતસંગી હ;
 નય પ્રમાણ જણે સમજાંગી તે જિનપ્રતિમા રંગી હ. ઇં ૪
 જિનપ્રતિમા જિન સરીખી જાણી લાવસુ પૂજે પ્રાણી હ;
 સીવસુખની સાચી સહિનાણી લાખી ગુણધર વાણી હ. ઇં ૫
 જિનગુણ સમ નિજગુણ અવધારી જિનપ્રતિમા સુખકારી હ;
 ઉપાદાનમાહેં સુવિચારી નિમત્ય સખલ ઉપગારી હ. ઇં ૬
 ઠટ્ટકગછેં ઠસ્યાણુ વિરાજે સાહા લહુણ ગુણચંદા હ;
 થોલણુસી તસ પાટ પ્રભાવિક પંડિતમાંહે દિણંદા હ. ઇં ૭
 સંવત સતર ત્રાણ્યા વરસેં રહી સૂરત ચોમાસે હ;
 માગસિર વદિ દશમી ગુરવારે રચીઉ સ્તવન ઉઠાસે હ. ઇં ૮
 તપગણનાયક સુજન સુલાયક વિજયદયાસૂરિરાજે હ;
 સાહા લાલચંદતણા આગ્રહથી રચના અધિક વિરાજે હ. ઇં ૯
 અધિકું ઉછૂ જે હોય એહમાં શુદ્ધ કરબ્યો કવિરાયા હ;
 સાહાજ લાખો કહે સૂરતમાંહે હરખસુ જિનગુણ ગાયા હ. ઇં ૧૦

ઇતિ શ્રીસૂરતનગરની ચૈત્યપ્રવાહની. સંખ્યાનું સ્તવન સંપૂ-
 ર્ણ સર્વગાથા ૮૧ શ્રીસૂરતમધે દેહરા ૧૦ છે દેરાસર ૨૩૫ ભૂ-
 યરા ૩ પ્રતિમા એકેકી ગણતા ૩૯૭૮ પંચતીરથીની ૫ ચોવીસવટાની
 ૨૪ એકલમલ ૫૮ પાટલો સિદ્ધચક્ર કમલ ચૌમુખ સર્વે થઇને
 ૧૦૦૪૧ છઇ.

૩૪

પં૦—કલ્યાણસાગરવિરચિત
પાર્શ્વનાથચૈત્યપરિપાઠી.

ગાડી ખરતા પૂરવે, એ દાલ.

ભગવતી ભારતી ચિત્ત ધરી હું શુભ ગાણું હો પાસજિણુંદ; ૧
સંધેસરપુર રાજ્યો સુઝ સાહિબ હો તું નયણાનંદ.
સંધેસર સુખ પૂરવે પ્રભુ પારસ હો નાથ જિણુંદ;
અસરણ સરણો તાહરો તુઝ પ્રભુમઈ હો સુરનરવંદ. સંધે૦ ૨
સેતુંજે રૈવતગિરિ પંલાતિ હો પાસ જિણુંદ;
ઘોઘે નવધંડ રાજિઓ માડરીઓ હો તું ત્રિભુવનચંદ. સં૦ ૩
જરાઉલિ જગમે જગતો સૂરતિમઈ હો દીપઈ સુખકંદ;
મહિમાવાદે તું જયો દીવે એ દો દીઈ આણુંદ. સં૦ ૪
માંડલિ મહિમા તાહરો પંચાસર હો પૂરે મન આસ;
પાટણમે તું પરગડો અહમદાવાદે હો દીપઈ શ્રીપાસ. સં૦ ૫
મહિસાણે મહિમા ઘણો પાટણપુર હો તું ત્રિભુવનભાણુ;
સીધપુરે તું સુપકરે વડાલી હો કહિઈ જગન્નાથુ. સં૦ ૬
પોસીને પરતિષ પ્રભૂ સાળલીઈ હો સાચો સુખકાર;
ઈડરનયરે અભિનવો અહમદાનગરે હો આપે ભવપાર. સં૦ ૭
અગીઝરો અતિસય ઘણો કલ્લોલે હો કહીઈ જિનનાહ;
લોહણ લખમી પૂરવઈ સાગવાડે હો સાચો જગનાહ. સં૦ ૮
હૂંગરપુરમે દીપતો વડપદે હો વાટિં રખવાલ;

વંસવાલેં વાસઈ વસે જાઉરેં મેં હો જિન ઝાકઝમાલ. સં૦ ૯
 સમીનો સાહિબ મિટ્યો આહુકમેં હો અવિહરિ દાતાર;
 ઉદયપુરઈ ઉદયાકર દિલવાઈ હો તું દીનદયાલ. સં૦ ૧૦
 નાગદ્રહે નામઈ સદા ભૂતાલેં હો લવિઅણ હિતકાર;
 ગોશુદે નઈ નવપદ્મવઈ ભોઆણુઈ હો તું ધન દાતાર. સં૦ ૧૧
 કરહેઈ કામિતિ દિયઈ અણાંદો હો આપે સુખવૃંદ;
 એકલમલ અંવેલરમેં લાનુમતી હો મહિમામેં કંદ. સં૦ ૧૨
 પહાંગઈ પ્રણમું સદા વધનોરે હો વાઘઈ આણુંદ;
 લાકોલઈ લલ લેટીઓ ચિંતામણી હો તું આગરે સુકાય;
 નવલયો નામે સદા અહિછતેં હો દીઠે મુપ થાય. સં૦ ૧૩
 વાણારસી હો નગરી લલી જિહાં જન્મ્યા હો પાસકુમાર;
 સમેતસિપરઈ જઈ કરી પ્રભુ પહુતા હો મુગતિ મઝારિ. સં૦ ૧૪
 મોરિલા ગામેં અમીઝરો કિસનગદઈ હો ચિંતામણી પાસ;
 ભીડભંજણુ ભગવાનજી મનમોહન હો મન પૂરે આસ. સં૦ ૧૫
 અંતરીક દૂકડેસરઈ અવંતી હો શ્રીમગસી પાસ;
 રામપુરઈ રલીયામણો મંડલિગદ હો રાયરાંણા દાસ. સં૦ ૧૬
 મેહતઈ નગર મુહામણો ફલવર્ધિ હો તું તરકરમાર;
 નાગોરઈ નામઈ સદા વિક્રમપુર હો તું હિ જયકાર. સં૦ ૧૭
 જેસલમેરેં તું જાગતો તિમરીપુર હો તું રપવાલ;
 મંડોવર મહિમા ઘણો યોધનયરઈ હો તું સુખકાર. સં૦ ૧૮
 વાગોરઈ અંતરઈ નમું વાડીઈ હો શ્રીપાસજિણુંદ;
 નીંળાજઈ નવવિધિ દીધઈ અઝારઈ હો દાઠઈ આણુંદ. સં૦ ૧૯
 સોઝિતમાંહિ સુંદર પાલી હો પરમેસર પાસ;
 નવલયો નામે જયો વીરહાવાસ હો પૂરઈ જગ આસ. સં૦ ૨૦
 જાદોરે જગ જાગતો સરવાડે હો સેવક સાધાર;
 લિનમાલેં મહિમા ઘણો ગોડી જિન હો સુખનો દાતાર. સં૦ ૨૧
 વીઝેવે વલી વાલહો શ્રીવરકાણેં હો તું કાંમ બયદું;
 સાદીઈ સાનિધિ કરે તીન મૂરતિ હો લવિઅણ જણુ ઈદું. સં૦ ૨૨

રાણપુરંઈ જગ જાગતો માદામેં હો તું મહિમામેરૂ;
 છેછલીઈ સીરાહીઈ વીકાનેરે હો દીજી સળ જેર. સં ૦ ૨૩
 આબૂગઢમે લેટીયો અચલગઢમાં હો શ્રીજિન નાંમ;
 રાવણ મનમાં સાંભર્યો અલવરપુર હો ગેઠો પ્રભુ ઠાંમ. સં ૦ ૨૪
 મથુરા માલપુરંઈ લલો અંટાલી હો અરિગંજણનાહ;
 ટુંક તોડઈ ઘંટાલીઈ રણથંભેર હો આપે તું ણાહ. સં ૦ ૨૫
 ચેલણપાસ વીઝીલીઈ ઠીકરીયો હો સુપસંપતિગેહ;
 ચાણુસમાં ચિહું પડં જયો ગુઆલેરે હો મહિમામેહ. સં ૦ ૨૬
 દોલતાવાદેં દીપતો અંપાપુર હો ચિંતિતદાતાર;
 બાહુડમેં રે વીનવું કલિકુડે હો કલપતરૂ સાર. સં ૦ ૨૭
 મેરૂસિખર નંદીસરે રચકાદિક હો ઇમ ઠાંમ અનેક;
 ઠામિઠામિ તુજને નમું પ્રાત ઉઠિ હો મનિ ધરિ વિવેક. સં ૦ ૨૮
 એકસો આઠેં આગલા એ તીરથ હો જગના સાધાર;
 રકવડીયાં રખા કરઈ લડથડીઆં હો લ્યેં તુંહિજ સાર. સં ૦ ૨૯
 વાટ ઘાટ રખા કરે ભય પીડ્યાં હો સેવક સાધાર;
 ભાવઠિલંજને ભય હરે ભવસાયર હો ઉતારઈ પાર. સં ૦ ૩૦
 અહુનિસિ સેવું સાહિબો ધરિ મનમાં હો પ્રભુ તાહરો ધ્યાન;
 અહુનિસિ સૂતાં જાગતાં ગુણ ગાવું હો જિન તાહરા ગાન. સં ૦ ૩૧
 અદ મહા ભય દૂરે કરેં પૂરઈ મનની હો વંછિત આસ;
 ઋદ્ધિ વૃદ્ધિ સુખ સંપદા ગુજ દીજી હો સંપેસર પાસ. સં ૦ ૩૨
 ઇહભવિ પરભવિ માહરઈ પરમેસર હો તું પ્રાણ આધાર;
 ણાલક જાણી આપણો સુખ દીજી હો સેવક સાધાર. સં ૦ ૩૩
 હિન હિન દોલત દીલઈ વલી દીજી હો સમકિત દાન;
 બુધ ચારિત્રસાગર ગુરૂ શિષ્ય વીનવઈ હો પ્રભુ ઇમ કલ્યાણ. સં ૦ ૩૪
 કલશ.

ઇમ ગામિ ઠામિ પાસ નામિ નગર તીરથ જગધણી,
 જિન નાંમ જાણી લાવ આણી પાસ પડિમા મેં ગુણી;
 તપગચ્છદીપક મોહજીપક વિજયપ્રભસૂરીસરો,
 બુધ ચારિત્રસાગર શિષ્યસેવક 'કલ્યાણસાગર' જયકરો. ૩૫

॥ अहम् ॥

पं०—सौभाग्यविजयविरचित

तीर्थमाला.

दूहा.

- आखुं दहाई आगरे प्रणुमुं पास निषुं द;
 चिंतामणि चिंताहरणु केवलज्ञान दिषुं द. १
- समई सारदसाभिनि जिनवाणी सुधदाय;
 नस प्रसाद कवियष्टतणी वाणी निर्मल आय. २
- प्रणुभि श्रीगुरुचरणयुग आखि अधिक उच्छास;
 तीर्थमाल पूरवतणी करस्थों वचन विलास. ३
- जिह्वा जिह्वा श्रीजिनराजनां कल्याणुक कडेवाय;
 निज नयले निरप्यां जिके देश गांभ नें ठाय. ४
- कहिरुं ते सधलां जिके सुखल्यो अतुर सुलक्ष;
 'सुखतां तीर्थमालनें जनम हुवे सुप्रभाष. ५

॥ छंद १ ॥

सुगुण सनेडी मेरे लावा, ओ देशी.

- अधिक प्रतापि आगरे सोहे श्रीचिंतामणि जनमन मोहे;
 संवत सोलसें ओगणुम्यालीसई श्रीगुरु हीरविजई सुगगिसई. ६

કીધી પ્રતિષ્ઠા પાસજિ સાર પરથેં ધન સાહ માનસિંધ ઉદાર;
 તે ચિંતામણિ પાસજિ સ્વામી વંદા આગરેં આણુંદ પામી. ૭
 ચોમુપ મહીયલમાંહિં પ્રસિદ્ધો ચંદ્રપાલ સંઘવિયેં કીધો;
 શ્રીસીમંધર વંદુ પાયા હીરાનંદ મુદ્રીમ ભરાયા. ૮
 સંકટભંજન પાસ ગિરાજેં તગાતણી જાળરેં છાજેં;
 ચોતિકટકલેં બંદઓ પાયા વાસુપૂજ્ય જિનવર મન ભાયા. ૯
 ઇમ દેહરાસર દેહરાં સાર વંદાં ગિંબ અનેક પ્રકાર;
 કરિ ચોમાસા આગરામાંહિં પૂરવ દેવણુ મન ઉજાહિં. ૧૦
 પંચકલ્યાણક ભૂમિ વંદીજેં અલગ્યો ચિંતજો દરશણુ કીજેં;
 ગીતારથ ગુરૂ પુસ્તક ભાપી તે જોવા મન થયો અલિલાપી. ૧૧
 ક્યો ચોમાસો સત્તર છયાલિસેં શ્રીવિજયપ્રભ ગુરૂ આદેસઈ;
 આગરાથી શુભદિન સુભવાર જમુનાં ઉત્તરી આવ્યા પાર. ૧૨
 પાતિસાહી મહિમાઈ ભણ્યો તપગચ્છ પોપધશાલ વપાણ્યો;
 દેહરાસરના દેવ જુહારી પીરોભવાદ આયા સુધકારી. ૧૩
 તિહાંથી દક્ષણદિશિ સુવિચારી ગાઉ એક ભૂમિ સુધકારી;
 ચંદવાડિમાંહિં સુપદાતા ચંદ્રપ્રભ વંદો વિખ્યાતા. ૧૪
 સ્ફટિક રતનની મૂરતિ સોહેં ભવિજનનાં દીઠાં મન મોહેં;
 તે વંદી પીરોભવાદ આવ્યા ભણી મન આરુહાદ. ૧૫
 તિહાંથી છ કોસ સકુરાવાદ જિહાં શ્રાવકના ધવલ પ્રાસાદ;
 કોરડા જિહાંનાવાદ વિચારો ઇહાં સમવાય દિગંબર ધારો. ૧૬
 તિહાંથી કડા માણકપુર કહીજેં અંતરાલિ ગંગાજી વહીજેં;
 જયચંદ પાંચુલો રાજા પ્રસિદ્ધો કોટ સળલ કડામાંહિ કીધો. ૧૭
 દારાનગર સાહિબદપુર આયા દેવી શ્રાવક ગુરૂ મન ભાયા;
 ગંગાજી તટ નગરી વિચાલ પણિ એક પોટિ નહિં પોસાલ. ૧૮
 કોઈ ક્રુમતિ રહ્યો તિણુ ગામઈ સળલ ઉપાધિ કરી તિણુ ઠાંમઈ;
 લાલચી અધશગી અરીત ઉપાસિરાની કરાવી મસીત. ૧૯

દૂહા.

નગર ભલા શ્રાવક ભલા ધર્મવંત સુવિચાર;

એક ધર્મશાલા વિના કઠિન ધર્મ વ્યવહાર.

૨૦

તે જાણી શ્રાવક સુણો ઘો વસતિનો દાંન;

કદપસૂત્રમાંહે લાપીઓ વસતીદાંન સુપ્રધાન.

૨૧

॥ દાહ ૨ ॥

બહિનિ રહિ ન સકિ તિમેં જિ, એ દેશી.

સાહિજાદપુરથી સુણો છ દક્ષણ દિશિ સુપકાર;

મહુઆ ગાંમ વખાંણીઈ છ ત્રિણ કોશ ઉદાર રે.

૧

પ્રાણી વાણી શ્રીજિન સાર, પુંડચાડે ભવપાર રે.

પ્રાં-આં.

જિનવર દોય જૂના હતા છ હિવેં તે કામ કહેવાય;

મૃગાવતી કેવલ લક્ષો છ વલિ સુચરણ નમાય રે.

પ્રાં ૨

ચંદનખાલા પણ લહે છ નિરમલ કેવલનાણ;

તિહાંથી નવકોસેં હુવેં છ નયરી કુસંખી કાંણ રે.

પ્રાં ૩

જનનાતટિ ઉપરિ વસઈ છ જનમપૂરી જિનરાજ;

પદ્મપ્રભુ તિહાં અવતર્યાં છ તિણેં કોસંખી કહેં આજ રે.

પ્રાં ૪

છરણ છે જિનદેહરે છ પ્રતિમા સુંદર સાજ;

ચંદનખાલા પણિ ઈહાં છ ષાકુલ દીધા છાજ રે.

પ્રાં ૫

વૃષ્ટિ ખાર કોડહતાથી છ સોવન કેરે રે જાણ;

ઋષિ અનાથી રૂઝડો છ ઇણ કોસંખી વખાંણ રે.

પ્રાં ૬

નયણ વેદના જેહનેં છ રહીય છમાસી રે સીમ;

વયરાગેં સંયમ લીયો છ વેદન મિટિયાં તેમ રે.

પ્રાં ૭

શ્રેણિક રાજ પાંમિયો છ પહેલો સમક્ષિત સાર;

એ મુનિદર્શન દેખીનેં છ સફલ કીયો અવનાર રે.

પ્રાં ૮

તે તીરથનેં લોટીનેં છ આબ્યા ઉલટ અંગ;

સાહિજાદપુરથી હિવેં છ પુરૂષ દેષણ રંગ રે.

પ્રાં ૯

દૂહા.

સાહિબદપુર નગરમાં વંદાં જિંઞ ઉદાર;
નિત પૂજેં જિનરાજને પૂરણમદ્ધ સુવિચાર. ૧
આગરાનગરથી માંદિને સાહિબદપુર તાંહિં;
ઝોસવાલ શાવક નહિ કોઈ મારગમાંહિ. ૨

॥ ઢાલ ૩ ॥

કપૂર હોઇ અતિ ઉજડું રે, એ દેશી.

પનરકોસેં પરગડો રે તીર્થ પ્રયાગ પ્રસિદ્ધ;
જવન અકળાર પાતિસા રે ઇલાવાસ નાંમ કિદ્દ રે. ૧
સગ્યાનિ, ધરિ જિન વચન પ્રતીત; એ સમક્રિતની રીત રે;
પ્રાણી ધરિં સં ૨

અરણિકાપૂત્ર નાંમ જાંણુજો રે આચારજ ગુણધાર;
પુદ્ગૂલા વચને કરી રે ઉતરેં ગંગાપાર રે. સં ૩

પૂરવલવના વચરથી રે દેવ કરે ઉપસર્ગ;
કેવલ સમલાવેં લહેં રે મુખ પામેં અપવર્ગ રે. સં ૪

તે દિનથી મહિમા વધ્યો રે એ તીરથનો ઉદાર;
ગંગા જમુના સરમતી રે ત્રણે મલિ જિહાં ધાર રે. સં ૫

એ અધિકારહુ જાણુજો રે પરિશિષ્ટપર્વ મઝાર;
ઉપદેશમાલાઈ કહ્યો રે એ મોટો અધિકાર રે. સં ૬

મકરસુરજેં નાહેં ઘણા રે મિથ્યાતિ મન લાય;
કુશુર કુદેવેં લોલબ્યા રે કાપે ગલાં તિથેં ઠાય રે. સં ૭

ત્રિવેણી સ્નાંને કરી રે માનેં પવિત્ર શરીર;
અંતરંગ મલ નવિ ટલેં રે નાહ્યાં નિર્મલ નીર રે. સં ૮

અપયવડ છેં તિહાં કનેં રે જેહની જડ પાતાલ;

તાસતલે પગલાં હુતાં રે ઋષભજીનાં સુવિશાલ રે. સં ૯
 શ્રીઆદિસર પારણા રે વડતલેં કીધો ગ્રેમ,
 ગીતારથ વચને સુણ્યો રે નિશ્ચે કહીધ કેમ રે. સં ૧૦
 સવત સોલ અડતાલિસે રે અકમર કેરે રાજ,
 રાયકત્યાણુ કુબુધિધ રે તિહાં થાપ્યા શિવસાજ રે. સં ૧૧
 તે દિનથી માડિ કરી રે પૂજે મિથ્યાતિલોક,
 તે થાંનક અવરગના રે રાજ્યમાંહિ થયો ફેક રે. સં ૧૨
 જોહવા પ્રયાગને દેખિને રે આળ્યા ગગા પાર;
 જૂસીને ઘાટે ચઢી રે કાસીનિ સુવિચાર રે. સં ૧૩
 દેશ ભલા દોય વાટમાં રે વિષમ વઠો એ દેશ,
 નિવડ રાગ ને દ્રેપથી રે જોહવો ગ્રથી પ્રવેશ રે. સં ૧૪
 ઠાસ આલીમ પ્રયાગથી, રે વાણારસી વિખ્યાત,
 અતરાલ એ દેશની રે થોડિસી કહી વાત રે. સં ૧૫

દૂહા.

રૂપ્યો નગર સુહામણો વાણારમી વિલાસ,
 ધવલ ગેહો વપાંણના ઉચા અતિ વિગેસ ૧
 તિણુ નગરિ લેલુપુરો તિહાં ભાટનાં ગેહ,
 પ્રતિમા પાસ જિણુદની પૂજે પૂરણુ નેહ ૨

॥ ઢાલ ૪ ॥

ગોત સાદિગ હો શ્રીશીતનનાથ કે, એ દેશી.

એક વરણા હો હુણ આસા નાંમ કે દોય નદિ મધ્ય ભાગમે ૭,
 વસી વાડુ દો નગરીનો નાંમ કે કીધો વાણારમી રામીધ ૧
 મટ દરસન હો જે કહિયે ભાષિ કે તે સઘલા તિહાં પામ્યો ૭,
 પાપ હી હો સુહી જટાધાર કે ગજાતટ નિત નાહિયે ૨

શિવસેવક હો સેવે શિવલિંગિ કેં વેદાંતિ બ્રહ્મા વસેં છ;
 બુદ્ધિહિતા હો બોધમતની વાત કેં કરતા નેહયાયક લજેં છ. ૩
 મીમાંસક હો માનઈ પટકર્મ કેં ભરમ ભર્યા માંહિં કરેં છ;
 સહુ દરસણુ હો માંહિં નિરદોષ કેં જે નિત ભવસાયર તરેં છ. ૪
 હરિહર હો કરતા જલ સ્નાન કેં પૂજા કરેં શિવલિંગની છ;
 વલી ચઉમુખ હો બ્રહ્મા નેં ગણેશ કેં કાંમિનિ સહુનેં સંગનિ છ. ૫
 કામ્પીમાંહિં હો વાસી જે કાગ કેં મૂઓ મુગતિ પામેં સહી છ;
 ઇત્યાદિક હો મિથ્યાત્વીની વાત કેં કલિયુગ તિણુ નગરી લહી છ. ૬
 જિહાં જનમ્યા હો શ્રીસુપાસ નેં પાસ કેં કટ્યાણુક જિનરાજનાં છ;
 થયાં ઇણુ પુરેં હો તિણુ લણિયેં પવિત્ર કેં ફરસે જે જિનરાજનાં છ. ૭
 એ તીરથ હો હુતો જૈનનો જાંણ કેં કાલેં મિથ્યાત્વ વધ્યો ઘણો છ;
 જિનધર્મના હો નિંદક બહુ લોક કેં શુણુકાણુ પહેંલું ગિણો છ. ૮
 ઇણુ નગરી હો રાજા હરિચંદ કેં વાચાપાલણુ પ્રેમસ્થું છ;
 પાંણી લરિઓ હો ચંડાલનેં ગેહ કેં ચૂકો ન આપણા નીમસ્થું છ. ૯
 કાસીથી હો ત્રિણુ કોસ સાર કેં સોલેં તે સ્ત્રીહુપુરી લલી છ;
 જિહાં જનમ્યા હો શ્રીમેયાંસજિણુંદ કેં પગલાં પૂજેં મન રૂલિ છ. ૧૦
 તિણુ પાસેં હો ચંડમાધવ નાંમ કેં કહેં પ્રથમ શુણુકાંણિઈ છ;
 તિણું કાંમેં હો ચંદ્રપુરી નાંમ કેં જનમ ચંદ્રપ્રભ જાણીઈ છ. ૧૧
 તીરથની હો ફરસીઈ ભૂમિ કેં ગંગાપારેં આવિયા છ;
 કુશલેસ્થુ હો પુંહતા પરસિદ્ધ કેં કર્મનાસા તટ પાવિયાં છ. ૧૨
 મિથ્યાત્વી હો તિણું તટનિ તોય કેં પગ જોલેં નહિં કો કદા છ;
 કહે જલનો હો પરસંગ પ્રમાણુ કેં તીરથ હોવે વિરથા સદા છ. ૧૩
 તિહાંથી હો સહસ્રરા ગાંમ કેં સગલ તલાવ છે સોહતો છ;
 થયો સેરસા હો ખાતિસાહ પઠાણુ કેં તાસ જનમ કાંમ એ હુતો છ; ૧૪
 અનુક્રમેં હો સોવન નદિ ઘાટ કે વાટવહેં પટણુતણી છ;

જિહાં વીરનો હો વલગો રહ્યો વસ્ત્ર કેં સ્વર્ણવાલકા તે ભણી ૭. ૧૫
 વડ વિસ્તારેં હો નદિનો પાટ કેં ત્રિણ કોસ થકો તદા ૭;
 એક વાટેં હો ગયા દિશિ બાય કેં અટવિ દુપદાયક સદા ૭. ૧૬

દૂહા.

કોસ એંસી કાશી થકી પટણા લોકપ્રસિદ્ધ;
 પાડલિપુર વર મૂલગો નામ ઉદાર્ધ કિદ્ધ.

૧

॥ ઢાલ 'પ' ॥

દાન કહે જગ હું વડો, એ દેશી.

ઉત્પતિ પટણા નગરની સુણને શાસ્ત્ર મંજાર, હો સુંદર;
 શ્રેણિકપુત્ર કોણિકતણો રાજ્ય અંખામાં સાર હો. સુંદર ૧
 સુણને સુગર વાંણી સદા આંણી ભાવ ઉદાર હો; સું
 ગુરૂ વિના ગ્યાન ન પાંખીઈ છે ગુરૂ ગ્યાન દાતાર હો. સું સું આંર
 નાંમ ઉદાર્ધ રૂઝડો કોણિકનો અંગજાત હો; સું
 તાતમરણથી મન વિષઈ રાજ્ય તિહાં ન સુહાત હો. સું સું ૩
 મંત્રીસર રાય વીનંચો કરો નવનગરી મંડાણ હો; સું
 ગંગા તટ જોતાં થકાં આયા સેવક રાય આણ હો. સું સું ૪
 અરણિકાપુત્રની યોપરી વહતી ગંગા વાર હો; સું
 તિણમેં પાડલી નીપની તે દેખી નિરધાર હો. સું સું ૫
 મન્ન કીઓ મંત્રીસર ઇણે તટ કીજેં વાસ હો; સું
 પાડલી કૂલી પરગડી ઉદય હોર્યેં ઉદાસ હો. સું સું ૬
 નગર વસાંચો રૂઝડો રાજા પ્રસન્ન કાજ હો; સું
 પાડલીપુર નાંમ થાપીઓ પટણા પ્રસિદ્ધ છે આજ હો. સું સું ૭
 પ્રથમ રાજા એ નગરમાં હુજો ઉદાર્ધ ઉદાર હો; સું
 હેમાચાર્ય ઉપદેશથી પરિશિષ્ટપર્વ મંજાર હો. સું સું ૮

તદનંતર નવનદ દુઆ ઇણ નગરીમાં રાય હો; સું
 લોભાલોભ લાગા થકા ધન કીધા ઇક કાય હો. સું સું ૯
 અંદ્રગુપતિ પણ ઇહાં થયો મંત્રી આણ્યાયક જાસ હો; સું
 શ્રાવક શુદ્ધસમકિત ધરે ચિત જિનધર્મ પ્રકાશ હો. સું સું ૧૦
 દોઈ દેહસં થાં નગરમાં એક વેગમપુર સાર હો; સું
 થૂલ દુતો ગુર હીરનો છે પગલાં સુપકાર હો. સું સું ૧૧
 પંથ પહાડિ પરગડી જિહાં છે ઇટની ખાંણ હો; સું
 તેહને ગુરુમુખ સાંભલી મંદ પહાડિ જાંણ હો. સું સું ૧૨
 સેક સુદર્શન તિહાં થયો કેવલજ્ઞાન ઉદાર હો; સું
 ઉપસર્ગ અભયાઈ પ્રીયો સહિયો પિમાલંકાર હો. સું સું ૧૩
 તિણ થાનકમાં થૂલ છે નમિઈ મન વચ કાય હો; સું
 પૂજે પગલાં પ્રીતિસું કેવલજ્ઞાનની જ્ય હો. સું સું ૧૪
 શ્લિભદ્ર પણ ઇણ પુરી અવતરિયા પ્રહાર્યાર હો; સું
 કાશ્યા પ્રતિજોષી ભલી કીધી શ્રાવિકા સાર હો. સું સું ૧૫
 ઇમ અનેક ઇહાં દુઆ પુહવી પુરુષ વિખ્યાત હો; સું
 હિવે કહરુસું સમેતશિવરની જાત્રા જાવાની વાત હો. સું સું ૧૬
 શ્રાવક પટણા નગરમાં ધરમી ને ધનવંત હો; સું
 સામગ્રિ હીઈ પંથની સાધુ સેવા કરે સંત હો. સું સું ૧૭

દ્વિતી,

પટણાથી એક પૂર્વદિશે દૂલ દક્ષણ વાટ;
 જે દક્ષિણ દિશિ પંથ છે તિહાં વિષમા છે ઘાટ. ૧
 પહેલી પૂરવની કહું વાત વાટની જેહ;
 સુણને આલસ છોડિને આણી અવિહુલ નેહ. ૨
 ત્રિણ ટ્રેસે પટણાથકી કુતુઓ નગર સુહાંમ
 દિગપટ સામગ્રી તિહાં સહુ પામે વિસરાંમ. ૩

॥ ઢાલ ૬ ॥

મંગલ કમલાના કંદની; એ દેશી.

- પટણાથી કોસ પંચાસ રે વૈકુંઠપુરી સુલ ત્રાસ રે;
શ્રાવક સેવે જિનરાજ રે દેહરાસર વંધા પાજ રે. ૧
- તિહાંથી દશ કોસે જાણુ રે ગામ નામે ચાઠ વખાણુ એ;
ભગવતદાસ શ્રીમાલ રે નિત પૂજા કરે સુવિથાલ રે. ૨
- દેહરાસર દેવ જુહાર રે વઘી રચણુની પ્રતિમા નિહાર રે;
વંદી જિનજીના પાય રે જસ વંધાં શિવસુખ થાય રે. ૩
- ગંગાજીને મધ્યભાગ રે એક ડુંગરી દીસે ઉઠાર રે;
તિહાં દેહરી એક પવિત્ર રે પ્રતિમા જિન પ્રથમની નીત રે. ૪
- કહે અષ્ટાવટની રીત રે ગંગા મધ્ય થઇયે પ્રતીત રે;
મિથ્યાતિ જ્ઞાન વિચાર રે માંને ઉરવાહે નિરધાર રે. ૫
- તિહાંથી દક્ષિણ કોસ ત્રીસ રે જિહાં વૈજનાથ છે ઇસ રે;
કાવડિયા ગંગા નીર રે લેઢાઈ લેઈ શરીર રે. ૬
- તે જિહાં ગિરાંથી જળ જાય રે દશ કોસે મારગ થાય રે;
અંપા ભાગલપુર કહેવાય રે વાસપૂજ્ય જનમ તિહાં ઠાય રે. ૭
- અંપામાં એક પ્રાસાદ રે શ્રીવાસપૂજ્ય ઉઠાર રે;
પૂજ્યા પ્રભુજીના પાય રે કીધી નિજ નિર્મલ કાય રે. ૮
- અંપા ભાગલપૂર અંતરાલ રે એક કોશતણો છે વિચાલ રે;
વીચે કરણરાયનો કોટ રે વહે ગંગાજી તસ ઓટ રે. ૯
- કોટ દક્ષિણ પાસ વિશાલ રે જિહાં જિન પ્રાસાદ રસાલ રે;
મોટા ઢોઈ માણુકથાલ રે દેવી મન થયો અચાલ રે. ૧૦
- તિહાંના વાસી ને લોક રે જોલે વાણી ઇહાં ઇમ ફેલ રે;
એ વિજ્ઞાપાદકા જાણુ રે અતિ જીરણુ છે કમઠાંણુ રે. ૧૧
- તિહાં થાંભની કામ હોય રે પંચ કટ્યાણુક જિન જોય રે;
ઉદાર થયા ઇણુ કામ રે કહિઈ કિણુ કિણુરા નામ રે. ૧૨

તદનંતર નવન દ દુઆ ઇવુ નગરીમાં રાય હો; સું
 લોભાલોભ લાગા ચકા ધન કીધા ઇક ઠાય હો. સું સું ૯
 અંદ્રશુપતિ પવુ ઇહાં થયો મંત્રી ચાણાચકલસ હો; સું
 શ્રાવક શુદ્ધસમકિત ધરે ચિત જિનધર્મ પ્રકાસ હો. સું સું ૧૦
 દોઈ દેહરાં થાં નગરમાં એક વેગમયુર સાર હો; સું
 થૂલ હુતો શુર હીરનો છે પગલાં સુષકાર હો. સું સું ૧૧
 પંથ પહાડિ પરગડી જિહાં છે ઇટની આંણ હો; સું
 તેહને શુરસુપ સાંભલી મંદ પહાડિ જાંણ હો. સું સું ૧૨
 સેક સુદર્શન તિહાં થયો કેવલજ્ઞાન ઉદાર હો; સું
 ઉપસર્ગ અભયાઇ કીયો સહિયો પિમાભંડાર હો. સું સું ૧૩
 તિણુ થાનકમાં થૂલ છે નમિઈ મન વચ કાય હો; સું
 પૂજો પગલાં પ્રીતિસું કેવલજ્ઞાનની જાય હો. સું સું ૧૪
 થૂલિમદ્ર પવુ ઇવુ પુરી અવતરિયા પ્રહચાર હો; સું
 કાશ્યા પ્રતિજ્ઞાથી ભલી કીધી શ્રાવિકા સાર હો. સું સું ૧૫
 ઇમ અનેક ઇહાં દુઆ પુહવી પુરુષ વિખ્યાત હો; સું
 હિવેં કહરુસું સમેતશિષરની જાત્રાજવાની વાત હો. સું સું ૧૬
 શ્રાવક પટણા નગરમાં ધરમી નેં ધનવંત હો; સું
 સામગ્રિ હીઈ પંથની સાધુ સેવા કરેં સંત હો. સું સું ૧૭

હૂહા,

પટણાથી એક પૂર્વદિશે દ્વશ દક્ષણ વાટ;
 જે દક્ષિણ દિશિ પંથ છે તિહાં વિષમા છે ઘાટ. ૧
 પહેંલી પૂરવની કહું વાત વાટની જેહ;
 સુણજો આવસ છોકરો આણી અવિહક નેહ. ૨
 ત્રિણ કોસે પટણાથી કી રેતુઓ નગર મુકાંમ
 દિગપટ સામગ્રી તિહાં સદ્ પામેં વિસસાંમ. ૩

॥ ઢાલ ૬ ॥

મંગલ કમલાના કંદની, એ દેશી.

- પટણાથી કોસ પંચાસ રે વૈકુંઠપુરી સુલ વાસ રે;
શ્રાવક સેવે જિનરાજ રે દેહરાસર વંધા પાજ રે. ૧
- તિહાંથી દશ કોસે જાણુ રે ગામ નામે ચાઠ વખાણુ એ;
ભગવંતદાસ શ્રીમાલ રે નિત પૂજા કરે સુવિશાલ રે. ૨
- દેહરાસર દેવ જુહાર રે વસી રથણની પ્રતિમા નિહાર રે;
વંદી જિનજીના પાય રે જસ વંધાં શિવસુખ થાય રે. ૩
- ગંગાજીને મધ્યભાગ રે એક ડુગરી દીસે ઉદાર રે;
તિહાં દેહરી એક પવિત્ર રે પ્રતિમા જિન પ્રથમની નીત રે. ૪
- કહે અષ્ટાપદની રીત રે ગંગા મધ્ય થઇયે પ્રતીત રે;
મિથ્યાતિ જ્ઞાન વિચાર રે માંને ઉરવાહે નિરધાર રે. ૫
- તિહાંથી દક્ષિણ કોસ ત્રીસ રે જિહાં વૈજનાથ છે ઇસ રે;
કાવડિયા ગંગા નીર રે લેઢાઈ લેઈ શરીર રે. ૬
- તે જિહાં ગિરાંથી જળ જાય રે દશ કોસે મારગ થાય રે;
અંપા ભાગલપુર કહેવાય રે વાસપૂજ્ય જનમ તિહાં ઠાય રે. ૭
- અંપામાં એક પ્રાસાદ રે શ્રીવાસપૂજ્ય ઉદાર રે;
પૂજ્યા પ્રભુજીના પાય રે કીધી નિજ નિર્મલ કાય રે. ૮
- અંપા ભાગલપૂર અંતરાલ રે એક કોશતણા છે વિશાલ રે;
વીથે કરણરાયનો કોટ રે વહે ગંગાજી તસ ઓટ રે. ૯
- કોટ દક્ષિણ પાસ વિશાલ રે જિહાં જિન પ્રાસાદ રસાલ રે;
મોટા દોઈ માણુકથંભ રે દેખી મન થયો અચંભ રે. ૧૦
- તિહાંના વાસી જે લોક રે જોલે વાણી ઇહાં ઇમ દેશ રે;
એ વિશ્વપાદુકા જાણુ રે અતિ જીરણ છે કમઠાંણુ રે. ૧૧
- તિહાં થંભની કામ હોય રે પંચ કલ્યાણુક જિન જોય રે;
ઉદાર થયા ઇહુ કામ રે કહિછ કિણુ કિણુસ નાંમ રે. ૧૨

- ઇંછુ નગરી મુકશન સાર રે રહ્યા પ્રતિમા કાઉસગ દ્વાર રે;
 અસયાદાસી લેવાય રે રાણીને છે મન લાય રે. ૧૩
- ન અદ્યો પ્રદ્યાચારિ ચિત્ત રે રાખી જગમાંહિ કિત્ત રે;
 સૂલી સિંહાસન થાય રે રાજદિક પ્રણમે પાય રે. ૧૪
- શય સતી સુલદ્રા નારી રે ઉઘાડ્યાં અંધા ખાર રે;
 ચાલણિય કાલ્યો નીર રે ઇંછુ અંધા નગરી ધીર રે. ૧૫
- અંદનખાલા ઇંછુ ગાંમ રે જનમિ નિર્મલ પરિનામ રે;
 ઇંમ હુઆ અનેક ઉદાર રે ધર્મિ ઇંછુ નગર મઝાર રે. ૧૬
- અંધાથી ઠક્ષિયુ સાર રે ગિરિમસૂદા નામ મંદાર રે;
 કોથ સોલ કહે તે કાંમિ રે તિહાં મુક્તિ વાસપૂન્ય સ્વામિ રે. ૧૭
- પ્રતિમા પગલાં કહિવાય રે પણિ યાત્રા યોડા જાય રે;
 એહવી વાંછી વિખ્યાત રે કહે લોક તે દેશી વાત રે. ૧૮
- તે તીરથ ભૂમિ નિહાર રે આયા ભાગલપુર સુવિચાર રે;
 જયવંતા તિહાં ઓસવાલ રે માને પદ્મશન પ્રતિપાલ રે. ૧૯
- દિગંજર શ્રાવક સાર રે દેહસસર દેવ બુહાર રે;
 વયરાડી છે ગાંમ ખાસ રે ભાગલપુરને ઉદ્ધાસ રે. ૨૦
- એક દેવલ તેણે ગાંમ રે હુતો હમણાં છે તે કાંમ રે;
 તિહાંથી ચાલ્યા ચિત્તચંગ રે હિવે આવ્યા તે દેશજ ગંગ રે. ૨૧
- બંગાલો છે લોક પ્રસિદ્ધ રે જિણે દેશે છે બહુલિ ઋદ્ધિ રે;
 નવલાખ છે કામરૂ દેશ રે એક દ્વાર ગલી છઈ પ્રવેશ રે. ૨૨
- બંગાલે લોક કંગાલ રે મુંહ કાલા ને દાંત લાલ રે;
 ઉચ નીચ વિષુ સ્નાન રે ન કરે કોઈ જલપાન રે. ૨૩
- બંધ કોષ રોંગ નિરધાર રે કહો કિણિપરે હોવે કરાર રે;
 મલશ્રાવ સમય કરે જેહ રે વાત કહે કે કંહી તેહ રે. ૨૪
- માટી પીડી પાંચ સાત રે મલદાર પ્રવેશ વિખ્યાત રે;

ઉભા થઈ કૂટે પેટ રે એ વાત દેખી નિજ દ્રેઠ રે.	૨૫
કહેં ગોરપનાથ સરાપ રે દીપો ઇત્તે દેશેં આપ રે; ન વિચારેં કર્મ કુરીત રે કહેં બંગાલેં એ રીત રે.	૨૬
ત્રસણવ કરેં તે ભુક્ત રે ઉપજેં અંબકલ અયુક્ત રે; ઘર ઘર વાડી વિસ્તાર રે દુખ્યો તે બંગાલેં ઉદાર રે.	૨૭
રાજમહલ આયા આનંદ રે શ્રાવક શૃહેં વાંઘા જિણુંદ રે; તિહાંથી મજલ ચિહું થાય રે નાંમ મહુદાળાદ કહેવાય રે.	૨૮
રેસમ ઉપજેં જ્યું સૂત રે કીડાનેં ચરાવેં તૂત રે; કીડા કરેં ઓગાલ રે બંગાલેં એહવી ચાલ રે.	૨૯
દેશ દેશના આવેં લોક રે આવી વસ્થા વાંચેં યોક રે; પ્રાદ્યુ નેં ક્ષત્રી વૈશ્ય રે સૂદ્ર એ ચારેં નિવેશ્ય રે.	૩૦
ગંગાજી ફિરતિ ફેર રે વન વાગ લલા ચોફેર રે; કોટીધ્વજ કેઈ સાહુ રે રેસમીની કોઠી ઉમ્મહાહ રે.	૩૧
વર્ણવતાં વાઘેં વાત રે સહુ જાણું તેહની પ્યાત રે; છપ્પરની છાયેં છાંન રે વાસણ ઉપજેં લલેં વાંન રે.	૩૨

દૂહા.

કોસ દોઢસો જાણુજો પટણાથી એ ગાંમ; સેયંવરા આસંવરા સહુ રહેં એક ઠાંમ.	૧
જિણુ ગામેં જિનરાજનેં શ્રાવક સેવેં નિત; શુભવંતા શુરની ભગતિ કરેં ઉદારહ ચિત.	૨

॥ હાલ ૭ ॥

જિંદલીની દેશી

મહુદાળાદ મજાર શ્રાવક સઘલા સુષકાર હો;

સુંદર, સુણુજ્યો જી ઓસવંશ સિરદાર

દાની પઠગવંશ ઉદાર હો. સું ૧

ઇલુ નગરી સુદર્શન સાર રે રહ્યા પ્રતિમા કાઉસગ દાર રે,
 અલયાદાસી લેવાય રે રાણીને છે' મન લાય રે. ૧૩
 ન ચડ્યો પ્રહારિ ચિત્ત રે રાણી' જગમાંહિ કિત્ત રે,
 સૂલી સિંહાસન થાય રે રાજાદિક પ્રભુમે' પાય રે. ૧૪
 થઈ સતી સુલદ્રા નારી રે ઉઘાડ્યાં ચંપા બાર રે,
 ચાલણિયે કાઢ્યો નીર રે ઇલુ ચંપા નગરી ધીર રે. ૧૫
 ચંદનખાલા ઇલુ ગાંમ રે જનમિ નિર્મલ પરિનામ રે,
 ઇમ હુઆ અનેક ઉદાર રે ધર્મિ ઇલુ નગર મગાર રે. ૧
 ચંપાથી દક્ષિણ સાર રે ગિરિમસૂદા નામ મંદાર રે,
 કોથ સોલ કહે' તે કાંમિ રે તિહાં સુકિત વાસપૂજ્ય સ્વામિ રે
 પ્રતિમા પગલાં કહિવાય રે પણિ યાત્રા થોડા જાય રે,
 એહવી વાંછી વિખ્યાત રે કહે' લોક તે દેશી વાત રે.
 તે તીરથ જુમિ નિહાર રે આયા ભાગલપુર સુવિચાર ?
 જયવંતા તિહાં એસવાલ રે માને' વદ્દર્શન પ્રતિ
 દિગંજર શ્રાવક સાર રે દેહરાસર દેવ જુહાર રે;
 વયરાડી છે' ગાંમ પાસ રે ભાગલપુરને ઉજાસ ?
 એક દેવલ તેણે' ગાંમ રે હતો હમણાં છે' તે
 તિહાંથી આઘ્યા ચિત્તચંગ રે હિવે' આઘ્ય
 બંગાલો છે' લોક પ્રસિદ્ધ રે જિણે' રે
 નવલાખ છે' કામરૂ દેશ રે એક દે
 બંગાલે' લોક કંગાલ રે સુંહ રે
 ઉચ નીચ વિષુ સ્નાન રે ન કરે
 બંધ કોઇ રંગ નિરધાર રે કહો કિહો
 મલશ્રાવ સમય કરે' જેહ રે વાત કહે
 માટી પીંછી પાંચ સાત રે મલદાર

ઉભા થઈ કૂટે પેટ રે એ વાત દેખી નિજ દ્રેઠ રે.	૨૫
કહેં ગોરખનાથ સરાપ રે દીધો ઇલ્લે દેશેં આપ રે; ન વિચારેં કર્મ કુરીત રે કહેં ખંગાલેં એ રીત રે.	૨૬
ત્રસણવ કરેં તે જુકત રે ઉપજેં અંખડલ અયુકત રે; ધર ધર વાડી વિસ્તાર રે દુખ્યો તે ખંગાલેં ઉદાર રે.	૨૭
રાજમહલ આયા આનંદ રે આવક ગૃહેં વાંધા જિણુંદ રે; તિહાંધી મજલ ચિહું થાય રે નાંમ મહુદાળાદ કહેવાય રે.	૨૮
રેસમ ઉપજેં જ્યું સૂત રે કીડાનેં ચરાવેં તૂત રે; કીડા કશેં ઓગાલ રે ખંગાલેં એહવી ચાલ રે.	૨૯
દેશ દેશના આવેં લોક રે આવી વસ્યા વાંડેં ચોક રે; પ્રાદ્યલુ નેં ક્ષત્રી વૈશ્ય રે સૂદ્ર એ ચારેં નિવેશ્ય રે.	૩૦
ગંગાણ દિરતિ ફેર રે વન વાગ લલા ચોફેર રે; કોટીધ્વજ કેઈ સાહ રે રેસમીની કોઠી ઉચ્છાહ રે.	૩૧
વર્ણવતાં વાધેં વાત રે સહુ જાણેં તેહની ખ્યાત રે; છપ્પરની છાયેં છાંન રે વાસણ ઉપજેં ભણેં વાંન રે.	૩૨

દૂહા.

કોસ દોઢસો જાણી પટણાથી એ ગાંમ; સેયંવરા આસંવરા સહુ રહેં એક ઠાંમ.	૧
જિણુ ગામેં જિનરાજનેં આવક સેવેં નિત્ત; ગુણવંતા ગુરૂની ભગતિ કરેં ઉદારહ ચિત્ત.	૨

॥ દાસ ૭ ॥

મિંદલીની દેશી

મહુદાળાદ મજાર આવક સધલા સુપકાર હો;
સુંદર, સુણનયો છ ઓસવંશ સિરદાર

દાની પડગવંશ ઉદાર હો. સું ૦ ૧

વીર ધીર વિધ્યાતા ધરમિ નેં સુપાત્રે દાતા હો;	સું૦	
વંદા શ્રીગુરના પાય હરધ્યા ઘણું હીયડામાંહિં હો.	સું૦	૨
યાત્રાઈ ગુરુ પધારો મન ચિંત્યાં કારિજ સારો હો;	સું૦	
સામગ્રી મારગ કેરી જોઈઈ તે દીધી લલેરી હો.	સું૦	૩
મહુદાળાદથી આવ્યા કાસમળાજરેં લાવ્યા હો;	સું૦	
લાગીરથી તિહાં ગંગા વહેં પશ્ચિમ દિશિ મન રંગા હો.	સું૦	૪
તિહાં જિલ્લુહર એક વિશાલ વંદા પ્રભુ અરણ્ય રસાલ હો;	સું૦	
તિહાંથી મારગ દોય થાઈ એક વર્દમાન થઈ જાઈ હો.	સું૦	૫
શૂલપાંખુ જક્ષ કાંમ જસ કહેતા અસ્થિગ્રાંમ હો;	સું૦	
અખ વર્દમાન વિધ્યાતા જાણે એ કેવલી વાર્તા હો.	સું૦	૬
હૂનેં પંથેં ગિરિરાજ જાતાં વીરભૂમિનો રાજ હો;	સું૦	
વીર હુંતો જમીદાર તસ નામેં દેશ વિચાર હો.	સું૦	૭
તે દેશનો ધણી છેં પકાંણુ ન્યાયી નિં નિપટ સુજાંણુ હો;	સું૦	
ખકલેસર ધરિનો કાંમ ઉખલુકુંડ ઘણા તિણેં ગાંમ હો.	સું૦	૮
ક્રોતિક જોઈ દિલ લાયા અનુકમેં પંથેંટે આયા હો;	સું૦	
ગિરતદ વાસ વિરાજેં રાજા ગરૂડનારાયણ રાજેં હો.	સું૦	૯
એ શિખર ભૂમિ કહિજેં તે દેશનો નાંમ લહિજેં હો;	સું૦	
પર્વત ઉપર અતિચંગ દેવલ રઘુનાથજીનો રંગ હો.	સું૦	૧૦
કુંડ ઘણા જલકેરા જિહાં વન વાંનરના વસેરા હો;	સું૦	
લહિ તે રાજા આદેશ રઘુનાથ પૂરે સુવિશેષ હો.	સું૦	૧૧
ગિંદા નગરી અલિ આયા દેખ્યા દેવલ મન લાયા હો;	સું૦	
જીરણુગિંઠ પૂજી વંદા જિનજી દેવી આનંદા હો.	સું૦	૧૨
નદી દામોદર બીચ નિર્મલ પાંચિ નહિં કીચ હો;	સું૦	
ઝરીઈ સંઘ આયા ચાલી વલી માટસરો રહ્યો પાલી હો.	સું૦	૧૩
વિકટ મારગ વનજાલ પિણુ ડર ભય નહિં વિચાલ હો;	સું૦	
તે પ્રભુનો પરતાપ કરત સમેદાયલ જાપ હો.	સું૦	૧૪

ઝરીઈ વન વૃક્ષ ઝાઝા રઘુનાથસિંઘ મહારાજ હો;	સું
સોમદાસ ગુણગ્રાહિ સંપતિ સાગ્રં રાહિ હો.	સું ૧૫
જર જાતિ તિહાં દીવાણુ લર જેસેં સલા મંડાણુ હો;	સું
જાત્રે ને કોઈ આવેં અદ્દોં લેઈ આગે વોલાવેં હો.	સું ૧૬
ભીંતરિ લેવે રાજ સુંડકાથિ હોવેં તાજ હો;	સું
વિચમેં ફિરેં રે દલાલ શ્રાવકસોં કરેં લાલપાલ હો.	સું ૧૭
પારસનાથના પાડ્યા અમે છું પ્રભુના રખવાલા હો;	સું
સંઘ લેઈ તુમેં આત્યા ઘો અમને ને કંઈ લાત્યા હો.	સું ૧૮
કતરાસું આન્યા ઉઘાસ તિહાં તીરથરાયનો વાસ હો;	સું
કૃષ્ણસિંઘ નામે રાજ પરતાપી સળલ દિવાજ હો.	સું ૧૯
કહે રાજ ફિરિયા કીધી યાત્રા દેખી મનસા સીધી હો;	સું
તીરથ એ પવિત્ર તુમારો સમ્મેદશિવર જુહારો હો.	સું ૨૦
હમ સેવક એ તીરથના તિણુ કારણુ કીનેં જતના હો;	સું
અમ હાસલ દીનેં દાંણુ અવરાંસું નહિં તાંણુ હો.	સું ૨૧
દીઈ સેવક સળલ સનૂરા સાથે ચોકિ નેં પૂરા હો;	સું
સાતજ કોથ ગિરિરાજ થાઈ તિહાંથી ગરિગનિવાજ હો.	સું ૨૨
તલકટિઈ ગામનો વાસ રઘુનાથપુરો છે પાસ હો;	સું
મોટો વડ ડાલ વિશાલ તિહાં જઈ ઉતરે સંઘ રસાલ હો.	સું ૨૩
આન્યા તિણેં ગાંમ ઉઘાસે તિહાંથી ગિરરાજ છે પાસે હો;	સું
કોસ દોય વઘી કહેવાય સરખી ધરણીની જાય હો.	સું ૨૪
રહ્યા એકદિન તિણેં ગાંમે સહુ ધરમી શુભ પરિણામે હો;	સું
તન વસન પવિત્ર કરીનેં કુંગર ચઢવા મનડું કીનેં હો.	સું ૨૫
પૂજાની સામગ્રી સાર કરી અષ્ટ પ્રકારી વિચાર હો;	સું
નૈવેદ્ય નવનવિ પાંતે શુદ્ધ ફિરીયાસું કરિ પાંતે હો.	સું ૨૬

દૂહા.

વર્સત રાગે.

દેખો કુંગર નયનભરી હુઓ હર્ષ અતિ જોર.
જું પાવસ ઋતુ દેખીને સુદિત હોઈ મન મોર..

ધન્ય દિવસ ધન્ય એ ઘડી દેખ્યો શ્રીગિરિરાજ;
સુષુતાં શુરશુભ શાસ્ત્રમાં પાચો પરતપિ આજ. ૨

॥ ઢાલ ૮ ॥

સમચંદ્રે બાગ ચંપા મોર રત્નો રી; એ દેશી.
તિથુ દેશમે માસ વસંત આયો સળ મન ભાગ્યો;
ફૂલી ફૂલી વનરાય મલયપવન પણ વાગ્યો. ૧
અંબ કદંબ તમાલ સરસ ફૂલની વાસા;
માંજર દેવી મનમાંહિ કોયલ ગાંધી આસા. ૨
ઠટહલ વડહલ નાંમ રાયણ રૂડાં કેળાં;
વડ પીંપલ વિસ્તાર આરોળીયું લેલાં. ૩
વંશભલ કચનાલ નાલેરી જંલિરી;
પૂગી કરણા રંગ લાંબી સરલ ખજૂરી. ૪
તાડ ચંપક ને અશોક ફૂંધા લાલ પલાસા;
અપરોટ અવલ અનાર કેતકી ફૂલ સુવાસા. ૫
મોગરો માલતિ બય હમણા મરૂઓ જાણો;
લાલ શુભાગ સુવાસ સેવંત્રી સેત વખાણો. ૬
મલયાચલ મચકુંદ ચંદન વાસ ભલેરી;
સરલ સાગ નેં સાલ ધવલ ખદરી નેં ગંગેરી. ૭
આંબલી લીંબુ રસાલ વેલ કોઠફલ સોહેં;
વનરી એ ઇંદુ ભાંતિ દેવી જન મન મોહેં. ૮
હાથીની ઉતપત્તિ પહિલી ઇણ ગિર સુંણિય;
યે દીઠો પરતપિ વાત તાસ હિવઇ ભણિય. ૯
વાઘ વડા વિકરાલ વલી વાનરના ટોળા;
સાંમરસીંગા જીવ હિરણ રોઝ ફરેં દોલા. ૧૦
આરણા છેંસા અનૂપ ગેંડા ગજસમ સોહેં;

જરપ રીંછ નેં પાઠ ઇણકો જ્ઞાન ન કોહેં.	૧૧
ધન પસુ પંખી તેહ જે સેવેં ગિરિરાજ;	
લહિસેં સુગતિ સૂં દેસ મહિમા એહના તાબ.	૧૨
ધન માંનવ અવતાર ધન આરિજ કુલ આયો;	
ધન જિનધર્મ પ્રભાવ ધન તીરથ મેં પાયો.	૧૩

દૂહા

ઇણપરિં તલહેટીતણા કીયા વપાંણુ અનેક,	
હિવેં સુણજ્યો ગિરિ ઉપરેં ચઢવાતણી સુવિવેક.	૧

॥ ઢાળા ૬ ॥

રસિયાની દેરી.

ચોપો ચિત્ત કરિ ચઠવિહ સંઘસેં ચઢિયા શ્રીગિરિરાજ; સનેહી,	
મનડો વિકર્યો તન મન ઉલર્યો જનમ સફલ થયો આજ. સં	
હું બલિહારી હો સમ્મેતશિવરકી સિદ્ધા વીસ જિણુંદ એ આંકણી.સં૧	
કેવલી કોડ અસંખ્ય સુનીશ્વર પામ્યા શિવપુર વૃંદ; સં	
દર્શન પરસન એ તીરથતણો આપેં પરમાનંદ. સં હુંં ૨	
નીઝરણું ઝરણું પાંણી ઝરેં સંઘ ઉતરે વૃક્ષની છાંહ; સં	
ઉપરી સીતા નામ નાલો વહેં શીતલપાણી છેં તાંહ. સં હુંં ૩	
ચઢતાં ચઢતાં રે તિહાં પગથિયાં સાવધાનની રે વાટ; સં	
જયજયકાર કરતાં સુખથકી આયા પાંણીનેં ઘાટ. સં હુંં ૪	
ટૂંક પ્રથમ જિહાં જિનદેહરો જલનો કુડ છેં પાસ; સં	
ભૂંહિરે બિંબ ગિરાજેં છે સદા ઉપરિ ગોમઠ પાસ. સં હુંં ૫	
બાત્રા આવી જિનબિંબનેં મુદા ઉપરિ આંણા રે રંગ; સં	
પૂજા અરયા પ્રભુજીની કરેં પૂજેં લેઈ લેઈ નાંમ. સં હુંં ૬	

અજિત સંભવ અભિનંદન સુમતિજી પદમપ્રભ શ્રીસુપાસ; સં
 ચંદ્રપ્રભ સુવિધિ શીતલનાથજી શ્રેયાંસ વિમલ અનંત ધર્મ. સં હું ૦ ૭
 શાંતિ કુંથુ અર મહિ મુનિસુત્રતજી નમિ શ્રીપારસનાથ; સં
 વીસ ત્રિણંદનાં પગલાં પૂજનેં થાપીજે પદ આથ. સં હું ૦ ૮
 સન્ન થઇયેં સાહસ મનમેં ધરી તિમ હું સીઝેં રે કાંમ; સં
 દૂંકતણિ કહીયેં હવેં વાતડી જે સાંભલિયાં રે નાંમ. સં હું ૦ ૯
 દૂંક પ્રથમથી અગનિકુંણ મે અજિતનાથનો રે દૂંક; સં
 પૂરવદિશિ ચંદ્રપ્રભજીતણો કહીઈ વિષગો રે દૂંક. સં હું ૦ ૧૦
 પાશ્વિમદિશિ હરો હુઝ દેવીઈ પારસનાથ સહાય; સં
 અવર તીર્થં કર નાંમે દૂંકડો નવિ દેખ્યો તિજેં કાંમ. સં હું ૦ ૧૧
 દેહરાથી ચઢતાં ઉત્તરદિશિં દ્રુમઠ નામ પ્રસિદ્ધ; સં
 પગલાં પૂજે પ્રભુજીનાં તિહાં જીરણ કામ તે કીધ. સં હું ૦ ૧૨
 તે દેહરાથી પૂરવ પશ્ચિમેં છાટા છાટા દેવિઈ દૂંક; સં
 તિહાં તિહાં પગલાં છેં વલી માંઠણી તેહનેં નામેં રે દૂંક. સં હું ૦ ૧૩
 ચંદ્રપ્રભ નેં પારસનાથજી એ દોથ દૂંકનાં જાણુ; સં
 તિહાંના વાસી સઘલા જાણુમે અવર દૂંકના અજાણુ. સં હું ૦ ૧૪
 કાલ પ્રભાવેં નાંમ ન કો જાણે કુંણ જિન કહેં રે કાંમ; સં
 સંપૂર્ણ સિદ્ધિ જૈન વાંણીઈ નમિઈ નિજ સિર નાંમ. સં હું ૦ ૧૫
 દ્વરથકિં અવલોકી વાંદીએ શીતલનાથનો સ્થાન; સં
 વિકટ મારગ કો જાઈ સકેં નહિ શુરુપથી મુલિઈ સહેનાંજી. સં હું ૦ ૧૬
 પૂજી અરચિં તીરથ વ્રત કરિ રહી રજની પરભાત; સં
 પૂજા સ્નાન કરી કરિ પારણો હુઈ સફલી રે જાત. સં હું ૦ ૧૭
 ગિરિથી દ્વરેં દક્ષિણ દિશિં દેવિઈ રિબુવાલુકા રે નાંમ; સં
 દામોદર તટની હમણાં વહેં પીરજિન કેવલ કાંમ. સં હું ૦ ૧૮
 વીસ તીર્થં કર ઇણેં ગિરિ સિદ્ધિ હૂઆ સાધુતણો નહીં પાર; સં

વલિ સિદ્ધ થાસ્યેં ઇણુ ગિરિ ક્ષરસતાં પાંખી શ્રીજિનધર્મ સાર. સ૦
 છે અવદાત ઘણા એ ગિરિતણા કહેતાં નાવે રે પાર; સ૦
 વલિ દરિસણુ હોજે ગુઝ એહનો સફલ કરેં અવતાર. સ૦ હું ૦ ૨૦
 ભગતિ જુગતિ કરી ભાવેં ભાવના શ્રાવક શ્રાવિકા સાર; સ૦
 ગુરૂ પૂજા કરિ હવેં રંગસોં છેં છ એ વ્યવહાર. સ૦ હું ૦ ૨૧
 ઇમ યાત્રા કરીનેં સહુ તળકુટીઈ આબ્યા અતિહિ આણુંદ; સ૦
 કુશલેં મનુદાળાદ આનિયા પાખ્યા પરમાનંદ. સ૦ હું ૦ ૨૨
 માસ દિવસ રહ્યા તિણુ નયરી મુદા આયા અંપાએ અંગ; સ૦
 પૂરણુ પુણ્યપ્રભાવે ભાવસું જાત્રા ફૂલ થઈ રંગ. સ૦ હું ૦ ૨૩
 અનુક્રમેં આયા પુરવર પાડણી પટના લોક પ્રસિદ્ધ; સ૦
 શ્રીચિજયપ્રભ ગુરૂ આદેશથી અઉમાસો વણી કીધ. સ૦ હું ૦ ૨૪

દૂહા.

હિવેં સાંભલજો ને અછેં તીરથ પટણા પાસ;
 વંદણુ તે તીરથભણી ઉપજેં અધિક ઉદ્ધાસ. ૧
 રાજગ્રહી ખાવાપુરી ક્ષત્રિકુંડ વિચાર;
 ભદિલપુર મહિલાપુરી એ છે તીરથ સાર. ૨

॥ ઢાલ ૧૦ ॥

દેશી ભાવનાની.

પટણાથી દક્ષિણ દિશિ બાંણુજો રે મારગ મોટા કોસ પંચાસ રે;
 ભદિલપુર ભાષે છેં શાસ્ત્રમાં રે હિવણું નામ હુતારા બસ રે. ૫૦ ૧
 મારગમાંહિં મિથ્યાત્વીતણી લણું છ રાજધાંણી છેં ગયા ગાંમ રે;
 અઓતપિતર અવગતિયા ને હુવેં રે પિંડ ભરેં લોલા તસ નાંમ રે. ૫૦ ૨
 ક્ષેત્ર નાંમ નદીની રેતમાં રે બેંસેં મસ્તક મુડિત મૂઢ રે;
 ઇણુ ઠાંમેં દશરથ નીકલ્યો રે સીતા લેં વેલુગિંડ ગૂઢ રે. ૫૦ ૩

શ્રીજિનપ્રતિમા ચારેં ચોપસ્યું રે મોટા તિણુ મિથ્યાત્વી ગાંમ રે;
 ઘણું રહ્યાં મિથ્યાત્વીનેં થાંનકેં રે ન રહેં જૈનીનાં મન કામ રે. ૫૦ ૪
 તિહાંથી બોધ ગયા કોસ ત્રણુ છે રે પ્રતિમા બોધતણુ નહિં પાર રે;
 જિનમુદ્રાથી વિપરીત જાણુજો રે કંઠ જનોઇનો આકાર રે. ૫૦ ૫
 તિહાંથી સોલેં કોસેં જાણુજો રે ભદિલપુર છેં દતારા પ્રસિદ્ધ રે;
 વિષમ મારગ છેં વનથડેં કરી રે સાથેં પંચદિપાઉ લિદ્ધ રે. ૫૦ ૬
 આવ્યા ભદિલપુર ઉલટ ધરી રે ગિરિ ચઢિયા દિન પૂજેં ભાય રે;
 શાળનો આદેશ લેઇ કરી રે ફરસ્યા પારસનાથના પાય રે. ૫૦ ૭
 સમક્ષ્યામણી મૂરતિ પાસની રે એક શુક્રામાં એકલમલ રે;
 નિપટ સરોવર કમલ ફૂલેં ભર્યો રે નિર્મલ પાણી તાસ અવલ રે. ૫૦ ૮
 પૂજોનેં તે ગિરિથી ઊતરી રે આવ્યા ગાંમ દતારે જેથ રે;
 જનમ થયો શીતલ જિનરાયનો રે ચાર કસ્યાણુક હુઆ એથ રે. ૫૦ ૯
 સુલસાનેં સંદેશો મોકલેં રે ઇણું ભદિલપુર શ્રીમહાવીર રે;
 ધર્મસનેહી અંબડનેં મુખેં રે પુહ્યાડી પ્રથમેં ધીર રે. ૫૦ ૧૦
 કાંહસહોદર ઇણુ નગરી વધ્યા રે ચંદેલા છેં ગાંમ સહિનાંણુ રે;
 ભદિલપુર પુછ્યોજાણું નહી રે નાંમ દતારા તાસ તે જાણુ રે. ૫૦ ૧૧
 તિહાંથી ગાંમ પુનાયાં આવિયા રે પગલાં વીર જિણુંદનાં જાણુ રે;
 કાંનથકી પીલા તિણુ થાનકેં રે કાલ્યા સંડ્યાસી કરિ તાંણુ રે. ૫૦ ૧૨
 તિણુ થાંનકથી જઈયેં ચાલતાં રે કોસ ઇચ્છાર વિધ્યાત રે;
 રાજગ્રહી નગરી રલિયાંમણી રે તાસતણી સુણુજ્યોહિવે વાત રે. ૫૦ ૧૩
 જનમ્યા શ્રીમુનિસુવ્રત વીસમા રે તીર્થકર ઇણુ નગરી મજાર રે;
 પરવત પંચ પ્રગટ તિહાં વંદિયેં રે પંચમગતિના દાતાર રે. ૫૦ ૧૪
 વૈભારગિરેં પ્રાસાદ વખાણુઈ રે જાવન વંદું મન ભાય રે;
 વિપુલ વિષેં છેં આઠ ઉજ્જલા રે રતનગિરિ ત્રિણુ વંદાય રે. ૫૦ ૧૫
 સ્વર્ણગિરિ સોલહ જિનદેહરાં રે ચૌમુખ એક ઉદયગિરિ જાણુ રે;

વસતિ એકમાંહિ વલી દેહરો રે એકયાશી પ્રાસાદ વખાણુ રે; ૫૦ ૧૬
 વૈભારે એકાદશ ગણધરા રે પામ્યાં લવસાગરનો પાર રે;
 ધન્નો ને શાલિભદ્ર સુનીસર રે સંધારો ઇણુ ગિરિ નિરધાર રે. ૫૦ ૧૭
 મેઘકુમર ને અલયકુમર વલી રે ક્યવન્નો ધન્નો કાકંદી જાણુ રે;
 ઇત્યાદિક અણુગારે ઇણું ગિરિ રે કીધો સંધારો શુભ કાંણુ રે. ૫૦ ૧૮
 વસતા શાલિભદ્ર જિણું થાંનકે રે તિહાં નિર્મલ જલ કુઈ જોય રે;
 તે ઉપર ગોમઠ કીધો અછે રે પ્રહણાં નાંચે તિહાંથી જોય રે. ૫૦ ૧૯
 સૂરજકુંડ અને પ્રહકુંડ જાંણુજો રે અવર અનેક અછે સુપકાર રે;
 ઉનાં પાંણી સહજે ઉકલે રે સ્નાને જાઈ સકલ વિકાર રે. ૫૦ ૨૦
 વૈભાર પર્વત દક્ષિણ દિશે રે તલહટીઈ છે સોવનભંડાર રે;
 પૌપધશાલા વીર જિણુંદની રે તેહને લાખે લોક વિચાર રે. ૫૦ ૨૧

દૂહા.

જરાસિંધુ રાજ ઇહાં થયો ત્રિપંડી રાજ;
 કોટ તેહનો આજ લગે દીઠો રૂડે સાજ. ૧
 રાજગૃહી પૂરવદિશિ કોશ ત્રણ જળ જાય;
 શુણસિલ વનની જાયગા ગાંમ શુણાયાં કહવાય. ૨

॥ ઢાળા ૧૧ ॥

ચિત ચેતો રે; એ દેશી.

રાજગૃહીથી ઉતરે ચિત ચેતો રે નાલંદો પાડો નામ; એવ ચિત ચેતો રે.
 વીર જિણુંદ જિહાં રહ્યા ચિં ચઉદ ચોમાસાં તાંમ. ૭૦ આંકણી
 વસતા શ્રેણિક વારમાં ચિં ઘર સાદી કોડી ખાર; ૭૦
 તે હવણાં પરસિદ્ધ છે ચિં વડગાંમ નાંમ ઉદાર. ૭૦ ૧
 એક પ્રાસાદ છે જિનતણો ચિં એક શૂલ ગાંગમાંહિ; ૭૦
 અવર પ્રાસાદ છે જૂના જિકે ચિં પ્રતિમા માંહિ નાંહિ. ૭૦ ૨

પાંચ કોશ પશ્ચિમ દિશે' ચિં ચૂલ કલ્યાણક સાર;	અં
ગૌતમ કેવલ તિહાં થયો ચિં યાત્રાપાણુ વિચાર.	અં ૩
વડગાંમે' પ્રતિમા વડી ચિં ઐઘમતની દોય;	અં
તિલિયાલિરામ કહે' તિહાં ચિં વાસી લોક જે હોય.	અં ૪
તિહાંથી પૂરવ દિશિલણી ચિં ત્રિણુ કોશ કહેવાય;	અં
પાવાપુરી રલિયામણી ચિં વીર મુગતીની બાય.	અં ૫
પાવાગાંમ બૂદો વસે ચિં પૂરીય વસે' લિજ્ઞ કાંમ;	અં
કલ્યાણક શ્રીજિન વીરનો ચિં કહીઈ પાવા ગાંમ.	અં ૬
સમવસરણુ થાનક જિહાં ચિં ચૂલ એક તિણું કાંમ;	અં
કાયા સંસ્કારી જિહાં ચિં તે જલમાંડિ' છે' ધામ.	અં ૭
નપ ચૂંટી માટી ગ્રહી ચિં નિર્વાણક કલ્યાણ;	અં
દેવ દાણુવ માનવ મિલી ચિં કીધું સરોવર કાંણુ.	અં ૮
કમલ સરોવર વીચ છે' ચિં જીવ્યોનિની રાસ;	અં
પિણુ કોઈ વધ નવિ કરે' ચિં અમર દેવની ભાસ.	અં ૯
દીપોત્સવ ઉપરિ ઘણા ચિં આવે' આવક લોક;	અં
મહોત્સવ મન માન્યા કરે' ચિં મુંકી ચઢલો શોક.	અં ૧૦
પાંચ રાત્રિ નિવસે' સદા ચિં નરનારીના વૃંદ;	અં
દાન પુણ્ય પૂજા કરે' ચિં જનમ સફલ કરે' નંદ.	અં ૧૧
તે વંદી આનંદિયા ચિં આબ્યા નગર વિહાર;	અં
તુંગિયાનગરી તિહાં હતી ચિં તિહાં વન વાડી વિચાર.	અં ૧૨
કોશ છેવીસ વિહારથી ચિં ક્ષત્રિકુંડ કહેવાય;	અં
વસે' ચિં મથુરાં પુર છે' બાય.	અં ૧૩
ત્યાં ચિં મહાલુકુંડ કહે' તાસ;	અં
ચિં હુંતો નિં કાંમે વાસ.	અં ૧૪
ચિં કોય;	અં
૦ વંદું	અં ૧૫

તિહાંથી પરવત ઉપરિ ચઢ્યાં ચિં કોસ જિસે છે ચ્યાર; ૭૦
 ગિરિ કડખેં એક દેહરો ચિં વીર બિંબ સુષકાર. ૭૦ ૧૬
 તિહાંથી કાત્રીકુંડ કહેં ચિં કોસ દોય ભૂમિ હોય; ૭૦
 દેવલ પૂજી સહુ વલેં ચિં પિણુ તિહાં નવિ બાજો કોય. ૭૦ ૧૭
 ગિરિકરસીનેં આવિયા ચિં ગાંમ કોરાઈ નાંમ; ૭૦
 પ્રથમ પરિસહ વીરનેં ચિં વડતલેં છે તે કાંમ. ૭૦ ૧૮
 તિહાંથી ચિહું કોસેં લલી ચિં કાકંદી કહેવાય; ૭૦
 ધન્નો અણુગાર એ નગરનો ચિં આજ કાકંદી કહેવાય. ૭૦ ૧૯
 કાકંદી એ બાંણુજો ચિં વસતો ધન્નો એય; ૭૦
 સુવિધિ જિણેસર અવતર્યા ચિં તે કાકંદી અનેય; ૭૦ ૨૦
 ઇણિપરેં દક્ષિણ દિશિતણા ચિં તીરથ લેઢ્યાં ચંગ; ૭૦
 પટણેં ચામાસુ રહ્યા ચિં મહિંલાસ્યું હિવેં રંગ. ૭૦ ૨૧
 પટણાથી ઉત્તર દિશેં ચિં કોસ પંચાસ છે કાંમ; ૭૦
 પ્રથમ શુણ્ઠાણી કહેં ચિં સીતામઢી ઇસ્યું નામ. ૭૦ ૨૨
 મહિલા નામેં પરગનો ચિં કહીઈ દક્ષતરમાંહિં; ૭૦
 પણ મહિલા ઇણુ નાંમનો ચિં ગાંમ વસેં કોઈ નાંહિ. ૭૦ ૨૩
 તે સીતામઢી વિથેં ચિં પગલાં જિનવર દોય; ૭૦
 મઢીનાજ ઓગણીસમા ચિં એકવીસમા નમિ હોય. ૭૦ ૨૪
 તિહાંથી ચૌદ કોસેં લલી ચિં જનકપુરી કહેવાય; ૭૦
 સીતા પીહર પરગડો ચિં ધનુષ પડ્યો તિણેં કાય. ૭૦ ૨૫
 તે તીરથ વંદી વડ્યા ચિં દેખ્યો ત્રિહુતદેશ; ૭૦
 પ્રગલ મિથ્યાત્વી વસેં ઘણા ચિં નહિ તિહાં જૈન પ્રવેશ. ૭૦ ૨૬

દૂહા.

પટણાથી પૂરવતણાં તીરથ લેઢ્યાં જોહ;
 તિહાં સઘલેં સંભારીયા જિણસ્યું ધરમ સનેહ. ૧

નાંમ લેઈ લેઈ વંદિયા ટીકી દીધી પંત;
ભાવપૂર્ણ જાણિને મન અનુમોદો સંત.

૨

॥ ઢાલ ૧૨ ॥

૭ દોની દેશી.

૭ હો વણારસીથી જાણજો, ૭ હો સાઠ કોસેં તે સાર;
 ૭ હો નયરી અજોધ્યા રૂઝડી, ૭ હો રૂપભદ્રેવ અવતાર;
 સુગુણનર, સેવો તીરથ સાર, ૭ હો જિમ પામો ભવપાર. સુ૦ આંકણી.
 ૭ હો અજિત નેં અલિનંદન ઇહાં, ૭ હો સુમતિ અનંત-જિણંદ;
 ૭ હો એ પાંચે જિનરાજના, ૭ હો કલ્યાણક કરેં ઇંદ. સુ૦ ૨
 ૭ હો રામ ઘરણી સીતા સતી, ૭ હો શ્રીધી ધીજધરી ધીર;
 ૭ હો સીપલ પ્રભાવેં તેહનેં, ૭ હો પાવક થાએ નીર. સુ૦ ૩
 ૭ હો કુતુહલ નયરીતણાં, ૭ હો દીસેં જલના રે કુંડ;
 ૭ હો હરિચંદ રાભઈ દીઓ, ૭ હો હરણી હત્યા દંડ. સુ૦ ૪
 ૭ હો અજોધ્યાથી ઉત્તર દિશેં, ૭ હો ત્રીન કોસેં તે સાર;
 ૭ હો સાવત્રી નયરી ભલી, ૭ હો સંલવ જિન અવતાર. સુ૦ ૫
 ૭ હો તે સાવત્રીનેં કહેં, ૭ હો હવણાં તિહાંના લોક;
 ૭ હો નાંમે કોના ગાંમડો, ૭ હો વન ગહ્વર છેં ચોક. સુ૦ ૬
 ૭ હો પગલાં પ્રતિમા છેં તિહાં, ૭ હો પૂજે આંણી પ્રેમ;
 ૭ હો તિન વનપંડેં જાણજો, ૭ હો ડંડક દેશની સીમ. સુ૦ ૭
 ૭ હો પાલક પાપીયેં ઘણો, ૭ હો પીઝા પંધક સીસ;
 ૭ હો સહિ પરિસહ કેવલ લહો, ૭ હો પુંહતા સુગતિ જગીસ. સુ૦ ૮
 ૭ હો પંધક અગ્રિકુમર યઈ, ૭ હો ભાલ્યો દંડક દેશ;
 કટુક અનેં કિરાયતો, ૭ હો ઉપજેં તિણેં પ્રદેશ. સુ૦ ૯
 ૭ હો ગોરખપુરથી પૂરવેં, ૭ હો કોશ પચીસ પ્રભાંજ;
 ૭ હો કાકંદી નગરી ભલી, ૭ હો સુવિધિ જનમનો ઠાંજ. સુ૦ ૧૦

૭ હો હમણાં કાકંદી કહે, ૭ હો લોકલાલા એ જાણ;
 ૭ હો પગલાં પૂજે પ્રેમસુ, ૭ હો આંહિ નિજમન કાંણ. સુ૦ ૧૧
 ૭ હો અયોધ્યાથી પશ્ચિમ દિશે, ૭ હો કોશે સાતે સાર;
 ૭ હો નગર રતનપુર રૂચકો, ૭ હો ધર્મજિણુંદ અવતાર. સુ૦ ૧૨
 ૭ હો સરથુતટનીને તટે ૭ હો એ નગરીનો વાસ;
 ૭ હો હવણાં લોક પ્રસિદ્ધ છઈ, ૭ હો રોધનાઈ નિતાસ. સુ૦ ૧૩
 ૭ હો અયોધ્યાથી પશ્ચિમ દિશે, ૭ હો કાંધિલપુર છે કાય;
 ૭ હો વિમલ જન્મભૂમિ જાણજો, ૭ હો ચિટિયારી વહિ જાય. ૧૪
 ૭ હો ગ્રહહત્ત ચક્રી ઇહાં, ૭ હો ચૂલણીનાં ચરિત હોય;
 ૭ હો કેસર વન મૃગ કીડતો, ૭ હો સંજય રાજ હોય. સુ૦ ૧૫
 ૭ હો ગર્દભિલ્લ શરવચનથી, ૭ હો ગંગાતટ વ્રતસાર;
 ૭ હો ઉત્તરાધ્યયને જાણજો, ૭ હો દૂપદી પીહર વાસ. સુ૦ ૧૬
 ૭ હો સોરીપુર રલીયામણો, ૭ હો જનમ્યા નેમિજિણુંદ;
 ૭ હો યમુના તટનીને તટે, ૭ હો પૂજ્યાં હોઈ જાણુંદ. સુ૦ ૧૭
 ૭ હો સોરીપુર ઉત્તરદિશે, ૭ હો યમુનાં તટની પાર;
 ૭ હો ચંદનવાડી નાંમે કહે, ૭ હો તિહાં પ્રતિમા છે અપાર. સુ૦
 ૭ હો આગરાથી ઇશાનમે, ૭ હો શ્રીઅહિષ્તા પાસ;
 ૭ હો કુર જંગલના દેશમાં, ૭ હો પરતપ પૂરે આસ. સુ૦ ૧૯
 ૭ હો દિલ્લીથી પૂરવદિશે, ૭ હો મારગ કોથ આલીસ;
 ૭ હો હરિયણાઉર રલિયામણો, ૭ હો દેવણ તાસ જગીસ. સુ૦
 ૭ હો શાંતિ કુંથુ અરનાથજી, ૭ હો અવતરિયા ઇણે કાંણ;
 ૭ હો પાંચ પાંડવ ઇહાં થયા, ૭ હો પંચ ચકવર્તિ જાણ. સુ૦

દૂધા.

યુદ્ધ ત્રીન તિહાં પરગડાં સુણજો આંખી પ્રીત;
 હિવે જિણું દેશે તીર્થ ને કહેસ્યું તેણી રીત.

૧

પૂરણ પૂરવદેશની યાત્રા ચઢી પ્રમોણ;
હિયે પશ્ચિમ દેશાંતણા તીરથ કરૂં વધાંણ.

૨

॥ દાળ ૧૩ ॥

શેત્રુંજી ગિરિ સગોસર્પા, એ દેશી.

સોરઠ દેશે વંદિયે આનંદિયે, શેત્રુંજય સિરદાર; તીરથ તે નમું; એ
તલહટીઈ લલિતાસરેં દીઠાં દિલ ઠરેં રે, ઋષભ ચરણ જુહાર. તીં ૧
ગિરિતોં કડપ લલિય છેં તિહાં નિર્મલાં રે, પગલાં નેમિજિણુંદ; તીં
પરવત ઉપરિ દેખીઈ દીઈ હરપીઈ રે, સોહે આદિજિણુંદ. તીં ૨
સૂરજકુંડ સોહામણો જિહાંજલ ઘણો રે, ભીમકુંડ વિધ્યાત; તીં
રાયણતલેં રલિયામણાં લિયો લાંમણાં રે, પ્રભુ પગલાંની જાત. તીં ૩
રાયણથી ઉત્તર દિશે દીઠે મન હસેં રે, મરૂદેવીનો દૂક; તીં
સવાસોમજીનો કહે ચિતેં ગહંગહેં રે, ચૌમુખ કીધો થૂંપ. તીં ૪
અઢબુદ મોક્ષગારી લલી દીઠી નિરમલી રે, સહસકૃટની કાંમ; તીં
સહસ ણિંબ વંધાં લલા વંછિત કૃત્યાં રે, ત્રિવિધ કરૂં પરિણાંમ. તીં ૫
ચેલણા તલાવ ચેલાતણી આછિ જની રે, નિર્મલ પાંણી જાસ; તીં
ઉલપા ઝોલેં નાહિયેં પરવાહિયેં રે, પૂરવ પાપની રાશ. તીં ૬
સિદ્ધવડ સિદ્ધ થયા ઘણાં કરિ કાંમણા રે, મુક્તિજનિત મનરંગ; તીં
કાંકરેં કાંકરેં જાણજો મનમેં, આણયો રે, મુક્તિ ગયા ચિતચંગ. તીં ૭
ગઢ ગિરિનાર જુહારીયેં હુષ વારિયેં રે, નિરખ્યા નેમિજિણુંદ; તીં
સહસાવન સંયમ લીયોસુલ-મન કીયો રે, ત્રણ કૃત્યાંણુક વૃંદ. તીં ૮
ઘોઘે નવધંડા પૂજીઈ શુદ્ધ યર્થ જઈયેં રે, મહુઆમાં મહાવીર; તીં
દીવળાંદિર તીન દેહસં સુલ સેહસં રે, અઝારો ઉના તીર. તીં ૯
ઉનામેં પગલાં લલાં છેં ઉજલાં રે, ગણનાયક થૂલ તીન; તીં
દેવકો ખાટણ જાંણીઈ વધાંણીયેં રે, વેલાઉલ તસં શ્રીમ. તીં ૧૦

નવોનગર પુરખંદિરે જિનમંદિરે રે, વંદન કરૂં વારોવાર; તીં ૦
 એ ઊભી સોરઠતણી વતિયાં લણી રે, મધ્ય જૂનોગઢ સાર. તીં ૦ ૧૧
 સઘલેં ગાંમેં જુહારીયેં દુષ વારિયેં રે, પૂજી પ્રભુજીના પાય; તીં ૦
 દેહરેં નેં દેહરાસરેં જિંબ જહુપરેં રે, વંદુ પંભાયત આય. તીં ૦ ૧૨
 થંભણપાસ જુહારીયેં ચિત ધારીયેં રે, શ્રીકંસારીપાસ નાંમ; તીં ૦
 રાજનગર ગુજરાતમાં ઠહેં વાતમાં રે, અમદાવાદ સુપ ઠામ. તીં ૦ ૧૩
 નગરમાંહિ બાહિરપુરાં છેં સુપકરાં રે, સઘલેં જિનની સેવ; તીં ૦
 ખીખીપુરમાં પાસજી પૂરેં આસજી રે, ચિંતામણિ નિતમેવ. તીં ૦ ૧૪
 સેરીસો સંધેસરો પંચાસરો રે, પાટણ જિંબ અનેક; તીં ૦
 ગોડી દોડી જાઈયેં નિત્ય ધ્યાઈયેં રે, અમીયજરો સુવિવેક. તીં ૦ ૧૫
 ઇડરગઢપરિ સોહતો મનમોહતો રે, આઠીસર અરિહંત; તીં ૦
 તારંગે રંગે સદા પ્રણમું સુદા રે, અનિતદેવ જયવંત. તીં ૦ ૧૬
 નંડોરે પદમાવતી મહિમાવતી રે, ભરૂંઅચિ વીસમો દેવ; તીં ૦
 સૂરતિખંદરેં સુંદર જિનમંદિરે રે, હોયો ભવભવ સેવ. તીં ૦ ૧૭
 આરાસણ આખૂગઢેં જે નર ચઢેં રે, વિમલવસી વિસતાર; તીં ૦
 આદિ જિણુંદજી વંદિયેં આનંદિયેં રે, ધન માનવ અવતાર. તીં ૦ ૧૮
 વસ્તુપાલ તેજપાલના સુખમાલના રે, સોહં મોટા પ્રાસાદ; તીં ૦
 શૌમુપ ચાવો જાંણુને વખાંણુને રે, અચલગઢેં આહ્વાદ. તીં ૦ ૧૯
 વસંતપુરીમાં દેહરાં જીરણ પરાં રે, કાઉસગે આર્દ્રકુમાર; તીં ૦
 જાંભણવાડે સોહતો મનમોહતો રે, વીર ચરણ આધાર. તીં ૦ ૨૦
 સુપકારી સીરાહિયેં પડિગોહિયેં રે, વંદુ ઋષભજિણુંદ; તીં ૦
 રાણકપુર રવિયાંમણી નલિની ભણો રે, ગુડમવિમાનઆકાર. તીં ૦ ૨૧
 ધાણોરે સોવનગિરેં વલી મન ધરે રે, શ્રીવરકાણો પાસ; તીં ૦
 નડુલાઈમાં જાદવો જાવીસમો રે, લિજ્જમાલે પ્રભુ પાસ. તીં ૦ ૨૨
 જોધાણું મંડોવરેં છેં સુપકરે રે, દ્રવધિ મેડતામાંહિ; તીં ૦
 જેસલમેર જુહારીયેં ચિત ધારીયેં રે, ખીકાનેર ઉચ્છાહ. તીં ૦ ૨૩

ઉદ્યાપુર મેવાડમાં પહાડમાં રે, ઋષભદેવ સુપકાર; તી૦
દેવલવાડે દેવ છે ઘણા નવિ જાએ ગણ્યા રે, વંદા હરખ અપાર. તી૦ ૨૪

દૂહા.

કરહેડેં કર જોડીનેં વંદું વામાનંદ;
એકલમહા ચાલેરણ સેવેં સુરનરવંદ. ૧

અંદ્રમલ ચિંતા હરે માલપુરે મનરંગ;
સાંગાનેરે સાહિબો વીરચરણ નમો સંગ. ૨

॥ ઢાલ ૧૪ ॥

આદર છવ વિભા શુણુ આદર, એ દેશી.

હિવેં મેવાત દેશ વિખ્યાતા અલવરગઢ કહેવાય છ;
રાવણપાસ જીહારો રંગે સેવેં સુરનર પાય છ. હિ૦ ૧

દિલ્લીમેં મહાવીર વિરાજેં મથુરા નેં લમકોલી છ;
ગઢ ગ્વાલેર બાવન ગજ પ્રતિમા વંદું ઋષભ રંગ રોલી છ. હિ૦ ૨

નગર લાહોરે શાંતિજિજ્ઞેસર શાંતિકરણ શુણુપાત્ર છ;
દિલ્લીપતિ જિહાંગીર પાતશા કીધી અફ઼ાત્તરી સ્નાત્ર છ. હિ૦ ૩

દેશ માલવે નગર ઉજ્જૈણી તિહાં અવંતિપાસ છ;
મેલો પોય દશમીનો થાઈ મનો મગસી પાસ છ. હિ૦ ૪

માંડવગઢમાં સુપાસ જિણુંદા વલી નરમદા પાર છ;
ભરત અંશુડીનાં માણકથી માંણિકસ્વાંમી કહેવાય છ. હિ૦ ૫

પહેલાં તો અસવારી નિકલતો આજ તારિક એક જાય છ;
દેશે વરાડેં દોલતિ દાતા અંતરીક સુખ થાય છ. હિ૦ ૬

શ્રીજીપુર વંદું જિનજાયા તુંગિગિરિ નમું પાય છ;
રામ તપસ્યા કીધી રંગે માંગીતુંગી કહેવાય છ. હિ૦ ૭

સેતબંધરામેશ્વર પાસે જૈન રાજા છે આજ છ;
લંકા લેવેં રામ લક્ષ્મણે ગાંધિ સાયર પાજ છ. હિ૦ ૮

ગોમટસ્વાંગી જલધર તીરેં છાયા માટી નીર છ;
 આજ અનોપમ વંદે કોઈ ગુરુમુખ વાણી સધીર છ. હિં ૬
 બિલગુલ પાસેં ગોમટ દેવા કરેં નાટિક પરદેષ છ.
 ઝખલદેવની પ્રતિમા ઉચી પૂજેં સંઘ વિશેષ છ. હિં ૧૦
 અષ્ટાપદ આદેં અવનીતલ તીરથ કામ અનેક છ.
 સ્વર્ગ પાતાલેં હિમવેતાલેં તાસ નમું સુવિવેક છ. હિં ૧૧
 ત્રિણુ લોકમાં શાસ્વતી અશાસ્વતી જિહાં જિનપ્રતિમા હોય છ.
 તીનકાલ કરેં નિત વંદન ભેડીનેં કર દોય છ. હિં ૧૨
 જે તીરથ ઇણ માંહિ વપાંદ્યાં નયણે દીકાં તેહ છ;
 અણુદીકાં પણુ ભક્તિાં વંદું ત્રિકાલ લહું તેહ છ. હિં ૧૩
 તીરથ સેવા મુઝ ફલ દીજેં સાચો સમકિત સાર છ.
 સુલભબોધિ હોજ્યો જૈનકુલ એ ધર્મતણો ઉપગાર છ. હિં ૧૪
 કરેં વંદના કર ભેડીનેં એ સહુ તીરથ સાર છ;
 સુગુર પ્રસાદેં દર્શન કીધો ધન ધન મુઝ અવતાર છ. હિં ૧૫
 અઢીદ્વીપમાંહિ સાધુ સાધવી શ્રાવક શાવિકા જેહ છ;
 પાલે શુદ્ધક્રિયા જે સાચી જંગમ તીરથ એહ છ. હિં ૧૬
 અનહ અકબ્જર યવનપાતિસાહુ પ્રતિગોધ્યા ગુરુ હીર છ.
 સંવત સોલ ઇગતાલા વરસેં કૃત્તેપુરમાં સધીર છ. હિં ૧૭
 તાસ સીસ વાચક પદ ધારક સોમવિજય સુપકાર છ;
 ચારિત્ર આદિ વિજય ઉવજાયા સત્યવિજય સુવિચાર છ. હિં ૧૮
 તાસ સીસ પંડિતપદ ધારી લાલવિજયગણિ રાય છ;
 દિહ્વીપતિ અવરંગજેઝસ્યું મિત્યા આગરેં આય છ. હિં ૧૯
 તપગરુછની પોશાલ વિશાલા દેઈ દિહ્વીપતિ જાય છ;
 નિજ પુરમાન દેઈ કુરમાવેં રહિયેં સદા સુખવાસ છ. હિં ૨૦
 તે કવિ લાલવિજય સુખ પાયા પાયા તીર્થ દીદાર છ;
 માનવજનમ સફલ ભયો મેરો સો તો ગુરુ ઉપગાર છ. હિં ૨૧

એ તીરથની માલા કઠે ને ધારે નર નારી છ;
ઘર બેઠાં તીરથ કલ પાંગી સકલ કરો અવતાર છ. હિં ૨૨

કલશ.

એ તીરથમાલા અતિરસાલા પંચ કલ્યાણકતણી,
સંવત્ સતરસેં પંચાશ વર્ષે લાલ જણી મેં જણી;
શ્રીનિજયરત્નસૂરીસ ગચ્છપતિ સદા સંઘ મુહું કરો,
હુ લાલવિજય પ્રસાદ પલણેં સૌભાગ્યવિજય જયજય કરો. ૧

॥ અર્હમ્ ॥
શીલવિજયવિરચિત
તીર્થમાલા.

દૂહા.

- અરિહંતદેવ નમું સદા જસ સેવિ સુરરાય;
તીર્થમાલ યુષ્ક્યું મુદા સદગુરતણિ પસાય. ૧
- અરિહંતમુષકજવાગ્રિની વાંણી વણ્ણુ વિલાસ;
કવિજન માતા વિનવું પૂરો મુજ મન આસ. ૨
- જગમાં તીરથ મુંદરે જ્યોતિવંત જમાલ;
પલણીસ દીઠાં સાંભળ્યાં મુણતાં અમી રસાલ. ૩

દેસી ચોપખની.

- સરસ સડોમલ વયણે કરી અંગતણાં આલસ પરિહરી;
જે દેસાંતરિ પર્વત ગામિ તે તીર્થનાં કહ્કચું નામ. ૪
- પછિમદિસ સોરઠ મંડાણ સિદ્ધિપેત્ર ચતુર્જય જાણ;
દીઠા દુરગતિ દૂરિ કરિ સેળ્યા સંપતિ સઘડી લારિ. ૫
- આદિનાથ દીઠા મનિ રલી રાઈણુહોઠિ પદ લેળ્યા વસી;
સૂરયપ્રુટે નાહી કરી પરમેસર પૂજું કરિ ધરી. ૬
- વિમલવિહાર અજિત નિ શાંતિ અદખુદ વંદુ મનિ પાંતિ;
પાંડવ પાંચ મરૂદેવી ભુવન જરતરવસહી ચોમુખ ધન. ૭

સર્વથઈ ત્રિષુસય છાસદું ગઠ ઉપરિ દેહસં શુણ્ઠદું;
 ભરતઈ ભરાવી મણીમેં જેહુ ધનુષ પાંચસય ઉચી દેહ. ૮
 તે પ્રતિમા પૂજિં દેવતા ભવોદધિ તારણ પદ સેવતા;
 તેહતણુ જલ ઉલપાઓલ જે ફરસિ તે કરિં કટલોલ. ૯
 સ્થારગતિ છેદક સ્થારિ પાજિ પંચમ પદ સરિયો ગિરિરાજ;
 ભવભયભંજન ભવિકા જાણિ સકલ તીરથમાં એ શુણ્ઠપાણિ. ૧૦
 સિદ્ધવઠ શેત્રુંજી નદી ગંગાસરથી શાન્તિ વહી,
 ગાર જોઅણુ પિહુલો પર્વત ત્રિણુ ગાઉ જોયો મહત. ૧૧
 અક્ષયતીરથ ઉત્તમ ઠામ પ્રહિ ઉઠીનિં કરૂં પ્રણામ;
 અડસઠિ તીરથથી બહુ ફલા વિમલાચલના શુણ્ઠ નિર્મલા. ૧૨
 પાલીતાણુ દેવયુગાદિ સેવો સ્વામી તણુ પ્રમાદ;
 આદિપુરપાજિ અતિ ભલું આદિળંગ વંદુ શુણ્ઠનિહું. ૧૩
 સાગરતટિ સોહિ સુંદર ઘોઘાળંદિર જનમનોહર;
 પાસ નવવંદ નિરૂપમ નામ જીરાઉલો ચંદ્રપ્રભસ્વામિ. ૧૪
 જાલી સોરઠ અતિ ઉજમાલ તે તીરથ વંદુ ત્રિણુકાલ;
 માનવભવ લાહો લીજઈ જિનવર ભગતિ ભલી કીજઈ. ૧૫
 ગઠ ગિરિનારિ નેમિજિણ્ઠ પ્રણમું પ્રેમિ ભવિ સુપકંદ;
 કંચનખાલાણુ શિખર ઉદાર તિહાં દેવી અંગાવિ સાર. ૧૬
 સહિસાવન લાખાવન મનોહાર જાણે નંદનવન અવતાર;
 ગજપદકુંડિ નાહી કરી નેમજી પૂજે રંગિ ધરી. ૧૭
 અમીઝરો જિન ત્રેવીસમો રૈવતગિરિ ઉપરિ મન રમો;
 સાત કોસ ઉચો મનોહાર પાંચ કોસ પિહુલુ છિ સાર. ૧૮
 બુનિગઠિ નિ ઉનિ વલી અઝારો અમીઝરો મનરૂલી;
 દીવળંદિર છિ સાયરતીર તિહાં ધરમી વિવહારી ધીર. ૧૯
 નવલપુ સોરવાડી પાસ ધનવંત સેવિ લીલવિલાસ;

ફરંગી રાજ્ય કરિ કર છોડ પૂરિ પરજા કેરાં કોઠ. ૨૦
 આગલિ ઓપિ દ્વારાંમતી રાયણુછોડ સોહિ સુલમતી;
 કછદેસિ હુજનગરિ પાસ શ્રીચિંતામણિ પૂરિ આસ. ૨૧
 સોપારિ નિ દેવકિં ગામિ વીલયપાટણિ વીર પ્રણામ;
 નવિનગરિ જઈ જિનવર નમું સિંધદેસિ ગોડી મનિ રમું. ૨૨
 થલવટમાંહિ મહીમાધામ સેવ્યો આપિં વંછિત કામ;
 પરગટ પરતો પૂરિ વલી સમરો સાહિળ ચૂરિ અલી. ૨૩
 સાચોરિ શ્રીવીરજિણુંદ ચિરાદ રાધનપુરે આણુંદ;
 લગવંત લેટું મન ઉઠ્ઠાસિ ધાણુધારિ ભીલડીઉ પાસ. ૨૪
 જલોદનયરિ ગજનીપાંન પિસુન વચનિ પ્રભુ ધરીયા ખાન;
 વરજગસંઘવી વરીઉ જામ પાસ પેષીનિં જિમસ્યૂં તામ. ૨૫
 સ્વામી મહીમા ધરણેંદ્રિ ધર્યો માની મલિકનિ વલી વસિ કર્યો;
 પૂજી પ્રણામી આપ્યા પાસ સંઘ ચતુર્વિધ પૂગી આસ. ૨૬
 સ્વામી સેવાતણિ સંયોગિ પાઠ્ઠપરમારનો ટલીઓ રોગ;
 સોલ કોસીસાં જિનહરસિરિ હેમતણાં તિણિ કીધાં ધેરિ. ૨૭
 ભિનમાલિ લયલંજનનાથ પાલણુપુર શ્રીપારસનાથ;
 મગરવાઠિ જમ્ય જાતો તપગણિ મહીમા જે આલતો. ૨૮
 નયર ખીરાલૂ છિ સુલકામ આદિદેવનિં કરું પ્રણામ;
 ગઠતારિંગિ અજિતજિણુંદ તીરથ થાપ્યું કુમરનરંદ. ૨૯
 અદ્દાનગર નિ વીજાપુરિં સાળલીઇ નિ વલી ઇંડરિં;
 તિહાં થાપ્યા સેત્રુજ ગિરનારિ તે વંદું હું અતિ સુખકાર. ૩૦
 પોસીને છિં ખાંચ પ્રાસાદ સરગસમોવડિ માંડિ વાદ;
 આશાસણિ છિં વિમલ વિહાર અંબાદેવી હુવન ઉદાર. ૩૧
 આખૂધરા હંખરણી પુરી દેવદ્રહ ચંદ્રાવધ વરી;
 વિમલમંત્રીસર વારિ જાણિ અઢારસેય દેવલ શુણપાણિ. ૩૨

સાંતપુર આળથડિં તડતોલિ સાંગવાડિં ભારયે કાછોલિ;
 હવિ આળૂતીરથ મંડાણિ વિમલિ થાપ્યુ સુણો સુજણ. ૩૩
 મહિતઈ પૂછ્યા શિવના દામ તિણે કહિઉ ઈહાં શિવનો વાસ;
 ને પહિલાં હોઈ જિનતું કામ તો થાઈ તુમ્હ વંછિત કામ. ૩૪
 તાસ વયણ મનમાંહિ ધરી રાતિ પુલ્યો પુણ્ય અતુસરી;
 અંગા આવી સુપનિ સહી જ્વારિ પુંજ સહિનાણી કહી. ૩૫
 તેથી પ્રગથ્યા દાદો તિહાં ગોફામાંહિથી જાણો ઈહાં;
 ભરડાકન્હિ ભુંઈ માગી કરી લીધી સોવન ટકે ભરી. ૩૬
 પેતલ આંણ મનાવી ધરી અંગાઈની સાંનિધિ ધરી;
 છપજકોડિ સોવન વય કીધ ભુવન કરાવ્યું જગહ પ્રસિદ્ધ. ૩૭
 ધર્મથોપસૂરી સુપસાય તીરથ થાપ્યું અવિચલ કાય;
 આદિદેવ થાપ્યા સુપકાર સફલ કર્યો માનવ અવતાર. ૩૮
 પ્રાગવંશ ચઢાવી સોભ પાપતણો વલી કીધો પોભ;
 રામનગર બારિ સુલતાન છતી થાપ્યા વિમલપ્રધાન; ૩૯
 હુંણગવસહી નેભિજિણુંદ મંત્રી વસ્તુપાલ આણુંદ;
 બારકોડિ કંચન વાવરી અનોપમ કરણી કોડિં કરી. ૪૦
 અઢારકોડિ સેત્રુંજિ સાર સાદીબાર કોડિ ગિરનાર;
 સેત્રુંજથી ગિરિનાર પ્રમાણિ તિલપું તોરણ કીઉ સુલહાણિ. ૪૧
 ધરતરવસહી પારસનાય લીમવસહી નમું જોડી હાથ;
 દેવ દિગંબર વસહી લહી દેલવાડિં દેવભુગિકા કહી. ૪૨
 અચલગઢ અવિચલ છિ કામ ચોમુખિ કીજિ આદિ પ્રણામ;
 માંડવગઢ વાસી વાણીયા અવર રાયસિર જાંણીયા. ૪૩
 પ્રાગવંશ સહિસા સુલતાન દેઉલ કરાવ્યું તિણિ પ્રધાન;
 ચઉદસીય મણ પીતલ સાર હેમવરણ કરી પ્રતિમા બાર. ૪૪
 લીમસાહ તિહાં ભાગજ કીધ હેમધડી દસમાંહિ દીધ;

લાણ ધન સેવકનિ દીર્ઘ ઉત્તમ કરણી ઇણીપરિ કીર્ઘ.	૪૫.
લાણુવસહીઈ નેમિજિણુંદ તે પણિ કીધી કુમરનરિંદ;	
અચલેસર માનિ શિવદાસ તેત્રીસ કોડિ દેવતાનુ વાસ.	૪૬
તીરથ સાનિધિ કરિ સર્વદા દેવી દીપિ લલી અરબૂદા;	
ગૌતમઋષિ વાશિષ્ઠ વિશેષ સાત ધાત ઔષધી અસેષ.	૪૭
કુંડ નદી સરોવર ઘણાં વન વાડી તરૂં સોહામણાં;	
અંબ અનેક અંબા કેતકી સદા સોહિં ફલ ફૂલે થકી.	૪૮
બાર ગામનો વાસ વિસાલ ચઉપદ ઋદ્ધિ અસ્થિર સાર;	
નવીસરોવર સોભા ઘણી પરવતરાજ નમું બહુ ગુણી.	૪૯
શ્રીમાતા રસીઈ મનિ ધરી બાર પાજ એક રાતિ કરી;	
બાર ભોયણુ સોહિ વિસ્તાર સાત કોસ ઉંચો મનોહાર.	૫૦
ગિરિ ભેટી પાજિ ઉતર્યા ગામ હણાદ્રામાંહિં સંચર્યા;	
પુન્યિ પેખ્યા પારસનાથ સુર નર સેવિ ભેડી હાથ.	૫૧
જરાઉલિ દાદો દીપતો તેજિ ત્રિભુવન રવી જીપતો;	
નયર મડાડ અનિ રામસેણુ પાપ પણાસિ દેવ દીર્ઘ જેણુ.	૫૨
આદિલગંબ પીતલમય સાર હેમતણી પરિ સોહિ ઉદાર;	
શ્રીરામચ દ્રહું તીરથ એહ આજ અપૂરવ અવિચલ જેહ.	૫૩
નીખજિ પ્રણમું દેવ યુગાદિ પુન્યવંત પૂજિ તજી પ્રમાદ;	
સ્થાકરે સીરોધી વામાનંદ હસી હસી પુરિ પ્રણમું આણુંદ.	૫૪
કાલધરી બૂઆડિ ગોહિલી પાસજી મુગતિ દીઈ સોહિલી;	
લાસિ મણાઉદ્ર ગામિ દયાલ આદિ વીર કેરટિં મયાલ.	૫૫
વાગસેણુમાંહિ જિણુહર ભેરિ જિનપાલ દીઈ કોલર કોડિ;	
વિમલ શાંતિ નિ શંભવદેવ આદિ વીરની કીજિ સેવ.	૫૬
નયર સીરોહી ઉત્તમ કામ દેઉલ દીપિ મહિમાધામ;	
આદિ અજિત પ્રાસાદ ઉત્તંગ જરાઉલો સંજેસરો મનિ રંગ.	૫૭

ઝબલદેવ ચૌમુખિ ચૌસાલ દીપે' દરિસણુ અમીઝરસાલ;	૫૮
મગટમણ પોરવાડહમાહિ સંઘવી સીપા સુ કહિવાય.	
મહાપુરૂષ મેહાજલ નામ તીરથ યાપ્યું અવિચલ ઠામ;	૫૯
સંવત નેહઈ સોલિ વલી સેત્રુંજ યાત્રા કરી મનિરૂલી.	
કાસીદ્રે છિ વીર યુગાદિ ઘાંણિું વીર નમું પ્રાસાદ;	૬૦
લોટાણિ સેત્રુજ નેહિ આદિલદેવ નમું કર નેહિ.	
વસંતપુર પાટણુ અહિઠાણુ આદ્રકુમારતણું સહિનાણુ;	૬૧
શાંતિનાથ સોહિ સુખકંઠ વીરવાડિ શ્રીધર્મજિણુંદ.	
ગામ અઝારી સોહિ સારદા વીર વિશેષ હરિ આપદા;	૬૨
નાંણિ નિવલે નાંદીઈ જીવતસ્વામી વીર વાંદીઈ.	
ળાંલણુવાડિં જિન વર્દમાન પૂજ્યો પૂરિ નવિ નિધાન;	૬૩
આળુધરા એ તીરથ કહ્યાં ગોઢવાડિ ગાઈ ગહિગહ્યાં.	
ખેહડિ સંથવ દાદો પાસ રાતો વીર પૂરિ મનિ આસ;	૬૪
છેછલી સિણુવાડી સાદડી વામાસુત વંદુ તે શુભ ઘડી.	
રાયણુપુરિ રૂડો ચઢિમુળ નલિનીગુન્ન વિમાન પ્રતપ્પ;	૬૫
નેતાં નયણે બહુ સુખ હોય જગમાંહિ તીરથ અનોપમ સોય.	
પ્રાગવંશ પુન્ય બહુ લયો કામલદે કુષિ અવતર્યો;	૬૬
ધન ધન ધરણો સંઘવી નામ જેણિ કીધાં ઉત્તમ કામ.	
સંવત ચૌદ છિતાલિ જાણિ સોમસુંદરસૂરી ગુણુખાણિ;	૬૭
તસ ઉપદેશ સુણી ગહિગહ્યો જિનસાસન સોલાવક યયો.	
ચૌમુખિ યાપ્યા નાલિ મહાર સૂરીપદ મહોછવ સુપકાર;	૬૮
સંઘતિલક વિમલાચલિ ધર્યું ઈંદ્રમાલ લેઈ જત ઉચર્યું.	
વરસ બત્રીસે લર ચૌવને નારી સંગ તજ્યો સુભમનિં;	૬૯
બાવન સંઘ મન્યા તિણિ વારિ ધરણિ સાહ વરીઓ જ્યકાર;	
કુંલા રાણાનુ પરધાન સંકલ બુદ્ધિ સદા સાવધાન;	

ધન યૌવન ઠકુરાઈ લહી ઉત્તમ કરણી કીધી સહી.	૭૦
દેસૂરીઈ દેવ યુગાદિ ઘાણેરે વલી વીર પ્રાસાદ;	
નડુલાઈ નવ મંદિર સાર શ્રીસુપાસપ્રભુ નેમકુમાર.	૭૧
નાડુલ વપ્રાસુત વીનવું વામાસુત વરકાણિ ઠવુ ;	
ભયોરિ વલી ગઢ ઉપરિ પાસ વીર પ્રણમું શુભપરિ.	૭૨
શિવાણિ ગઢિ મંડાવર મહાબલી પૂજું પાસકુમર મનિ રૂલી;	
સોઝતિ જયતારણિ ફલવધિં પરમેસર સેવો બહુવિધિ.	૭૩
પદમપ્રભુ પ્રતિમા હેમની ગામ ગંગાણીમાહિ સ્થામિની;	
સંપ્રતિરાય બરાવી ધરી પ્રભુપદ પૂજે પુનિ કરી.	૭૪
મહાવીરથી હુઝો સુષદાય બસય વરસેં સંપ્રતિરાય;	
આર્યસુહૃતી ગુરૂ ઉપદેસ ધરમતણો પામ્યો પરવેસ.	૭૫
અબ્યક્ત સામાયક અનુસારિ ભાતભાવ લહ્યો રાજ્ય ઉદાર;	
ત્રણ ધંડિ વરતાવી આંણ જિનમડિત મૂમિ કીધી ભણુ.	૭૬
સવાલાય પ્રાસાદ સુચંગ સવાકાકિ પ્રતિમા મનિ રગ;	
છત્રીસ સહસ કીધા ઉદાર ઉપાસરા પણિ હોય હબાર.	૭૭
એક પ્રાસાદ નવો નિતુ હોય તો દાતણ કરિ રાજ સોય;	
સાત.સય શત્રુકાર દેયંત સાતેં પેત્રે ધન વાવંત.	૭૮
મરૂધર નવ કોટી મંડાણ ચોદપુર મેડતિ વયાણ;	
પાલી પ્રણમું પાસ જિણુંદ ઓસનમરિ વલી વામાનંદ.	૭૯
જસવંતરાય થયો રાઠોડ જ્ઞાની દસાવતારી બેડ;	
અષંડ પ્રતાપી અનોપમ આજ દહીપતિ પણિ માની લાજ.	૮૦
ચતુરરંગસેના સહસ છત્રીસ શ્રાવકમંત્રી કરિ જગીશ;	
જસ ત્રીમિ સુધીયા રહિ સાથ બ્યાધિ ન ઘાલિ હિરણ્ણનિહાય.	૮૧
થલવટ તીરથ બાહડમેરૂ વિકાનેર નિં બેસલમેરૂ;	
આદિ અજિત પાસ નિ વીર સોવનકલસે બુવન મુધીર.	૮૨

જેસલમર શ્રાવક ત્રત સુદ આગમલેદ લહિં બહુબુદ્ધિ;
 ધરમતણા દિન પોતિ કરિ તેતી જીવી લેપિ ધરિ. ૮૩
 નગર નાગોરિ આબ્યા જામ પાસ જિણેસર લેલ્યા તામ;
 ઇમ અનેક તીરથ છિ કામ પછિમદિસિનાં જોલ્યાં નામ. ૮૪

કલશ.

ઇમ અનેક તીરથ અછિ સમરથ પછિમદિસિ સોહામણ્યા;
 જય જય કારક શિવસુપકારક ત્રિભુવન નાપક જિનતણાં
 સંવત સસી મુનિ વેદ રમ્ભરિ આસોમાસિ અભિનવી;
 બુદ્ધ શિવવિજય શિસ શીલ સેવી વદિ આણુંદ વિનવી. ૮૫

દ્વંદ્વ.

પૂરણ પુનિં પામીઉ માનવલવ અવતાર;
 સદ્ગુરુ સાનિધિથી લહોં જ્ઞાનદષ્ટિ આધાર. ૧
 યુગતિ સંઘાતિ ભેદ્યાં તીરથ દેશ અનેક,
 કથ્યાણુકકારી કહું પૂરવદિશિ વિવેક. ૨

ચોપાઈ.

દેવગુરુ આરદ સુપસાય પલણું પુનિં બહુ સુખદાય;
 ઉત્તમમુખિ કથ્યાણુક કામ સુણયો તીરથકેરાં નામ. ૩
 પહિલા દેસ મેવાતિ કહું અહીછત્રાપુરિ પાસજી લહું;
 નયર આગરિ પાસકુમાર ચિંતામણિ લેલ્યા સુપકાર. ૪
 હઠીમ હણ વીરજિણુ દયદવાઠિ નેમજી સુપકંઠ;
 યમુના તીરિ મથુરાં જઈ નેમજી ચૂજો યાવન યઈ. ૫
 કાસી દેસ ત્રિસિદ્ધ કામ વાણાસ્તી નયરી સુલ ગામ;
 તિહાં જનગ્યા જિન પાસકુમાર ભિલુપુરિ બઘઠા સુપકાર. ૬
 પ્રયાગતીરથનો મહીમા ઘણો અખયવક પ્રગલ્યો તે સુણો;
 વરસીતપ પૂર્યો અરિહંત રૂઠા ઋષભદેવ ભગવંત. ૭

- એક દિવસ પ્રભુ ધ્યાનિં ધરી તરૂંહેઠિં રહ્યા કાઉસગ કરી;
તે ઉપિં અતિ ઉત્તમકામ આજ અપયવડ કહીઈ નામ. ૮
- ગંગા યમુનાં નિ સરસતી ત્રિવેણી તીરથ સોભતી;
એહતું જલ દેવપૂજા યોગ્ય તે વિખરીત કરિ છિ લોગ. ૯
- રામ રાધ નિ હાડે કરી મીઠ્યાતી માંહિ નાચિં ભરી;
અંગ પધાલિ મલ મૂત્ર જ લય્યાં તે કિમ પામિ સદગતિ વર્યાં. ૧૦
- તિહાં પાસિ જિન જનમ્યા સહી ગામ કામ ભલ ભાગ્યિં લહી;
સીહપુરી શ્રેયાંસ જનમ્મ અંદ્રપુરિ અંદ્રપ્રભુ તિમ્મ. ૧૧
- હાથપુરપદ્મ સુભગામ થૂલિભદ્ર જનમ્યા તિણિ કામિ;
મગધદેશ રાજગૃહ નામ સુનિસુન્નતનિ કરેં પ્રણામ. ૧૨
- પાંચે પર્વત કહીઈ સાર પાંચે મેરે સમ અવતાર;
વિપુલ વૈભાર રતન સુવન્ન ઉદયંગિરિ દેષિ તે ધન. ૧૩
- તે ઉપરિ જિનના આવાસ પૂજ્યા પૂરિં મનની આસ;
સાલિભદ્ર ધર પાસિ કૂઓ નંદમણીયારની વાતિજ જૂઓ. ૧૪
- ગિરિ વૈભાર રોહિણીયાગુહા આવો ફરસો ધાર જૂજૂઆ;
ગઢમાંહિ ઓપિં આવાસ શ્રેષ્ઠિકરાયતણા ઉડ્ડાસ. ૧૫
- મિથિલા નયરી મહીનિજીવંદ વાસુપૂજ્ય અંખા સુખકંદ;
સતી સુભદ્રા ઉઘાડી પોલિ શીલતણિં મહિમા કલ્સોલિ. ૧૬
- આગલિ અયોધ્યા નયરી વાસ પાસિં ગંગા ગિરિ કૈલાસ;
રામ શીતા તિહાં કીધું રાજ ભદિલપુર શીતલ જિનરાજ. ૧૭
- જંભીગામ ઋજુવાલુ નદી કેવલ ભુગિકા વીરની વદી;
કોસ હનંર ઉપરિ પર્વત મેવલનાંમિ અછિં મહત્ત. ૧૮
- તેથી પ્રગટી રેવા નદી સુવર્ણભદ્રા બીજી વદી. ૧૯
- સુવર્ણભદ્રા નદી સહિનાણુ તસ સંગિં લાકડ યાઈ પાડાણુ;
કોતિકકારી દીસિં પરી ગંગા સંગમ આવી વરી. ૨૦

- હાથી રેવામાહિં રમઈ પછિમ સમુદ્રમાંહિં વીસમિં;
દેસ કાસમીર દેવી ભારતી કેસર વન નયણે ધારતી. ૨૧
- હંસવાહન વીણા વિધ્યાત જિમણિ કરિ પુસ્તક કવિ માત;
તિહાં નીપાઈ બહુ પામરી રાય રાણા ઝોઢિં તે વરી. ૨૨
- સમેતાચલ આળ્યા ગહિગહી વીસ વીતરાગ તિહાં સિદ્ધા સહી;
જિનવર થૂલતણા જે કામ તે સવિ દીપઈ મહીમાધામ. ૨૩
- પારસનાથનો પરતો ઘણો નિશિ વેલાઈ નોખતિ મુણો;
યાત્રા કરી જવ પાછા ફરિ એઘમાલી તવ વર્ષા કરિં. ૨૪
- પાલગંજ તલહટી વસઈ રાજ પ્યત્રી મનિ ઉડ્ડસિં;
પારસનાથની ઓલગ કરિ પ્રભુની આણુ સદા સિર ધરિ. ૨૫
- ગજ ગણડા આરણ્યાની ઘટા મૃગ કસ્તુરીયા બહુ સામટા;
વન કદલી હરડિની કાલ આઝાં રૂંધ અનિ વંશભલિ. ૨૬
- સાત કોસ પોઢો સુવિશાલ પાંચ ગાઉ પહોલો ચોસાલ;
તિહાંથી જઈઈ દેસ બંગાલ તીરથ શિવર છિ અતિહિ રસાલ. ૨૭
- પારસ પાહાણની પ્રતિમા સાર સોના રૂપાની પણિ ધાર;
તેહતણી જે કરસિ યાત્ર સફલ જનમ તસ નિર્મલ ગાત્ર. ૨૮
- ઝાડખંડિ સોહિ જગનાથ વણ્ણુ અ્યાર સેવિ પ્રભુનાથ;
તિહાંથી આળ્યા પ્યત્રીકુંડ વીરજી વંડુ માહણકુંડ. ૨૯
- ચવન જનમ વીરનાં અહિઠાણુ પાવાપુરિ પામ્યા નિરવાણુ;
યાત્રાપાણિ મુનિવરની તિહાં વીરજી થૂલ વંડુ વલી ઇહાં; ૩૦
- વિમલનાથ કંપિલપુર અંગ શુભવરગામિ ગૌતમ મનિ રંગ;
ગજપુરિ કુંથુ જિણેસર નામ કોસળી પદમપ્રભુ કામ. ૩૧
- પુરવપુંનિયં પેલી સહી પૂરવ દિસિ યાત્રા કહી;
નામ નિરૂપમ જે ધનવંત જિનવર પૂજિ તે પુન્યવંત. ૩૨
- નરવર અલવર રણથંભારિ રાવણપાસજી રથ્યા કરિ;

ખાવનગજ પ્રતિમા દીપતી ગઢ ગુવાલેરિ સદા સોલતી.	૩૩
સિંહારિ ખુંદીનગર આંખેર હુંક ટોડા નિ ગઢ અજમેર;	
તિહાં મોટાં જિનહર છિ ઘણાં સોવનકલસે સોહાંગણાં.	૩૪
માલપુરિ નિ સાંગાનેર મેદપાટમાહિ કુંભલમેર;	
આદિ નયર એ ઉત્તમ કામ ત્રિણકાલ તિહાં કરૂં પ્રણામ.	૩૫
ગોશુ હિ નવપદ્મવ પાસ નાગેદ્રહિ નમી લીલ વિકાસ;	
એકલિંગ મહાદેવ પ્રાસાદ ગગન સંઘાતિ માડિ વાદ.	૩૬
દેલવાડિ છિ દેવજ ઘણા ગહુ જિનમંદિર રસીયામણા;	
દોઈ હુંગર તિહાં યાખ્યા સાર શ્રીશત્રુજો નિ ગિરનાર.	૩૭
નવિ તલાહિ ચામુષ સાર હયાલસાહ મહિતિ સુખકાર;	
અનોપમ કરણી કીધી આજ રાજસિંહ રાણા નિ રાજ.	૩૮
ઉદયપુર તે ઉત્તમ કામ શીતલનાથનિ કરૂં પ્રણામ;	
ગહુ જિનમંદિર દીપિ વલી પાસ સુપાસણ ટાલિ અલી.	૩૯
રાણાનું તિહાં છાજિ રાજ છત્રપતી હીંદુશિરતાલ;	
શીસોદીયાશાધિ ભૂપાલ ષટદર્શન તે પ્રતિપાળ.	૪૦
સાંદેરાગમ્હના યજમાન દિન દિન દીપિ પુન્યપ્રધાન;	
દાની માની જ્ઞાની ઘણૂં યશપ્રતાપ સોહિ તેહ તણા.	૪૧
જાઉરનયરિ શાંતિ જિણુંદ જસ સુષ દીકિ અતિ આણુંદ;	
સાલ ધાતતણું અહિઠાણુ મગટિ આજ સદા સપરાણુ.	૪૨
ઋપલદેવ વાગઠ વિધ્યાત મહિમા જેહનો જગિ આપ્યાત;	
જવાસિં હુંગરપુર થઈ જિન લેહું વસવાલિ જઈ.	૪૩
આદિનયર આહડ મંડાણુ ધર્મનાથ વંદુ જિણુભાણુ;	
પાસ કરહડો પૂજું સુદા સાદડીઈ જિન સોહિ સદા.	૪૪
ગઢ ચિત્રોડિ દેવ યુગાદિ પાર્શ્વનાથ વંદુ આહ્યાદિ;	
ઋપલવંસિ કીરતિધરરાય સકોસલ શિવ પાખ્યા કાય.	૪૫

માલવ તીરથ વંદુ હવિં દસોર સુવ્રત સુખ ઠવિ;
 રામપુરિ નિં રતલામિ સહી સિરંજની ચદેરી કહી. ૪૬
 ભાવિ લેલ્યો મગસિપાસ મોટો મહિમા જગમાહિ જસ;
 કુકડેસર મહિમા પાસનો પ્રભુનામિ રોગ નાવે આસનો. ૪૭
 પાસ અવંતી જિન ધ્યાઈઈ નગર ઉજેણી સુખ પાઈઈ.
 સિદ્ધસેન મહિમા વિસ્તાર પામ્યો ઇણિ તીરથિ સુખકાર. ૪૮
 વિક્રમ લોજ સંપ્રતિ પુન્યવંત પરદુષ કાતર બહુ સતવંત;
 પરશ્રી બંધવ સાહસ ધીર દાતા લોગતા ને વડવીર. ૪૯
 વિણુંચ વિવેક વિદ્યા શુણુપાત્ર પડિતપ્રીય મહાનિર્મલ ગાત્ર;
 માલવપતિ ઉજેણી રાજ કીરતિ વરતિં જેહની આજ. ૫૦
 શીપ્રાનદી ગયદમસાણુ ચોસઠિ જોગિનીનું અહિઠાણુ;
 સિદ્ધવડ હરસીદ્ધીપીઠ રામ સીતાનું તીરથ દીઠ. ૫૧
 નયરી અવંતી આગલિ વલી માંડવગઢ દીપિં મહાબદી;
 શ્રીસુપાસ સેવું જિનરાય આદિ વીરના પ્રણમું પાથ. ૫૨
 ચોસવંશ અનોપમ નામ સંગ્રામસોની એણિ ઠામ;
 શીલિં સફલ કર્યો સહિકાર બહુ જસવાદ લલ્યો સંસારિ. ૫૩
 જિણિ સિદ્ધાંત સુણી લગવતી હેમચુક્રા મેહલી દીપતી;
 છત્રીસ સહસ ગૌતમનિં નામિ શાસ્ત્ર લિપાળ્યાં પુન્યનિ ઠામિ. ૫૪
 મેવાતથી માલવ લગિ જાણિ જોશ્યાં તીરથ બહુ શુણુપાણિ;
 શુરવચનેથી કેતી લહી ઇણીપરિ પૂરવ યાત્રા કહી. ૫૫

કલસ.

તપગચ નાયક બહુ સુખદાયક વિજયપથ્ય પુરંધર;
 શ્રીવિજયરાજમુરિદ મોહિ સૂરીગુણે કરી સુંદર.
 તસ તણિ રાજિ અતિહિ છાજિ સવેગ શુણુમણિ સાયર;
 ખુધ શિવવિજય સીસ શીલ વીરનિ સદા આણુંદ જયકર. ૫૬

દૂડા.

પરમપુરુષ પ્રણમુ વલી વાગેસરી વરદાય;
શ્રીગુરુચરણ પસાઉલિં સંકટ દૂરિ જાય. ૧

દબ્યણુદેસિ દીપતા દોલિતદાઈ દેવ;
શુણુ.ગાઉ તીરથતણા ગામ ઠામ સુણો હેવ. ૨

ઐપઈ.

નદી નર્ગદા પેલિ પારિ આગ્યા દબ્યણુદેસ મગારિ;
માનધાતા તીરથ તિહાં સુણયુ શિવધર્મી તે માનિ ઘણું. ૩

પાસ પંડુઓ પડગુણુ ગામ પાંનદેસ કહીઈ સુપધામ;
ઘરહાનપુર મંડણુ જિનદેવ પાસ મનમોહનની કીજિ સેવ. ૪

પાસ ચિંતામણિ નેં મહાવીર શાંતિનાથ નેમીજિન ધીર;
સ્વામી સુપાસ ગોડી શુણવંત મહાજન મોટા તિહાં પુનપવંત. ૫

ઓશવંશમૂપણુ અલિસમ સંઘવી છીતૂં જગજીવન નામ;
તસ ઘરણી છવાદે સિરી સકલ શુણે સીતા અવતરી. ૬

માણિકસ્વામિ નિ અંતરીકલણી આખૂ ગોડી સેતુજતણી;
યાત્રા પ્રતિષ્ઠા સંઘની ભગતિ દાન'સુપાત્ર દીયાં મુગતિ. ૭

સારંગધર સંઘવી પોરવાડ યાત્રા દીધી ઐત્રપ્રવાડિ;
સતર ધત્રીસિ ઝહુલી ઋદ્ધિ લખમીતણો લાહો તે લીધ. ૮

માલવ નિ મેવાડિ જઈ આખૂ ગોડી ગૂજર થઈ;
વિમલાચલમાંહિ સિદ્ધાં કામ સંઘતિલક ધાર્યું તસ ઠામિ. ૯

જેસલ જગજીવનદાસ દાતા ભોગતા લીલવિલાસ;
જિનધરમી દિગંધર મતિં અતિ ધનવંત હુઓ સુભમતિ. ૧૦

જિનપૂજા નિત્યઈ તે કરિ આઠ રૂપડીયા તિહાં વાવરિ;
સદાવર્ત સોહિ દાતાર ઘરહાંનપુરિ વિવહારી સાર. ૧૧

આગલિ મલકાપુર સુભ ઠામ શાંતિનાથનિ કરૂં પ્રણામ;

- તિહાંથી ચઢીઈ દેઉલઘાટ દેસ વરાહની આરૂ વાટ. ૧૨
- દેઉલ ગામ અછિ ધનવંત નેમીસર પ્રણમ્યા શુભશાંત;
હુવિ સઘલિ દીગંબર વસિં સમુદ્ર સુધી તે ઘણું ઉડ્ડસિં. ૧૩
- શિરપુર નયરિ અંતરીકપાસ અમીઝરો, વાસિમ સુવિલાસ;
પરગટ પરતો પૂરિ આજ નવનિધિ આપિ એ જિનરાજ. ૧૪
- રાવણુનો ભગપતિ કહ્યો પર દ્વપણ રાજ તે થયો;
જિનવર ણિંબ પૂણિ નિમઈ એક દિવસ વનમાંહિ રમઈ. ૧૫
- દેહરાસર પછિ ઘરિ વીસર્યું વેલુ છાણુતું ણિંબજ કર્યું;
ભણી નવકાર પ્રતિષ્ઠિ અંગ પૂણ પ્રણમી મનિનિં રંગિ. ૧૬
- પ્રતિમા વજ્ર સરિધી લહી કોઈ આશાતના કરસિ સહી;
તેહ કારણ મેલ્હી જલદૂપ વેગિ આબ્યો નયરી ભૂપ. ૧૭
- અનુક્રમિ એલગરાયનો રામ દૂરિ ગયો તે જલસંયોગ;
અંતરીકપ્રભુ પ્રગટ્યા જામ સ્વામી મહીમા વાક્યો તામ. ૧૮
- આગે તો જાતો અસવારઃએવડો અંતર હુતો સાર;
એક દોરાનું અંતર આજ દિન દિન દીપિ એ મહારાજ. ૧૯
- ગોમુધી ગંગા ગામ હુણાર નિરમલ નીર નાહિં સંસાર;
અસ્યંચિ નારી નાહિ જામ તો તે પાંણી વિણસિં તામ. ૨૦
- એલજપુરિ કારંજા નયર ધનવંત લોકે વસિ તિહાં સહાર;
જિનમંદિર જ્યોતિ જાગતાં દેવ, દીગંબર કરી રાજતા. ૨૧
- તિહાં ગચ્છનાયક દીગંબરા છત્ર સુખાસન આમરધરા;
શ્રાવક તે સુદ્ધ ધરમી વસિં બહુ ધન અગણિત તેહનિ અછિં. ૨૨
- વઘેરવાલવંશિં સિણુગાર નામિ સંઘવી ભોજ ઉદાર;
સમકિતધારી જિનનિ નમિ અવર ધરમ સ્યું મન નવિ રમિં ૨૩
- તેહને કુલે ઉત્તમ આચાર રાત્રિભોજનનો પરિહાર;
નિત્યઈ પૂજા મહોચ્છવ કરિ મોતીચોક જિન આગલિ ભરિ. ૨૪

- પંચામૃત અલિષેકિં ઘણી નયણે દીઠી તેમ્હિ લણી;
ગુર સાહમી પુસ્તક લંકાર તેહની પૂજા કરિ ઉદાર. ૨૫
- સંઘ પ્રતિષ્ઠા નિ પ્રાસાદ બહુ તીરથ તે કરે આહ્વાદ;
કરણાટક કુંકણુ ગુજરાતિ પૂરવ માલવ.નિ મેવાતિ. ૨૬
- દ્રવ્યતણા મોટા વ્યાપાર સદાવર્ત પૂજા વિવહાર;
તપ જપ કરિયા મહોચ્છવ ઘણા કરિ જિનસાસન સોહામણા. ૨૭
- સંવત સાતિ સતરિ સહી ગઢ ગિરિનારિ જાત્રા કહી;
લાખ એક તિહાં ધનવાવરી નેમનાથની પૂજા કરી. ૨૮
- હેમગુદ્રા સંઘ વચ્છલ કીઓ લાછિતણે લાહો તિહાં દીઓ;
પરણિં પાછં સીઆલિં દૂધ ઇધૂરસ ઉનાલિ સુદ. ૨૯
- એલાકૂલિં વાસ્ત્યાં નીર પંથીજનનિં પાછં ધીર;
પંચામૃત પકવાને ભરી પોષિં પાત્રજ ભગતિ કરી. ૩૦
- લોજ સંઘવી સુત સોહાંમણા દાતા વિનઈ જ્ઞાની ઘણા;
અર્જુન સંઘવી પદારથનાથ શીતલ સંઘવી કરિ શુભકામ. ૩૧
- હવિ મુગતાગિરિ જાત્રા કહું શેત્રુંજ તોલિં તે પશ્ચિ લહું;
તે ઉપરિ પ્રાસાદ ઉતંગ જિન ચોવીસતણા અતિચંગ. ૩૨
- સિંધધેકિ આંખા પાતૂર ચંદ્રમલ જિન શાંતિ સનૂર;
ઓસાવુદગિરિ ગઢ કટ્યાણ સહિર ઝિધર પ્રસીધ્ધું ઠાણ. ૩૩
- હહાંથી કહીઈ દેસ તિલંગ ભાગનગર ગલકુંડું ચંગ;
જેઅણ ચાર વસિ સુવિસાલ કુતળસાહ નામિ ભૂપાલ. ૩૪
- એકલાપ હયવર હૌસતા નવલપ પાલા પદ સેવતા;
ગજરથ સોહિ દલ સિણગાર નાટિક નેજા વાજિત્ર સાર. ૩૫
- ગણિકાનાં ઘર સહિસ છત્રીસ નાચગીત કરિ નિસદીસ;
જિનપૂજાઈ ઓચ્છવ વડી જાણે અપચર જોડિ મિલી. ૩૬
- આવકજન વસિં લખ્યમીવંત દાની જ્ઞાની ધરમી સંત;

- મણિ માણિક વિદુમના જાણુ દેવશુર સેવિં સપરાણુ. ૩૭
- ઓશવંશ ઉપિ ઉજમાલ દીપઈ દોલતિ દાન દયાલ;
દેવકરણુ સાહુ દરિસણુ જલો રૂપિ રિદ્ધિ સદા શુણુનિલો. ૩૮
- ચિંતામણિ ચૈત્યઈ ચોસાલ થાપી પ્રતિમા જાક જમાલ;
સંધવચ્છલ પૂજા જિનની ઘણી કરિ નિત્યઈ અતિ સોહાંમણી. ૩૯
- સદામત્ત દાઈ સુલમતી પુણિય પોષિ સધલા યતી;
હુધીયા દીનતણુ આધાર જાણુ. ઠદપતરૂ અવતાર. ૪૦
- મહિપતિ માનિ મહામંડાણુ જિનશાસન સોભાવિ જાણુ;
હુય ગય રથ પાયક પરિવાર ત્રિણુ જાંધવ હુયા જોડિ ઉદાર. ૪૧
- ઉદયકરણુ ઉપિં આસકરણુ રૂપિ રતિપતિ ઇંદ્ર આભરણુ;
સમક્રિતધારી મતિ ઉજલી ગરવ રહીત શુર ભગતાવલી. ૪૨
- અચલગણિ ગિરૂઆ શુણુવંત રાગદ્વેષ કીધા ઉપસાંત;
સંધ ચઉવિહતણુ સિણુગાર વર્ણુવ વારૂ સત્ય ઉદાર. ૪૩
- દોઈ દેઉલિ દીપિં દોલતી આદિ પાસ સેવિં સુલમતી;
દેવ દેગંબર દેહરૂં એક મંદિર મોટા સળલ વિવેક. ૪૪
- વાડી વસ્ત્ર સરોવર સાલિ શ્રીફલ મેવા દ્રાવ રસાલ;
હાથી રયણુતણી વલી પાણિ કંતા કહીઈ અવર વપાણુ. ૪૫
- કુલ્લપાકપુર મંડણુ દેવ માણિકસ્વામિની કીજિ સેવ;
ભરતરાયનું મુદ્રાગિંજ નિત્ય પ્રણામતણિ અવલંબિ. ૪૬
- તે તીરથનો કર્યો ઉદાર શંકરરાયશણીઈ સાર;
રાજા તે મિથ્યાતી સિરિ ત્રિણુસય સાકિ શિવમંદિર કરિ. ૪૭
- તેતાં જિનહર સોહાંમણાં અતિ દીપે તે રાણીતણાં;
એક કોસ દેહલ વિસ્તાર પૂજા મહોચ્છવ દોઈ અપાર. ૪૮
- દ્રાવડ દેશતણાં અહિકાણુ તે સુણુયો કહીઈ સપરાણુ;
જંજીકોટિ સિકાકોલિ ચંજીચંજીરિ ને જાલિ. ૪૯

- હેમ રચણુ નિ રૂપાતણી જિનપ્રતિમા તિહાં દીપિ ઘણી;
જિનકાંચીઈ જિનપ્રાસાદ સરગસમોવડિ માંડિ વાદ. ૫૦
- શિવકાંચીઈ શિવાલય ઘણા વિષ્ણુકાંચીઈ વિષ્ણુવતણા;
પૂજા રચયાત્રા મંડણુ નિત્યઈ મહિમા કરિ સુખણુ. ૫૧
- દેસ કરણાટકનો આચાર યોલુ' તીરથનો સુવિચાર;
ચારતણો તિહાં નહીં સંચાર ધરમરાજ ગહુલા શત્રુકાર. ૫૨
- નદી કાળેરી મધ્યે વસિ શ્રીરંગપટ્ટણુ અતિ ઉદ્ધસિં;
તિહાં લેટ્યા જિન નાલિમડહાર ચિંતામણિ નિ વીરવિહાર. ૫૩
- દેવરાય નામિ નરપતી મિથ્યાધરમી પણિ સુભમતી;
દાનિ લોજ સરિષો લાજિ મધ માંસની દૂરિ તજિ. ૫૪
- પાંચ લખ પાયક પરિવાર ગજ ચંદનની ખાણિ ઉદાર;
પાંસઠિ લાપ તિહાં દ્રવ્ય ઉપજિ' વરસપ્રતિ ન્યાઈ સંપજિ'. ૫૫
- અઠાર લાપ ધન ધરમ દુઆરિ વરસપ્રતિ આપિ તે સાર;
આઠ ઠાકુર નિ ચ્યાર જૈન છ મહાદેવતણિ આધીન. ૫૬
- રંગનાથ સોવનમઈ કાય નવકરમાનિ પોઢી તિહાંય;
હુરી શયનમુદ્રાઈ ઠવી વૃષવાહન ગંગાધર નવી. ૫૭
- એ યેહુની પૂજાવિધિ સુણો કનક કલશ લેઈ રહીયામણો;
કુંજર કંધિં લેઈ કરી પંચશબ્દ શિર છત્રિ ધરી. ૫૮
- મહિ ઉઠી ગંગાજલ લરી દેવ પવાલિ આણી કરી;
જિનધરમી પણિ ઇમ આચરિ અણુગલ પાણી નવિ વાવરિ. ૫૯
- પંચામૃત પૂજા નૈવેદ્ય પાંડી એક તંદુલ નૃત લેઈ;
દીપકમાલા નિ આરતી ઉત્તમ વાજે અતિ સોભતી. ૬૦
- સિદ્ધચક્ર નિ આદિલદેવ રાજા તેહની સારિ સેવ;
ચ્યાર ગામ અછિ દેવકાં અરકધન આણિ તેહધિકાં. ૬૧
- શ્રાવકજન ગહુ ધનવંત દાન દયા ખાલિ સતવંત;

- પ્રદ્ધ જાનિ મંત્રીસર લલો વિસાલાખ્ય નામિ શુણ્ણિવો. ૬૨
 લોકપ્રસિદ્ધ તસુ ખીળું નામ વેલાંદુર પંડિત અલિરામ;
 વિદ્યા વિનય વિવેક આવાસ જિનમતનો પૂરો અભ્યાસ. ૬૩
 જિનઆગમ પૂજિ ત્રિષુવાર એકાસણું નિત્યઈ દ્રવ્ય ખાર;
 જિનસાસન દીપાવિ સદા રાજધુરંધર શુણ્ણ સંપદા. ૬૪
 વીરપ્રાસાદ મંડાળ્યો લંબ પુરૂષ પ્રમાણિ પીતલ બિંબ;
 સાત ધાતુ નિર્મયંદનતણી રથણિબિંબની સોભા ઘણી. ૬૫
 વીસસહસ હુંસે કરી વિત્ત વાળ્યું તેણિં નિરમલ ચિત્ત,
 સાતયેત્ર પોષિ પુન્યવંત પંડિત પ્રિય બહુમાંની સંત. ૬૬
 ગોમટસ્વામિતણે અભિષેક સહિ સહુ નર રચી કરિ એક;
 વરસ પ્રતિ મોટિ મંડાણિજાણે ઇદ્રતણિ સહિનાણિ. ૬૭
 મહીપુનિમ પૂજા વડી મોટી રથયાત્રાઈ ચડી;
 અદ્વૈતરસો કુંભે ભરી પંચામૃત અભિષેકિં કરી. ૬૮
 ખારે કોસે ગોમુટસામિ શ્રીરંગપદ્મથી અલિરામ;
 બાહુબલીનું ખીળું નામ લોકપ્રસિદ્ધ છિ ગોમટસ્વામિ. ૬૯
 આમુંડરાય હુંઉ જિનમતી તિણિં વીરથ થાપ્યું સુભમતી;
 સાઠિ હાથતણિ અનુમાનિ કાઉસગમુદ્રા ગોરિ વાનિ. ૭૦
 પર્વતઉપરિ ઉપિં વલી જોતાં દૃષ્ટિ હુધ નિરમલી;
 બિલગોલગામ અછિ તે વીર વાસુપૂજ્ય જિન સાહસ ધીર. ૭૧
 ત્રેવીસ દેઉલ દીપિ સાર દોઈ કુંગર નિ ગામિ મજારિ;
 ચંદ્રશુભરાયદેઉલ નામ ભદ્રજાહુ શુર અણસણુ ઠામ. ૭૨
 આરૂંકીરતિ નામિ ગચ્છધણી ધનવંત શ્રાવક તિહાં બહુશણી;
 સાત ગામ નિ સાત હજાર દેવતણું ધન આવિ સાર. ૭૩
 કલિયુગમાહિ ઉપિ આજ દપ્યણમાહિ વીરથરાજ;
 પાઉકોસ પરબત વિંસ્તાર તિહાંથી આગલિ સોહિ સાર. ૭૪

કનકગિરી જ્વાલામાલિની દેવી ચંદ્રપ્રભુ સ્વામિની;
 નદી કાબેરી જળ ઉતર્યા તવ મલયાચલમાંહિ સંચર્યા. ૭૫
 અંજનગિરિ તિહાં વિસામિ કામિ શાંતિનાથનિ કર્યો પ્રણામ;
 ચંદનવન નિ હાથી ઘણા પાદપ પોદા રલીયામણા. ૭૬
 ઘાટ ઉતરી આવ્યા મલળારિ કલિકેટ બહિર અતિહિ ઉદાર;
 જિનમંદિર સ્વેતાંગરતાણું બ્યાપારી ગુજ્જર તિહાં ભણું. ૭૭
 સો ક્રોસે સુભરમણી ગામ સંલવનાથનિ કરૂં પ્રણામ;
 ગોમટસ્વામી પુરએ નૂર સાત ધનુષ દેહી સનૂર. ૭૮
 ઇહાંથી જૈનતણાં તે રાજ પાંચે કામિ સોહિ આજ;
 તુલદેસિ મોટો વિસ્તાર પાલિ જિન આણિ આચાર. ૭૯
 બહરી નગરી અનોપમ જાણિ યોગણીસ દેહસં છિં ગુણુ પાણિ;
 ત્રાંબા નલીએ બાહ્યાં વલી મંડપ મોટા બહુ પૂતલી ૮૦
 પુરૂષ પ્રમાણિ પ્રતિમા ચંગ હેમતણી તે અછિ સુરંગ;
 ચંદ્રપ્રભુ ચૈતિ ચોસાલ યાત્રા જેહની અમીઅરસાલ. ૮૧
 આદીસર શાંતીસર પાસ શ્રાવક સેવિ લીલવિલાસ;
 નારી રાજ કરિ જિનમતી સાધુ દિગંજર નિ મહાસતી. ૮૨
 ચાર વર્ણના શ્રાવક ભદ્ર ધ્રમ પ્યત્રી વૈસ્ય નિ સૂદ્ર;
 નાતિતણાં જોહજ વિવહાર મિથ્યાદેવતણાં પરિહાર. ૮૩
 તાડપત્ર પુસ્તકભંડાર ત્રાંબાપેટીમાંહિ સાર;
 સાત ધાત ચંદનમય લહી રથણજાતિની પ્રતિમા સહી. ૮૪
 માણિક નીલક નિ વિદૂર હીરા વિદ્રુમ તેજઈ પૂર;
 જોહ અપૂરવ ણિજગ્યાલ પુનિય પેપ્યાં પરમ કૃપાલ. ૮૫
 કારકલગામિ ગોમુટસ્વામિ નવ પુરૂષ દેહી સુલધાન;
 નેમિનાથ નિં ચૈત્યિં બહુ રથણજાંબની સોભા સદૂ. ૮૬
 ચોમુખિ સોહિ નાભિ મહાર ગામ વરાંબિ નેમિકુમાર;

ગિરિ ઉપરિ વઢી સાઠિ આસાદ ધમ તુલદેસ કહ્યો આઠ્ઠાદિ. ૮૭
 સાગર મલયાચલ અંતરિ જૈનરાજ તે નિશ્ચલ કરિ;
 જિનવર ભગતિતાણાં મંઠાણુ કેતાં કહીઈ અવર વધાણુ. ૮૮
 પાછા ફરિ આબ્યા કરણાટ નયર વિનુરિ ચડિયા ઘાટિ;
 રાંણી રાજ કરિ નિતુમેવ નવલપ પાયક સારિ સેવ. ૮૯
 દોષ દેહલિં તે લેટ્યા અંગ તિહાંથી હુંખસિ આબ્યા રંગિ;
 પાસનાથ નિ પદમાવતી પરતા પૂરિ જગિ ભગતી. ૯૦
 અહીં અનેક પાસિં તિહાં ફરિ પછિ પરાભવ કો નવિ કરિ;
 એહવું ઉપિં મહીમાધામ પૂજ્યા પૂરિ વંછિતકામ. ૯૧
 ચિત્રગઢ ખનોસી ગામ વંકાપુર. દીહુ સુભઠામ;
 તીરથ મનોહર વિસ્મયવંત વાત અપુરવ સુણ્યો સંત. ૯૨
 સ્વામી સેવક સુપન મઝારિ કહિ આવકનિ વયણુ ઉદાર;
 નવ દિન ફૂલમાંહિં સંપ ધરે દસમે દિન દરિસનનું કરે. ૯૩
 નોમિ દિન યુ જો તિમ કરી સંપમુષિ પ્રતિમા નીસરી;
 પાંઉ રહ્યા મુખમાંહિં જાણિ દસમા દિવસતણિ સહિનાણિ. ૯૪
 સંપપરમેસર કહીઈ એમ સંખચક્રી પ્રગટ્યા પ્રભુ નેમ;
 લખમીસરપુર તીરથ અંગ ગદકિં પ્રણમું મનનિ રંગ. ૯૫
 ઇહાંથી કહીઈ કાનડદેશ લગ્ગીલીલાનો પરવેસ;
 રાયહુખેલી નયર ઉદાર અનંતનાથ નિ પાસકુમાર. ૯૬
 રામરાયનું વીજનગર હુનિં મેહ હુઓ તિહાં સનર;
 લોક પ્રસિદ્ધ સહુકો કહિં કૃષ્ણાનદી તે આગલિ વહિ. ૯૭
 વીજપુરિ છિં શાંતિજિણુંદ પદમાવતી દીકિ આણુંદ;
 મણિધર વિવહારી બુદ્ધિવંત આવકજન તિહાં બહુ ઋદ્ધિવંત. ૯૮
 ઇદલસાહનું સળહું રાજ પ્રભાપાલ હુઓ મહારાજ;
 દોષ લખ્ય સેના ચતુરંગ મહાજન મોટા કરિ ઉચ્છરંગ. ૯૯

- પાસ ઠરહિડો નિ કલિકુંડ મહીમા જેહનો આજે અર્ધકુંડ; ૧૦૦
- દીવાલીદિન સઘલા દેવ પ્રદ્યાદિક પ્રણમિ નિતુમેવ. ૧૦૧
- ચારણગિરિ નવનિધિ પાસ રાય વાગહુકેરી વાસ;
દેવ ઘણા આવક ધનવંત પંચમનાતઈ બહુ સતવંત. ૧૦૨
- પંચમ વણીક છીંપી કંસાર વણકર ચોથો આવક સાર;
લોજન લેલા કોઇ નવિ કરિ દીગંબર આવક તે સિરિ. ૧૦૩
- શિવાતણી સીમિ વલી જૈન મરહઠદેસિ રહિ આધીન;
તુલજદેવી સેવિ ઘણા પરતા પૂરિ સેવકતણા. ૧૦૪
- ચ્યાહુગઢ મુગી પછઠાણુ શ્રીમુનિસુમત જિનવર ભાંણુ;
જીવતસ્વામિ પ્રતિમા પરગડી બાંણુગંગા ઉપકંઠિ વડી. ૧૦૫
- સિદ્ધસેનદેવાકર વલી હરિભદ્રસૂરિ યથા મનિ રૂલી;
ભદ્રકાલી દેવી હીપતી કવિજન માતા એ ભારતી. ૧૦૬
- પાસ કિસનેર તે પરવતમાહિં દોલતાવાદ કહુ ઉચ્છાહિં;
દેવગિરી અવરંગાવાદ સાંતિ વીર પ્રણમુ આદહાદિ. ૧૦૭
- ઈલોરિ અતિ કૌતુક વચૂં જોતાં હીયડું અતિ ઉચ્છરૂં;
દિશ્વકરમા કીધું મંડાણુ ત્રિમુવનભાવતણુ સહિનાણુ. ૧૦૮
- દબ્ધિણુદિસિની બોલી કથા નિસુણી દીડી જે મિ યથા;
ઇમ દાનગિરિ પારસનાથ નાસિક ત્રંબક સુમતનાથ. ૧૦૯
- ગંગા ગોમતી ગોદાવરી બલભદ્ર સોહિ તુંગીગિરી;
બગલામાંહિ નંદરખાર નીઅર ધનોરે અજિત જુહારિ ૧૧૦
- કહીઈ કુંઠણુ દબ્ધણુ ચીજલિ વડસાલિ ઘણુદીવી બોલિ;
પાસ વીર નિ નાભિમદ્દહાર મહુઈ વિધનહરો સુષકાર. ૧૧૧
- નવસારી સૂરતિ મંડાણુ ચિંતામણિ સોહિ જિનભાણુ;
ઉંબરવાડી જીરાઉલો આદિનાથ ગાઉ શુણુનિલો. ૧૧૨
- જિનધરમી વિવહારી બહુ સોહિ સુરતરૂ સરિધા સહુ;

ઋદ્ધિ રૂડા લીલાવંત દાન સુપાત્રિ આપિ સંત.	૧૧૨
વિનયવંત વારુ શુરુમુખી સદશુણ સોહૃદ દિન દિન સુખી;	
ન્યાઈ મેલિ સખલી લાછિ સાતપેત્ર પોષિ ઉલ્હાસિ.	૧૧૩
તાપીતટ સાગરનુ સંગ કૌતુકે જિહ્વાજ ગણાં ઉછરંગ;	
દીપાંતરની અપૂરવ વાત મેવા મોતી વસ્ત્ર વિષાત.	૧૧૪
ઋષભદેવ રાનેરિ સાર ચોપટમલ હાંસોટિ ધારિ;	
આદિદેવ અંકલેસરમાહિ રેવાતટિ આબ્યા ઉછાહિ.	૧૧૫
ભરૂઆછિ આદિનયર તે દીઠ ચોસઠિ ચોગિનીતું વરધીઠ;	
પાસ કહારો આદિ જિણુંદ અનિસુવત સેવું સુષકંદ.	૧૧૬
સંમલીવિહાર અંખડટે કરિ બત્રીસલાખ સોવન વય ધરિ;	
કુંમારપાલ જવ કરિ આરતી તવ કીરતિ વરનૃપ ધારતી.	૧૧૭
વંદું વડુએ શ્રીમહાવીર સેનાપુરિ પહિલો જિન ધીર;	
રાજપીપલા રેવાતીર ગજ વન છાજિં મહાગંભીર.	૧૧૮
ડલોઈ પાસ વટપદ્રિં દેવ દાદો જિન સોહિ નિતુમેવ;	
અંપાનેરિ નેમિજિણુંદ મહાકાલી દેવી સુષકંદ.	૧૧૯
નગર ગંધારિ બહુ જિનખિંબ શ્રાવક ધરમ કરિ અવિલંબ;	
કાલીઈ જિનમ દિર જોડિ દીપિં સેત્રુજા સરિપી હોડિ.	૧૨૦
દધ્યણું કુંકણ કાન્હડતણી તીરથ કેરી યાત્રા ભણી;	
હવિ શુજર ગાઉં શુણ્વંત મહિ જિ અતુર અનિ પુન્યવંત.	૧૨૧
મહીસાગર ઉતરીઅ પાર આબ્યા ત્રંગાવતી મઝારિ;	
થંભણતીરથ મહિમા ઘણો ભાવિ ભવિકા ભગતિ સુણો.	૧૨૨
વાહણુ થંભ્યા સાયર મધ્ય સાગરદત્ત સેઠિ તિહાં લદ્દ	
કુસલે આબ્યા મહોછવ કરી થંભણપાસજી નામિ ધરી.	૧૨૩
મણુજી પામ્યા પુન્યસંયોગ અભયદેવનો ટાલ્યો રોગ;	
ઘણા વરસ વલી ભૂતલિ રહી ગોપીર ઝર્યાથી પ્રગટજ થઈ.	૧૨૪

પહિલિ યુગિ હુઈ રત્નાવતી ણીજિ કહીઈ કનકાવતી;
 ત્રંબાવતી ત્રીજામાહિ હોય ચોથિં ખંભનયર વલી સોય. ૧૨૫
 થંભણ પ્રણમું જીરાઉલો નારિંગો ભિડભંજન સામલો;
 નવપદ્મલવ જગવદ્મલ દેવ સુખસાગરની કીજિં સેવ. ૧૨૬
 ખંભનયરના શ્રાવક શિરિં ઋદ્ધિં રૂડા શુણ આદરિં;
 છુ ગીયા નયરી ઉપમા લહી શુણરાગી સેવિ ગહિગહી. ૧૨૭
 રાજસ શુણ રાજિ આસવંશ સોની તેજપાલ અવતંશ;
 એક લાખ ધન પરચું જિણઈ સેત્રું જસિપર કરાચું તિણઈ. ૧૨૮
 સંઘવી ઉદયકરણ અનિં સોમકરણ વિજકરણ નિ જયકરણ;
 દેવશુરની પાલી આણુ લખ્યમી લાહો લીઆ સુભઠાણ. ૧૨૯
 પારિષ વજીઆ નિ રાજયા શ્રીશ્રીવ શિ ખહુ ગાજયા;
 પાંચ માસાદ કરાચ્યા અંગ સંઘ પ્રતિષ્ઠા મનનિ રંગ. ૧૩૦
 જેહની ગાહી ગોઆખંદિરિ સોવન છત્ર સોહિ ઉપરિ;
 કોઈ ન લોપિ તેહની લાજ નામિ સીસ ફર ગીરાજ. ૧૩૧
 પ્રાગવંશ કુંઅરજી વાડુઆ ઠાવી દેઉલ તેણે કીયા;
 પુત્ર પિતાઈ હોડાહોડિ કીધી કરણી ભેડાનેહિ. ૧૩૨
 મોદન્યાતિ ઠકર જયરાજ વંશવિભૂષણ સોહિ આજ;
 લાલજી સુત માલજી રામજી બ ધવ બે લિં સુભમતી ભજ. ૧૩૩
 સતરખાવીસિં યાત્રા કરી સેત્રુંજ સંઘવી પદવી વરી;
 પોતિં પોધ્યાં પાત્ર વિશેષ ધન્ય જીવ્યું ધરમિ ધરી રેખ. ૧૩૪
 સંઘવચ્છલ જિનમંદિરતણી પૂજા પ્રભાવના કીધી ઘણી;
 સમકીર્ત શુણ સોણા ઉજલી આશ્રિતવચ્છલ કહીઈ વલી. ૧૩૫
 કેતા જ્ઞાતા દાતા બાણિ કેતા શ્રોતા લોગતા આણિ;
 કવિતા આગમ લેદિ કહિ શુરવચ્ચને કરી નિશ્ચલ રહી. ૧૩૬
 બુદ્ધિસાગર રૂડા ઋદ્ધિવત દાન દયા સોહિં સતવંત;

ચતુર ચઠકસી આણુંદતણો વેલજી વિવેક ઉપગારી ઘણો. ૧૩૭
 આજ અપૂરવ સવે સિણુગાર મુગુણમણિ સરિયો પરિવાર;
 જિનધરમી શુર ભગતા જેહુ યશસોભાગ્ય લહિ વલી તેહ. ૧૩૮
 આદિનયર એ ઉત્તમ કામ દિન દિન દીપિ સોભા ધામ;
 ઇમ અનેક ગુણરથણી પાણુ કેતા કહીઈ અવર વપાણુ. ૧૩૯
 જિન નમીઈ સોઝિત્રે માત્ર અઢહાવાદે મોટી યાત્ર;
 ખારેજિ નિ ગામિ ધોલકિં યુગાદિ પાસ પ્રણમું તિહાં થકઈ. ૧૪૦
 અઢહાવાદ અનોપમ લહું ભાલો ચિંતામણિ તે કહું;
 સામલો મોઢેરો મહાવીર અદ્વૈતર સો જિનહર ધીર. ૧૪૧
 રાજનગર શ્રાવક ચોસાલ જગમસીદ્ધ માનિં ભૂપાલ;
 જિનસાસન સોભાવિ સદા આશ્રિતવચ્છલ ગહુ સંપદા. ૧૪૨
 ઉસવંશભૂપણુ શિરદાર સૂરા રતન યે-ળંધુ ઉદાર;
 સત્યાસીઈ દીઉ સત્રુકાર વિમલાચલના સંઘ અદાર. ૧૪૩
 તસ સુત ધનજી પનજીન્યંગ સમેતાચલ યાત્રા કરી રંગ;
 ઇસી સહિસ એકલાયિ કરી ધન ધરચી સંઘપદવી વરી. ૧૪૪
 શ્રીશ્રીવંશિં ચડતિં વાનિં દોસી મનીઓ પુન્યપ્રધાન;
 ધર્મધેત્રિ ધન વાળું ગહુ ત્રિણે લાખ તે પોતિ સંહુ. ૧૪૫
 સંવત યોગિં શત્રુકાર વરસ એ લગિ દીધો સાર;
 દુરિ દુકાલ ગયો તિણિ વારિ માણસ મિલિયાં સહિસ ઇગ્રાર. ૧૪૬
 સંઘતિલક સિદ્ધાચલતણું મોઢેરાનું મંદિર ભણ્યું;
 સતરલેદ પૂજા મંડાણુ રાજનગરિ સહુ દેઉલિ બાણિ. ૧૪૭
 હેમમુદ્રા શીલવંતનિ દીદ્ધ સંઘવચ્છલ ગહુ ભગતિં કીદ્ધ;
 ગાન છોડાવ્યાં પુન્યનિ કાજિ જિનસાસનિ વિસ્તારી લાજ. ૧૪૮
 તસ સુત દોસી શાંતિદાસ પૂરણુ પુન્યતણો તે વાસ;
 દાની જ્ઞાની હોજસમાન તાતતણિ પરિ વાલ્યો વાન. ૧૪૯

લહુલ પનલ મનલ ચંગ શાંતી સોમકરણ મનિ રંગ;
 સૂરચંદ્ર સુત પચેવડો ગુણનિધિ વંશ અછિ પડવડો. ૧૫૦
 ઓસવંશે શાંતિદાસ શ્રીચિંતામણિ પૂજ્યા પાસ;
 પ્રભુ સેવાઈ ગજસંપદા દિદ્વીસરિ બહુ માન્યો સદા. ૧૫૧
 વિત વાવરીઈં ધરમિં ઘણું સાતે પેત્રેં કરી સોહામણું;
 ચિહ્નું પુત્રે વલી સોભા ઘણી વંશવિભૂષણુ તે બહુગુણી. ૧૫૨
 વસ્તુપાલ મંત્રીસર વંશ શિવા સોમલ કુલ અવતંસ;
 સેત્રુંજ ઉપરિ ચોતુષ કીઓ માનવલલ લાહો તિણિ લીઓ. ૧૫૩
 ત્રિણુ જોઅણુનું નગર મંડાણુ અમ્હુદાબાદ અનોપમ જાણિ;
 સાધુ સુધરમી નિત્યેં વાસ શ્રાવકનાં ઘર સહિસ પંચાસ, ૧૫૪
 સકલ દેસતણો સિણુગાર દુષિઆ દીનતણો આધાર;
 જોયાં પટ્ટણુ દેશ અનેક પેધ્યો પૂરો ઇહાં વિવેક. ૧૫૫
 કમ્પડવાણિજ નિ સાણુંદ વામાસુત નિ આદિજિણુંદ;
 વીરમગામથી આગલિ પાસ સ પેસશે પૂરિ મનિ આસ. ૧૫૬
 યાદવ જરા નિવારી ઇણિં ચદુપતિ તીરથ ચાપ્યું તિણિં;
 અંદ્રમણુ જિન વારિ કહી તવ મૂરતિ ભરાવી સહી. ૧૫૭
 સેરીસિં લોઠણુ જિનપાસ સંકટ ચૂરિ પૂરિ આસ;
 જૈનકાંચીથી આણી દેવ મંત્રગલિ ચેલાની સેવ. ૧૫૮
 કહી મહિસાણું નગરિ સાર આદિ વીર નિં પાસકુમાર;
 વિસલનગર નિ વીજાપુરિ જિનપ્રતિમા વંદુ સુલપરિ. ૧૫૯
 આદિ તલટી આણુંદપુરિ જે યાત્રાકલ સેત્રંજગિરિ;
 સીદ્ધપુરિ પાર્યું સિદ્ધરાય નદી સરસતી તીરથ ઠાય. ૧૬૦
 આળ્યા પાટણિ અતિ આદરિ પાસલુ લેટ્યા પંચાસરિ;
 કોકો નારિંગો ચાર્પ પાસ અઢારે સુણુ સ્વરૂપ. ૧૬૧
 વીસોત્તર સો જિન આવાસ દરિસણુ આપિ લીલવિલાસ;
 કુમારપાલ નિં વિમલપ્રધાન ઇહાં ઉપના તે ગુણનિધાન. ૧૬૨

હેમાચાર્ય તણિ વષાણિ અદારસય કોટીધન જાણિ;	
પાટણિ પનોતા શ્રાવક વસિં ધરમકાર્ય કરતા ઉડ્ડસિ.	૧૬૩
પાટણનયર પ્રસીધું જાણુ ;	
કુમારપાલ હુઓ બૂપાલ અદારદેસ દયા પ્રતિપાલ.	૧૬૪
ઇચ્છારલાપ હયવરતું સૈન ગલીઉં નીર પીછ તે જૈન,	
હેમાચાર્યથી સમકિત લહી જિનમંડિત ભૂ કીધી સહી.	૧૬૫
જિનહર ગિંબા અનિ શત્રુકાર ઉપાસરા નિ જીવજીવિદાર;	
રાજન્નપીની ઉપમા ધરી ગણધરપદવી તિણિં વરી.	૧૬૬
આજ અનોખમ કીરતિ જાસ ઉત્તમ પુરુષ લીલવિલાસ;	
તીરથ થાખ્યાં સમક્રીત ધરી અવિચલકરણી રંગિ કરી.	૧૬૭
ત્રિણ ગતિ નિ ત્રિભુવનતણાં સાસ્વતા અસાસ્વતા સોહામેણા;	
જે અપુરવ સુણીયા પીઠ તે ત્રિકાલિ પ્રણયું દીક.	૧૬૮
સતર ઇચ્છારિ ખારિ ફિરી પુરવદિસિની યાત્રા કરી;	
એકવીસિં અઠત્રીસિં સહી દખ્યણુ દેવની સેવા લહી.	૧૬૯
અઉદ પૂરવનો જે છિ સાર તે પહિલાં પલાણી નવકાર;	
પૂરવાચાર્યને વચને ધરી દેવ દિગંબર બાંધા ફિરી.	૧૭૦

યત:-

દિસહ વિવદ્ધચરિયં જાણિજેહ દુજ્જણસજ્જણવિસેસો ।	
અપ્પાર્યં ચ કિલિજ્જહ હિંહિજ્જહ તેણ પુહવોણ ॥ ૧૭૧ ॥	
ધન્ય દિવસ તે વેલા સાર ધન્ય જીવ્યું માણસ અવતાર;	
તીરથયાત્રા કરિ સુખણુ તે નર નારી લહિ કલ્યાણુ.	૧૭૨

કેલસ.

એ તીરથમાલા શુણુવિસાલા જે ભવિકન્ન કંઠિ ધરિ,	
સકલલગ્ની પેનુ સુવગ્ની નિશ્ચલ આવિ તસ ધરિ;	
શુદ્ધસંવેગી સુગુણુ સંગી બુધ શિવવિજય સાનિધ કરી,	
કેવિદ શીલવિજય સીસ પલાણિં વીનવિ આણુંદ ધરી.	૧૭૩

દૂહા.

ઉત્તરદિસિ ઉપિ સદા જૈનરાજ અશેષ;
મહાનગર રૂઝાં ઘણું સુણ્યો તેહ વિશેષ. ૧

દુરગમ પંથ ઉલ્લંઘતાં નદી નગર પાપાણુ;
મલેઅ રાજ્ય અછિ મોટાં કહિસ્થું તાસ વપાણુ. ૨

ચોપઈ.

દિહ્વીપતિ હુઓ અકળરસાહ પટ દરસણુ પોણ પાતસાહ;
દાન દયા દીપાવી જિણુઈ ધરમ પરિધ્યા કીધી જિણું. ૩

એક દિવસ નૃપ સભા મઝારિ લાણિ વિપ્ર તિ ધર્મવિચાર;
આવક જીવદયાઈ રમિ પણિ સૂર્યનિ નવિ નમે. ૪

છંદુ જવહિરી ભુદિનિધાન આવકધરમી તાસ પ્રધાન;
મિથ્યામતિ મોટી જયવાદ વરીઉ ભૂપ સભા સંવાદ. ૫

સૂર્યદેવ નિ ગંગાનદી જિનમતમાંહી ઉત્તમ વદી;
મિથ્યામતિ તે શતિ જિમઈ મિલજયા ગંગામાહિ લામઈ. ૬

માટી જલજલણુ નિ વાય વણુસસઈ જીવ અસંખ્યા થાય;
કંદમૂલના ભેદ કહાય વલી અનતા કહિ જિનશાય. ૭

તે ઝોલધાળ્યા ઉપનયન ધરી ગોપુંછિ દેવવાસિ કરી;
વિપ્રતણું ઉતાર્યું માન જિનસાસનનું વાલ્યો વાન. ૮

પાતસાહ પરસંસ્યા જૈન ચિરધર્મી પોતિં લયલીન;
જેહુનો વંશ વિરાજિ આજ સરવ વસિ કીધાં જેણિ રાજ. ૯

એહવું દહીનપર મંડણુ દોણુ જોગણુ વિસ્તારિ જણિ;
જોગણુ સોહિઈ આગરું નદી યમુનાકંઠિ શુણુ ભર્યું. ૧૦

ગંગા તીરિ છિ કેદાર કુરૂક્ષેત્ર નિ વલી હરદ્વાર;
એ તીરથ શિવનાં છિ સહી. ૧૧

નગરકોટમાહિ જવાલામુખી દેવી દરસણિ સોહિ સુખી;

કલ્યાણુસેન નામિ ભૂપાલ જિનમતિ જીવદયા પ્રતિપાલ. ૩૭
 જ્યોતિવંત જિનહર ચોવીસ મહોચ્છવ મહિમા હોઈ નિસદ્દીસ;
 મહાધર પર્વત શેત્રુંજીએડિ પાંચ પ્રાસાદ નમુ' કરજોડિ. ૩૮
 સોલછિતાલિં સેત્રુંજલાણી કલ્યાણુસેન રાજ તે શુભી;
 સંઘ સખલ લેઈ મહામંડાણુ ત્રિણુવરસે કરી પંચ પ્રમાણુ. ૩૯
 સમેતાચલ આબ્યા મનરંગ જિનના ચૂંલ નમ્યા તે ચંગ;
 ચંપાપુરિ પહોતા નરરાજ વાસુપૂજ્ય પૂજ્યા જિનરાજ. ૪૦
 ભાનુચંદ વાચક તિહા મિત્યા તેહના સંસય મનના ટટ્યા;
 વિમલાચલનો પૂછો પંચ તવ તે વચન કહિ નિચંચ. ૪૧
 અઢારસય ક્રાસે ઇહાં થકી અમ્હે આબ્યા પ્રણુમી તિહાંચકી;
 ત્રિણુમદક્ષણા તેહનિ દીધ સેત્રુંજયાત્રા ફલ તે લીધ. ૪૨
 પંચ દોહિલો ન સહિ વારિ માણસ માંદાં સંઘ મજારિ;
 તે કારણિ સંઘવચ્છલ કરી વિત્ત વાવરીઈ પ્રેમિ ધરી. ૪૩
 ણાવન મણુ મિરી શાકહમાહિ દ્રવ્યસંજ્યા નહીં બીજી તિહાંહિ;
 વાસપૂજ્ય મંદિરની બીતિ તેણે લિખીઈ એણી રીતિ. ૪૪
 ભક્તામર ભાપા ગીરવાણિ સમગ્ર સાધુ સવિ સુજાણુ;
 માહોમાહિ વાંઘા પાપ એક આચારી તે મુનિરાય. ૪૫
 વલી મનમાહિ હરખ્યા ઘણું દરસણુ દીહું સોહામણું;
 વીર પટોધરિ વંશિ હૂઆ પંચમ આરિ ગચ્છ જૂજૂઆ. ૪૬
 જૈનરાજ્ય એ ઉત્તરદિસિં દાન દયાઈ કરી ઉચ્છસિં;
 લાહુરવાસી પ્યત્રી સહી એ વાત વિલાપી કહી. ૪૭
 સોલ ખ્યાસીઈ સુપરિ જોહ જોઈ આબ્યો ઉલાસિ તેહ;
 નિજશુરૂ સુપથી મિહું સાંલલી અતિઆણુદિ જોલી વલી. ૪૮
 અષ્ટાપદ તિરથ છિ વડું દૂરિ દેસાંતર નહી હુંકડું;
 સેત્રુંજ દેવત અરણુદગિરી સંમેતાચલ નિં મુગતાગિરી. ૪૯

પાંચે તીરથ પરગટ ઉદાર દિન દિન દીપછ મહામા ધાર;
 ધનધન નર નારી વલી જેહ પ્રણમિં પૂજિં તીરથ એહ. ૫૦
 ઉત્તરદિસિની તીરથમાલ હરષિ ગોલી અતિહિ રસાલ;
 યાત્રાફલ સુણુતાં તે થાય ભાવિ બાણુતાં પાતિક ભય. ૫૧
 દિશિ ચ્યારિ ઉજેણી ચક્રી મધ્યદેશ માલવની વક્રી.
 તીરથ કારણુ કહીઈ વલી હરષિ જોયાં એ મનિ રૂલી. ૫૨

યત:—

વિસહ વિવહચરિયં જાણિજ્ઞહ દુજ્જણસજ્જણવિસેસો ।
 અપ્પાણં ચ ફિલિજ્ઞહ હિંદિજ્ઞહ વેણ પુહવીણ ॥ ૫૩ ॥
 ધન્ય દિવસ તે વેલા સાર ધન્ય જીવ્યું માણુસ અવતાર;
 તીરથ યાત્રા કરિ સુભણુ તે નર નારી લહિ કસ્યાણુ. ૫૪

ઇહ ચ્યાર દિગવધૂ કંઠિ રાજિં તીરથ મણીમય માલ એ;
 જસ દરિસ પરિમલ લહિં નિરમલ ભવિકલુંગ રસાલ એ.
 પુધ શિવવિજય શિસ શીલવિજઈ અપય આણુંદ અતિધણું;
 કરકમલ જોડી કુમતિ છોડી કર્યું તવન સોહામણું. ૫૫

સંવત્ ૧૭૪૮, વરયે માગસરમાસે શુકલપક્ષે ત્રયોદશીતિથૌ

સોમવાસરે લિખિતમ્.

જ્ઞાનવિમલસૂરિવિરાચિત

તીર્થમાલા.

॥ ઢાલ ૧ ॥

શાસનાદેવીય, એ દેશી.

શ્રીજિનવરતણા લીજીઈ ભામણાં ચરણપંકજ નમી લાવસ્યું એ;
 ચૈત્યપરવાડીય ખુન્યની વાડીય પલાણીય પ્રેમ ગાહુ ચાવસ્યું એ. ૧
 મનમાં આનંદિયા જિનવર વંદિયા સતર પંચાવન વરિસમાંહિ;
 ઢાલણંધિ ઠહું વંદિય ગહગહું સયલસુખ જિમલહુ ધરી ઉચ્છાહિ. ૨
 ઉચ્છાહ આણી લાલ જાણી લાવિકખાણી ગાહુ મિલી,
 લહીસુ શુરવાણી હૃદયે આંણી પૂરતા મનની રૂલી;
 શુભ લગ્ન યોગે વિધિસંયોગે યાત્ર કરવા અંચર્યા,
 શ્રીસૂર્યપુરવરધકી આવક સપરિવારે પરવર્યા. ૩

॥ ઢાલ ૨ ॥

આગે આગે એ દેશી.

તીર્થકી સહરિમાં વાં
 રેણુર નમિ

મણિ વાર;

તાર. ૪

૨ શાંતિ

જિનવર

સપર

વડવધતી વિવહારીયા વિધિસ્થું પાપ પલાલી.

૬

સનેરવંદિરે આવીયા નેમિજિનેસર વંધા;

નવનિધિ સમ નવ ઠામિં જિનવર દેખી આનંધા.

૭

વીરજિનેસર, એ દેશી.

તિહાંથી આધા સંચરી ભરૂઅચિં આવેં

પાસ કંડહારે ઋષભદેવ પ્રણમી સુખ પાવેં;

શ્રીમુનિમુવતસ્વામિ ઠામિ સામલિયા વિહાર

મૂલતીરથ એ જાણીયેં મહિમાભંધાર.

૮

સત્યરિ સય જિનજિંબપદ આરસમય દીપેં

સપ્તધાતુમયજિંબ ત્રણ્ય તેજેં ત્રિભુવન જીપેં;

નવ પ્રાસાદના જિંબ સર્વ દેખી આનંદે

પૂરવસંચિત અશુભકર્મ સવિ દ્વર નિકંદે.

૯

અનુકેમે વડગામ આવિ મહાવીર જીહારે

અતિ જીમાંહિં આવીયા ગંધાર મજારિં;

સોવનવાનિં વર્દ્ધમાનસ્વામી જળ દીઠા

જિંબ અનેકેં ઋષભદેવ ચિત્ત અમીય પઈઠા. ૧૦

ભુહરામાહિં ત્રિણ્ય જિંબ પાસ જિનવરકેરાં

અતિ ઉત્તંગ સોહામણાં ભાજે ભવભય ફેરા;

તિહાંથી આધા આવીયા જિહાં બંદિર કાવી

તિહાં જિનજિંબ પૂજા કરી બહુ ભાવના ભાવી. ૧૨

॥ હાલ ૩ ॥

સમવસરજી જિમ વાળ વાળે, એ દેશી.

કાવી ઠામ એક દેહસસર તેહ જીહાર્યું;

અતિ જીહટિ ભરી ભાવ અધિક મનિ આણુતો. જ્યો જ્યો ભાવ. ૧૩

તિહાંથીકી સાણુદે આવ્યા પદ્મપલ નિરખી સુખ પાવ્યા;

જિંબ અવર સંભલાવ્યા. જ્યો ૧૪

ગોધાવી ગોરજ વીરમગામિં ગિંળ અનેક અછેં અભિરામ;
લાવિં વાંધા સ્વામિ તો. જયો૦ ૧૫

લોન્નયાગામેં અતિમા પાસ માંડલિમાં ગાડરીઓ પાસ;
વાંધા ચિત્ત ઉઠાસ તો. જયો૦ ૧૬

મુજપુરે ઝોટિંગો પાસ અવર ગિંળ બહુ શુષ્ક આવાસ;
મણુએં થયો ઉઠાસ તો. જયો૦ ૧૭

તિહાંચિડી સમીસહરેં આવ્યા સાધર્મિકજન બહુ સુખ પાવ્યા;
કેતાઈક દિન તિહાં ઠાયા તો. જયો૦ ૧૮

ધર્મસનેહી પૂરબનેગેં શ્રીજ્ઞાનવિમલસૂરીશ્વર વેગઈ;
વાંધા તિહાં સુવિવેકે તો. જયો૦ ૧૯

અંગપૂળ પ્રભાવના કીધી સોહાગણિ મલિ સાંઝી દીધી;
બહુ શોભા તિહાં દીધી તો. જયો૦ ૨૦

વીરજિનેસર સામલ પાસ શાંતિનાથ પ્રગટાવ્યા ઉઠાસ;
લક્ષિ કરી તસ પાસ તો. જયો૦ ૨૧

ઠામિ ઠામિ વલી જે દેહરાસરિ લક્ષિ કરી બહુ જન મનહરેં;
સકલસમાહિત સુરતરે તો. જયો૦ ૨૨

શ્રીસ પેસર પાસ લેઠ્યા લવલયના રૂપ દ્રરે મેઠ્યા;
પૂળ વિવિધ પ્રકાર તો. જયો૦ ૨૩

॥ હાલ ૪ ॥

કનકકમલ પગલા હવે, એ દેસી.

અતુકમેં તિહાંથી ચાલીયા એ સાથે ગણપતિ રાજેં કે;
સંવેગીતણા એ. ૨૪

સોહાગામેં આવીયા એ લેઠ્યા ઋપલજિષ્ટુંદ;
ઉઠાહ ધરી ઘણો એ. ૨૫

અંક રત્ન આરસતણા એ પ્રતિમા પ્રથમ જિણુંદ અછેં મહિમા ઘણો એ.	૨૬
શેઠ ધનાવહ જાણીયેં એ વેણાતટિમાંહિ જેહ; થયો પહિલાં સુપયો એ.	૨૭
નાનો અભયકુમારનો એ તિણે ભરાવ્યા જિંબ; સવાકોડિ માંજનિ એ.	૨૮
તે માહિંલાં એ જિંબ છે એ સંપ્રતિ પ્રગળ્યા તેહ; ભવિકજન પુન્યથી એ.	૨૯
તાસ ભગત કીધી ઘણી એ અંદ્રોદયકરી આદિ; પૂજા પરિકરતણી એ.	૩૦
તામ પાસે લધુ ગામ છે એ ભરડુઆ નામેં જેહ; તિહાં પ્રતિમા હતી એ.	૩૧
પ્રગટ કરાવી તેહ ભલી એ કીધી તસ બહુ ભક્તિ; યથાસકતેં કરી એ.	૩૨
પંભાયતજિંદરતણો એ સંઘ સાથે કરી યાત્ર; પાસ ગોડીતણી એ.	૩૩
વિપમ વાટ રણમુમિકા એ ઉડલંઘી અતિ છેક; પણિ કરી યાત્રા એ.	૩૪
અનુકમેં વલીને આવીયા એ સોહીગામ મઝારિ; પ્રથમજિન પંદીયા એ.	૩૫
તિહાંથી અઘા સંચર્યા એ સંઘનેં કરિ મનોહારિ; સંપ્રતિ નૃપતિઈ રચ્યુ એ.	૩૬
તિહાંથી ચિરાદે આવીયા એ સંઘનેં કરિ મનોહારિ; મનોરથ પૂરિયા એ.	૩૭

પ્રગટ કરાવી વીરને એ લીધો મહુલો લાલ;	
સવે આણુંદિયા એ.	૩૮
તિહાંથી સાચોરિ આવીયા એ પધરાળ્યા શ્રીવીર;	
પ્રાસાદમાં ઉછવે એ.	૩૯
ચાર પ્રાસાદ શ્રીવીરના એ દેહરાસરિ વલી એક;	
લાવસ્યુ લેટીયા એ.	૪૦
તિહાંથી પુનાસે આવીયા એ નિરખી શાંતિપ્રાસાદ,	
આનંદા અતિધણ એ.	૪૧

॥ ઢાલ ૫ ॥

નિરમાલડીનો.

તિહાંથી લિનમાલે આવીયા એ લેટયા શ્રીપાસ	
ચાર પ્રાસાદ તણા સુખિંબ નિરખ્યા ઉડલાસ;	
ધાણુમા મોઢરા ગામમે પ્રાસાદ જુહારી	
લગિરે આળ્યા વહી સુપથી નરનારી.	
સોવનગિરિ તિહાં નિરખીયો એ જે પહિલાં જિન ઠામ;	
વિવિધ દેહરાસર વંદિયા, નિરમાલડી એ	
પ્રણમ્યા તે અલિરામ, મનરહિ એ.	મં ૪૨
તિહાંથી આધા સંચરી માદલપુર આળ્યા	
અગર વગરી ને જેડગામ વલાણુ દૂગાણુ;	
સાંટેરે પ્રાસાદ એક પીમેલિ વીઝેવો	
ઇહાં એક એક પ્રાસાદ વહિ મન હુર્ષ ધરેવો.	
વરકાણું શ્રીપાસણ એ નાડોલ ત્રિણ્ય પ્રાસાદ;	
નહુલાઈ પ્રાસાદ નવ, નિરં યાદવો નગીઈ આદ્હાદ.	મં ૪૩
દેસૂરીઈ પ્રાસાદ એક ધાણુરાગામે	
પારસનાથ ને વીરચૈત્ય ઘણેરે ઠામે;	
સાદડી પાસ પ્રાસાદ એક આણુંધા નિરખી	
રાણુપુરે શ્રીધરણુવિહાર ચઉમુખ અતિ હરખી.	

એ સરિષી નહીં માંડણી એ મહિયલમાહિ ઉદાર,
ત્રિભુવનતિલક સોહામણ નિરં પ્રથમ જિણું વિહાર. મં ૪૪

મડપ મોટાથ લતુગ કોરણી અનેક
સહસકટ ને પચમેરૂ તીર્થ સુવિવેડ,
ભુમિહરમા જૈનગિળ પ્રણમી આનંદ
મગલચૈત્ય ને દેહરી સવિ હામે વડું,
અપાર પ્રાસાદ ખીન્ન વલી એ એવ મિલી ને પચ,
પચમગતિને પામવા નિરં એહજ સળલ પ્રપચ મં ૪૫

માદે મુઠાડે રાજપુરિ ચેચલીઓ પાસ
ખોઈને પાહુડીઉ પ્રાસાદ વિચિત્ર,
વાઘસણિ હોઈ પ્રાસાદ છે એ પાહુડી કોહર હામ,
તિહા પ્રાસાદને વદિયા નિં હરખ્યા મન અલિશામ મં ૪૬

ચેચલીયાથી અવર પચ સેવાડી ગામ
ખીન્નપુર વીસલપુર રાતાદેવ હામ,
નાણે બેહડે કોરટઈ જીવિતસ્વામી વીર
નાદીઈ લોગાણે વલી સેતુજની ભીંગ,
અગ્રાહની વીરવાડિમા એ ળાણવાડિ વીર,
ઘાણુ વીર નગી લહો નિરં લાવિજન લવજલતીર મં ૪૭

॥ દોહા ૬ ॥

ચૌપઈ

ખીરોહી દેસે જૈનવિહાર તે કહતાં નવિ આવે પાર,
ગામગામ ગિરિ વિષમે હામ દેહરા દીસે અતિ ઉદામ ૪૮

ભાવથકી તે સવિ વદિયા પણિ દ્રવ્યે કેતાએક થયા,
ધમ સીરોહી નગરે આવીયા જનમ કૃતારથપણુ ભાવિયા ૪૯

આદિચૈત્ય દીહુ ઉદામ જેહનો સ્નર્ગ મગોવડિ કામ,
ચઉમુખ ચૈત્ય ત્રિભુમિક ભવો અજિતશાતિ કુચુ જિનહર ગુણુનિલો ૫૦

- શ્રીશૃંગલિ પાસ પ્રસિદ્ધ વિવિધ ચૈત્ય યાત્રા તિહાં કીધ; .
 દેહરાં તિહાં ઉત્તંગ ઇચ્છાર લેટી કીધ સફલ અવતાર. ૫૧
- ગોહલી સીદરોઠ ગામ મઝાર એક એક છે જૈન વિહાર;
 હમીરપુરે છે ચ્યાર મેડે સીરોડીઈ ચૈત્ય જુહારી. ૫૨
- ઇહાં પાપતી છે બહુલા ગામ તિહાં પ્રાસાદ અછે અલિરામ;
 પાલડીઈ શ્રીવીરવિહાર વલી ચાઢ્યા આગલિ સુખકાર. ૫૩
- હડાદરે આબુ તલહટી જિન વહી દુષ ગયા સહુ મિટી;
 સજ્જ થઈ આબુ ચઢ્યા જયતતણા નીસાણુજ મઢ્યા. ૫૪

॥ ઢાલ ૭ ॥

અઢીયાની.

- અર્ધુદગિરિને શૃંગ રૂપલ પ્રાસાદ ઉત્તંગ, નિરખી જાપનો એ;
 આણુંદ અતિ ઘણો એ. ૫૫
- વિમલવસહી સુખકાર પાસે નેમિવિહાર, વસ્તુપાલે કરી એ;
 લુણિગવસહી ધરી એ. ૫૬
- રૂપા અધિક પાપાણુ દ્રવ્યતણુ નહી માન, મનોહર ડોરણી એ;
 દીસે અતિ ઘણી એ. ૫૭
- લીમસાહ કૃત ચૈત્ય વંદી પાવન વિત્ત, ખીતલ પરિકર્થુ એ;
 જિંબઈ પરિવર્થુ એ. ૫૮
- પાસ ભુવન ત્રિણુ ભૂમિ ખરતર શુણુ સીમ, અઉમુખ દેહરુ એ;
 ત્રિભુવનસેહરુ એ. ૫૯
- ખમણા દેહલ એક જિંબ આઠ અધિક શત એક, નિરખી લાવિયા એ;
 અચલગઢ આવીયા એ. ૬૦
- ખીતલ પ્રતિમા સારે ચૌદ સયમણુની ચાર, અઉમુખ સુખકરુ એ;
 લાવિ લવભયહરુ એ. ૬૧

આરસમય સાતે ણિંબં સુદ્રા અતિહિ અચંલ, જિમણે પાસે લલા એ;
સોહે નિર્મલા એ. ૬૨

ગામમહિ શાંતિવિહાર વાહિર વીર જીહારિ, કુમરનૃપતિ કર્યું એ;
જિનણિંબે લયું એ. ૬૩

ઓરીસાગામે એક જિનવર ણિંબ અનેકે, આરસમય સહી એ;
પ્રણમ્યાં ગહગહી એ. ૬૪

પૂજા વિવિધ પ્રકાર ઝાંગી રચેના સોર, જનમ સફલ કર્યો એ;
લવસાયર તર્યો એ. ૬૫

પરીષ હાદો ને વંદ્યામાન વહિં ને વીસાલા માનિ, યોથુ વંત વહેં એ;
આણુંદ અતિ લહેં એ. ૬૬

સાહ સામણેઈ જિજેભાલ તિહાં પહેરેં ઇંદ્રમાલ, ધજ રોપણ કરી એ;
સંઘતિલક ધરી એ. ૬૭

શ્રાવક શ્રાવિકા જેહુ આનંદ અછેહુ, લાવે ભાવના એ;
હરપિતે સવિ જના એ. ૬૮

અઠાઈ મહોચ્છવ કીધ નરભવે લાહો લીધ, કુશલે જિતર્યા એ,
જયલચ્છી વર્યા એ. ૬૯

॥ દોલ ૮ ॥

સમ કહે રણી પ્રતિ, એ દેશી

હિવેં તિહાંથી સંચર્યા સુણિ સુંદરી, આબ્યા મહાહિ મઝારિ, સાહેલડી;
વિચિં બ્રહ્માણિ છરાહવો સુઠાંતીવાડે એક જિનતણે; સુઠ
ચૈત્ય અનોપમ હોય. સાઠ ૭૦

પાલવિહાર શ્રીપાસનો સુઠ રાય પડહાદે કીધ; સાઠ
અક્ષતમૂઠો નિતુ પ્રતે સુઠ સોલ મણિ પૂળી પ્રસીદ્ધ. સાઠ ૭૧

પૂજા લોગ એહવો હતો સુઠ પહિલાં ઇણિ જગિમાહિં; સાઠ
સંપ્રતિ પણિ મહિમા ઘણો સુઠ પાલણપુરવરમાહિં. સાઠ ૭૨

શ્રીશ્રરાઉલિ પાસ પ્રસિદ્ધ વિવિધ ચૈત્ય યાત્રા તિહાં કીધ;	
દેહરાં તિહાં ઉત્તંગ ઇચ્છાર લેટી કીધ સફલ અવતાર.	૫૧
ગોહલી સીદરોઠ ગામ મઝાર એક એક છે જૈન વિહાર;	
હમીરપુરે છે ચાર મેઠે સીરોડીઈ ચૈત્ય જુહારી.	૫૨
ઇહાં પાપતી છે જહુલા ગામ તિહાં પ્રાસાદ અછે અભિરામ;	
પાલડીઈ શ્રીવીરવિહાર વહી ચાહ્યા આગલિ સુખકાર.	૫૩
હડાદરે આણુ તલહટી જિન વંદી દુષ ગયા સહુ મિટી;	
સન્ન થઈ આખૂ ચહ્યા જયતતણા નીસાણુજ મઢ્યા.	૫૪

॥ ઢાલ ૭ ॥

અઢીયાની.

અખુદગિરિને શૃંગ રૂપલ પ્રાસાદ ઉત્તંગ, નિરખી જાપનો એ;	
આણુદ અતિ ઘણો એ.	૫૫
વિમલવસહી સુખકાર પાસે નેમિવિહાર, વસ્તુપાલે ધરી એ;	
લુણિગવસહી ધરી એ.	૫૬
રૂપા અધિક પાપાણુ દ્રવ્યતણુ નહી માન, મનોહર કોરણી એ;	
દીસે અતિ ઘણી એ.	૫૭
લીમસાહ કૃત ચૈત્ય વંદી પાવનુ વિત્ત, પીતલ પરિકથુ એ;	
જિંગણ પરિવથુ એ.	૫૮
પાસ ભુવન ત્રિલુ ભૂમિ ખરતર શુભ સીમ, ચઉમુખ દેહરે એ;	
ત્રિભુવનસેહરે એ.	૫૯
ખમણા દેઉલ એક જિંગણાઠ અધિક શત એક, નિરખી ભાવિયા એ;	
અચલગઢ આવીયા એ.	૬૦
પીતલ પ્રતિમા સારે ચૌદ સયમણુની ચાર, ચઉમુખ સુખકરે એ;	
લાવિ લવળયહરે એ.	૬૧

આરસમય સાતે જિંબં મુદ્રા અંતિહિ અંચંલ, જિમણે પાસે લલા એ;
સોહે નિર્મલા એ. ૬૨

ગામમહિ શાંતિવિહાર વાહિર વીર જુહારિ, કુમરનૃપતિ કર્યું એ;
જિનજિંબે લેર્યું એ. ૬૩

ઓરીસગામે એકે જિનવર જિંબ અનેકે, આરસમય સહી એ;
પ્રણમ્યાં ગહગહી એ. ૬૪

પૂળ વિવિધ પ્રકાર આંગી રચેનો સૌર, જનમ સંકલ કર્યો એ;
લવસાયર તર્યો એ. ૬૫

પરીષ ઠાઠો ને વર્જમાન વહિં ને વીસાલા માનિ, ચોથુ ભેત વહેં એ;
ઓણુંદ અતિ લહેં એ. ૬૬

સાહ સામણીં જિનેમોલ તિહાં પહેરેં ઇંદ્રમાલ, ધન રોપણ કરી એ;
સંઘતિલક ધરી એ. ૬૭

શ્રાવક શ્રાવિકા જેહુ આનંદ અછેહુ, લાવેં લોવના એ;
હરપિતે સવિ જનાં એ. ૬૮

અઠાઈ મહોચ્છવ કીધ નરભંવે લાહો લીધ, કુશલે જિતયાં એ;
જયલક્ષ્મી વર્યા એ. ૬૯

॥ ઢાલ ૮ ॥

રાય કહેં રાણી પ્રતિ, એ દેશી

હિવેં તિહાંથી સંચર્યા મુણિ મુંદરી, આબ્યા મઢાડિ મઝારિ, સાહેલડી;
વિચિં પ્રજ્ઞાણિ ભરાઉલો સું દાંતીવાડે એક જિનતણો; મું
ઐત્ય અનોપમ હોય. સાં ૭૦

પાલવિહાર શ્રીપાસનો સું રાય પચ્છાદે કીધ; સાં
અક્ષતમૂઠો નિતુ પ્રતે સું સોલ મણિ પૂગી પ્રસીદ્ધ. સાં ૭૧

પૂળ લોગ એહવો હતો સું પહિલાં ઈણિ જગિમાહિં; સાં
સંપ્રતિ પણિ મહિમા ઘણો સું પાલણપુરવરમાહિં. સાં ૭૨

શ્રીજીરાઉલિ પાસ પ્રસિદ્ધ વિવિધ ચૈત્ય યાત્રા તિહાં કીધ;	
દેહરાં તિહાં ઉત્તંગ ઇચ્ચાર લેટી કીધ સક્લ અવતાર.	૫૧
ગોહલી સીદરોઠ ગામ મઝાર એક એક છે જૈન વિહાર;	
હમીરપુરે છે ચ્યાર મેઝે સીરોડીઈ ચૈત્ય જુહારી.	૫૨
ઇહાં પાપતી છે જહુલા ગામ તિહાં પ્રાસાદ અછેં અભિરામ;	
પાલડીઈ શ્રીવીરવિહાર વલી ચાચ્યા આગલિ સુખકાર.	૫૩
હડાદરેં આખુ તલહટી જિન વદી દુષ ગયા સહુ મિટી;	
સન્ન થઈ આખૂ ચઢ્યા જયતતણા નીસાણુજ મઢ્યા.	૫૪

II હાલ ૭ II

અઢીયાની.

અર્જુનગિરિને શૃંગ રૂપલ પ્રાસાદ ઉત્તંગ, નિરપી જીપનો એ;	
આણુંદ અતિ ઘણો એ.	૫૫
વિમલવસહી સુખકાર પાસેં નેમિવિહાર, વસ્તુપાલેં કરી એ;	
લ્હણિગવસહી ધરી એ.	૫૬
રૂપા અધિક પાપાણુ દ્રવ્યતણુ નહી માન, મનોહર ફેરણી એ;	
દીસેં અતિ ઘણી એ.	૫૭
ભીમસાહ કૃત ચૈત્ય વંદી પાવન વિત્ત, ખીતલ પરિકર્ષુ એ;	
ખિંબઈ પરિવર્ષુ એ.	૫૮
પાસ ભુવન ત્રિણુ ભૂમિ ખરતર શુણુ સીમ, ચઢસુખ દેહરૂ એ;	
ત્રિભુવનસેહરૂ એ.	૫૯
ખમણા દેઉલ એક ખિંબ આઠ અધિક થત એક, નિરપી ભાવિયા એ;	
અચલગઢ આવીયા એ.	૬૦
ખીતલ પ્રતિમા સારં ચૌદ સયમણુની ચાર, ચઢસુખ સુખકરૂ એ;	
ભવિ ભવભયહરૂ એ.	૬૧

વાચનાચાર્યમેરુકીર્તિવિરાચિત

શાશ્વતતીર્થમાલા.

- પણુમિય પહિલઈ ધુરિ નવકારો, ત્રિણિ ચઢવીસી જિણુવર સારો,
નામિ નમું સિવભૂતિ,
દેવલનાળી નધ નિરવાળી, સાગર મહાયસ વિમલ સુવાળી,
જાણીજઈ સિવભૂતિ. ૧
- સિરિ હુરદત્ત દમોદર દેવા, સામિ સુતેજા સુવધ નમેવા,
સેવા સુમધ જિણુંદ;
સિવગતિ જિણુપતિ નમિ અસ્ત્યાગ, અનિલ જસોહર કિયથ સુમાગ,
રંગિ હિઈ ધમ્મસુરિંદ. ૨
- શુદ્ધમતિ શિવકર સ્યંદન સંપ્રતિ, ચઢવીસઈ જિણુ નમિવા સંપ્રતિ,
સંપ્રતિ જગદાનંદ;
રિસહ અજિય સંલવ અલિનંદણુ, સુમઈ પઠમ સુપાસ સુથંદણુ,
વંદણુ ચંદ જિણુંદ. ૩
- સુવિધિ મુશીતલ જિણુ સેયસો, વાસુપુજ્જ જિણુ વિમલ વતંસો.
વંસોણુંત સુધમ્મ;
સંનિ ધુંથ અરૂ મઠુ કિ સુવત, નમિ નેગીસર પાસ કિ સુવત,
સુવતિ વીર મુરમ્મ. ૪

લાલપુરેં ચલી વલી આવીયા સું શાંતિ લક્ષિ કરી ધાસ; સાં	
સિદ્ધપુરેં દેહરાસિરે સું વાંધા ચૈત્ય ઉઠ્યામ. સાં	૭૩
વર્ષાઋતુ નેંડી લણી સું ન રહ્યા થિર પરિણામ; સાં	
તારંગાની યાત્રા વલી સું દ્રૌએ ન કરી તામ. સાં	૭૪
ભાવથડી તે વંદિયા સું વિચમાં નગર અનેક; સાં	
અનુક્રમેં ઘરભણી ચાલતા સું વાંધા તીરથ અનેક. સાં	૭૫
મહિસાણા રાજનગર પ્રમુખેં સું શ્રીજનકેશં ઠામ; સાં	
પ્રણમી પ્રેમે પોહતલા સું સૂરતિળદિર ઠામ. સાં	૭૬
વિધિસ્યું છંછરી પાલતા સું પટમાસેં કરી યાત્ર; સાં	
જ્ઞાનવિમલસૂરી સાથસું સું વંદી સફલ કરે ગાત્ર. સાં	૭૭
સાંત પેત્રેં વિત્ત વાવતા સું ઉચિત પ્રમુખ કરે દાન; સાં	
શાસન શોભા દાષતી સું નિજ વચનસ્યું રાખ્યુ માન. સાં	૭૮
ઠામ ઠામ પરભાવના સું પૂજા સતર પ્રકાર; સાં	
દેવદ્રૌય વૃદ્ધિ દાષતા સું સફલ કર્યો અવતાર. સાં	૭૯
સંવત સતર પંચાવનેં સું સફલ મનોરથ સીધ; સાં	
જેટ સુકલ દસમી દિનેં સું એ તીરથ રચના કીધ. સાં	૮૦

કલશ.

ઇમ તીર્થમાલા શુણિશાલા કરી સંઘેં અતિ લક્ષી,	
કલ્યાણમાલા લાલિકળાલા લહે નિમ મનની રૂલી;	
પરભાતિ ઉડી એહુ જિનવર નામ શુણકંઠિ ધરધ,	
‘જ્ઞાનવિમલ’ શુણૌધ સમકિત સહજ લીલા તે વરધ.	૮૧

વાચનાચાર્યમેરુકીર્તિનિરચિત

શાશ્વત્તીર્થમાલા.

પણુમિય પહિલઈ ધુરિ નવકારો, ત્રિણિ ચઢવીસી જિણુવર સારો,
નામિ નમુ' સિવભૂતિ;

દેવલનાણી નઇ નિરવાણી, સાગર મહાયસ વિમલ સુવાણી,
જાણીજઇ સિવભૂતિ. ૧

સિરિ હરદત્ત દમોદર દેવા, સામિ સુતેજ સુવધ નમેવા,
સેવા સુમઇ જિણુંદ;

સિવગતિ જિણુપતિ નમિ અસ્ત્યાગ, અનિલ જસોહર કિયથ સુમાગ,
રંગિ હિઇ ધમ્મસુરિંદ. ૨

શુદ્ધમતિ શિવકર સ્યંદન સંપ્રતિ, ચઢવીસઇ જિણુ નમિવા સંપ્રતિ,
સંપ્રતિ જગદાનંદ;

રિસહ અજિય સંલવ અલિનંદણુ, સુમઇ પઉમ સુપાસ સુચંદણુ,
વંદણુ ચંદ જિણુંદ. ૩

સુવિધિ સુશીતલ જિણુ સેયસો, વાસુપુન્ન જિણુ વિમલ વતંસો.
વંસોણુંત સુધમ્મ;

સંતિ કુંથ અરૂ મદ્દ કિ સુવત, નમિ નેમીસર પાસ કિ સુવત,
સુવતિ વીર મુરમ્મ. ૪

પહમનાલ જિણસૂર સુદેવા, પાસ સયંપહુ પાય નમેવા,
 સેવા સંવલ્લભૂતિ;
 દેવશ્રુતોદય સિરિપેદાલો, પોટિલ સિતકિ તિસુવઈ રસાલો,
 અગમ નમઉ શુભભૂતિ. ૫
 નિષ્ઠપાય નિપલાક જિણેસર, નિર્મમ ચિત્રગતિ સમાધિ જિણેસર,
 સંવર જસહર દેવ;
 વિજય મહિ ઉવવાય જિણદો, અણંત લેહ નઈ દુઈ જિણચંદો,
 વંદઉ સુર નર દેવ. ૬
 સીમંધર જુગમંધર સામી, જાહુ સુખાહુ સુખતિ સુપામી,
 સયંપહુ ઉસહ જિણંદ;
 અણંત સૂરપહ જિણ સુવિશાલો, ચંદાણુ જિણ વજધર શાલો,
 અશિકર બુજગ સુણિંદ. ૭
 ઇસર નેમિ સિરિ બહસેણો, મહસદ દેવજસો જિણુશણો,
 અજિય જુયા જિણ વીસ;
 રિસહ ચંદાણુ સિરિ વરિસેણો, વદ્ધમાણ મહિ તેજિહિ લાણો,
 સાસય ચઉ જગદીસ. ૮
 ઈગ સઉ સત્તરિ વિહરઈ જિણુવર, નમિ નવ કોડી કેવલિ મુણિવર,
 ઉત્તમ મન્નિઅમ કાલિ;
 વિહરમાણ વિહરઈ જિણ વીસ, દુઈ કોડી કેવલિ જગદીસ,
 વીસ વિસા નમિ લાલિ. ૯
 સોહમીસાણિહિ સણંતકુમારહ, માહિહિ જાંલ કિ લંતક નામહ,
 શુકે કિ મુણિ સહસાર;
 આણુય પાણુય આરણુ અચ્યુત, નવગ્રીવેક અનુત્તર અચ્યુત,
 જિણુવર બુવન વિચાર. ૧૦
 લાખ ચઉરાંસી સહસ સત્તાણં, ત્રેવીસ અધિકા જિણુગહ માણં,
 જાણં તિહિ પરિણામ;

કોડિ કિ સઉ નઇ જાવન કોડી, લાખ ચઉરાણું સહસ ચઉઆલીસ,
સગસઇ સાઠાં તામ. ૧૧

ચંદ સૂર નઇ ગહ રિખ તારા, તિહિ જિણિખંબ ન લાભઇ પારા,
ધણુ પણસઇ શુભકાયા;
સગસઇ કોડી નઇ જાહુતરિ કોડી, ભુવનપતિહિ સવિ જિનગૃહ જોડી,
હિવ સંખ્યા જિનરાયા. ૧૨

તેર કોડિ સઇ કોડિ નબ્યાસી, સાઠિ લાખ અધિકા સુ સમાસી,
વિંતરમાહિ અસંખ;
મણૂયલોઇ સાસય સવિ તીરથ, નમુ સવેહું લણિ શુણુ સમરથ,
સાસય પડિમા સંખ. ૧૩

નંદીસર નઇ કુંડલ દીવિહિ, રૂચક મેરૂ વિંશતિ ગયદંતિહિ,
દેવોત્તર કુરૂ દસક;
ધણુકારિહિ નઇ માણુસપરખત, વક્ષસ્કારિહિ કુલગિરિ સંગત,
ગયવૈતાલ્ય અનંક ૧૪

જંબૂ પ્રમુખ મહાતરૂ ગર્યા, કણુચાચલ ઇગ સહ જિ સરૂમા,
સતરિ નદી પુણુ અંક;
અસીઇ દ્રહ નઇ ત્રિણુસઇ અસીયાં, કુંડ કહાઇ કિહાં નવિ ખિસીયાં,
વેયદૂગિરિ ચમકંત. ૧૫

સહશ્ર તિણિ દોસઇ ઉણુસઠી, જિણુગિહ સંખા એ મઇ દિઠી,
જિણુપડિમા હિવ સંખ;
નવ કોડી નઇ દસ લખ ત્રિણુસઇ, વીસે અગલ લણી વિસેસિઇ,
તિરિયલોઇ સુહકંખ. ૧૬

અઠસઇ કોડી કોડિ સતાવન, દુઇસઇ છયાસી શાસત લાવન,
સંખ્યા તિહુચણુલોએ;
પનર કોડિ સઇ કોડિ ગિતાલીસ, લખખ અઠાવત્ર સહસ છલીસ,
અસી જિણુપડિમા જોએ. ૧૭

સમેઠ સેત્રુજિ સિરિઅઠાવઠ, સોપારઠ સિરિદેવઠ પાવઠ,
 છરાછલિ ફલવદ્ધી;
 રથણપુર નઠ સિરિસાચુરિઠ, થંલણ ઘોઘે મદ્દય દાઠઠ,
 ઉનઠ દીવ પ્રસિદ્ધી. ૧૮

દેવકપત્તનિ ચોરીવાડિઠ, મંગલપુર નઠ ખાલાગામિઠ,
 ગઢજૂનઠ ગલેન્નિ;
 અહિપુર દીલી સરમ્મું મથુરા, જિણુવર જનમ કીયા વર નગરા,
 નગર વડઉં પુણુ લેજે. ૧૯

સંખેસરિ સીરિસે તારણિ, પંચાસરિ આરૂપિ અરાસણિ,
 માંડવ નઠ કુલપાકિ;
 સૂરતિ ભરૂઅછિ નઠ નવસારી, સારદ કાવી વણુથલિ સારી,
 ખેડજ નામ મ મૂકિ. ૨૦

નગરકોટ નઠ દેહલવાડઠ, ચિત્રકૂટ નઠ સિરિતલવાડઠ,
 જે છઠ જિહાં જિનરાજ;
 તિહિ સવિહું કરૂં પરિણામ, ભાવિહિ લેખ જૂજૂય નામ,
 જિમ હુઈ વંચિતકાજ ૨૧

જલ થલ નગર નઠ દેસ વિદેસિઠ, પરગત નદી શુહાંતરિ દીસઠ,
 શુરૂ લધુ ખરતર દેવા;
 કીત્તિ કરી નઠ મેરૂ સમાણા, તિહિ સામિની સિરિ વહું આણા,
 ભવિ ભવિ તમ્હ પઠ સેવા. ૨૨

ધણિ પરિ જિનશુણુ જે જિણુ જંપઠ, સાસય જિણુધમ્મ પામઠ સંપઠ,
 જંપઠ 'કીરતિમેરૂ';
 તિ ત્રિકાલ જે જિણુશુણુ ખોલઠ, તેહની કીરતિ સાગર તોલઠ,
 રાપઠ લવનુ ફેર. ૨૩

કોહ માણુ માયા મદહીણા, તવિહિ કરીનઠ સવિ કર્મ ફળીણા;
 તે એ સવિ જિણુ જાણિ;

પંચ મહાવ્રત સૂધાં પાલઈ, પાપતણાં પદ દૂરિહિ ટાલઈ;
ઈરિયાગય સહિનાણિ. ૨૪

ભવિયણ જણમણ બોહણહારો, નવ કચ્છિઈ નિત કરઈ વિહારો,
વંદઉ તે મુણિરાઈ;
અવદયા ગત જિણધમ્મ પાલું, બાળલ સેવલ દૂરિહિઈ ટાલું;
તિહિ ભખરિ મણ હાઈ. ૨૫

ઉભયકાલિ પડિકમણું કરેઈ, દાણ ચીલ તવ ભાવણ ભાવઈ,
નાણઈ પણિ અતિચાર;
કુવણિજ કુબ્યસન કરઈ ન કારઈ, મિચ્છિત પવિઈ સરઈ ન સારઈ,
તે સાહુમી સવિચાર. ૨૬

અઉશસી લખ અગાવું, સિત્ત મિત્ત સમ દિકિઈ ભાવું,
બાર મહાવ્રત ચીતિ;
અવતણી નિત જયણા ફીજઈ, અવસરિ આબ્યાં નવિ ભૂદીજઈ,
પાલઉ.સૂધીરીતિ. ૨૭

ઈય સયલ જિણુવર પવર મુણિવર મુદ્ધ સંગુવિ સંથૂયા,
પાયાલસગ્ગિહિ તિરિયલોયહિ રહિય સાસયસંકિપા;
જે નાગિ જંપઈ ખામિ સંપઈ અમર હંસણુદાયગા,
મમ હંતુ સિદ્ધા સિદ્ધદાયગ ભવહ સંકડમોયગા. ૨૮

તીજે ભૂમૈ ચાલીસે તરાણુવૈ જિણુવર રાજે બેહ. વિં જિં ૭
 કીધી પ્યાંતૈ ભાંતૈ કોરણી આરૂં વિવિધવિનાંણુ; વિં
 લણુશાલીયૈ લાલ લીયૌ લલો મોટો જાંણુ વિમાંન. વિં જિં ૮

॥ ઢાલ ૨ કાગલીયાની ॥

આવૌ અપાપદૈ રે આપદ ભય અલગ્ગ;
 કુંથ પ્રાસાદ કશયૌ સિંધવી રે બેહનૌ જસ કહે જગ્ગ. જિં ૯
 બાહિરલી ભમતી તિમ ચોકમૈ રે જિન એકસૌ સેંતીસ;
 દોઇ સો સાઠ ગુભારૈ હસરૈ રે ગણુધર અડૂવીમ્. જિં ૧૦
 સોલમ સંતિ જિણુસર સેવીઇ રે હિતસૌ ઉપર હેવ;
 ભમતી બાહિરલીમઇ ભેટીયૈ રે દોઇસો ચાલીસ દેવ. જિં ૧૧

.....;
 ચૌકમાંહે જિહાં પ્રતિમા મ્યારસૈ રે ભરીયૌ પુણ્યભંડાર. જિં ૧૨

॥ ઢાલ ૩ કરમપરીક્ષાની ॥

નમીયૈ તિહાંથી સંભવનાથજી રે, તીજૈ જિનવર તેહ;
 આવૌ તીરથ કીધો ચોપડૈ રે એહનૌ સુજસ અછેહ. જિં ૧૩
 બાહિરલૈ ચોકૈ પ્રતિમા દોસો રે માંહિ અદીસૈ ઇકતીસ;
 છત્રીસ મંડપ વિચલૈ ભાંચલૈ રે ગંભારૈ ચોવીસ. જિં ૧૪
 બાર માંહિલી ભમતી બાલીયૈ રે દીપૈ થંભા દોઇ;
 રચના સહુ તપની પાટૈ રચી રે થંત્ર તિકે તૂં ભેય. જિં ૧૫
 ડાગે ભદૌ રચાયૌ દેહરૌ રે સીતલ નૈ જિહાં સાંતિ;
 ત્રિણુસૈ નૈ ચવદૈ પ્રતિમા તિહાં રે ભેટીજે તજિ જાંતિ. જિં ૧૬

॥ ઢાલ ૪ ચરણુ કરણુની ॥

વિધિચૈત્યાલૈ જિનવર વંદીયૈ સંઘ ચતુર્વિધ સાથ;
 સકસ્તવ એ બેકરિ સુભ વિધૈ પ્રણુગૌ પારસનાથ. જિં ૧૭
 દેહુરી બાવનમેં બિંબ દીપતાં પાંચસૈ પેંતાલીસ;

પાટિ સેચુંજે છિન્ન પ્રભૂ જિઠે પ્રેમ ધરી પ્રણુમીસ.	જિ० ૧૮
ઇકસૌ બેતાલીસ ગિહૂં ચોકમેં જાચે મંડપ બાર;	
મૂલગંભારે દેહરાસર નમૂં સૌ ઇક ચવદે સાર.	જિ० ૧૯
તિલકે તોરણુ બીજે તોરણે ગિંબ બાસઠ ને બાર;	
ત્રેવીસ પાસે મંડપ રૈ તિકે સો પ્રણુમું શ્રીકાર.	જિ० ૨૦
સંખત બારેસૈ બારોત્તરૈ બો નેસલગઠ બણ;	
થાપ્યો સેઠે કીરતથંભ બપૂં મોટો ચૈત્ય મંડાણુ.	જિ० ૨૧

॥ કલશ ॥

ઇમ મહા આઠ પ્રાસાદમાંહે ગિંબ પેતાલીસસૈ,	
ચૌરાસી બિપર સરળ જિનવર વંદતાં ચિત બિલસૈ;	
દુપ બાય ફરે સુપ પૂરે સંધને સંપતિ કરધ,	
સંથુળ્યા શ્રી ' જિનસુખસૂરૈ ' સતરસૈ ઇકહોત્તરધ.	૨૨

॥ श्रीपार्श्वાય नमः ॥

મેષવિજયઝપાઘ્યાયવિરચિત

શ્રીપાર્શ્વનાથ-નામમાલા.

- જિનવાંણી આંણી હિંઈ પુરિસાહાણી પાસ;
 જાંણી પ્રાંણી મયકર શુષ્કચુનું નિય મનિ વાસ. ૧
- અમલ કમલ પરિમલ જિયો મહિમા મહિમા જાસ;
 બ્યાપઈ થાપઈ પરમપદ અતિશય કરત જિજાસ. ૨
- ઠવણાઈમ જિથુંદનું દીપઈ દેસઈ દેસ;
 નામમાલ તેહની કહી આતમ પવિત્ર કરેસ. ૩

॥ દાલ ૧ ॥

ગોતમસાસનો.

- સંભારું સ ખેસર ઠામઈ પ્રથમ અઠોત્તરસઉ પરણામઈ;
 નવનિધિ સિધિ યાઈ જિન નામઈ પ્રભુ પૂજાઈ જન મુખ પામઈ. ૪
- યરતય દીઠો એ પરમેસર અવની અતુલીગલ અલવેસર;
 અરચીઈ ઘસિ અંદન કેસર કંઠ ઠવો મુગતામણિ તેસર. ૫
- સુંદરિ સરિસી અપછર રૂપઈ જિન આગળ નાટકનઈ જૂપઈ;
 નવનવ ભગતઈ રાગ આલાપઈ અંગ વાળતી ઉચ્છવ આપઈ. ૬
- અજ્જાહુર જગજાહુર સામી પાસ નમું નિજ નિત સિરનામી;

દીવળંદિર નવલખ જિન નામી પાસ પસાય મુખસંપદ પામી. ૭
 દેવકઈ પાટણ દાદો દેવ માંગલોર નવપલ્લવ સેવ;
 બલવંત ધ્યાઈ પાસ વલેજઈ અમીઝશે ઉનઈ વડતેજઈ. ૮
 સમક્ષે વિમલાચલ લેટઈ ગિરનારઈ તિમ લવણય મેટઈ;
 ક્તેપુર ઉનિં કુંકુમરોલ નવખંડુઘોઘઈ હર્ષકલોલ. ૯

॥ ઢાળ ૨ ॥

જિનવર થંભણ પાસ લોડણ છોડઈ લવપાસ;
 ભાભઈ લયહરૂ એ મોઢેરઈ શુરૂ એ. એ. ૧૦
 સહસ્રશ્ણઉ પ્રભુમેસ ચિંતામણિ પરમેસ;
 વિજયચિંતામણી એ દીપઈ દિનમણીએ. એ. ૧૧
 પંચાસર નારંગ કોકો કરઈ નવરંગ;
 ઠંસારી જિન એ ચાંણસમો ધન એ. એ. ૧૨
 ભટેવઈ ભગવંત ખેતલવસઈ ખંત;
 સૂરતિમંડણ એ ભજ લીડભંજણ એ. એ. ૧૩
 ગઉડી શુણ આરામ દેવ વડઈ દહગામ;
 કંહુરઈ વરૂ એ છરાઉલ જ્યકરૂ એ. એ. ૧૪

॥ ઢાળ ૩ ॥

ટાકરિઓ દિલ ઠારઈ હ સાહિબ સમરીઈ હ,
 ગાઠરિઓ દુખ ઠારઈ હ સેવત મુખ ભરીઈ,
 સેરીસઈ સિવદાઈ હ સાં ચોડવાડ નમું ધાઈ હ. સેં ૧૫
 પાદુવિહારઈ પાસ હ સાં સાચારઈ મુખવાસ હ; સેં
 ભિન્નમાલ ભલ રૂપ હ સાં પોસીનઈ ચારૂપ હ. સેં ૧૬
 જલોરઈ જગિ જગઈ હ સાં મહેવર મન લાગઈ હ; સેં
 ફલવધીઈ ફલ આપઈ હ સાં વરકાંણઈ વર વ્યાપઈ હ. સેં ૧૭

વાડીખાસ વિશેષ હુ સાં નાગોરે, નવરેખ હ; સેં
 વીકાનેરઈ દીકઓ હુ સાં તિવરી મહિમા મીકઓ હ. સેં ૧૮
 વિધનહરઉ જિનરાજઈ હુ સાં ચાચોલઉ જગિ ગાજઈ હ; સેં
 નીલવરણ નાકોડઈ હુ સાં બિધમણઉ દુખ ત્રોડઈ હ. સેં ૧૯

॥ ઢાલ ૪ ॥

શ્રીસોમચિંતામણિ દેવમણી દેલવાડઈ,
 નીળાજ નીળોલઈ નામી નિંખૂયાડઈ;
 સાદડીઈ માદઈ વાંકલીઈ જાપોરઈ,
 ધ્યાઈ ધનદાયક છેછલીઈ અણુદોરઈ. ૨૦

કાચોલી કરજૂ જિનવર વૃતકચ્છોલ,
 ઝોટિંગો ચેલણ કાપડેડઉ રંગરોલ;
 અહિઅછતઉ ભડકલ ચલવેસર ચીસોડઈ,
 સામલઉ મુલ સાંમી સેવ કરૂં મન કોડઈ. ૨૧

શ્રીશવણપ્રભુહુ સંકટભંજન; નામઈ,
 કરહેડઉ કામિતપૂરણ માંડણ ગામઈ;
 આણુંદ આણિુંદઈ દિઈ સમીનો સાર,
 - નાગદ્રહ નમીઈ દેવ અલોપ ઉદાર. ૨૨

કૃકડેસર ભયહર રામપુરઈ અભિરામ,
 બિજેણ અવંતી માદ પરિડઈ કામ;
 માંડવ મુંડાલો તિમ વલિ લીલવિલાસ,
 પ્રણમીઈ વડાલી દૂધાધારી પાસ. ૨૩

મહિમાહિં મહિમામંદિર શ્રીમગસીસ,
 મુર નર નાયકપદ આપઈ જે બગસીસ;
 વાસમઈ અલોણઉ સેરપુરઈ અંતરીક,
 કૃણુ સરિસઈ હુરસઈ વરસઈ જસ રસનીક. ૨૪

જેસલમેરઈ જિન મનમોહન કલિકુંડ,

ઇલોરઈ અતિશય વડોદરઈ પરચંડ;

ડુંગરપુર ઇંડર ઉદયપુરઈ જિનરાય,

ધવલકઈ નવસારી વાણારસી વરદાય.

૨૫

॥ ઢાલ ૫ સેત્રુંજ ઉદ્ધારની ॥

ઇણપરિ પાસ જિણુંદણ એ કવડણા દેસઈ દેસ,

સંજેસર સુરતરૂ એ નામમાલ એ નિત લાણઈ એ;

તસ દિઈ લમિછ અસેસ જિણેસર જયકરૂ એ.

૨૬

ધન્ય દિવસ મુઝ આજનો એ સફલ થયો અવતાર; સંજેં

નામ મંત્ર કરિ હું જપું એ પ્રભાવતીભરતાર. જિણેં ૨૭

ધરણિંદ નઈ પદાવતી એ પાસથખખ જિનપાસ; સંજેં

દેવ અનેક સેવા કરઈ એ પૂરઈ સેવક આસ. જિણેં ૨૮

ૐ હ્રીં શ્રીં અહંભણી એ માહિં વરણ અદાર; સંજેં

ધ્યાઈ ધવલઈ ધ્યાનમું એ તે લકુઈ કેવલ સાર. જિણેં ૨૯

કોહ લોહ મદમોહમું એ બાંધ્યાં કરમ દુરંત; સંજેં

દેવ દિણેસર દરિસણઈ એ છોડઈ તે સવિ સંત. જિણેં ૩૦

સતર પ્રકારઈ પૂજના એ કરિ જિનની નવરંગ; સંજેં

લપમી લાહઉ લીજઈ એ જિમ થાઈ સિવસંગ. જિણેં ૩૧

શ્રીવિજયપ્રભ સૂરિવરૂ એ જયવંતો નિસદીસ; સંજેં

શુરવચનિં સમકિત લહી એ સેવઉ સખલ જગદીસ. જિણેં ૩૨

નવ નવ રાગઈ જિનતણી એ નામમાલ શુણગીત; સંજેં

ગાઈ ધ્યાઈ ભાવસુ એ તે થાઈ જગજીત. જિણેં ૩૩

કલશં.

શ્રીપાસજ્જિનવર વિનતસુરનર હરિહર સેવિત પાદ એ,
 લયલીડલંજન લવિકરંજન સેવકજન સુપ્રસાદ એ;
 તપગચ્છસુંદર મુનિપુરંદર વિજયપ્રભસૂરિરાય એ, ૩૪
 તસ પુણ્યરાજઈ પંડિત છાજઈ કૃપાવિજય જસવાય એ.
 તસ સ્રીસ ણ ધુર દીવળંદિર મેઘવિજઈ જયકરી;
 એ નામમાલા ગુણવિશાલા રચી ગુરૂપદ અનુસરી. ૩૫

ઇતિ શ્રીપાર્શ્વનાથનામમાલા પૂર્ણા ॥ સંવત્ ૧૭૨૧ વર્ષે લઢ્ઢારક
 શ્રી ૧૦૬ શ્રીવિજયપ્રભસૂરીશ્વરચરણસેવાં કુર્વતા ચતુર્માસક-
 મધ્યે પં૦ મેઘવિજયેન કૃતા લિખિતા ચ શ્રીશત્રુંજયાદિ
 તીર્થયાત્રા સંઘપતિ પદ્મલક્ષ્મ વસા૦ શ્રીનેમીદાસ
 સામીદાસ વીરદાસ પઠનાર્થમ્ ॥

॥ अहम् ॥

शत्रुंजयचैत्य-परिपाटी.

- सरसति साभषि नभीय पाय सिरि सेत्रुजकेरी,
 येत्रप्रवाडी जठ रिच सहेव भनि रंगि नवेरी;
 पाहीयताषुय पास वीर ललतासर वांढळ,
 नेमिळिं ठठणुळिं नभीय पाय लवहुभनिकंढळ. १
- यडीछ सेत्रुजि रंगि शुंगि जठ देडेल हीसध,
 लले आयां अमरलोळिळि वंकाजन कैसध;
 पळिलळ पढभारलि भात भइदेवि नभेसिळ,
 संति नभीय पय भणूअ जनम छिच सइल करेसिळ. २
- छींपावसहीअ नभीअ आदि अनयवणूविहारे,
 आस धीर धरि धर्मसीह निरसीहविहारे;
 आहीसर पठिहार सार जणेस वडिल,
 इलनाहीरे लेटीछ मनरंगिळिं ठठडिल. ३
- लाधूवसही अभं यंग रंगि मनरंगिळिं गाढळ,
 सिंहुनादभासाह तिहुं अयछ अयनाढळ;
 वीर जिणुसर नभिस नेमि टोटराविहारे.
 मोढहावसही नभिस देव श्रेयंस ससारे. ४
- णाहडजिणुहुर सोलभळ सिरि संति जिणुसर,
 लंजिस लवलयतणीय भति इठय परभेसर;

રાજરખડિં કારવિય દેવ આદીસર સધંબૂ,
દીઠા સામી જીવતાં એ જાણે કિર મધંબૂ.

૫

II વસ્તુ II

પદમ જિણુવર પદમ જિણુવર માત મરદેવિ પણુમેવીય,
સંતિજિણું રિસહ નેમિસિર વીર સામીય,
નાલીરે ફલિ લેટીય કવડજખ ગયખંધિ;
ગામાયસિરિ સેઅંસજિ સંતિજિણું પણુમીય પહિલયટૂકિ,
અલિનવ આદીસર નમીય પાપ પરહાં સિવ મૂકિ. ૬

હિવ અણુપમસરપાલિ વેશ્યાવસહી જિણુ નમૂઅં;
સરગારોહ નિહાલિ ત્રિહુરૂપે સિરિ રિસહજિણું. ૭

જોઇય પોલિ પ્રવેશ વાઘણિ સીલમય ઘડીય;
મૂકિઅ પાપ અસેસ જઉ જિણુવયણુહિં સિઉ જડીય. ૮

હિવ દક્ષણદિસિ જોઇ વરવસહી ખરતરતણીય;
કોય લણુય સુરલોઇ અમીઅકુંડ કુવણુહિં લણીય. ૯

આદિજિણેસર વાંદિ ગભારય તિહાં મૂલગય એ;
ખીજય નેમિ જિણુંદ ત્રીજઇ પાસ જિણુંદપહ. ૧૦

પાંચઇ મેરૂ જિણુંદ પંચાસી તિહાં પણુમીય એ;
અમૂઢીય ભવદંક ચઉરીચિઉ સિર નેમિજિણું. ૧૧

દિખખ નાણુ નિવાણુ કત્યાણિક નેમીસરહ;
દસ દો અ જિણુગિંજાઇ ચિહુદસિ ત્રિહુભૂયણે નમ અ. ૧૨

થાનક થોડામાંહિ થાપિઆ અચ્છઇ સવિ નમૂ અ;
ભાંજિસ ભવની દાહિ તુ ભાવિહિં આઘઉ નમૂ અ. ૧૩

ગિરનાર ગિર અવતાર નેમિજિણેસર પ્રણમીય એ;
સાંખપઇજનૂનકુમાર આંખિ કિ થંભણિજિણુ સહીય. ૧૪

ઇન્દ્રમંડપ અનય સાત બાહિ નર કેરી દેહરીય;

જયતસીહ ધન તાત જિણિ નંદીસર આણિઉઓ.	૧૫
ઘોઠાંચઉટી ગઉળ મઢ મંદિર વસ્તગિતણા એ;	
કારવ્યાં તસ સંખ જાણુય કવણુ વચક્ષિણુ એ.	૧૬

॥ વસ્તુ ॥

સરહપાલિહિં સરહપાલિહિં સરગારોહ ત્રિહુરપે, સિરિરિસહજિણુ નમિવનમિખેચરહિં સેવીય, દક્ષણદિસિ ખરતરવસહી માંહિ સિવ જિણુ નમેવીય; ગિરનાહ અવતાર વર નંદીસર ખાવન, ઇંદ્રમંડપ સો કારવીય વસ્તુપાલ ધન ધન.	૧૭
હરધિજ એ ચિત્ત અપાર દેહ રોમંચિય અમ્હ તણુઉ ય; પહતજ એ ભવનહુવારિ તિલખખતોરણુ દેખિસિજી લણુ એ.	૧૮
પોલહિં એ માહિં પૂઠઠ પાવડીઆરે તુ ચડ્યાં એ; સામહુ એ સામી દીઠુ નયણિ અમીયરસિસિઉ જડ્યાં એ.	૧૯
દેહલી એ પાખલિ ત્રિનિ પ્રદક્ષણ દીજઈ અતિભલી એ; પાંડવી એ થાપીઅ ધનિ તુ દીઠુઉ જિણુ લેપમઉ એ.	૨૦
થાપીજી એ સમરિનરિંદ મૂલગભારઈ આદિપહો; ઘડીજી એ અમીયનીસંદિ કિર કપૂરિ કિ ચંદમહેલ.	૨૧
પૂજી એ તિહૂયણુસામિ તિહૂયણુ વંછિય કપ્પતરો; હાવઈ એ જિમણુઠામિ પુંડરીક શુણુધાર વરો.	૨૨
નાનહાં એ મોટાં બિંબ ત્રિખાર ગભારાંદુય; વાંદઉ એ સવિ અવિલંબ કર જોડીય સિરવર કવિય.	૨૩

॥ વસ્તુ ॥

તિલખખ તોરણુ તિલ.	નયણુ જુ દિઠુ,
તુછૂટઉ ભવહુહ પોલિ.	ચડી એ,
અંગ રહ .	નીયધડી

- ત્રિજારણ પહુ લેખમચ્ચ ગભારણ સો નાહ,
પુંડરીકપટિમા સહીય ગિંળ નમીલયનાહ. ૨૪
- ગભારણ હૂતાં દસિ દક્ષણ ચૈત્રપ્રવાહિ કરણ વિચક્ષણ;
સક્લ જનમ કરણ આપણુ એ. ૨૫
- આગલિ સામલીઆવિહારે સીલગી ઓલિં જિણજ હારો;
દેસલવસહીચ્ચ મન રહિઉં એ. ૨૬
- ત્રિહુલવણુઈ કહીયં કાકાકોકિ તિહાં ગિંળ વાંદઉં કર જે જોડિ;
વિહરમાન વીસઈ નમૂં એ. ૨૭
- માસખમણિ જણીણુ સંભુત્તા પાંચય પાંડવ મોક્ષ પહૂતા;
ઉત્તમ તે નર વંદિય એ. ૨૮
- અઢાવય ચઉંવીસ જિણાલઉં રામેતિસહરિ જિણુવીસ નિહાલઉં;
પોષાવસહીય મન રહિઉં એ. ૨૯
- હેકલિ આબ્યા રાયણિ રૂંચ તુઉ નિશ્ચિઈ ટલીયાં સવિ દૂધ;
સંધવી સિરિ દૂધિં જરય એ. ૩૦
- તાસ તલઈ આદીસરચરણું પૂજ્યાં ટાલઈ જામણુ મરણું;
મોર નાગ જે જોઈઈ એ. ૩૧
- ચલણુ સહિત જિણુવર જાવીસ લેખમચ્ચ તીહું નામઉં સીસ;
સાચઉં સિરિ વીરજિણુ એ. ૩૨
- સંખીસરિ નઈ સોષલવસહી ખાસ વીર મઈ નમવા સહી;
કાસગીયા જે જારણુ એ. ૩૩
- જગતિમહિ છઈ અતિઘણા દેહરાં એક નાન્હાં છઈ એક મોટિરાં;
ગિંળ સંખ્ય નવિ જાણીય એ. ૩૪
- તીહું ગિંળહઉં કરઉં પ્રણામ ચંદ્રિ લેહાવઉં આપણુ નામ;
ગભારચ વડી આવીઆ એ. ૩૫

॥ વસ્તુ ॥

- જગતિ વંદિય જગતિ વંદિય સયલ જિણુગિંળ,
 સીલમઈ લેપમય ઓલિ મૂલિ જિણુવરહ નામીય,
 મુણિસુન્વય વીરજિણું અસ્સગોહ સયઉર સામીય;
 સંખીસરિ નય સોપલવસહી કાસગીઆ બે ગારિ,
 વંદિય રંગિઈ પૂરિઅ આવિય લવતુ મજગારિ. ૩૬
- સિદ્ધિપેત્રિ આદીસજિણું માહુંત એ દીઠુંતિ હૂઆણુનાહ;
 જાણે વૂઠઉ અમીય ઘણું માહુંત એ પ્રીટઉ લવદહદાહ. ૩૭
- સફલ જનમ મઝ હૂઉ એ માહુંત એ સફલ હૂઉએ દીહ,
 દીઠઉ વિમલાચલધણીય માહુંત એ સાધુમાહે હુઈ લીહ; ૩૮
- ગાલકપરિ ઠહીયં લાડિચિઉંઅ માહુંત એ સામાય તણુય ઉચ્છંગિ;
 લોટીંગણે જઈ માગિસિઉં માહુંત એ સિવસુખં મનનઈ રંગિ. ૩૯
- સેત્રુજિગિરિવરિ સઘંધણીયં માહુંત એ જિગિઉ અલિનવચંદ;
 મૂરતિ પરમાનંદ હય એ માહુંત એ ટાલછ સવિ વિચ્છંદ. ૪૦
- રિદ્ધિ વૃદ્ધિ કટ્યાણુ કરઈ માહુંત એ ચૈત્રવાહિજ એહ;
 તીરથયાત્રા ફલ હય એ માહુંત એ નિરમલ કરઈ સુદેહ. ૪૧

પં૦-વિનીતકુશલવિરચિત

શત્રુજયતીર્થયાત્રા

દુહા.

સરસતિ માત મયા કરી આપો વચનવિલાસ;	
શ્રીસેત્રુંજયગિરતણું તવન કરું ઉદ્ધાસ.	૧
શ્રીશત્રુંજય એહવું જપતાં પાપ પલાય;	
તો ભત્રા કરતાં થકાં પુન્યભંડાર ભરાય.	૨
શ્રીસત્રુંજય સંઘપતી થયા થાસઈ અનેક;	
પણિ પંચમ આરઈ અધિક રાપી સંઘવી ટેક.	૩
સાંભલતાં ગુણુ તેહના હોઈ લાલ અપાર;	
સેત્રુંજતીરથ સંકથા કરતાં સુલભ સંસાર.	૪

॥ હાલ ૧ ॥

રાગ દેશાપ.

આવો આવો રે અતુરનર સેત્રુંજ જઈઈ, આણી અંગિ ઊમાહુ લાલ રે;
 કે ભવકેરાં પાતિક વારઈ, લેટ્યાં ઋષભજિનનાહુ લાલ રે. આવો. ૫
 તીરથંકર ગણધર ઈહાં આબ્યા, આબ્યા મુનિવર કે કોડિ લાલ રે;
 સુરનર વૃંદ અમુર પણિ આવી, પ્રણમઈ બે કર બેડિ લાલ રે. આવો. ૬
 સિદ્ધ અનંત થયા એણિ ગિરવરિ, થાસઈ સિદ્ધ અનંત લાલ રે;
 કાકરઈ કાકરઈ સિદ્ધ અનંતા, ઈમ લાપઈ ભગવંત લાલ રે. આવો. ૭

તીરથ સઘલાં કરતાં જે ફલ, તેહથી અસંખ્ય ફલ હોય લાલ રે;
 સેત્રુંજ ગિરવર દીઠ તે ફલ, બનઈ ગહુફલ જોય લાલ રે. આવો. ૮
 કુણુ સંઘ સંઘાતિ બાત્રા, આળ્યા વિમલગિરિ શૃંગિ લાલ રે;
 ઋપભાદિકજિન બુહાર્યા બુગતિં, તે કહું મનનઈ રંગિ લાલ રે. ૯

॥ ઢાલ ૨ ॥

રાગ કેદારે ગોડી.

કપૂર હોઇ અતિ બિજલું રે, એ દેસી.

જંખૂદીપમાં બાણીઈ રે, ભરતપેત્ર ઉદાર;
 સોરઠદેસ સોહાંમણો રે, જિહાં સેત્રુંજ ગિરિનારિ;
 ભવિકજન, સમરો સેત્રુંજ નામ, જેહથી સઝઈ સઘલાં કામ;
 જેહનાં એકસો અટોતર નામ, ભવિકજન સમરો સેત્રુંજ નામ.
 આંકણી. ૧૦

જૂનોગઠ યાદવતણો રે, વસઈ વ્યવહારી અનેક;
 ધરમ કરમ સદ્ધ સાચવઈ રે, મનિ ધરઈ અરિહંત એક. ભવિ. ૧૧
 સહસવીર સંઘવીતણા રે, સાતે ગુત્ર રતન;
 પણિ કુલમંડલ રાજસી રે, ધરમ જીપરિ જસ મજ. ભવિ. ૧૨
 સજનમાં બેઠાં એકદિનિં રે, આળ્યો મન ઉછરંગ;
 ભાગ્ય હોઈ તો ફીણઈ રે, સેત્રુંજ સંઘ સુચંગ. ભવિ. ૧૩
 સજનવરગ સહુઈ કહઈ દે, લીઓ લખમીનો લાહ;
 સકલ સંઘ તવ મેલીઓ રે, વીનવઈ ધરીય ઉચ્છાહ. ભવિ. ૧૪
 શ્રીસેત્રુંજય સંઘ કરી રે, બાત્રા મનહ જગીસ;
 સહુઈ સાથિં સૂંઝૂં રે, હા ભણો વિસવાવીસ. ભવિ. ૧૫
 વિજયદસમીનિં દીનિં રે, કરઈ સંઘ તિલક, ઉદાર;
 સુહુરત દિન નિરધારીઓ રે, સતર બાવીસા મઝારિ. ભા. ૧૬

પોસ વદિ પહિલી તિથિ ભલી રે, પુખ્ય નક્ષત્ર ગુરુવાર;
જાત્રા જાતાં જ્ય કરઇ રે, સગલ સુહુરત શ્રીકાર. ૯૦ ૧૭

॥ ઢાલ ૩ ॥

સગ આશાઓરી.

ધન ધન સંપ્રતિ સાચો સગ, એ દેશી.

દેસ પ્રદેસઇ કંકાતરી મેહલી શ્રીસંઘ તેહવા કાજિ રે;
સીદ્ધાચલની જાત્ર સાડે આવણું સહુ કરી સાજ રે. ૧૮

ધન ધન તે જે સેતુજ લેટઇ મેટઇ પાપનાં પૂર રે;
એ ગિર દીકઇ દુરગતિ નોહઇ હોઇ પુન્ય પહૂર રે. ધન૦ ૧૯

સરદારવાન નળાપનઇ મલીઆ લેટણું વાડે લેઇ રે;
પુત્રીય થઇ શિરપા ગંધાવઇ માન મહોત ગહુ દેઇ રે. ધન૦ ૨૦

પરવાના લપીઆ ગામ ગામઇ સંઘવી કહઇ તે કરયો રે;
થાણું બોલાવઇ કામ કામઇ લાલચિ લોભ મ ધરયો રે. ધન૦ ૨૧

દુરમાન લેઇ આવ્યા માન પાંખી સંગ સામગરી મેલઇ રે;
સંઘ સંઘાતિં જે જે જોઇઇ તે તે અણાવઇ પહુલઇ રે. ધન૦ ૨૨

સંઘ ચતુરવિધ સાથિં નેમિજિત લેટ્યા શ્રીગિરિનારિ રે;
પૂજઇ પ્રભુમઇ ભાવના ભાવઇ ગાઇ શુભિજન ગીત અપાર રે. ધન૦

ઓઞ્છવત્સૂં આણુંદઇ નિજ ઘરિ સંઘવી આવ્યા જામ રે;
સંઘ આવ્યાની વધામણી વાડે સાંભળી હુસ્થા તામ રે. ધન૦ ૨૪

દીવળંદિર પાટણ વેલાઓલ પોરળંદિર પરસીદ રે;
દેસ પ્રદેસી ગામ નગરના આવી સંઘઇ ડેરા દીદ રે. ૨૫

ભરતનૃપ ભાવસ્થું એ, એ દેસી.

સુહૃતનઇ દિનઇ પ્રહૃઇ સમઇ એ, દેવશુર પ્રણુમી પાય કે;
હરખ ધરી ઘણો એ, કરવા શ્રીસેતુજ ભાત્ર કે,

હરખ ધરી ઘણો એ. ૨૬

કહઇ સેતુજય પધારણું એ, તેડી સાધ સમુદાય કે. ૬૦ ૨૭
લોજન કરી મન ભાવણું એ, સધાનઇ સંઘવીરાય કે. ૬૦ ૨૮
પંચ શબ્દ વાજિત્ર વાજતઇ એ, શુભિજન ગાવતાં ગીત કે. ૬૦ ૨૯
ઓછવસૂં આઠંખરઇ એ, ભાટ ભલાં ણિરૂદ્ધ ભણુંત કે. ૬૦ ૩૦
સાથિં સહૂ સંઘ ગઢતણો એ, સંઘવીનઇ દીઇ બહુમાન કે. ૬૦ ૩૧
પ્રસ્તાનઇ સંઘવી સધાવતાં એ, શકુન ભલાં ભલાં થાય કે. ૬૦ ૩૨
આઠ દિન પ્રસ્તાનઇ રહી એ, સિદ્ધિ કરી વડાલિં નાય કે. ૬૦ ૩૩
ધોરાજી નિં મઝેવડી એ, સંઘ ભેલો રાણુપુરઇ થાય કે. ૬૦ ૩૪
મજલઇ મજલઇ ચાલતાં એ, મોલ ધોરીનઇ દેવાય કે. ૬૦ ૩૫
સાથિં બોલાવા તેડીયા એ, પાલા નઇ અસવાર કે. ૬૦ ૩૬
છત્રીઆલી વહિલિ સાથિં ઘણી એ, બેઠા બહુ નર નારિ કે. ૬૦ ૩૭
સંઘવી રાજસી રંગસૂં એ, પાલપીમાં સોભાય કે. ૬૦ ૩૮
સુત પાસઇ સોભઇ વડો એ, કપૂરચંદ શુભુજેહ કે. ૬૦ ૩૯
વજપાલ અમરો સંઘવી એ, સુંદર સંઘવી જોડિ કે. ૬૦ ૪૦
આગલિ પાછલિ ચાલતાં એ, ચોકીમાં સિરદાર કે. ૬૦ ૪૧
નવરંગ નેજા આગલિ એ, ગડયડ વાજઈ નીસાણુ કે. ૬૦ ૪૨
ભાઈ ભત્રીજા ભાણેજસું એ, મિલતા મિત્ર વિવેક કે. ૬૦ ૪૩

દોલતિવંતા દીપતા એ, વ્યવહારી સંઘમાં અનેક કે. હ્રં ૪૪
 સાથિં દેહરાસર દીપતું એ, પૂજા સનાતર થાય કે. હ્રં ૪૫
 સાધ ઘણા સંઘમાં મલ્યા એ, ધરમ બિપરિ જસ ચિત્ત કે. હ્રં ૪૬
 દાન સુપાત્રિં દીર્ઘ ઘણા એ, ધરતા સેત્રુંજ ધ્યાન કે. હ્રં ૪૭

॥ દોલ ૫ ॥

સગ ગોડી.

આઠમઠ દિન આણુંદસું, મન લમરા રે;
 દીઠો સેત્રુંજય દીદાર, લાલ મન લમરા રે. ૪૮

રૂપા નાણુઠ કરી લૂંછણા મનં દીઠ જચકનઈ સાર, લાલ મનં ૪૯
 પાલીતાણુઠ ડેરા દીઆ મનં લલિતસરોવર પાલિ; લાલ મનં
 સેત્રુંજ ધ્યાન ધરઈ સહુ મનં મુંકી મનિ જંજલ. લાલ મં ૫૦
 ઘોઘેથી શ્રીપૂજ્ય તેડીઆ મનં આદર કરીય અપાર; લાલ મં
 સામહીઉં સળલૂં કરી મનં આળ્યા પાલીતાણા મઝારિ. લાલ મં ૫૧
 શ્રીપૂજ્ય સાથિં સંઘપતી મનં તિમ વલી સંઘ સમુદાય; લાલ મં
 ઋષભજિજ્ઞેસર ભેટીઆ મનં ભાવઈ પ્રણુમી પાય. લાલ મં ૫૨
 ત્રિણિ પ્રહક્ષિણા દેઈ કરી મનં આવઈ રાયણિ પાસ; લાલ મં
 શ્રીપૂજ્ય વાચક મુનિવરા મનં સહુ સંઘ બેઠા ઉલ્લાસિ. લાલ મં ૫૩
 સંઘવીની માત સળણુદે મનં શ્રાવિકા છ સંઘાતિ; લાલ મં
 માલ પહુઈરઈ મન રંગસૂં મનં કોએ કરઈ પચપાણુ બહુ બાનિ. લાં મં

॥ દોલ ૬ ॥

નાહનાં મોટાં જિંબ સવે સાહેલડી રે, પૂજા પ્રણુમી પાય; ગુણુવેલડી રે.
 પ્રણલ પૂજ્યઈ કરી સંઘવીઈ સાં અંદ્રમાલ પહેરી બિછાય. ગું ૫૫
 સહુ સંઘ સંઘવીઈ જમાડીઓ સાર પરિઘલ મનઈ પકવાન; ગું
 તિમ વલી ભાઈ ત્રિણિ વડા સાં સંઘવી આંપત્રી પ્રધાન. ગું ૫૬

સંઘવી લપમસી અંદ્રણ સાં મનિ ધરી અધિક ઉચ્છાહ; શું
 બુગતિં સંઘ જમાડીનિં સાં લીધ લપગીનો લાહ. શું ૫૭
 એકસો પંચાવન સાધસું સાં શ્રીવિજયપ્રભસૂરીરાય; શું
 આદરઈ સંઘનઈ અતિ ઘણઈ સાં પગલાં કરઈ તપગછરાય. શું ૫૮
 પુન્યવંત પોરખંદિરતણો. સાં અલયચંદ નામ પ્રસીદ; શું
 સંઘમાંહિં સહૂકો એનઈ ઘરઈ સાં પાંડઈ લહણી કીલ્. શું ૫૯
 જાચકજન સંતોષીઆ સાં મુહ માચ્યાં દેઈ દાન; શું
 શ્રીપૂજ્ય વાંદી પ્રહસમઈ સાં સંઘ ચાલઈ યઈ સાવધાન. શું ૬૦
 અગ્યારમઈ દિન આણુંદસું સાં દેઈ દમામે ધાય; શું
 સાતે મજલે આવીઆ સાં ગિરિનારિ ધરીય ઉછાહ. શું ૬૧
 સહુજન સાહુમા આવીઆ સાં આડંગર કરીય અપાર; શું
 સુલશકુને પ્રવેશ કરઈ સાં વરત્યા જયજયકાર. શું ૬૨
 જે જિહાંથી સંઘ આવીઆ સાં નેમીસર પ્રણમી પાય; શું
 કુશલિં ધેમિં નિજ ધરિં સાં તે તિહાં પોહતા થાય. શું ૬૩

॥ ઢાલ ૭ ॥

રાગ ધન્યારાસી.

લેટિ રે લેટિ રે લેટિ સેત્રુંજગિરિ,
 રંગભરિ ભવિકજન ઋષભસામી;
 એહ તીરથતણું ધ્યાન ધરી એકમનાં,
 પ્રહસમઈ પ્રણમીઈ સીસ નાગી. લેં ૬૪
 તીરથ ત્રિભુવનતણાં નામ નિરૂપમ ઘણું,
 આપૂ સમેત ગિરિનારિ સોઈ;
 સેત્રુંજ જિન જુહારતાં ફલ અસંખ્યાં કહ્યાં,
 ભાવ ભલઈ લેટતાં પુન્ય હોઈ. લેં ૬૫

ધન્ય માનવતણેા જનમ જગમાં લહી
 વિમલગિરિ વાટિ દ્રવ્ય જેહ પાવઇ;
 તેહતણાં ફલતણેા પાર કુણ કહી સકઇ
 સાસ્વતાં સુખ નર સોય પાવઇ. લે૦ ૬૬

દિવસ ઘણાતણેા મનોરથ મનિ હતો
 વિમલગિરિ વંદવા ઋષભ સામી;
 પ્રબલ પુન્યઈ કરી સફલ સહુ તે થયું
 કાઠિ કલ્યાણ નવનિદિ પામી. લે૦ ૬૭

સંવત સત્તર સાર બાવીસમાં
 જાત્ર જુગતિ કરી એહ વરવઇ;
 જંગમતીરથ જૈનશાસનપતી
 વંદીયા વિજયપ્રભસૂરી હરવઇ. લે૦ ૬૮

કલસ.

ઈમ સ્તળેા સ્વામી મુગતિગામી ઋષભ જિનવર સંકરો,
 શ્રીવિજયપ્રભસૂરિંદ સાહિબ સંપ્રતિ ગોયમ ગણુધરો,
 તસ ગચ્છિ પંડિત સુમતિકુશલ શિષ્ય વિવેકકુશલ વિબુધવરો,
 'વિનીતકુશલ' કહઇ સેત્રુંજમંડલ આનંદ મંગલ જયકરો.
 સંઘ ચક્રવિહ સુખ કરો. ૬૯

કવિલાવણ્યસમયવિરાચિત

આદિનાથ-ભાસ.

સરસતિ સરસતિ દિહ વયણાં ઘણાં ગાઇસિ ગિરિઆશુણ્ય સેત્રુજિતણા. ૧

ગાઇસિહં શ્રીસેત્રુજિતણા શુણ્યવિમલ વસુહાં વિસ્તર્યા,

પૂરવ નવાણું વાર જાણું આગઈ આદિ સમસર્યા;

ઇણઈ રૂંગર હીઠઈ નરગ નીઠઈ મુગતિનાં ફેલ દૂકડાં,

પાનીઈ સદગતિ. નહીય દુરગતિ દૂરિ જાઈ દૂપડાં. ૨

ભરથનરેસર અતિહિ ઉદાર એ શ્રીસેત્રુજિગિરિ પ્રથમ ઉધાર એ. ૩

ઉદાર પહિલક ભરથકેર ખીજઉ સુચર સોહાવ એ,

ત્રીજઉ તિ પંડવરાય મુખિપુર પુહવિ પ્રકટ કરાવ એ;

સુયુ તિ જાવડ અનઈ ગાહડ કરાવ્યુ જગિ જાણીઈ,

ઉદાર છટુંક સાહ સમરાતણ વહીઅ વખાણીઈ. ૪

ધન ધન ધરમી દેત મેવાડ એ ચિહ્નં દિસિ અઉપટ નગર ચીત્રોડુ એ. ૫

ચીત્રોડ ધન ધન નગર નિર્મલ આમરાયકુલિ મંડણઉ,

સાહ સરણુદેવ તિ રામદેવ તિ લખમચી લખપરિ ગણઉ;

સાહ લોઅણપાલ તિ લોજ રાજત ઠાકુરસી પેતાગર,

નરસિંગ તોલા ધરણિ હીલૂ પુત્ર જનમ્યા સુરતર. ૬

રતના પોમા દશરથ શુણનલા લોજા કરમા ગંધવ સવે લલા. ૭

સવિ લલા બંધવ કરમ રાજત પુણ્યકાજ પ્રગટ કરઈ,
 પ્રાસાદ પ્રતિમા રંગમંડપ અચલ થાનક ઉદ્ધરઈ;
 અતિ કરઈ આદર સાહુ બાહાદર તાસ કુરમાણુજ લહી,
 ઉદ્ધાર કારિઉ સાતમુ શ્રીસેતુજિગિરિ જાણઉ સહી. ૮

પાલીતાણુઈ સહજ સુંહાલડી લલતસરોવરિ બાંધી પાલડી. ૯

પાલડીઅ બંધિ સુવંધિ રાયણિ વેગિ વિમલાગિરિ ચડઈ,
 શ્રીકર્મસિંહતાણા મનોરથ સવિ પ્રમાણુ જ પુન્ય વડઈ;
 રવિરાજ નરસિંહ મંત્રિ મોટા.વીર ઘણુ આદર કરઈ,
 શ્રીઆદિનાથ પ્રાસાદ પરિકલ કાજ સવિ કહિનાં સરઈ. ૧૦

સંવત પદ્મ વરસ સીત્યાસીઈ વદિ વૈશાખિ લગન પ્રકાસીઈ. ૧૧

પરકાસીઈ વરલગન પંચમિ વેગિ વાહુણિ જોતરી,
 ઉત્તર દિવિષુ પૂરવ પશ્ચિમ પાઠવઈ કંકોતરી;
 કેવિ અધા આસનિ કેવિ સુવાસનિ કેવિ રથ સોહાવ એ,
 શ્રીસંધ માગણુ જણુ મનોહર મોટા મુનિવર આવ એ. ૧૨

હુઈ પ્રતિષ્ઠા સંધ સવે મિથ્યા અન્ન અવારી વંછિત સવિ કૃદ્યા. ૧૩

સવિ કૃદ્યા વંછિત મિલઈ માગણુ કણુય કમ્પડ અમ્પ એ,
 સિંગાર સાર તુષાર તેજ દાનિ દાલિદ કમ્પ એ;
 ચિત્રકોટિ પાસ સુપાસનુ પ્રાસાદ રતનિ કરાવીઉ,
 ધન ઓસવંશિઈ સાહુ દસરથ સેતુજિ સંધ વધાવીઉ. ૧૪

ધન વર તરૂઅર છઈ ઘણુ છાંહુડી લલતસરોવર ધન ધન પાલડી. ૧૫

પાલડીઅ ધન ધન પાસ તરૂઅર ઉતાર્યા સંધ થાદૂ એ,
 વિત વેચઈ વિગતા યુગતિયુગતા કર્યા સુગતા ધાદૂએ;
 સંધપતિ મેલા લહીઅ વેલા લણુઈ મંલગ લાદૂ એ,

વાજઈ નફેરી પુણ્યકેરી કરીય વહિતી વાદૂ એ. ૧૬

સિદ્ધ અનંતા હુઆ ઈણુ ગિરિ વલી અનંતા હોસિં ઇણુપરિં. ૧૭

ઇષ્ટ પરિં હોસિં સિદ્ધ અનંતા પંચ કોટિં પરવર્યા,
 તે ચૈત્ર માસહતણીઅ પૂનિમ પુંડરીક સુગતિં વર્યા;
 જિનરાજ ગોલધ સેત્રુજિ તોલધ અવર તીરથ કો નહીં,
 કર્મશજ તથ ઉદ્ધાર કીધઉ જગત્રિ જસ લીધુ સહીં. ૧૮

પ્રથવી પદ્મિનિ નારિ સોહામણી મેરૂમહી કર કંકણ દિનમણી. ૧૯

દિનમણીઅ કંકણ થાલ અંગર અક્ષત્ર વર નક્ષત્ર ભરિઉં,
 તે ઠવિઉં શ્રીફલ ચંદ્ર નિરમલ પ્રભાતે ચંદન કરિઉં;
 એ ઇસીઅ પદ્મિનિ મૈમ પૂરી વધાવધ વિમલાગિરિં,
 ઉદ્ધાર અવિચલ તાડરૂ વટ્ટી વૃદ્ધિ પામુ પરિંપરિં. ૨૦

ભૂંગલ ભેરી નાટક અભિનવા સનાતનભોત્સવ ઉત્સવ અભિનવા. ૨૧

અભિનવા ઉત્સવ ભેરિ ભૂંગલ દીપમંગલ આરતી,
 શ્રીઆદિદેવ જિણુંદ પૂજા કરૂ કુસુમિં ભાવતી;
 ઉદ્ધાર એ સાતમુ સેત્રુજગત્ર અચલરૂ સાગરૂ,
 લાવણ્યસમઘં મુણિંદ ગોલધ સંઘ ચઉવિહુ જયકરૂ. ૨૨

પં૦-રત્નકુશલવિરચિત

પાર્શ્વનાથસંખ્યાસ્તવન.

શ્રીજીરાઉલિ નવખંડ પાસ વધાણીઈ રે નામઈ લીલવિલાસ;
 સઠટ વિકટ ઉપદ્રવ સવિ દ્વરિઈ ટલઈ રે મ ગલ કમલાવાસ. શ્રી૦ ૧
 વરકાણુ સપરાણુ રાણુ વિશ્વનુ રે રાવણુ ગોડી પાસ;
 નવપદ્મવ શ્રીપાલ વિહાર અમીઝરૂ રે ફલવધિદોડણુ પાસ. શ્રી૦ ૨
 મહીમલિ મહિમા ગાજઈ જેહનુ અતિધણુ રે શ્રીસજેસર પાસ;
 આણી લાવ રિદિ નર અહનિસ જે જપઈ રે તેહની પૂરે આસ. શ્રી૦ ૩
 શ્રીચિંતામણિ ચિતામણિ સમ જાણીઈ રે નવરગ નારિંગ પાસ;
 મગસી પાસ પંચાસર લાલો સામલો રે કોકો પ્રણુમુ પાસ. શ્રી૦ ૪
 થંભણુ પાસ જિણેસર સાથુ સુરતરૂ રે અડવડિયાં આધાર;
 લીડભંજન પાસ લીડભંજન જિન નમો રે ટાલે રોગ પ્રચાર. શ્રી૦ ૫
 થાવરતીરથ જગમાં જાણિ જાગતું રે મથુસં પારસનાથ;
 અંતરિય્ય અવંતી દાદો પાસ જી રે સમરાં આપઈ હાય. શ્રી૦ ૬
 કુલ્લપાક મનરંગિઈ નમસું પાસ જી રે કરહડીઓ કંહાર;
 પાસજિણુ દ ડલોઈ દુખવિહંડણુ રે વામાદેવ મંહાર. શ્રી૦ ૭
 લાવઠિ ભંજન કલિકુડ પૂજે મનરૂલી રે કઠિ ઠવો વરમાલ;
 અજગારાની ઓલગ કીજઈ અતિલલી રે વિમ્મ ટલે તતકાલ. શ્રી૦ ૮
 શુભાણિઝ્યતણુ એ સાગર આગર રે કરૂણાનુ લગવંત;

માણિક્યસ્વામિ મનોહર પાસ જુહારીય રે સોપારિ અરિહંત. શ્રી૦ ૯
 ઘૃતકલ્લોલ જિજ્ઞેસર જે નર પૂજ્યસય રે તસ ઘરિ ઘૃતકલ્લોલ;
 ધણ કણ કંચણ કપ્પડ કામિની પુત્રસુ રે કરસય તે રંગરોલ. શ્રી૦ ૧૦
 રોગ સોગ હુલ દાલિદ દોહગ ધંડણ રે પૂજે મનનઈ રંગિ;
 શુદ્ધંત શ્રીવામાનંદન જગધણી રે આપઈ અવિહઠ રંગ. શ્રી૦ ૧૧
 સમક્ષણામણિ દીપઈ છપઈ અરિગલ રે કામિત ફલદાતાર;
 સપતક્ષણ શ્રીપાસ જિણિંદ સોહામાણુ રે આપઈ ભવનુ પાર. શ્રી૦ ૧૨
 નવનિધાન તસ મંદિર સુંદર વર રમઈ રે પૂજિ જે ઉન્હાસ;
 બાવનચંદન કેસર પૂર કપૂરસુ રે નવલુ નવક્ષણપાસ. શ્રી૦ ૧૩
 ન વીસાડે નવસારી દેસઈ સંપદા રે શ્રીનવસારીપાસ;
 વિમ્મ હરો શ્રીવિમ્મહરો જિન રાજીઉ રે સહસ્રક્ષણ સુખવાસ. શ્રી૦ ૧૪
 રણુ અરિ રાહલિ જલ ગિરિ મ ખીહુ બાપડા રે જપિ વીહાનું નામ;
 આધિ વ્યાધિવિધ વેગ નિવારણ ગારૂડી રે ગારડીઓ અલિરામ. શ્રી૦ ૧૫
 ભોગ પુલિંદ ભલુ ભુવિ ભજ ભોગીસડ રે બલજો અતિ બલવંત;
 ચાંચલીઓ મણુ ચંચલ ચોર વિહારવા રે મહીચલિ મહિમાવંત. શ્રી૦ ૧૬
 સોમ ચિંતામણિ સ્વામીજન ચિંતા હરો રે ક જોઈ શ્રીમાલ;
 દેવદયાલ અકલ જિન ઊલરવાડીઉ રે તવસુ વાણિ રસાલ. શ્રી૦ ૧૭
 અમ્મસેન નૃપનંદન નયનાનંદનુ રે પાતો પારસનાથ;
 અનીધુઆની સેવા કરતાં અતિઘણી રે મિલસઈ મુગતિનું સાથ. શ્રી૦ ૧૮
 તવરી તવરી તવરી તવરી જે જપઈ રે પ્રાહુ બિડી જિનરાજ;
 ત્રિભુવનનાયક તવરીપાસ જિજ્ઞેસડ રે પામઈ અવિચલરાજ. શ્રી૦ ૧૯
 ભોગ સંયોગ તે પામઈ માનવ નવ નવા રે જસ તૂસઈ શ્રીપાસ;
 ગણિ દામાશિષ્ય 'રતનકુશલ' ભગતિઈ કહઈ રે આપો ચરણઈ વાસ. ૨૦

કવિદીપવિજયવિરચિત -

કાવીર્તીર્થવર્ણન.

અપિનાસીની સેજડીઇ રંગ લાગે માહરી સજની, એ દેશી.

ઋષભજિજ્ઞુદ નેં ધરમપ્રભુના પ્રેમે પ્રભુસું પાયે છે;
કાવીર્તીર્થમાંહેં બિરાજે જગજીવન જિનરાય. સાંભલ સજની. ૧

સાસૂ વહૂઈ વાઢ વિવાહેં દેવલસિપર યનાયા છે;
તેહની ઉતપત સઘલી વરણે જે જસ સુકૃત કમાયા. સાં ૨

શુજરદેસેં શ્રીવડનગરેં નાગર નાત સવાઈ છે;
ભદ્રસિવાણા ગૌત્ર છે જેહનું શ્રાવકધરમ વડાઈ સાં ૩

નાગર વણિક અને લઘુસાખા ભાષા મધુરીવાણી છે;
દેપાલ ગાંધી ધરમ ધુરંધર જીવદયા ગુણખાંણી. સાં ૪

સકલ કુટુંબ સહુ પરિવારેં ખલાત નગરેં આયા છે;
વણુજ કરંતા પુન્યપસાઈ કોટી કૃવ્ય કમાયા. સાં ૫

તેહનો સુન એક અલુઓ ગાંધી તે પણ પુન્ય વિશાલ છે;
તસ સુત લાડકો ગાંધી ગીરુઓ જીવદયા પ્રતિપાલ. સાં ૬

તેહની ધરમવહુ કૂખેથી દો સુત છે વડ ભાગી છે;
વાડુઆ ગાંધી નેં ગંગાધર જિનગુણના જેહુ રાગી. સાં ૭

દીપવિજય કવિરાજ સદાઈ જેહનેં પુન્ય સપાઈ છે;

॥ દાલ ૧ ॥

આદિ જિનેસર વિનતી દમારી, એ દેશી.

વાહુઆ ગાંધીને છે દોય ઘરણી પોપટીવહુ હીરાંગાઈ રે;
હીરાંગાઈને પુન્યસંભેગેં તીન પુત્ર સુખ દાર્દ રે.

જૂઓ એહ પુન્યતણી એહ લીલ. ૧

પેહેલો ગાંધી કુંઞરણ બીજો ધરમદાસ નેં સુવીર રે;
કુંઞરણ ગાંધીને છે એક ઘરણી વીરાંગાઈ શુભધીર રે.

જુઓ ૨

માતપિતા મૃત વહુઅ એ વીરાં સાથે ધરમનાં કામ રે;
પોસા પડિકમણાં જિનલક્ષિત લોકોત્તર વિસરામ રે.

જુઓ ૩

એક દિન સઠલ કુટુંબ મલીને સુકૃત મનોરથ ભાવેં રે;
ઠાવી સૈહેર અનોપમ જૂઝી દેખી પ્રાસાદ બનાવેં રે.

જુઓ ૪

તપગમ્છપતી શ્રીસેનસૂરીસર બહુ પરિકર ગણી સાથેં રે;
સંપ્રતિ નૃપ વારાની પ્રતિભા થાપેં ઋષલ જગનાથ રે.

જુઓ ૫

સંવત સોલ નેં ઓગણપંચાસે ઋષલપ્રભુ મહારાજ રે;
સુખ સુદુરત દિન તપત ધિરાજ્યા દીપવિજય કવિરાજ રે.

જુઓ ૬

॥ દાલ ૨ ॥

• ઝીણા ઝરમર વરસેં મેલ બીજેં માહરી સુનડલી,

તથા

દ્વારે દીવાલી થઈ આજ જિનમુખ જોવાને, એ દેશી.

હીરાંગાઈ સાસુ ને વીરાં વહુણ દરસન કરવા આવેં રે;
વહુ ઉચી નેં બારણું નીચું દેવી સીસ ધુણાવેં;

સાજંણ સુણજ્યો રે, એહ સાસુ વહુ સંવાદ.

સાં ૧

બાઇણ શિખર કર્યો બહુ મૂલો બારણું નીચું કીધું રે;

સાંભલી સાસુ રીસ ચઢાવી વહુને મેંહણું દીધું.	સાં ૨
વહુજી તમને હોંસ હોય તો પીહરથી દ્રવ્ય મંગાવો રે; ઉંચાં નીચાં સમગ્રી કરજ્યો મોટો સિખર બનાવો.	સાં ૩
સાસુ મેંહેણા ઉપર વહુઈ પિહરથી દ્રવ્ય મંગાયો રે; સંવત સોલ પંચાસેં વહુઈ મુહુરત પાત કરાયો.	સાં ૪
પાંચ વરસમેં બાવન જિનાલો દેવલ તુરત બનાયો રે; રતનતિલક પ્રાસાદ છે જોહનું ઉત્તમ નામ સોહાયો.	સાં ૫
તપગચ્છપતી શ્રીસેનસૂરીસર તે પણ સમયે આવે રે; સંવત સોલ પંચાવન વરસેં અંજનસિલાક બનાવેં.	સાં ૬
શ્રાવણ સુદિ નવમીનેં દિવસેં ધરમનાથ જગ રાજે રે; દીપવિજય કવીરાજ પ્રભુજી તે દિન તખત વિરાજેં.	સાં ૭

॥ ઢાલ ૩ ॥

સમુદ્રવિજય સુત ચંદનો સામઘીયા જી, એ દેશી.

સાંહમા સાંહમી દીપતા વિસરાંમી રે, સિધરા દો પરસાદ શુષ્ક વિસરાંમી રે; સિદ્ધાચલની માંહણી વિં ગાજે શુહિરાનાદ.	શું ૧
વલી ઢોઇ સાસુ નેં વહુ વિં કરજ્યો ઝોહવા વાદ; ધરમવાદ ફલ પુન્યના વિં ખીજ સહુ વિષવાદ.	શું ૨
સાસુ વહુનાં દેહશં વિં ચાલી જગમાં પ્યાત; સાસુ વહુની જોહલી વિં ધન નાગરની નાત.	શું ૩
સંઘવી દેસ વિદેસના વિં સંઘપતી નાંમ ધરાય તીરથયાત્રા ઉમહા વિં સુકૃત કરમ કમાય.	શું ૪
જંખૂસરનો સંઘ દીપતો વિં એ તીરથનો રખવાલ; તીરથની રધ્યા કરેં વિં પુન્યવણી પરનાલ.	શું ૫
સંવત અદારસેહૈ છયામીયેં વિં ગાયા તીરથરાજ; ત્રાપલ ધરમ જિનરાજજી વિં દીપવિજય કવિરાજ.	શું ૬

વિનીતકુશલવિરચિત શત્રુંજયસ્તવન.

રાગ ઠાસી.

સકલ તીરથમાં મૂલગો રે લાલ, સેત્રુંજ તીરથ સાર, મન મોહ્યો રે,
સિદ્ધ અનંતા ઈહાં હુયા રે લાલ, એહનો મહિમા અપાર. મન૦
સેત્રુંજ સેવો ભવિષ્ણા રે લાલ. આંકણી. ૧
સેત્રુંજ માહાત્મ્યમાં કહિઉં રે લાલ, સીમંધર ભગવંત; મન૦
સહસપદ્યનું પાતક હરઈ રે લાલ, વિમલાચલ નાગમંત. મન૦ સે૦ ૨
લાખ પદ્યોપમનું કહિઉં રે લાલ, પાતક કરઈ ચકચૂર; મન૦
વિમલાચલ વાટઈ થકા રે લાલ, પૂન્ય ભરઈ ભરપૂર. મન૦ સે૦ ૩
જાત્ર કરી છહરી પાલતાં રે લાલ, ચોષઈ ચિત્તઈ જેહ; મન૦
સો સાગરનું સામટું રે લાલ, પાતક વારઈ તેહ. મન૦ સે૦ ૪
એ તીરથ મહિમા ઘણો રે લાલ, કહતાં નાવઈ પાર; મન૦
ઋષભ જિજ્ઞાસુ સમોક્ષ્યા રે લાલ, પૂરવ નવાણું વાર. મન૦ સે૦ ૫
સંવત સત્તર ણાવીસની રે લાલ, માહ મુદિ પંચમી સાર; મન૦
સંઘસાથિં જાત્રા કરી રે લાલ, સકલ કર્યો જંવાર. મન૦ સે૦ ૬
સહસવીર સંઘવીતણા રે લાલ, ખેટા સાતે સુભણ; મન૦
સંઘવી ગિરદ સોભાવીઈ રે લાલ, કરી સંઘ સળલ મંડાણ. મન૦ સે૦ ૭
સળલજીવે જીઅરિં અવતર્યા રે લાલ, ચ્યારે પુત્ર પ્રધાન; મન૦
સંઘવી રાજસી નઈ વજો રે લાલ, અમરો સુંદર જીવાન. મન૦ સે૦ ૮

દીવાન દીપક દોલતી રે લાલ, કરધ સંઘ તિલક ઉદાર; મન૦
 ગઢથી સેત્રુંજા લાણી રે લાલ, ધન ધન તસ અવતાર. મન૦ સે૦ ૯
 સંઘસખલ આડંબરધ રે લાલ, જુહાર્યા ઋષભજિણુદ; મન૦
 પોઢી પ્રતિમા પેષતાં રે લાલ, જિપનો અતિ આણુદ. મન૦ સે૦ ૧૦
 મસ્તગિ મુગટ સોહાંમણો રે લાલ, આલરણ અંગિ અપાર; મન૦
 નેહુલરિ નયણે નિરપતાં રે લાલ, પૂજધ ઘસી ઘનસાર. મન૦ સે૦ ૧૧
 તપગધપતિ શુરૂ વાંદીયા રે લાલ, વિજયપ્રભસૂરિદ; મન૦
 એકસો પંચાવન સાધરુધુ રે લાલ, સોલધ સારદચંદ. મન૦ સે૦ ૧૨
 તીરથ લેટી લક્ષી પરિ રે લાલ, આન્યા કુશલધં પેમ; મન૦
 આણુદધ ઉજ્જલગિરિ રે લાલ, જાત્ર કરી શ્રીનેમ. મન૦ સે૦ ૧૩
 પૂરવપુન્યધં વક્ષી વક્ષી રે લાલ, સેત્રુંજ નધં ગિરિનારિ; મન૦
 જાત્ર સફલ એહવી હુંચો રે લાલ, સહુ કહધ વારો વાર. મન૦ સે૦ ૧૪
 સુમતિકુશલ પંડિતતણો રે લાલ, વિનીતકુશલ કહધ સીસ; મન૦
 સેત્રુંજમંડણુ માહરી રે લાલ, પૂરો મનહ જગીસ. મન૦ સે૦ ૧૫

॥ ॐ ॥

પંચ-મતિરત્નવિરચિત

સિદ્ધાચલ-તીર્થયાત્રા.

હૃદા.

સરસતિ સામિને' પાય નમી માયું વચન વિલાસ;	
સંઘવી સેત્રુંજગિરિતણે ગાવા મન ઉલ્લાસ.	૧
નમું તે દેવિ અકેસરી કવડજમ્બ ભલિ ભાંત;	
આદિસર નમતાં થકાં મિલે' મુગતિ મહંત.	૨
વીરજિણેસરને' નમું ગૌતમ ગણધર સાર;	
જીવ ઘણા પ્રતિગોધિને' બિનાયાં ભવપાર.	૩
પાટણ નયર સોહામણું જિહાં નહીં પાપ પ્રવેશ;	
વ્યવહારી શુભવંત વસે' જાહે' જાણે' નરેશ.	૪
તેહ નગરમાંહે' વશે' કચરા કીકા જાણિ;	
રવજીસા કુલ બિપનો જાણું સોહે' ભાણ.	૫
તિહાંથી સૂરતિ આવીયા ભાઈ ત્રિણિની જોડિ;	
ધન બિપરાજણુ બહુ કરી લાભ લહે' લખ કોડિ.	૬
ધન ખરથેવા ધસમસ્યો ઉલટ અંગ ન માય;	
રૂપચંદ રંગે' મિલ્યો આંખી મન ઉજાહિ.	૭
સૂરતિ નયર સોહામણું શ્રાવક સુખીઆ લોક;	
સેત્રુંજગિરિ લેટણુભણી મિલ્લીઆ થોકાથોક.	૮

રૂપચંદ્ર કચરા મિલી મુહુરત લીધું સાથ; -
 કારતિક શુદ્ધિ તેરસ દિને મંગલવાર પ્રભાત. ૬
 સંઘ સૂરતિથી સંચર્યો ઝેસી વાહણ મઝારિ;
 સરહ કચા સામટા આંચો કુંભસ વિચાલ. ૧૦
 લોક થોક સઘલા મિત્યા હિયડે હરખ ન માય;
 યાત્રા શેત્રુંજગિરિ લાણી આત્યા મન ઉચ્છાય. ૧૧

॥ ઢાલ ૧ ॥

નમો રે નમો શ્રીશેત્રુંજગિરિવર સરલ તીરથમાહેં સાર રે;
 ભરતેસર સરિષા જે સંઘવી પામ્યા ઇણિ ગિર પાર રે. નમો ૧
 ભરતેસર સંઘવી ઋદ્ધિ સાથેં શેત્રુંજેં યાત્રા આવેં રે;
 લાખ ચોરાસી હાથી ઘોડા રથ પાયક ઘણું લાવેં રે. નમો ૨
 ભરતેસર સંઘવીની સાથેં ઋપભવંશ તે જાણું રે;
 બાહુબલિ પ્રમુખ લાઈ નવાણું તેહના પુત્ર વપાણું રે. નમો ૩
 અન્નિતનાથ પ્રભુજીનેં વારેં સગર ચક્રીધર જાણું રે;
 શેત્રુંજેં સંઘવી થઈનેં આવેં તેહની ઋદ્ધિ વપાણું રે. નમો ૪
 નવેં નિધાન નેં ચઉદેં રતન જે ચક્રી આગલિ આલિં રે;
 લાખ ચોરાસી હાથી ઘોડા તેહના સંઘમાં માડેં રે. નમો ૫
 છન્દુ દેહિ પાયક દલ સાથેં ધજ મોટા તિહાં જલકે રે;
 વાહન સુખાસન ગેંઠી નારી હાર રથણમય ચલકેં રે. નમો ૬
 પાંડવ પાંચેં શેત્રુંજયગિરિ આવેં સંઘપતિ તિલક ધરાવેં રે;
 કુંતા માતા સાથેં લાવેં પ્રભુ પૂજી સુખ પાવેં રે. નમો ૭
 સમરા સારંગ સંઘવી થઈનેં શેત્રુંજેં યાત્રા આવેં રે;
 સામાયક પોસા પડિકમણાં કરતા બહુ સુખ પાવેં રે. નમો ૮
 સાહ અકળ્પર તે ગાજી કહીછ કૃત્તેજ્ઞાન તસ જાણું રે;
 બારે વરસેં સોરઠ જીત્યા નવલાખ બાંન તે નાણું રે. નમો ૯

સમરા સારંગ કૃત્તેખાને જઈને સુજરા કીધાં રે;
 પાતસાહી કરમાન દેપડાવી ખાન સુકાવી દીધાં રે. નમો ૧૦
 સમરા સારંગ શેત્રુંજીગિરિનું નવલાપ હુંછણું આપેં રે;
 યાચક જનનાં દાલિદ્ર કાપેં કીરતિ જગમાં વ્યાપેં રે. નમો ૧૧
 સાતસેં શત્રુકાર મંડાવેં વ્યવહારીયા સંઘમાહેં રે;
 પાંચસેં સાધુનેં આહાર પાણી આપેં મન ઉચ્છાહેં રે. નમો ૧૨
 કરમાસાહેં ઉદ્ધાર કરાવ્યો સોય વિમલગિરિ આવેં રે;
 લખમી ધરચી લાહો લીધો ડુંગર મોતીઈ વધાવ્યો રે. નમો ૧૩
 પંચમેં આદેં વીરનેં વારે તીરથ મોઢું જાણું રે;
 લબ્યજીવનેં તરવા હેતે નાવ સમાન વપાણું રે. નમો ૧૪
 ઈમ અનેક સંઘવી શેત્રુંજીગિરિ યાત્રા કારણ આવેં રે;
 બોધબીજનેં નિરમલ કરવા ભાવ લલો મન ભાવેં રે. નમો ૧૫
 પારખ પ્રેમજી સંઘવી થઈનેં સુરતિ સહેરથી આવેં રે;
 ઠામ ઠામ સુકામ કરાવેં લાડુઆ લેહણી ઠાવેં રે. નમો ૧૬
 દેહરાસર જિનપ્રતિમા સાથેં કેસર ચંદન ઘોલી રે;
 પ્રભુ પૂજી મન રંગેં ગાવેં મિલિ મિલિ સઘલી ટોલી રે. નમો ૧૭
 ઝોઝીવ મહોઝીવ સખલો થાવેં શેત્રુંજેં યાત્રા આવેં રે;
 આદીશ્વર મન રંગેં પૂજી કરમની કોઠિ વપાવેં રે. નમો ૧૮
 તિમ રૂપચંદ્ર કચરા સંઘ લેઈ ડુંગસથી સંચરીઆ રે;
 લવહધિ તરવા વાહણુ બેઠાં સંઘ સહિત ઊતરીયા રે. નમો ૧૯
 લાવનગરનેં કાંઠેં આવી લોક થોક મિલી ટોલી રે;
 સન્નિ સામિણુ એકઠાં મિલિયાં વાત કરેં મન લોલી રે. નમો ૨૦
 લાવસિંઘ રાજાઈ જાણ્યું કુંઝરજી સેઠ તેડાવ્યો રે;
 રણછોડજીત તુમે લેલા થઈનેં સંઘવીનેં જઈ લાવો રે. નમો ૨૧
 સેઠ કુંઝરજી સાહમો આવે લખુ દોસી તિહાં જોઈ રે;

લાલદાસ પિણ સંઘને મિલવા તે પિણ આગલ દોડે રે.	નમો ૦ ૨૨
મંદ્રિસા આવીને મિલીયા મંગલજીસા જાણું રે;	
સાહમૈયા તિણે સગલાં કીધાં ખરચે કુંઞરજીનાણું રે.	નમો ૦ ૨૩
માદલ ભુંગલ ભેરી નફેરી ઢાલ ઘણાંતિહાં વાગે રે;	
આદીશ્વરનું દરસણુ દીઠેં ભવભાવઠિ ભાગે રે.	નમો ૦ ૨૪

દોહરા.

સંઘ સર્વ તિહાં જિતર્યો મેઢિ મંદિર ગોષ;	
મેહુ સંઘવીના રાજમાં લોક કરે ઘણી ભેષ.	૧
ભાવનગર જિન પૂજ્યા કીધા કેસર ચોલ;	
સિદ્ધાચલ ભેટજીભણી મનઠાં રાતાં ચોલ.	૨
ચોલ મજીઠનો રંગ ભલો ધોયો કદીય ન જાય;	
કચરો સા કંચન કહ્યો શેત્રુંજીગઢ મહિમાય.	૩

॥ ઢાલ ૨ ॥

સુમતિ સદા દિલમાં ધરો. એ દેશી.

હવે આગલિ સુજો વાતડી સંઘ કિણિ પરે જાય રે;	
મેહુ સંઘવી એકઠા મસ્થા લોકને હર્ષ ન માય રે.	૧
શેત્રુંજીગિરિની જાતરા પુણ્ય વિના નવિ થાય રે;	
પુણ્યે મનવંછિત ફલે દૂરિ ટલે અંતરાય રે.	શે ૦ ૨
મેહુ સંઘવી લેઈ ભેટણું ચાસ્યા રાયને પાસે રે;	
કુંઞરજી સેઠ સાથે લેઈ મલિયા મન ઉઘાસે રે.	શે ૦ ૩
રણુછોડ મહિતો ઉઠીયો સંઘવીને દે જહુમાન રે;	
પાસા પવાસને મોકલી મગાવે કૈફલ પાન રે.	શે ૦ ૪
ભાવસંઘજીને વીનવે મેહુ સંઘવી કરભોડી રે;	
સિદ્ધાચલ ભેટાડવા વાર લગાડો ચોડી રે.	શે ૦ ૫

- પરમાના દેવડાવીયા આપ્યા રાયને હાથે રે;
સંઘ પાલીતાણે મુંકવા ચાલો અમારી સાથે રે. શેઠ ૬
- ભાવસંઘજી તખ જોલીયા સાંભલો સંઘવી સાચું રે;
લાગત નાણું લેઈસ્યું કાંઈ ન જોણું કાચું રે. શેઠ ૭
- કચરો સા કહે આપસ્યું દસ્તુર માફક લીજે રે;
વોલાવાને નીસરો સંઘ પોહચાડી દીજે રે. શેઠ ૮
- ભાવસંઘ રાજી થયા લીધું લસ્કર સાથે રે;
પાપરીયા ગાળે ઘણુ ભાલા તરકસ હાથે રે. શેઠ ૯
- કારતિક વદિ તેરસિ દિને સંઘ ચલ્યો સુખકારી રે;
ત્રિણુ દિવસ પાદર રહ્યા સંઘવીની જાડે જાલીહારી રે. શેઠ ૧૦
- ચોથે દિન સંઘ ઉપજ્યો જઈ વરતેજ ડેરા દીધા રે;
ડુંગર દેખી દૂરથી કહે સકલ મનોરથ સિધા રે. શેઠ ૧૧
- રથણી વાસો તિહાં રહ્યા ચિહુંદિશિ ચોકી ફિરતી રે;
દેખી ચક્રેસરી તિહાં કણે સંઘ રયોપું કરતી રે. શેઠ ૧૨
- લોક સકલ સુખ પામીયા હોયા નાઠી દૂરે રે;
ગામ કનાડે આવીયા વાગાં મંગલ તૂર રે. શેઠ ૧૩
- કચરાસાના સંઘમાં સાધુજી શુણુપાણી રે;
ઉત્તમવિજય પંચાસની લાગે મીઠી વાણી રે. શેઠ ૧૪
- જોગવિમલ જગ જાણીઈ પંચ મહાવ્રત સાથે રે;
તપ કિરિયા કરે આકરી ઈમ શુણુઠાણે વાધે રે. શેઠ ૧૫
- ધરતરગજી દેવચંદજી તે પિણુ સંઘમાંહે જાણું રે;
પંડિતમાંહિ શિરોમણિ તેહની દેશના લલી વપાણું રે. શેઠ ૧૬
- સંઘવી કાગળ જોકલે પૃથવીરાય તેડાવે રે;
તેહનો કુંઝર નાનડો ગાજતે વાજતે આવે રે. શેઠ ૧૭
- કુંઝરની સાથે વાણીઆ ધન્નો ચેઠ તે આવે રે;

જેતો બારોટ ઘોઠે ચણ્યા કુંદનસા કહીને બોલાવે' રે.	શેઠ ૧૮
કુંદન તૂં ભેલે આવીયો ભાટ મિલિ ઇમ બોલે' રે;	
સમરા સારંગ જે થયા તૂં પિણુ તેહની તોલે' રે.	શેઠ ૧૯
કુંઞરને કરે' પહેંરામણિ આપે' થરમા જોડી રે;	
કુંઞર સંઘવીને' કહે કરો અસવારિ ઘોડી રે.	શેઠ ૨૦
કુંઞર ને સંઘવી બેહુ મલ્યા ભાવસંઘજી પિણુ ત્યાહે' રે;	
સીધ માગી સંઘવીતણી જૂહાર કર્યા નિજ બાહે' રે.	શેઠ ૨૧

ફૂંડી.

વર ત્રાંબાગલ વાજતે' ઘોરે' તે જાંગી ઢાલ;	
સરણાઈ સરસી વદે' સકલ સંઘ રંગરોલ.	૧
જય જય ભાટ ચારણતણા સુણતાં વરજે' વાદ;	
સુશર સુશ્રાવક પરવર્યો આવે' સંઘ સુમસાદ.	૨
સાહુમો આવે' સંઘ સવે પાલીતાણુ' સરવ;	
હરખે' દેવ જૂહારવા આદિદેવ સુખ પૂરવ.	૩
સંઘે' ઉતારા કર્યા મંગલ લીલવિલાસ;	
તીરથપતિ શેત્રુજગિરિ ફરસન ઘણું ઉઢાસ.	૪

॥ ઢાલ ૩ ॥

વચ્ચ વિચારયો, એ દેશી.

શેત્રુજો ભેટયો ધરી મન બહુ અતિમાન' રે. શેઠ આંચલી.	
રાજ પૃથવીરાજજી રે કુંઞર શ્રીનવધન નામ;	
શ્રીસંઘને' રખાલવા રહ્યા રે ગારીયાધાર સુકામ રે.	શેઠ ૧
રાણી ફૂલાંજી આવીયાં રે પાલીતાણા રે માંહે;	
સંઘવીને' સનમાનીયા રે આદર અધીક ઉઠ્ઠાહે રે.	શેઠ ૨
ભેટણું દેઈ તે મિલ્યા રે સંઘવી જે મનરંગ;	

આભરણ વસ્ત્રાદિક ગાઢુ રે દીધાં ધરીય ઉમંગ રે.	શે૦ ૩
તીરથ રથવાલા ભણી રે દીધાં દામ અનેક;	
માગશિર શુદ્ધિ તેરસ દીને કીધી યાત્રા વિવેક રે.	શે૦ ૪
સંઘ સહુ શિણગારીયો રે નેન ધ્વજ રે વાણ;	
ભાટ ખીરદ ભણતાં થકા રે ગાતાં શુણ સુપવીત્ર રે.	શે૦ ૫
ક્ષત્તા વાવેં શુભિ થઈ રે સુરપાલનો રે ચંદ;	
જે નીત પાપી પારણે રે ભેટે તીર્થ આનન્દ રે.	શે૦ ૬
તીરથ મોતી માણિકેં રે સોવન કૂલ અમૂલ;	
સુરભી પુષ્ક ગ ધોદકેં રે પપાડ્યો ગિરિ મૂલ રે.	શે૦ ૭
દાન દેઈ જાયક ભણી રે આલોઈ નિજ દોષ;	
દ્રવ્ય ભાવ સુચિતા કરી કરવા નિજ શુણ પોષ રે.	શે૦ ૮
શકેસ્તવ કહી શરૂ સુધેં રે લેઈ મત પચ્ચખખાણ;	
સિદ્ધ અનંત વંદી ચઢ્યા રે મન ધરી જિનવર આણ રે.	શે૦ ૯
સિદ્ધ શુણીની ભૂમિકા રે કરવા આતમ સિદ્ધ;	
સિદ્ધ ધ્યાન સિદ્ધાચલેં રે ચઢતાં સરવ સમૃદ્ધ રે.	શે૦ ૧૦
નેત્રિ પધાર્યા ગિરિવરેં રે ભણી મોક્ષ નથક;	
દેવતગિરિ સાહમા ચત્યા રે આહાર ઉદક ખલ ઠીક રે.	શે૦ ૧૧
તિહાં પગલાં શ્રીનેમનાં રે વંદી પૂજ રે ભક્તિ;	
જય જય કરતા જન સહુ રે પોહતા શિખરેં યુક્તિ રે.	શે૦ ૧૨
હૃદયેં પમાલી પૂજતા રે મુનિવર દરસીત ભૂમિ;	
શુદ્ધ સમરણ શુણ ગાવતાં રે કરતા નિજ શુણ ધુમ.	શે૦ ૧૩
પહિલી પરવેં પૂજ્યા રે ભરતમુનિ પદ દોઝ;	
બીજી પરવેં હરપીયા રે વિમલાચલ થલ જોય રે.	શે૦ ૧૪
ત્રીજી પરવેં કુંઠ છેં રે નીરમલ જલ અતિશુર;	
ઝપભ ચરણ પુંડરીકતણા ચરણ નયું સુખ પૂર રે.	શે૦ ૧૫

હિંશુલાજહડેં યમ રે પોહતા સાલારે કુંડ;	
પાંચમી પરવેં જલ ભર્યો રે સમ શીતલ અપઠો રે.	શેઠ ૧૬
જિનવર ચરણ નમી ગયા રે રામપોલિ સહુ લોક;	
પેંઠા ગઢમાં આવતા રે જનના ચોકાચોક રે.	શેઠ ૧૭
વાઘણિ પોલિ સંતોષિયા રે અધિષ્ઠાયક બેહુ પાસ;	
અકેસરી વધાવીઆં રે કવડયક્ષ સુખ વાસો રે.	શેઠ ૧૮
ચૈત્ય નમી પધારીયા રે પોહતા ઋષભ વિહાર;	
દેઈ તીન પ્રદક્ષણા રે રાયણુ નમી સુખકારો રે.	શેઠ ૧૯
રાયણુતણેં પગલાં નમ્યાં રે પ્રથમ જિણુંદનાં રે તેહ;	
શ્રીઋષભેસર જે થકાં રે ભરતેં ભરાવ્યા જેહ રે.	શેઠ ૨૦
મૂલમંડપમાં આવીનેં રે વધાવ્યા જિનરાજ;	
સોવન કૂલ સુગતાફલેં રે પ્રણમેં સિધાં કાજ રે.	શેઠ ૨૧
ચૈત્યવંદન કરી ભકિતચું રે નરભવ લાહો રે લીલ;	
શેત્રુંજ શિખર શ્રીઋષભલ રે પૂજતાં કારજ સિદ્ધ રે.	શેઠ ૨૨
સૂરજકુંડેં ધોતીયાં રે કીધાં નીર ગલેવિ;	
કેસર ચંદન પુષ્કચું રે પૂજા ચિત્ત ભલેવિ રે.	શેઠ ૨૩
અષ્ટપ્રકારી પૂજના રે અષ્ટ કરમ ક્ષય હેત;	
તારક તીરથ સર્વમાં રે એ તીરથ સહુ કેતુ રે.	શેઠ ૨૪
કચરાશા રૂપચંદનો રે માનવભવ સુપ્રમાણ;	
દેવચંદ સુપસાયથી રે મતિરતન વહેં એમ વાણુ રે.	શેઠ ૨૫

॥ દૂહા ॥

ઇમ શેત્રુંજય ભેટીનેં સંઘ સકલ સુખ ધામ;	
હરપેં પાલીતાણા પુરેં આવ્યા અતી અભિરામ.	૧
ઇમ નિત્ય પ્રતિં યાત્રા કરેં સંઘ સહુ મન રંગ;	
દુષ્ખનિવારણ સુખખરણ જિનપૂજા વિધિ સંગ.	૨

વિધિઉપદેશક શ્રુતજલધિ દેવચંદ ગુરુરાય;	૩
સંવેગી જિનમારગી ઉત્તમવિજય સહાય.	
એતલેં ખંભાયતથકી રે ઓચ્છવચ્યું સુવિસિદ્ધ;	૪
સંધ કરી આવિ મિત્ર્યો હવણસાહ પ્રસિદ્ધ.	
બલુગ હવાહવના જૈનાગમરૂચિવંત;	૫
વિધરસી સવિ સાધ લેં આબ્યો મન ધરી ખંતિ	
ખંભાયત ઘોઘાતણા ભાવનગર જનવંદ;	૬
તેહી શેત્રુંજ આવીઓ હવન અતિ આણુંદ.	
રાજનનેં સંતોષીનેં ચઢીયા વિમલગિરિંદ;	૭
શુર ઉપગારેં પાંમીઈ મનવંછીત આનંદ.	

॥ ઢાલ ૪ ॥

દેશી રસીઆની.

શ્રીશેત્રુંજ તીરથપતિ ભેટીઈ મેટીઈ ભવલય ફંદ;	વિવેકી.
અરિહા ભકતેં સમકિત નીરમલું અનુકમેં શિવમુખ કંદ.	વિવેકી. શ્રી૦ ૧
વેલાવલ પાટણથી આવીયા સંધ લલેં રે વિસ્તાર;	વિ૦
સા રામચંદ્ર પ્રમુખ યાત્રાલણી આબ્યા નિજ હિતકાર.	વિ૦ શ્રી૦ ૨
દક્ષણથી મેઅરગામી આવીયો સંધ સકલ પરિવાર;	વિ૦
સા ગલાલેં લાભ લિઓ ઘણું આતમ ધરમેં હો ઉદાર.	વિ૦ શ્રી૦ ૩
ઈમ અનેક સંધવી ગહૂ મિત્ર્યા કરવા જિનવર ગ્રાણ;	વિ૦
સૂરતિથી વિધિપક્ષિ આવીયા	ગરસૂરિ લાણ. વિ૦ શ્રી૦ ૪
પાઠક	અનેક; વિ૦
જિન	છેક. વિ૦
કેદ	તિહાં લાપ
	કેઈકર
	કરેં
	છેં કરેં
	વિ૦
	વિ૦

ઝવેર રાજપાલ તથા વલી મોદી નેમિ રે દાસ; વિં
 સંઘ ભકિત કરે તે ભાવચ્યું પામેં અતિ જસવાદ. વિં શ્રીં ૮
 પટણિ કસ્તુરચંદેં ભક્તિચ્યું સાહુમીવચ્છલ કીધ; વિં
 સ્નાત્રમહોચ્છવ લાહણી પૂજણાં ગુરુ ભક્તિં જસ લિદ્ધ. વિં શ્રીં ૯
 રૂપચંદ સાહ સંઘવિ સુદંડ પર ઉપગારી રે દક્ષ; વિં
 તસ સુત દેવખાઈ ઉરેં હંસલો લાલચંદ પરતક્ષ. વિં શ્રીં ૧૦
 પટણી સેઠ કીકા સૂત કચરાણ તસ સુત તારા રે ચંદ; વિં
 ભાઈ કુતેચંદ સુત સુખકર લાયક ઝવેરચંદ. વિં શ્રીં ૧૧
 ઇંદ્રમાલ મુદૂરતિ સંઘેં લીચો કીચો હરખ આનંદ; વિં
 વૃદ્ધસાધિ શ્રીમાલી ગગનમે કચરા કીકા રે ચંદ. વિં શ્રીં ૧૨
 ભદ્રક ભક્તિં રે ફલ નિચેં લહેં વસુદેવહિંડની સાધિ; વિં
 માલણિ લીલ પરિં સુભફલ લહેં જિનમકિતં ચિત્ત રાધિ. વિં શ્રીં ૧૩
 સાશ્વતા નેં વલી અસાશ્વતા તીરથ જિનમત જોહ; વિં
 ડોટિ ગમે શેત્રુંજો તીરથ કહ્યો શુભકરણી ફલ તેહ. વિં શ્રીં ૧૪
 શ્રીદેવચંદ્ર ગણિનેં ઉપદેશેં શેત્રુંજ મહિમા રે સાર; વિં
 ગણિ મતિરત્ન જિન સેવના કરતાં લવનો રે પાર. વિં શ્રીં ૧૫

દૂહા.

હવેં શ્રીસંઘ મલી કરે ઇંદ્રમાલ ઉચ્છાહ; ૧
 જિમ ભરતેં હરપેં કર્યો તિમ કરી લીચેં લાહ.
 ખોસ શુદ્ધિ તેરસ દિને માલ મુરહુત લીદ્ધ;
 સ્નાત્રમહોચ્છવ ધવલ તવ નવ નવ મંગલ કીદ્ધ. ૨
 અમારઘોષણુ દાનવિધિ જાચકજન સંતોષ;
 જિનશાસન પરભાવના કરત કરેં ગુણુ પોષ. ૩
 રાતિજગરણુ વાસવિધિ કેસર છંદિત.વચ્ચ;
 ધરમ મહોચ્છવ આગમ પુન્યે કારણુ પ્રસસ્ત. ૪

॥ दाण ५ ॥

ભારત નૃપ ભાવસ્થું એ; એ દેશી.

સહસ્રગમે શ્રાવક મિત્યા એ શ્રાવકણીય વિશેષ; સંઘવી શોભિષ એ;	
ઈદ્રતણે અનુહારિ બહિતભરે ભર્યા એ શાસન શોભાકાર કે. સંઘવી ૦ ૧	
ધૂજ નેત્રગણુ લહલહે એ વાળે ભુંગલ ભેર કે;	સં ૦
ઢોલ નગારાં ગડગડે એ સરણાઈ નફેર કે.	સં ૦ ૨
ચઉવિહસંઘે પરવર્યા એ ગાતાં જિનશુણુ છંદ કે;	સં ૦
ગામ ગામના જન મિત્યા એ નાગર પામર વૃંદ કે.	સં ૦ ૩
ગણુધર શ્રુતધર ચતીવડ એ જિનવર મારગરત કે;	સં ૦
કચરાસા રૂપચંદણુ એ તારાચંદ સુપુત કે.	સં ૦ ૪
જિનશાસન શોભાવતો એ હેતા દાન સુપાત્ર કે;	સં ૦
વિધસ્થું જિનવર પ્રણુમતાં એ કરતા તીરથયાત્ર કે.	સં ૦ ૫
ગોરી ગાવે મંશુલ એ ગંધવ નાચે નૃત્ય કે;	સં ૦
મૂલચૈત્ય આઘ્યા સહુ એ ત્રિકરણુ યોગે સત્ય કે.	સં ૦ ૬
જગ ઉપગારી પ્રણુમીધ એ ઋષભ જિનેશ્વર સ્વામિ કે;	સં ૦
પુંડરીક ગણુધર નમી એ નમિ વિનમિ પાય નામ કે.	સં ૦ ૭
સનાત્ર ભણાવિં જિન પ્રતે એ પૂજ અષ્ટ પ્રકાર કે;	સં ૦
માલવાસ વિધસ્થું કર્યો એ ઘેઠા મંડપ મઝાર કે.	સં ૦ ૮
ચૈત્યવંદન કરે સંઘપતિ એ સંઘવિણિં વંદા દેવ કે;	સં ૦
યથાશક્તિ મત આદર્યા એ સાચી અરિહંત સેવ કે.	સં ૦ ૯
સુગતાફલનો સાથીઓ એ ક્રીધો સંઘવિણુ સાર કે;	સં ૦
દેવળાઈ રત્નળાઈ મલી એ વલી સજન પરિવાર કે.	સં ૦ ૧૦
સંઘ મિલી વીનતી કરે એ તફો કર્યો અમ ઉપગાર કે;	સં ૦
જગપતિ જિન ભેટાવિઆ એ દીઠો પ્રણુ દીદાર કે.	સં ૦ ૧૧
તુફો પૂજ્ય છો અદ્વતણા એ અદ્વો છું તુમચા ખાલ કે;	સં ૦

ઇમ કહી સહુ કંઠે-ઠવેં એ ફૂલમાલ સુવિથાલ કે.	સં૦ ૧૨
જય જય ધુનિ ઉઠી લલી એ પ્રભુ પાય પ્રણમી રંગ કે;	સં૦
સપરિવાર મુખમંડપેં એ આબ્યા સદગુરૂ સંગ કે.	સં૦ ૧૩
ત્રિલુપ્ત પ્રદક્ષણ દેયતા એ રાયણ રૂપેં આવ કે;	સં૦
મૂલ ચરણ શ્રીઋષભના એ પૂજેં ચઢતેં લાવ કે.	સં૦ ૧૪
સંઘ તિલક કર્યો હરપસ્યું એ પોહતી સહુની આસ કે;	સં૦
સંઘેં સંઘવી વધાવિયા એ વધતેં મન ઉઠાસ કે.	સં૦ ૧૫
ધ્વજ ચઢાવી દેહરેં એ દેવનેં બહુ બલ દેય કે;	સં૦
આમખ સવાસોમણતણેં એ આબ્યા હરખ ધરેય કે.	સં૦ ૧૬
ધ્વજ ચઢાવી પ્રભુ નમી એ આબ્યા શાંતિવિહાર કે;	સં૦
શકસ્તવ ઠરી આવીયા એ પાલીતાણા મઝાર કે.	સં૦ ૧૭
સાહુમીયાં કરે નરપતી એ આબ્યા નિજ ઘર સર્વ કે;	સં૦
મંગલિક કારન તિહાં કર્યાં એ એ તીરથ શુણપર્વ કે.	સં૦ ૧૮
બહુમાનેં યાત્રા કરી એ પાગી જય જય વાદ કે;	સં૦
સંઘ વડ્યો સૂરતિ ભણી એ વાજતે વર નાદ કે;	સં૦ ૧૯
ભાવનગર આવી રહ્યા એ સાહુમીવચ્છલ તાર કે;	સં૦
જીવણસાહુ ભગતિં કર્યો એ શાસન સોભાકાર કે.	સં૦ ૨૦
તિહાંથી મુખભર સવિ ગયા એ સરવલોક નિજ કામ કે;	સં૦
ધન ધન તે માનવી એ જિજ્ઞે કીધાં શોભત કામ કે.	સં૦ ૨૧
જે વિધિસ્યું યાત્રા કરેં એ તે પામેં મુખપૂર કે;	સં૦
બોધ મુલભ જનમાંતરેં એ થાઈ પુણ્ય પદૂર કે.	સં૦ ૨૨
હરગતિ છેદી મુખ લહેં એ શેત્રુંજી દ્રસેં જોડ કે;	સં૦
સિદ્ધ અનંતાની ભૂમિકા એ પુણ્યપીઠ શુણગેહ કે.	સં૦ ૨૩
કચરા કીકાસેઠનો એ પુત્ર સુતારાચંદ કે;	સં૦
ભાઈ કૃત્તેચંદનો એ પુત્ર જવેરચંદ કે.	સં૦ ૨૪

॥ ढाण'य ॥

भारत नृप आवस्थुं ओ; ओ देशी.

- सहस्रगमे श्रावक भित्ति ओ श्रावकणीय विशेष; संधवी शोलिध ओ;
 ध्रुतलो अनुहारि लक्षितलरे' लर्या ओ शासन शोभाकार के. संधवी० १
- धूज नेनगणु लहुलहे' ओ वाने' कुंगल लेर के; सं०
 ढोल नगारां गडगडे' ओ सरचाध नक्षे के. सं० २
- अविहसंधे परवर्षा ओ गातां जिनशुणु छंद के; सं०
 गाम गामना जन भित्ति ओ नागर पामर वृंद के. सं० ३
- गणधर श्रुतधर यतीवद् ओ जिनवर भारगरत के; सं०
 क्यरासा इपयंदल ओ ताराचंद सुपुत के. सं० ४
- जिनशासन शोभावतो ओ देता दान सुपात्र के; सं०
 विधस्थुं जिनवर प्रभुभतां ओ करता तीरथयात्र के. सं० ५
- गोरी गावे' मंशुल ओ गंधव नाथे' नृत्य के; सं०
 भूलैत्य आन्या सहू ओ त्रिकरण योगे' सत्य के. सं० ६
- जग उपगारी प्रभुभीध ओ जपल जिनेश्वर स्वामि के; सं०
 पुंडरीक गणधर नभी ओ नमि विनमि पाय नाम के. सं० ७
- सनात्र लखुविं जिन भते' ओ पूज अष्ट प्रकार के; सं०
 भालवास विधस्थुं कर्ष्ये ओ गेडा मंडप मजार के. सं० ८
- शैत्यवंदन करे' संधपति ओ संधविधि' वंधा देव के; सं०
 यथाशक्ति व्रत आहर्षा ओ साथी अरिहंत सेव के. सं० ९
- सुगताइलनो साथीओ ओ कीधो संधविषु सार के; सं०
 देवणार्ध रत्नणार्ध मली ओ वली सजन परिवार के. सं० १०
- संध मित्ती वीनती करे' ओ तहो कर्ष्ये अम उपगार के; सं०
 जगपति जिन लेटाविआ ओ दीठा प्रभु दीदार के. सं० ११
- तुहो पूज्य छि अक्षतणा ओ अहो छुं तुमया भाल के; सं०

ઇમ કહી સહુ કંઠે-ઠવેં એ ફૂલમાલ સુવિશાલ કે.	સં૦ ૧૨
જય જય ધુનિ ઉઠી લલી એ પ્રભુ પાય પ્રભુમી રંગ કે;	સં૦
સપરિવાર સુખમંડપેં એ આબ્યા સદગુરુ સંગ કે.	સં૦ ૧૩
ત્રિલુણ પ્રદક્ષણા દેયતા એ રાયણ રૂઝેં આવ કે;	સં૦
મૂલ ચરણ શ્રીઋપણના એ પૂજેં ચઢતેં ભાવ કે.	સં૦ ૧૪
સંઘ તિલક કર્યો હરપરચું એ પોહતી સહુની આસ કે;	સં૦
સંઘેં સંઘવી વધાવિયા એ વધતેં મન ઉઠાસ કે.	સં૦ ૧૫
ધ્વજ ચઢાવી દેહરેં એ દેવનેં ગહુ બલ દેય કે;	સં૦
ચોમખ સવાસોમણતણેં એ આબ્યા હરપ ધરેય કે.	સં૦ ૧૬
ધ્વજ ચઢાવી પ્રભુ નમી એ આબ્યા શાંતિવિહાર કે;	સં૦
શકસ્તવ કરી આવીયા એ પાલીતાણા મગાર કે.	સં૦ ૧૭
સાહુમીયાં કરે નરપતી એ આબ્યા નિજ ધર સર્વ કે;	સં૦
મંગલિક કારન તિહાં કર્યા એ એ તીરથ શુણપર્વ કે.	સં૦ ૧૮
બહુમાનેં યાત્રા કરી એ પામી જય જય વાદ કે;	સં૦
સંઘ વદ્યો સૂરતિ ભણી એ વાજંતે વર નાદ કે;	સં૦ ૧૯
ભાવનગર આવી રહ્યા એ સાહુમીવચ્છલ તાર કે;	સં૦
જીવણસાહુ ભગતિં કર્યો એ શાસન સોભાકાર કે.	સં૦ ૨૦
તિહાંથી સુખભર સવિ ગયા એ સરવલોક નિજ કામ કે;	સં૦
ધન ધન તે માનવી એ જિજ્ઞે કીધાં શોભત કામ કે.	સં૦ ૨૧
જે વિધિરચું યાત્રા કરેં એ તે પામેં સુખપૂર કે;	સં૦
જોધ સુલભ જનમાંતરેં એ થાઈ પુણ્ય પહૂર કે.	સં૦ ૨૨
દ્વરગતિ છેદી સુખ લહેં એ શેત્રુને ફરસેં જેહ કે;	સં૦
સિદ્ધ અનંતની ભૂમિકા એ પુણ્યપીઠ શુણજેહ કે.	સં૦ ૨૩
કચરા કીકાસેઠનો એ પુત્ર સુતારાચંદ કે;	સં૦
ભાઈ કુત્તેચંદનો એ પુત્ર ઝવેરચંદ કે.	સં૦ ૨૪

રૂપચંદસા સંઘવીતણેા એ ભાઈ મીઠાચંદ કે;	
પુત્ર લાલ ગુણમાલ છે એ નિત નિત પ્રતિ આનંદ કે.	સં૦ ૨૫
મોટું પુણ્ય પામીઈ એ સંઘપતિ ગિરૂદ ઉદાર કે;	
શ્રીશેત્રુંબ તીરથનો એ યાત્રા લાલ અપાર કે.	સં૦ ૨૬
દેવચંદ ગુરૂલકિતથી એ મતિરત્ન ભાષે એમ કે;	સં૦
શ્રીસિદ્ધાચલ સેવતાં એ લહિઈ સુખ જય યેમ કે.	સં૦ ૨૭

કલશ.

ઇમ સચલ સુખકર દુરિત ભયહર સિદ્ધ સાધન ગુણનિલો;	
શ્રીસિદ્ધક્ષેત્ર અનંત મુનિજન ધ્યાનકારણ નિર્મલો.	૨૮
જિનરાજ વંદન ગુણનિર્ગંધન તેહ તીરથ ઉપરિ;	
શ્રીવિમલગિરિવર ભકિત રસભર લાલ લેખો કુણુ કરે.	૨૯
તસ સંઘ યાત્રા સુવિધિ કરણી મન પ્રમોદે આવરે;	
તસ તવન ગુંચ્યો ગચ્છ ખરતર સંઘપતિ હેતે આવરે.	૩૦
ઉવઝાયવર શ્રીદીપચંદે શિસ ગુણ દેવચંદ એ;	
તસ સિસ ગણિ મતિરત્ન ભાષે સકલ સંઘ આણુંદ એ.	૩૧

॥ अहम् ॥

विनयविजयोपाध्यायविरचित
सूर्यपुरचैत्यपरिपाटी.

पू७७ये पू७७ये प्रथम तिथंकइ ये,
 त्रिभुवन त्रिभुवन दीपक देव तो;
 सेव कइं मन रंगस्थुं ये,
 सूरति सूरतिपुर सिङ्गगार के;
 पू७७ये प्रथम तीथंकइ ये.

सु०

पू७७ये पडिछुं प्रथम जिनवर भुवन दिनकर जगि जये,
 जिन रूप सुंदर सुगुण भंदिर गायवा उलट यये;
 सवि नीति दापी भुगति लापी आप जग सापी थये,
 रसरंग व्यापी दुरति नापी अपयसुष संगम लये। १

सोखभा ये सोखभा ये सांतिनिष्ठेसइ ये,
 सूरति सूरतिपुर सिङ्गगार के;
 अशिशुंअर गुणनिखे ये,
 विश्वसेन विश्वसेन राय भट्टार तो;
 सोखभा सांति निष्ठेसइ ये.

सु०

सोखभा सांतिनिष्ठुं पागी कुमति वागी भट्ट सही,
 हविं लालुं स्वागी सीस नांगी अंतरनगरी रहूं भट्टी;

ગલપરિં કમલા સળલ છાંડી પ્રીતિ માંડી મુગતિર્યુ,
જિનરાજ કમલા વરી વિમલા પુણ્ય પ્રભુનું ઉલ્લસ્યું.

૨

ધર્મ એ ધર્મ એ જિણેસર વંદિયે એ,
આપણે એ આપણે ધર્મ ઉદાર કે;
પત્તરમો પરમેશ્વર એ,
વિશ્વ એ વિશ્વતણો આધાર કે;
ધર્મ જિણેસર વંદિયે એ.

સુ૦

વંદિયે ધર્મજિણુંદ જગશુર નયર સૂરતિમંડણો,
ભવ કષ્ટવારણ મુગતિકારણ પાપ તાપ વિહંડણો,
અતુલવી પદવી જેણુંદ અનુપમ ધર્મચક્રીસરતણી,
મુજ પુણ્ય તરૂંઅર દુન્યો પામી સ્વામી સેવાસારણી.

૩

વામા એ વામા એ મુત સોહામણો એ,
સિવપુર સિવપુર કરો સાથ કે;
નાથ જ્યો ત્રિભુવનતણો એ,
સૂરતિ સૂરતિમંડણ નામ કે;
વામામુત સોહામણો એ.

સુ૦

વામાતણો મુત સદા સમરથ સેવકાં સાધાર એ,
જગસૂઘ મંદિર થંભ થોભણ નોધારાં આધાર એ;
સસિ સૂર નૂર સમાન કુંડલ મુકુટ મોટો મનહરણ,
વસિ હાર હીરાતણો હિઅડધ તેજ તિહુઅણિ વિસ્તરણ.

૪

સેના એ સેના એ નંદન જિનવર એ,
સંભવ સંભવ મુષદાતાર કે;

સાર કરણ સેવકતણી એ,
હયવર હયવર લંછણ પાય તો;
સેના એ નંદન જિનવર એ.

સુ૦

સેના એ નંદનતણી સેના ગોહના મદ અપહરણ,
પ્રભુતણું ચરણું રહ્યા સરણું અમર અલિ કલિરવ કરણ;
પ્રભુતણી વાણી સુધાદાણી રસ સમાણી બાણીંઈ,
ભવ તાપ ભાણ હરિ બાઈ જિમ દવાનલ પાણીંઈ. ૫

સેવું એ સેવું.એ ધર્મ જિણેસર એ,
પત્તર પત્તરમો જિનરાજ કે;
આજ સફલ મુઝ ભવ થયો એ,
લાધો એ લાધો એ કર્ણાવંત કે;
સેવો એ ધર્મ જિણેસર એ.

સુ૦

સેવીએ ધર્મજિણુંદ જેહનઈ નમઈ સુરપતિ સુંદરી,
શુષ્ક ગીત ગાતી કરઈ નાટક ચરણિ નેહર ધૂધરી;
કંસાલ તાલ મૃદંગ ભાંભા તિવિલ વેણુ ગજવતી,
કરિ શસ્ત હસ્તક નમી મસ્તક પુણ્યપૂર ગજવતી. ૬

સૂરતિ એ સૂરતિળંદિરમાહઈ કે,
સોહઈ એ સંઘ સુહંકર એ;
ચોથા એ ચોથા એ જગદાધાર કે,
અલિનંદન મોરઈ મનિ વસ્થા એ;
સંવર એ સંવર એ કુલ સિણુગાર કે,
સોહઈ એ સૂરતિળંદિરઈ એ.

સુ૦

સૂરતિળંદિરમાહિં સોહઈ સુગુણ ચોથો જિનવડ,
સિદ્ધારથાનઈ ઉચ્ચર સરવરિ પ્રભુ મરાલ મનોહર;
કલ્યાણ કમલા કેલિમંદિર મેરૂ ભૂધર ધીર એ,
મુઝ ધ્યાન સંગિ રમો સામી તરૂચરિં જિમ કીર એ. ૭

મલપરિં કમલા સખલ છાંડી પ્રીતિ માંડી મુગતિસ્થુ,
નિનરાજ કમલા વરી વિમલા પુણ્ય પ્રભુનું ઉલ્હસ્થુ.

૨.

ધર્મ એ ધર્મ એ જિજ્ઞેસર વંદિછ એ,
આપઈ એ આપઈ ધર્મ ઉદાર કે;
પત્તરમો પરમેશ્વર એ,
વિશ્વ એ વિશ્વતણો આધાર કે;
ધર્મ જિજ્ઞેસર વંદિછ એ.

સુ૦

વંદિછ ધર્મજિજ્ઞેસ જગશુર નયર સૂરતિમંડલો,
ભવ કષ્ટવારણ મુગતિકારણ પાપ તાપ વિહંડલો;
અનુભવી પદવી જેણું. અનુપમ ધર્મચક્ષીસરતણી,
મુઝ પુણ્ય તરૂંઅર દુઃખો પામી સ્વામી સેવાસારણી.

૩

વામા એ વામા એ સુત સોહામણો એ,
સિવપુર સિવપુર કરો સાથ કે;
નાથ જયો ત્રિભુવનતણો એ,
સૂરતિ સૂરતિમંડલુ નામ કે;
વામાસુત સોહામણો એ.

સુ૦

વામાતણો સુત સદા સમરથ સેવકાં સાધાર એ,
જગસૂધ મંદિર થ લ થોલણુ નોધારાં આધાર એ;
સસિ સૂર નૂર સમાન કુંડલ મુકુટ મોટો મનહરઈ,
વસિ હાર હીરાતણો હિઅડધ તેજ તિહુઅણિ વિસ્તરઈ.

૪

સેના એ સેના એ નંદન નિનવર એ,
સંભવ સંભવ સુષદાતાર કે;
સાર કરઈ સેવકતણી એ,
હયંવર હયંવર લંછણુ પાય તો;
સેના એ નંદન નિનવર એ.

સુ૦

સેના એ નંદનતણી સેના મોહના મદ અપહરણ,
પ્રભુતણું ચરણું રહ્યા સરણું અમર અલિ કલિરવ કરણ;
પ્રભુતણી વાણી સુધાદાણી રસ સમાણી જાણીણ,
ભવ તાપ ભાણ દરિ જાણ જિમ દવાનલ પાણીણ. ૫

સેવું એ સેવું એ ધર્મ જિજ્ઞેસરૂ એ,
પત્તર પત્તરમો જિનરાજ કે;
આજ સફલ મુઝ ભવ ધયો એ,
લાધો એ લાધો એ કરુણાવંત કે;
સેવો એ ધર્મ જિજ્ઞેસરૂ એ.

સુ૦

સેવીએ ધર્મજિજ્ઞેસ જેહનંદ નમણ સુરપતિ સુંદરી,
શુણ ગીત ગાતી કરણ નાટક ચરણ નેહર ધૂધરી;
કંસાલ તાલ મૃદંગ ભંભા તિવિલ વેણ ગભવતી,
કરિ શસ્ત હસ્તક નમી મસ્તક પુષ્પપૂર ગભવતી. ૬

સૂરતિ એ સૂરતિળદિરમાહણ કે,
સોહણ એ સંઘ સુહંકરૂ એ;
ચોથા એ ચોથા એ જગદાધાર કે,
અલિનંદન મોરણ મનિ વસ્ત્રા એ;
સંવર એ સંવર એ કુલ સિણુગાર કે,
સોહણ એ સૂરતિળદિરણ એ.

સુ૦

સૂરતિળદિરમાહિં સોહણ સુગુણ ચોથો જિનવરૂ,
સિદ્ધારથાનંદ ઉચર સરવરિ પ્રભુ મરાલ મનોહરૂ;
કલ્યાણ કમલા કેલિમંદિર મેરૂ ભૂધર ધીર એ,
મુઝ ધ્યાન સંગિ રમો સાગી તરૂચરિ જિમ કીર એ. ૭

પાસ એ પાસ જિણેસર રાણઉ એ,
 જાસ એ જાસ વિમલ જાસ રાસિ કે;
 ત્રિભુવનમાંહઈ ગાણઉ એ,
 ઉંળર ઉંળરવાડામાંહઈ કે;
 પાસ જિણેસર રાણઉ એ.

સુ૦

રાણઉ પાસ જિણુંદ જયકર અપયસુપ આવાસ એ,
 દરિસણુંદ જેહનિં નાગ પાગ્યો નાગરાજ વિલાસ એ;
 ધરણિંદ પદમાવતી જેહનાં ચરણ સેવઈ ભાવસ્યું,
 તસ પાય સુરતરૂ તલઈ રંગઈ વિનય મન સુપલારિ વસ્યું. ૮
 સૂર એ સૂરતણો સુત સુંદર એ,

સત્તર સત્તરમો ભગવંત કે;
 કુંથુ નમું આણુંદસ્યુ એ,
 સોહ એ સોહએ સૂરતિમાંહિ કે;
 સૂરતણો સુત સુંદર એ.

સુ૦

સુત સૂર કેરો સોહઈ સૂરતિમાંહિં સૂરતિ સાર એ,
 પ્રભુતણી સૂરતિ દેખી મૂરતિ હોઈ હર્ષ અપાર એ;
 મૃગમાનંભોચન સ્વામિલોચન દેખિ મુગ હઈકું ઠરઈ,
 મઠરંદભર અરવિંદ દેખી ભમર જિમ ભિલટ ધરઈ. ૯

ખીળ એ ખીળ એ વિજયાકુંઅર એ,
 ગજપતિ ગજપતિ લાંછણુ સ્વામિ તો;
 નામિ સયલસુધ સંપજઈ એ,
 જિતસત્રુ જિતસત્રુરાય મલ્હાર તો;
 ખીળ એ વિજયાકુંઅર એ.

સુ૦

ખીળ તે વિજયાકુંઅર જિનવર નયર સૂરતિ સોહ એ,

પ્રભુતણી મૂરતિ કટ શૂરતિ ભવિકનાં મન મોહ એ;
 જિનવદન સુંદર સુર પુશંદર દેષિ મતિ આણુંદ એ,
 જિમ કમલ વિકસઈ દેષિ દિનકર કુમુદ જિમ નવચંદ એ. ૧૦
 વંદુ એ વંદુ એ પાસ ચિંતામણિ એ,
 દિનમણી દિનમણી તેજનિધાન કે;
 ધ્યાન ધરેં સ્વામીતણું એ,
 સુખ ઘણું સુખ ઘણું પ્રભુનઈ નાંમિ કે;
 વંદુ એ પાસ ચિંતામણી એ.

સુ૦

ચિંતામણિ શ્રીપાસ વંદું આણુંદું સાહેલડી,
 પ્રભુવદન અંદ અમંદતેજઈ ફલી મુજ સુખવેલડી;
 અતિ કૂટરું પ્રભુ ફણામંડલ દેષિ મુજ મન ઉહસઈ,
 ઘન ઘટાડંબર દેષિ હહદિસિ મોર જિમ હઈડઈ હસઈ. ૧૧
 તીરથ તીરથ સૂરતિ બંદિરઈ એ,
 જુહારિયાં જુહારિયાં એહ ધન્યાર કે;
 દુરગતિનાં દુષ વારીયાં એ,
 જિખનો જિખનો અતિ આણુંદ કે;
 સૂરતિ તીરથ જુહારીયાં એ.

સુ૦

જુહારિયાં તીરથ સદા સમરથ હરઈ સંકટ ભવિતણું,
 એ તવન ભણતાં જાત્ર કેસાં દીઈ ફલ રટ્ટીઆમણું;
 ઘનસાર અંદન સાર કેસર કુસુમચંજેરી ભરી,
 પ્રભુચરણ અંચી પુણ્ય સંચી ભાવપૂજા મેં કરી. ૧૨
 આવો એ આવો એ રાનેર જાઈએ,
 પૂજઈ પૂજઈ રાજુલકંત કે;
 સમરથ સામી સામલો એ,

લેટીએ લેટીએ ઋષભ નિષ્કંદ કે;
આવો એ રાનેર બાઈએ.

સુ૦

રાનેર ધણિપરિ જિન બુહારી વલી મુઝ મન અલગયુ,
વડસાલિ છરાઉલોસ્વામી વીરજિન લેટણિ ગયો;
ધણદીવિ ચિંતામણિ બુહારી નવસારી શ્રીપાસ એ,
હાંસોટ ભગવંદ દેવ પૂજી ફલી મનની આસ એ.

૧૩

તપગચ્છ તપગચ્છ હીર પટોધર એ,
જેસિંગ જેસિંગ ગુર ગચ્છ સ્તાંલ કે;
રૂપાઈ મુત તસ પટઈ એ,
વિજય એ વિજયદેવસૂરિંદ કે;
તપગચ્છ હીર પટોધર એ.

સુ૦

તપગચ્છ હીર સમાન ગણધર વિજયસિંહસૂરિંદએ,
તસ ગચ્છમૂષણતિલક વાચક કીર્તિવિજય મુખકંદ એ;
તસ ચરણ સેવક વિનય ભગતઈ યુષ્યા શ્રીજિનરાજ એ,
સસિકલા સંવત વર્ષ વસુનિધિ કૃત્યા વંછિતકાજ એ.

૧૪

ॐ

पीमाविरचित शत्रुंजयचैत्यपरिपाटी.

सुपर्ण.

- आराङ्गं सामिषि सारदा निम मति तूरी दिध मति सदा;
श्रीसेत्रज तीरथ वंदेवि येत्रप्रवाडि रथसि सयेवि. १
- पाहीतांबुध प्रबुभूं पास निम मनि वंछित पूरध आस;
ललतासुर वंद्दं निन वीर सोध सायर निम शुद्धिर गंसीर. २
- तेहु आगलि गिरि पानिध यद्दं निम पामूं शवपुर दूकडुं;
धुरि प्रबुभूं पडिद्धूं श्रीनेभि भारगि जतां कुयलधं येभि. ३
- आगलि छध माता भइदेवि ते वंद्दं जे कर जेडेवि;
सभइं सोदससु निन शंति भणूंअविडार करध मन धंति. ४
- पेयडदेडल पूगी इंद्री छीपाविसही वंद्द वंद्री;
आज न माध छिहट अंगि अहणह आज नभूं मन रंगि. ५
- तेहु आगलि छध कविडलनक्ष विधन व्यष्टासध तेहु परतक्ष;
तेहु इल इले लेदूं आज निम मन वंछित सारध काज. ६
- हुिव आविड टोटराविडार तिहां प्रबुभूं श्रीयनालि मंडार;
भोडलावसही वंद्दं देव निन सुवीसध यलषु नभेवि. ७
- तिहां डायध अनोपमशर अछध स्वर्गाशिहषु वंद्दं पछध;
वाधिलि पेभूं पडिलध जारि आगलि पुडतु पोलि पगारि. ८

મસ્તકિ અવતારિઉ ગિરનારિ તિહાં પ્રણમૂં શ્રીનેમિકુમાર;
 ઇદ્રમંડપ પેખૂં આણુંદ સાત સોહાસણિ દેહરી વંદિ; ૯
 તિહાં છઇ નંદીસર અવિતિથ તિહાં હૂં જન્મ કરૂં સુકયથ;
 ગાવન ગિંળતણૂં લેઉં નાંમ ખરતરવસહી કરૂં પ્રણાંમ. ૧૦
 ઘોડાચુક્રી શુખ અપાર તિલકૂંતોરણુ ત્રિલોવન સાર;
 તે દેખી પાવડીએ ચડૂં જિમ હૂં નર્ગમાંહિં નવિ પડૂં. ૧૧
 આદિભવનિ આગલિ સાંચરૂં સવિહૂં થાંનકિ સેવા કરૂં;
 જેહુ તીરથ છઇ સમલીનાંમિ તિહાં પ્રણમૂં મુનિમુત્તતસ્વાંમિ. ૧૨
 હિવ મુઝ હૈયડઇ અતિ ભિમાહુ ત્રણિ પ્રદક્ષણિ દેઈ ઉહુલાહિ;
 વંદૂં દેસલ પ્રમુખ વિહાર મંડપિ કોડાકોડિ બુહાર. ૧૩
 પાંચે પાંડવ પ્રણમૂં પાય હુ પછઇ અઘાપદ રાય;
 યોખાવસહી જિન ચુવીસ તેહુ ચવહુનઇ નાંમૂં સીસ. ૧૪
 તેહુ આગલિ રાયણિ દીસંતિ સંઘવીશરિ દ્વધિધ વરસંતિ;
 સિધિ અનંત હૂઆ તસ તલઇ સાહુ વધાવઇ મુગતાફલઇ. ૧૫
 તિહાં છઇ પાય ઝખલદેવના જેહુનાં ઇદ્ર કરઇ સેવના;
 તે પૂજનઇ પેખૂં રંગિ ઓર નાગ બે મિત્રીયા શૃંગિ. ૧૬
 કુલકુંડ પ્રણમૂં પાસ જિણુંદ જસ દરસણિ દીકઇ આંણુંદ;
 વીર નમૂં સાચુરૂં ધણીં જિમ હૂં બાઉ મંડપભણીં. ૧૭
 આગલિ શ્રીઋસહેસર દિદું તવ મુઝ હૈયડઇ હુર્પ અનીંદુ;
 લોટીંગણુ દેઇનઇ નમૂં તિમ હૂં પાપ પરહા નીગમૂં. ૧૮
 ભાવ ભગત પૂજૂં પ્રભ પાય જિમ મુઝ નિર્મલ થાઇ કાય;
 દેહલમાંહિં મન ઉહુલાસિ પંડરીક પ્રણમૂં જેહુ પાસિ. ૧૯
 આગલિ દક્ષણિ દસિ ચાહીઇ મૂલિ ગર્ભારમાંહિં બઘઇ;
 તિહાં પ્રણમૂં પ્રતિમા લેપમઇ જિમ મુઝ સંકટ ચવ ઉપશમઇ. ૨૦
 એણીંપરિ સેત્રુજ ચૈત્રપવાડિ હૂં કિમ કહૂં નહી મઝ પાડિ;
 ઘોડામાંહિં બોલિઉં સાર સવિદુ થાંનકિ કરૂં બુહાર. ૨૧

હિવ સ્વાંર્મી આગલિ વીનતી રાવ ઠરું જે હૈયડઈ હતી;
 જન્મ લગઈ જે લાગાં પાપ તેહ સવિ ટાલે તું માય બાપ. ૨૨
 દૂડ કપટ કીધાં મઈ ઘણું વચન ન પાડ્યાં સહિગુરતણાં;
 સમકિત સરિસુ સંગ ન કીઉ શીલ સનાહ શરીર નવિ લીઉ. ૨૩
 મોહ મયણુ ગેહૂ સંગ્રહ્યા રાગ લગઈ તેહના શુણ વદ્યા;
 વિખયતણાં સુખ જે કારિમાં તે મુજ લાગાં સાકરસમા. ૨૪
 જીવદયામઈ ધર્મ ન કીધ સંપતિસાડે દાંન ન દીધ;
 વિણુ વ્યવહારઈ વિણુજ મઈ કીઉ લોભ લગઈ મઈ પરધન લીઉ. ૨૫
 ઇશાં પાપ સંક્ષા નવિ લહૂં સ્વાંર્મી ઘણું કિશૂં હૂં ઠહૂં
 વિણુ ઠહીયાં તું બંણુઈ સહૂં તે મુઝનઈ લાગા છઈ બહૂ. ૨૬
 હિવ સ્વાંર્મી માહરી કરિ સાર મુઝનઈ અવર નથી આધાર;
 હૂં દુખ દેખૂં એણિ સંસારિ મુઝનઈ આવાગમન નિવારિ. ૨૭
 તુલ્ક દરસણિ દીઠઈ દુખ જાઈ જિમ જલિ સીંચઈ દવ ઓહલાઈ;
 તું સ્વાંર્મી ભવના ભયહરૂં સેવકનઈ વંછિત સુરતરૂં. ૨૮
 જે તુલ્ક સ્વાંર્મી સેવા કરઈ મુગતિરમણિ જે લીલાં વરઈ;
 જે નવિ માંનઈ આણુ અખંડ તે પાંમઈ દુર્ગતિનું ઠંડ. ૨૯
 જે સમરથ સેત્રુંબધણી ભાવકિ ભંજઈ ત્રિલોવનતણી;
 તું અશરણુ શરણાગતિ સ્વાંર્મિ નવનધિ હુઈ તુલ્ક લીધઈ નાંમિ. ૩૦
 એહ સ્વાંર્મી તુલ્ક શુણુ જેતલા મઈ કિમ ગોલાઈ તેતલા.
 તું શુણુ રયણાયરસમ હોઈ એહ સંક્ષા નવિ બંણુઈ કોઈ. ૩૧
 જે તાહરા શુણુ ગાઈ સાર તેહ ઘરિ મંગલ જ્યજ્યકાર;
 હૂં તુલ્ક નાંમિઈ નિતુ ભાંમણુઈ જે કર જોડી 'પીમુ' ભણુઈ. ૩૨

॥ अर्घम् ॥

शांतिकुशलविरचित

गोडीपार्श्वनाथस्तवन.

सारद नाम सोढाभयं भनि आणी हो अविडठ रंग;
पासतवो भडिभा कडूं जस तीरथ हो निभ गात्रे गंग. १
गोडी परता पूरविं चिंताभय हो तुं वीलविलास;
अंतरीक मोरै भने वरकावुं हो तुं सोढे पास.

गौ० ये आंकणी. २

अलवर रावणु राण्यो एराओलि हो तुं नगै देव;
कलियुग पास संपेसरै भलाज्य हो तोरी प्रीत्ये सेव. ३

आरवाठ भगसी ज्यो देवपाटणु हो डाकरीओ पास;
दादो नवधंडिं ज्योलीं पास इलवदि हो रायराणा दास. ४

पंचासर भडीभंडलिं ललिं लायो हो नारिंगो नाम;
नवपल्लव डोडो कह्यो अआरिं हो तुं मेठा क्षमि. ५

दोडणु तवरी ज्योलीं ज्यमण्युं हो भडिभाळंसार;
सीरोडी त्रेवीसभो कुकडेसर हो सेवक साधार. ६

थंलणुपास तंलावती नाकोडे हो तुं धृतकलोव;
सहस्रक्षो नष्ट साभलो पास परगट हो तुं कुंकुमरेल. ७

आरोपष्ट आरात्रणुष्ट गंगाणी हो वंडुं निसदीस;
लिप्तमाल ज्योलीं निगाज्य हो ज्ययो जगदीस. ८

સલપણપુર સગીઈ જયો તું મુંઝપરિ હો ઝોટિંગો પાસ;
મહમદાવાદી મનોહર કંઝોઈઈ હો તઈ કીધો વાસ. ૯

લીડલંજણ લલ સાંભર્યો કરહેડઈ હો નાગઈદ્રહ જ્યે;
જેસલમેરઈ તું જયો અમીઝરો હો મટાવરો હોય. ૧૦

સાદડીઈ માદઈ વસ્યો કલિકુંડિં હો સોઝિત પરિણામ;
પાલવિહારઈ આગરેં ચાણસમઈ હો ળહેડિં અલિરામ. ૧૧

કપડવાણિજ કોરડઈ હમીરપુર હો પીપાડિં પાસ;
છેછલીઈ કાછોલીઈ મહિસાણઈ મેડતઈ નિવાસ. ૧૨

કડી આહાડૈ આખૂઈ સેત્રુંજઈ વંદું ગિરિનારિ;
વીઝેવઈ રાધનપુરઈ વડાલી હો સાંડેરઈ સાર. ૧૩

તું લડઅછિ તું ઈકરઈ ખૂઆડિં હો તુહિજ શુણખાંણિ;
તું દેલવાડઈ વડોદરઈ ડુંગરપુરે હો ગંધારિ વખાણિ. ૧૪

વીસલનગરિ વાલ હો ડલોઈઈ હો જોઠો જિનરાજ;
વાડિજ ચેલણ પાસણ વેલાઓલિ હો વડલી સિરતાજ. ૧૫

મુહુર પાસ વેઈ વલી અહીછત્રો હો આણી ધુરાય;
નાગપુરિં બીબીપુરઈ નડુલાઈ હો દીલી મન જાય. ૧૬

ગાડરીઓ માંડવગડિં તું જાહરિ હો પીરોળખાદ;
કુંભલમેરૈં ગાણઓ રાણગપુરિ હો સમર્યો દિઈ સાદ. ૧૭

તું નાડુલઈ માંડીઓ સિદ્ધપુરિ હો તુ દીવ મઝારિ;
ચિત્રકૂટ અંદ્રાવતી આસાઓલિ હો વાંસવાલઈ પારિ. ૧૮

મેરહટ મથુરાં જાંણીઓ વાણારસી હો તું પાસ જિણુંદ;
તું સમીયાણું સાંભડ્યો અબરેં હો તૂઠો જિણુંચંદ. ૧૯

એકસો આઠઈ આગલા નામિ કરી હો યુંણીઓ જિનરાજ;
આરતિ ટલી આમય ગયો આસ્યા ફલી હો મારા મનની આજ. ૨૦

પાસ પ્રભાવઈ પરગડો મહિમાનિધિ હો તું દેવદયાલ;
એકમનાં જે ઝોલગઈ તે પામિ હો લાછિ વિશાલ. ૨૧

॥ अर्हम् ॥

शान्तिकुशलविरचित

गोडीपार्श्वनाथस्तवन.

- साश्व नाम सोढामण्युं मनि आणी हो अविड्ड रंग;
पासतण्णो भडिमा कड्डुं जस तीरथ हो जिम गान्ने' गंग. १
- गोडी परता पूरविं चिंतामण्यु हो तुं लीलविवास;
अंतरीक मोरै' मने' वरकाण्णुं हो तुं सोढे पास.
गौ० अे आंकणी. २
- अलवर रावण्यु राण्णो लुराण्णो लि हो तुं नगै' देव;
कलियुग पास संपेसरें गलाज्ज हो तोरी डीन्ने' सेव. ३
- चोरवाड भगसी ज्यो देवपाटण्यु हो डाकरीण्णो पास;
दाहो नवर्षडिं जण्णीं पास इलवदि हो रायराण्णो दास. ४
- पंच्यासर महीमंडलिं ललिं लावो हो नारिं गो नाम;
नवपल्लव डोडो कहो अअरिं हो तुं जेठा कामि. ५
- लोठण्यु तवरी जण्णीं जपमण्णुं हो भडिमाळंडार;
सीरोडी त्रेवीसभो कुकडेसर हो सेवक साधार. ६
- थंलण्यु पास त्रंभावती नाडोडे' हो तुं धृतकलोळ;
सहुसक्खो नछं सामलो पास परगट हो तुं कुंकुमरोल. ७
- आरोपछं आशसण्णु गंगाणी हो वंडुं निसदीस;
लिल्लमाल जण्णीं निगाज्ज हो जण्णो जगदीस.- ८

- સલધણપુર સગીઈ જયો તું મુંઝપરિ હો ઝોટિંગો પાસ;
મહમદાવાદી મનોહર કંઝોઈ હો તઈ કીધો વાસં. ૯
- લીઠભંજણ લલ સાંભર્યો કરહેડઈ હો. નાગઈદ્રહ જોય;
જેસલમેરઈ તું જયો અગીઝરો હો મંટાવરો હોય. ૧૦
- સાદડીઈ માદઈ વસ્યો કલિકુંડિં હો સોઝિત પરિણામ;
પાલવિહારઈ આગરેં આણસમઈ હો બહેડિં અભિરામ. ૧૧
- કપડવાણિજ કોરડઈ હમીરપુર હો પીપાડિં પાસ;
છેછલીઈ કાછોલીઈ મહિસાણઈ મેડતઈ નિવાસ. ૧૨
- કડી આહાડે આખૂઈ સેત્રુંજઈ વંદું ગિરિનારિ;
વીઝેવઈ રાધનપુરઈ વડાલી હો સાંડેરઈ સાર. ૧૩
- તું ભરૂઆઈ તું ઇંડરઈ યૂઆડિં હો તુંહિજ શુણખાંણિ;
તું દેલવાડઈ વડોદરઈ હુંગરપુરે હો ગંધારિ વખાણિ. ૧૪
- વીસલનગરિં વાલ હો ડોહોઈઈ હો ભેંઠો જિનરાજ;
વાડિજ ચેલણ પાસજી વેલાઓલિ હો વડલી સિરતાજ. ૧૫
- મુહુર પાસ વેઈ વલી અહીછત્રો હો આણી ધુરાય;
નાગપુરિં બીબીપુરઈ નડુલાઈ હો દીલી મન જાય. ૧૬
- ગાડરીઓ માંડવગઢિં તું જાહરિ હો પીરોબખાદ;
કુંભલમેરેં ગાજીઓ રાણગપુરિ હો સમર્યો દિઈ સાદ. ૧૭
- તું નાડુલઈ માંડીઓ સિદ્ધપુરિ હો તું દીવ મઝારિ;
ચિત્રદૂટ ચંદ્રાવતી આસાઓલિ હો વાંસવાલઈ પારિ. ૧૮
- મેરહટ મથુરાં જાંણીઓ વાણુરસી હો તું પાસ જિણુંદ;
તું સમીયાણું સાંભર્યો અન્તરેં હો તૂઠો જિણુચંદ. ૧૯
- એકસો આઠઈ આગલા નામિ કરી હો ચુંણીઓ જિનરાજ;
આરતિ ટલી આમય ગયો આસ્યા ફલી હો મારા મનની આજ. ૨૦
- પાસ પ્રભાવઈ પરગઠો મહિમાનિધિ હો તું દેવદયાલ;
એકમનાં જે ઓલગઈ તે પામિ હો લાછિ વિશાલ. ૨૧

તું મધવાસી બિજલો તેં માંડી હો મોટી યાત્ર;	૨૨
ભવના લાંજઈ આમલા તુઝ આગલિ હો નાચિં પાત્ર.	
ઉવસ વાસઈ તું વસઈ વાણારસી હો રાંછી વામામાત;	૨૩
અશ્વસેન કુલચંદલો ગુઝ વાહલો હો ત્રિજગ વિધ્યાત.	
છત્ર ધરઈ આમર ઢલઈ ઠકુરાઈ હો ત્રિગઢજિ નિનલાણ;	૨૪
ભામંઠલ તેજેં તપઈ તુઝ દરિસણ હો વાંછઈ દીવાંણ.	
ભૈરવ દૈવ દેવાલીઆ જદ્દિખ જોગણિ હો ઠાણિ વિકરાલ;	૨૫
જૂત ન માગઈ ભૈરવા તું સમરથ હો ગોડી રપવાલ.	
તું મરૂધરનો પાતસા એકલમલ હો તું ધીંગડધીંગ;	૨૬
ખારિ ન રાપઈ ખારણાં તુઝ સાહુમાં હો કો ન કરઈ સીંગ.	
થલિ થલિ ઠાવો ઠાકુરો ચેઠા ચટક હો તું કાઢિં સારિ;	૨૭
રોંગ હણઈ રોગીતણા તું બાઈઠો હો વનવાડી ગાઢિ.	
તરકસ ભીડી ગાતરી કરિ ગાલી હો લાલ કબાંણ;	૨૮
નિલડેં ઘોડઈ તું ચઠઈ ફોજ ફોજેં હો ફેરઈ કેઠાણ.	
નવ નવ રૂપિં તું રમઈ અઢવડીઆં હો તુંહિજ દિ હાથ;	૨૯
સંઘતણી સાનિધિ કરઈ ગોલાવઈ હો તું મેલઈ સાથ.	
અલખ નિરંજન તું લિખ્યો અતુલીબલ હો તલભાણ;	૩૦
શાંતિકુશલ ઇમ વિનવઈ તું ઠાકુર હો સાહિબ સુલતાણ.	
તપગછતિલક તડોવડિં પાય પ્રણમી હો વિજયસેનસૂરીસ;	૩૧
સંવત સોલસતસદૈ વીનવીઓ હો ગોડી જગદીસ.	

કલશ.

ત્રેવીસમો જિનરાજ જાણી હિંઈ આંણી વાસના,	
નર અમર નારી સેવ સારી ગાઈ ગુણ શ્રીપાસના;	
વિનયકુશલગુરૂ ચરણસેવક ગોડી નામઈ ગહુગહુ,	
કલિકાલમાંહિં પાસ પરગટ સેવ કરતાં સુખ લહઈ.	૩૨